

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΑΪΚΗΣ & ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ

Αποδελτίωση των μουσικοθεατρικών ειδήσεων της εφημερίδας «Σκριπ»
κατά την Α' περίοδο εκδόσεώς της 1893-1895

Πτυχιακή Εργασία της:

Ειρήνη Μεταλίδου

ΑΜΦ 1671

υπό την εποπτεία

κ. Σκουλίδα Ηλία

Άρτα

Δεκέμβριος 2016

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή.....	1
2	Η εφημερίδα «Σκριπ»	4
3	Πολιτική κατάσταση κατά την περίοδο 1893-1895.....	8
4	Συνοπτική Ιστορία του Θεάτρου στην Αθήνα	16
5	Νέα Θεατρικά Είδη	26
6	Μαξιλάρωμα	33
7	Μουσική: Ο «Όμιλος Φιλομούσων» και ο «Ύμνος του Απόλλωνα».....	36
8	Ανάλυση Αποδελτίωσης	42
8.1	Συγγραφείς	42
	Άννινος Χαράλαμπος (Μπάμπης) (1852-1934).....	42
	Η νίκη του Λεωνίδα (κωμωδία)	42
	Η οικογένεια Παραδαρμένου (κωμειδύλλιο).....	43
	Αντωνιάδης Αντώνιος 1836-1905.....	43
	Κρίσπος (δράμα)	44
	Βασιλειάδης Σπυρίδων (1845-1874).....	45
	Σκύλλα (δράμα).....	45
	Βερναρδάκης Δημήτριος 1833-1907	46
	Φαύστα (τραγωδία).....	46
	Βοτσάρης Ιωάννης	48
	Ψυχοκόρη (δράμα)	48
	Γιολλάσης Κωνσταντίνος	49
	Η πεθερά (κωμειδύλλιο)	49

Δεληκατερίνης Ιωάννης	50
Παρθεναγωγείο (κωμειδύλλιο)	50
Δεληκατερίνης και Αθήναιος.....	50
Λευκόν δράμα (δράμα)	50
Ζάνος Παναγιώτης (1848-1908)	51
Οι δύο προεστοί (κωμειδύλλιο)	51
Καλαποθάκης Δημήτριος (1865-1921).....	52
Λειλά (δράμα)	53
Η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως (δράμα).....	54
Το πράσινο φουστάνι (κωμειδύλλιο)	55
Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον (κωμειδύλλιο).....	56
Καλοστύπης Ιωάννης (1851-1918).....	57
Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω (τραγωδία).....	57
Αθηναίς (δράμα)	58
Καμπούρογλου Δημήτριος 1852-1942	59
Η Νεράιδα του κάστρου (δράμα).....	59
Το παιδομάζωμα (δράμα).....	60
Καπετανάκης Ηλίας (1859-1922)	60
Γενικός γραμματεύς (κωμειδύλλιο)	60
Υπαίθριοι Αθήναι (επιθεώρηση).....	61
Κόκκος Δημήτριος (1895-1891)	61
Ο μπαρμπαλινάρδος (κωμειδύλλιο).....	61
Λύρα του Γερονικόλα (κωμειδύλλιο)	62
Καπετάν Γιακουμής (κωμειδύλλιο)	63

Νύμφη του χωριού (κωμειδύλλιο)	63
Κορομηλάς Δημήτριος 1850-1898	63
Η τύχη της Μαρούλας (κωμειδύλλιο).....	64
Ο αγαπητικός της Βοσκοπούλας (δραματικό ειδύλλιο).....	65
Η αγάπη της Λουλούκας (κωμειδύλλιο)	66
Πετεινός (κωμωδία)	67
Κοτσελόπουλος Νικόλαος (1864-1921)	67
Οι σφουγγαράδες (κωμειδύλλιο)	67
Ο Γεροζούρης (κωμειδύλλιο)	68
Κυριακός Αριστείδης Ν.	69
Το πανηγύρι του χωριού (κωμειδύλλιο)	69
Λάμπρου Μιχαήλ (Μίκιος) (1841-1902)	69
Λίγο απ' όλα (επιθεώρηση)	70
Πρώτον πυρ (επιθεώρηση).....	71
Άνω κάτω (επιθεώρηση)	72
Λάσκαρης Νικόλαος (1868-1895)	73
Ο μύλος της Έριδος (κωμειδύλλιο).....	73
Λάσκαρης και Πωπ	74
Πικ νικ (κωμειδύλλιο).....	74
Λάσκαρης και Καπετανάκης.....	75
Υπαίθριοι Αθήναι (επιθεώρηση).....	75
Μελισσιώτης Πανάγος 1854-1904.....	75
Χαίδω η λυγερή (δραματικό ειδύλλιο)	76
Θυμιούλα η Γαλαξιδιώτισσα (δραματικό ειδύλλιο)	77

Ξενόπουλος Γρηγόριος 1867 - 1951	77
Ψυχοπατέρας (δράμα)	78
Παπαλεξανδρής Ν.	78
Λαγιαρνί.....	79
Περεσιάδης Σπυρίδων (1854 – 1918)	79
Γκόλφω (δραματικό ειδύλλιο)	80
Μαργαρίτα (δράμα).....	81
Η σκλάβα (δραματικό ειδύλλιο)	81
Πολέμης Ιωάννης (1862-1924)	82
Ο τραγουδιστής (δράμα)	82
Το όνειρον (δράμα)	83
Πωπ Γεώργιος (1872-1946)	83
Στεφάνου Στέφανος	83
Επί του καταστρώματος (κωμειδύλλιο)	84
Γάμος εξ έρωτος (δράμα).....	84
Στρατήγης Γεώργιος (1860-1938)	84
Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος (δράμα)	85
Στρατηγόπουλος Ιδομενέας	86
Δον Κιχώτης (δράμα).....	86
Συνοδινός Παναγιώτης.....	87
Γιάννος και Φλώρα (δραματικό ειδύλλιο)	87
Χαρίσης Μάξιμος.....	88
Το ζαχαροκάλαμο (κωμειδύλλιο)	88
Καίσαρ και Μαρία (τραγωδία).....	88

8.2	Έργα Αγνώστου Συγγραφέα.....	89
	Γκραν Βία (Gran Via) (επιθεώρηση)	89
	Οικογενειακά γελοία (κωμωδία).....	90
8.3	Ηθοποιοί.....	91
	Βερόνη Αικατερίνη.....	91
	Βερόνη και Παρασκευοπούλου.....	92
	Κοτοπούλης Δημήτριος	93
	Νινόν	93
	Παντόπουλος Ευάγγελος.....	94
	Παρασκευοπούλου Ευαγγελία	94
	Σιγάλας Μάρκος.....	95
	Ταβουλάρης Διονύσιος	95
8.4	Θέατρα.....	97
	Θέατρο Αθήναιον.....	97
	Θέατρο Βαριετέ.....	97
	Θέατρο Κωμωδιών.....	98
	Θέατρο Ομονοίας.....	99
	Θέατρο Ορφανίδου (Ολύμπια).....	100
	Θέατρο Παράδεισος.....	100
	Θέατρο Τσόχα.....	101
	Θέατρο Φαλήρου	102
9	Συμπεράσματα	104
10	Παράρτημα.....	120

1 Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση και η ανάλυση των μουσικοθεατρικών γεγονότων της Αθήνας όπως αυτά παρουσιάστηκαν μέσα από την εφημερίδα «Σκριπ» κατά την πρώτη περίοδο εκδόσεώς της 1893-1895. Τα μεθοδολογικά εργαλεία για την διεκπεραίωσή της, είναι η βιβλιογραφική έρευνα, η αποδελτίωση τύπου και η ανάλυση περιεχομένου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο δίδονται οι πληροφορίες για την εφημερίδα, η μορφή, οι συνεργάτες, η συχνότητα εκδόσεώς της. Το σημαντικότερο που χρειάζεται να γνωρίζουμε είναι ότι η παρούσα εφημερίδα είναι σατιρική και συνεπώς οι πληροφορίες που παρέχονται δεν έχουν σκοπό μόνο την ενημέρωση του αναγνώστη αλλά και την ψυχαγωγία του. Πολλές φορές, όπως θα διαπιστώσουμε και στην πορεία, βλέπουμε λογοπαίγνια, κρυπτογραφημένα υπονοούμενα και φυσικά πλήθος γελοιογραφιών, αφού δεν υπάρχει τεύχος που να μην περιέχει έστω και μία.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η πολιτική κατάσταση της χώρας την περίοδο μελέτης (1893-1895). Ουσιαστικά παρουσιάζεται η πολιτική πορεία που οδήγησε τη χώρα στην πτώχευση. Θα ήταν αδύνατο άλλωστε να αντιληφθούμε την πολιτισμική εξέλιξη δίχως να έχουμε κατανοήσει πρώτα την πολιτική και συνεπώς οικονομική και κοινωνική κατάσταση της χώρας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται μια συνοπτική ανασκόπηση της προσπάθειας για την ανέλιξη του θεάτρου από την μεταφορά της πρωτεύουσας. Είναι απαραίτητο να συνειδητοποιήσουμε το μέγεθος των δυσκολιών ενός τέτοιου εγχειρήματος στην νεοσύστατη πρωτεύουσα μιας χώρας που προσπαθεί να βρει την ταυτότητά της, να προσδιορίσει τον εαυτό της.

Ύστερα, έχοντας ήδη ως δεδομένο τις επιρροές που είχε η Αθήνα από τους ευρωπαϊκούς θιάσους, μελετάμε τις προσπάθειες συγγραφής νέων θεατρικών ειδών που να μοιάζουν με τα ευρωπαϊκά τους πρότυπα αλλά να φέρουν και την ελληνική πραγματικότητα. Βλέπουμε πως τα είδη που δημιουργούνται είναι όλα μουσικοθεατρικά και πως μένουν στην άκρη οι κλασικίζουσες τραγωδίες και τα δράματα που ήταν τα μοναδικά, επί της ουσίας ήδη, που τολμούσαν να γράψουν οι Έλληνες λογοτέχνες.

Παρατηρούμε πως αντλώντας τις υποθέσεις από την ελληνική καθημερινότητα, είτε είναι αυτή των μικροαστών, είτε αυτή των επαρχιωτών, και αναμιγνύοντάς την με τις ευρωπαϊκές μελωδίες γεννιούνται τρία νέα είδη: το Κωμειδύλλιο, το Δραματικό ειδύλλιο και η Αθηναϊκή επιθεώρηση.

Στο έκτο κεφάλαιο, γίνεται μια σύντομη αναφορά σε ένα φαινόμενο του ελληνικού θεάτρου, το «μαξιλάρωμα». Όταν οι θεατές δυσανασχετούσαν με την παράσταση που παρακολουθούσαν, πετούσαν τα μαξιλάρια που βρισκόταν στα καθίσματά τους, όπως γράφει χαρακτηριστικά η εφημερίδα παραλλάσσοντας το λατινικό ρητό: *Scripta manent maxilaria volant!*¹

Στο έβδομο κεφάλαιο, μελετάται η μουσική σαν αυτοτελής μορφή τέχνης και όχι σαν κομμάτι μιας μουσικοθεατρικής παράστασης. Κατά κύριο λόγο δίνονται πληροφορίες για τον «Όμιλο Φιλομούσων» και τον νεοανακαλυφθέντα, τότε, «Ύμνο του Απόλλωνα» γιατί η εφημερίδα ασχολείται μόνο με αυτά αγνοώντας τα ρεσιτάλ και τις συναυλίες που συνέβαιναν παράλληλα.

Το όγδοο κεφάλαιο αποτελεί η ανάλυση της αποδελτίωσης. Εδώ, μελετούνται αλφαβητικά οι θεατρικοί συγγραφείς, και μαζί τα έργα τους, τα έργα αγνώστου συγγραφέα, οι ηθοποιοί και τα θέατρα για τα οποία κάνει λόγο η εφημερίδα. Δίνεται, όπου είναι δυνατόν, μια μικρή αναφορά για τον καθένα ξεχωριστά και παραθέτονται οι σημαντικότερες πληροφορίες που αντλήθηκαν από την μελέτη της εφημερίδας. Δεν συμπεριλαμβάνονται στο κεφάλαιο αυτό συγγραφείς, έργα, θέατρα ή ηθοποιοί που αναφέρονται μόνο μία φορά, ή αυτοί για τους οποίους δεν δίνεται κάποια ουσιώδης πληροφορία. Υπάρχουν παρ' όλα αυτά στο παράρτημα της παρούσας εργασίας.

Στο ένατο κεφάλαιο σημειώνονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την μελέτη της βιβλιογραφίας και την επεξεργασία των δεδομένων της αποδελτίωσης.

Το δέκατο κεφάλαιο αποτελεί η βιβλιογραφία.

Τέλος, στο παράρτημα της παρούσας εργασίας που περιέχει την αποδελτίωση, μπορεί, όποιος επιθυμεί, να δει όλες τις σχετικές με το θέατρο και τη μουσική πληροφορίες

¹ Δηλαδή: τα λόγια μένουν, τα μαξιλάρια πετάνε!, Το Μαξιλαράκι, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

που μας δίνει η εφημερίδα. Εκτός από τις απαραίτητα στοιχεία, όπως ο συγγραφέας του άρθρου, το τεύχος κτλ. συμπεριλαμβάνονται το είδος, ο τίτλος του έργου και οι συντελεστές (συγγραφείς, ηθοποιούς, θιάσους, τραγουδιστές, θέατρα), όπου αυτοί αναφέρονται, καθώς και το αυτούσιο κείμενο για την διευκόλυνση του αναγνώστη.

Στο σημείο αυτό οφείλω να ευχαριστήσω τον επόπτη καθηγητή κ. Σκουλίδα για την πολύτιμη βοήθειά του και την οικογένειά μου για την στήριξή τους καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

2 Η εφημερίδα «Σκριπ»

Το Σκριπ» ξεκίνησε ως εβδομαδιαία σατυρική εφημερίδα, όπως αναγραφόταν και στον υπότιτλό της από το τριακοστό δεύτερο φύλλο, που εκδιδόταν κάθε Κυριακή στην Αθήνα και χαρακτηριζόταν από το πλήθος των γελοιογραφιών της. Το πρώτο φύλλο εκδόθηκε στις 22 Αυγούστου 1893 και η πρώτη περίοδος, που μελετάται στην παρούσα εργασία, ολοκληρώθηκε με το φύλλο της 20^{ης} Αυγούστου 1895. Από την δεύτερη περίοδο 3 Σεπτεμβρίου 1895 – 22 Μαΐου 1898² και έπειτα, το «Σκριπ» αλλάζει ιδιότητα και συχνότητα και γίνεται «Καθημερινή εφημερίς εικονογραφημένη», όπως αναγράφεται και στον υπότιτλό της, έχοντας πλέον χαρακτήρα πολιτικό.

ΧΟΙΡΟΜΑΝΤΕΙΑ

Ἡ χεὶρ τῆς Κυβερνήσεως.

Α' Γραμμὴ τῆς ζωῆς=Βραχυτάτη.

Β' Γραμμὴ τῆς μορίας=Ἀπεριόριστος.

Γελοιογραφία από το πρωτοσέλιδο του 6ου τεύχους στις 26/09/1893

² Π. Φ. Χριστόπουλος, *Εφημερίδες αποκείμενες στη Βιβλιοθήκη της Βουλής (1879-1970): περιγραφικός κατάλογος*, Αθήνα, Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε., 1993. σ.307-308

Η εφημερίδα κατά την πρώτη περίοδο ήταν τετρασέλιδη, δίστηλη με διαστάσεις 46x32εκ. Οι σελίδες στην πορεία διπλασιάστηκαν και οι στήλες αυξάνονταν σταδιακά μέχρι την 1^η Οκτωβρίου 1901 που πήρε την τελική της εξάστηλη μορφή. Η έκδοση πραγματοποιούνταν σε ιδιόκτητο τυπογραφείο με τη χρήση κυλινδρικού πιεστηρίου, και τα γραφεία της εφημερίδας βρίσκονταν επί της οδού Θεμιστοκλέους, αριθμός 51 μέχρι και την έκδοση του δωδέκατου φύλλου. Έπειτα μεταφέρθηκαν επί της οδού Πινακωτών, αριθμός 6. Η τιμή των πρώτων φύλλων ανερχόταν στα 5 λεπτά έκαστο φύλλο και για τις ετήσιες συνδρομές στις 5 δραχμές για την Ελλάδα, στα 6 φράγκα για το εξωτερικό.

Όσον αφορά το περιεχόμενο, η ύλη του «Σκριπ» ήταν ποικίλη. Εκτός των ειδήσεων και των τηλεγραφημάτων του εξωτερικού περιείχε άρθρα, χρονογραφήματα, ιστορικά κομμάτια, μυθιστορήματα, διηγήματα και παντός είδους νέα από όλο τον κόσμο. Ακόμη, δημοσίευε καθημερινά εικόνες και σκίτσα.³

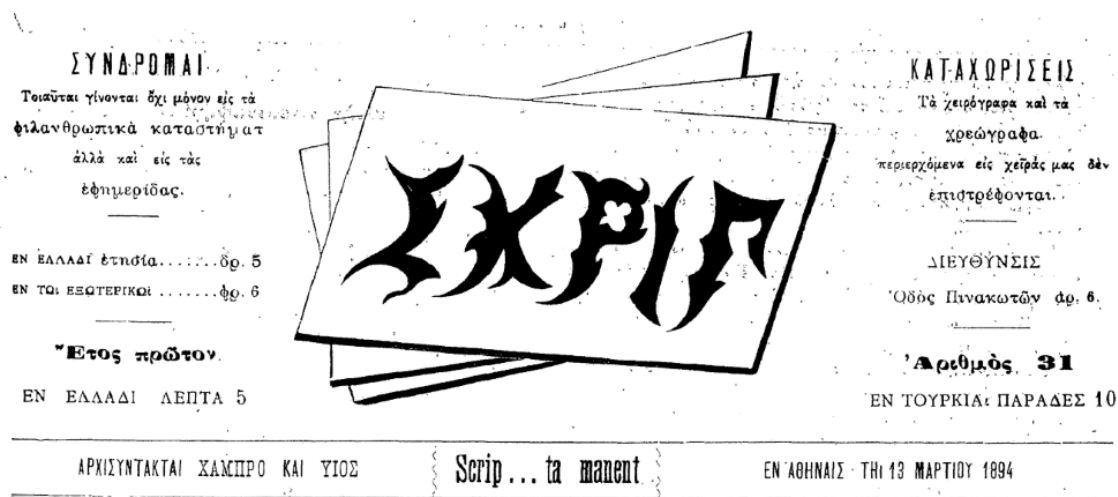
Ιδρυτής και διευθυντής της εφημερίδας ήταν ο Ευάγγελος Κουσουλάκος ο οποίος συχνά έγραφε σατιρικά ποιήματα με το ψευδώνυμο «Πελαργός». Μετά τον ξαφνικό θάνατό του στις 19 Ιανουαρίου του 1903, η διεύθυνση και ιδιοκτησία της εφημερίδας περιήλθε στον Γρηγόριο Ευστρατιάδη.

Στο σύνολο των συνεργατών του «Σκριπ» ανήκουν οι Ευστράτιος Ευστρατιάδης, Δημήτριος Καμπούρογλους, Εμμανουήλ Ροΐδης, Γρηγόριος Ξενόπουλος, Δημήτριος Χατζόπουλος, Αριστομένης Προβελέγγιος, Ιωάννης Κονδυλάκης, ο οποίος εκ των χρονογραφημάτων δημοσίευε το ανάγνωσμα «1862, Κάτω ο τύραννος», Μενέλαος Δαβής, Δημήτριος Ταγκόπουλος, Κωστής Χαιρόπουλος, Κ. Ξένος, ανταποκριτής στο Παρίσι, Θεόδωρος Πετροκόπουλος, Στάμος Μπράνιαν, Ν. Καρβούνης, Ιωάννης Κουτήφαρης, Π. Δημητρακόπουλος, Παν. Σαββίδης, Δημ. Δήμερ, Ηλίας Βουτιεριδής Σπ. Παγανέλης, Δημήτριος Αρνέλλος, Γεώργιος Βούρος. Θεόδωρος Καλογερίκος, Δημήτριος Σβολόπουλος, Ευάγγελος Καραθάνος, Τώνης Παπαγιαννόπουλος, Φώκος Κουντουριώτης, Τάκης Γιολδάσης και πολλοί άλλοι.⁴

³ Κ. Μάγερ, *Ιστορία του Ελληνικού Τύπου*, τόμ.1, Αθήνα, Α. Δημόπουλος, 1957, σ.240

⁴ Μάγερ, *Ιστορία του Ελληνικού Τύπου*, σ.240

Ο τίτλος της εφημερίδας προήλθε από τον αγγλικό λογιστικό όρο «σκριπ» που σήμαινε μια προσωρινή απόδειξη για την αγορά ομολογιών που δεν είχαν εκδοθεί ακόμα. Τέτοιου είδους αποδείξεις δόθηκαν στο ελληνικό κράτος το 1893 όταν τα οικονομικά της χώρας βρέθηκαν υπό τον διεθνή οικονομικό έλεγχο.⁵ Η υπόθεση είχε θεωρηθεί σκανδαλώδης και η λέξη «Σκριπ» βρισκόταν καθημερινά τόσο στα σχόλια των εφημερίδων όσο και στα χείλη των πολιτών.⁶ Δίπλα στον τίτλο κάθε φύλλου και κάτω από τη λέξη «Καταχωρίσεις» αναγραφόταν με τον χαρακτηριστικό σαρκαστικό τόνο «τα χειρόγραφα και τα χρεώγραφα περιεχόμενα εις χείρας μας δεν επιστρέφονται». Θα πρέπει να σημειωθεί πως ο τίτλος της εφημερίδας για τα πρώτα τρία τεύχη ήταν «Το Σκριπ» και ύστερα αφαιρέθηκε το άρθρο και εμφανιζόταν ως «Σκριπ» μέχρι το τέλος εκδόσεώς της. Ο υπότιτλος πάντως, έως και το τριακοστό πρώτο τεύχος ήταν “Scrip... ta manent” από το γνωστό λατινικό ρητό “Verba volant, scripta manent” τα λόγια πετούν τα γραπτά μένουν. Έπειτα με την αλλαγή του υπότιτλου σε «*Εβδομαδιαία σατυρική εφημερίς*» αυξήθηκε και το κόστος, στα 10 λεπτά στην Ελλάδα και στα 20 στην Τουρκία.

1. Τίτλος του πρωτοσέλιδου του 31ου τεύχους στις 13/03/1894

⁵ Δ. Σαπρανίδης, ‘Το Σκριπ’ στο Λ. Δρούλια, Γ. Κουτσοπανάγου (επιμ.), *Εγκυκλοπαίδεια του ελληνικού Τύπου 1784-1974*, Αθήνα, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2008, σ.107

⁶ Μάγερ, σ.237-238

Πολιτικά η εφημερίδα κατά την προ του 1909 περίοδο, υπό την διεύθυνση του Ευάγγελου Κουσουλάκου, είχε ταχθεί εναντίον του παλαιοκομματισμού και ζητούσε την αλλαγή του πολιτικού συστήματος. Αργότερα κηρύχθηκε εναντίον του Ελ. Βενιζέλου και κατέστη μία από τις φανατικότερες αντιβενιζελικές εφημερίδες. Πρέσβευε φιλομοναρχικές απόψεις και συνέστησε στην κυβέρνηση Λάμπρου (1916-1917) να μην κάνει υποχωρήσεις έναντι των Συμμάχων, διατηρώντας την αδιάλλακτη στάση της έως την απομάκρυνση του Κωνσταντίνου από τον θρόνο (1917).⁷

Το 1918 το «Σκριπ» διέκοψε την έκδοσή του και επανεκδόθηκε την 20^η Σεπτεμβρίου 1920. Μετά την επανέκδοσή του, με αρχισυντάκτη τον Νικόλαο Καρβούνη, υποστήριξε τα κόμματα της Αντιπολίτευσης τα οποία κέρδισαν τις εκλογές της 1^{ης} Νοεμβρίου.

Στις 22 Ιουνίου 1930 η εφημερίδα εξέδωσε το τελευταίο της φύλλο και έπαψε να λειτουργεί οριστικά, παρά την πρόθεση «πλήρους ανακαινίσεώς της», όπως τουλάχιστον έγραφε.

Τα φύλλα της εφημερίδας έχουν ψηφιοποιηθεί και είναι διαθέσιμα στο κοινό. Μπορούν να αναζητηθούν στην επίσημη ιστοσελίδα της Εθνικής Βιβλιοθήκης καθώς και της Βιβλιοθήκης της Βουλής.

⁷Δ. Παπαδημητρίου, 'Σκριπ' στο Λ. Δρούλια, Γ. Κουτσοπανάγου (επιμ.), *Εγκυκλοπαίδεια του ελληνικού Τύπου 1784-1974*, τόμ.4, Αθήνα, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2008, σ.106

3 Πολιτική κατάσταση κατά την περίοδο 1893-1895

Αποτελεί κοινό τόπο το γεγονός ότι τα καλλιτεχνικά δρώμενα μιας κοινωνίας επηρεάζονται άμεσα από τις οικονομικές και πολιτικές συνθήκες, οι οποίες επικρατούν σε αυτή. Θα ήταν, λοιπόν, παράλειψη να μην αναφερθούμε στο ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο της περιόδου την οποία πραγματευόμαστε (1893-1895), αλλά και να παραθέσουμε κάποιες σημαντικές πληροφορίες για την περίοδο που προηγήθηκε ώστε να είναι κατανοητό πως οδηγήθηκε η χώρα στην πραγματικότητα του 1893.

Η γενικευμένη δυσαρέσκεια κατά του βασιλιά Όθωνα αποκρυσταλλώθηκε με την επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου του 1843. Βασικό ρόλο στην εκδήλωση του κινήματος αυτού διαδραμάτισε και η ανάμειξη των Μεγάλων Δυνάμεων στα δημοσιονομικά -και όχι μόνο- πράγματα του ελληνικού κράτους.⁸ Κύριο αίτημα των επαναστατών αποτέλεσε η ψήφιση συντάγματος, μπροστά στο οποίο αναγκάστηκε να υποχωρήσει ο Όθωνας, προχωρώντας στην ψήφισή του το Μάρτιο του 1844. Το σύνταγμα αυτό έθεσε τις βάσεις του κοινοβουλευτισμού στην Ελλάδα, καθώς πλέον η κυβέρνηση υπόκειτο σε έναν υποτυπώδη κοινοβουλευτικό έλεγχο.⁹ Επιπλέον, κατοχυρώθηκαν συνταγματικά βασικά ατομικά δικαιώματα, αλλά και η καθολική ψηφοφορία για τους άνδρες, ρύθμιση που αποτελούσε πρωτοπορία σε σχέση με τα ισχύοντα ευρωπαϊκά συντάγματα.¹⁰ Ωστόσο, ο Όθωνας παραγκώνιζε διαρκώς το σύνταγμα και σε συνεργασία με τον πολιτικό Ιωάννη Κωλέττη επέβαλαν ένα είδος «κοινοβουλευτικής δικτατορίας».

Κατά τη δεκαετία του 1850 έκανε την εμφάνισή της μια νέα γενιά πολιτικών με εντελώς διαφορετική νοοτροπία και καταβολές από την επαναστατική γενιά. Η γενιά αυτή

⁸ Α. Ξυνιάς, 'Οι συνταγματικοί θεσμοί του Νεοσύστατου Ελληνικού κράτους: Από την Εθνοσυνέλευση της Επιδάφρου στο Σύνταγμα του 1844', διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2011, σ.60-61

⁹ Α. Σκούρα, *Σύνταξη Παρουσίαση και Σύγκριση των Συνταγμάτων 1844 και 1864*, [ιστοσελίδα], σ.3, https://www.academia.edu/5040819/ΣΥΓΚΡΙΣΗ_ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΩΝ_1844-1864, (τελευταία πρόσβαση στις 29 Οκτωβρίου 2016)

¹⁰ Μ. Τσαπόγας, 'Η Συνταγματική Μοναρχία: Περιεχόμενο και εφαρμογή του Συντάγματος του 1844' στο *30 χρόνια από το Σύνταγμα του 1975: Τα Ελληνικά Συντάγματα από το Ρήγα έως Σήμερα*, Κατάλογος της Έκθεσης, Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων, 2004, σ.58

ασκούσε έντονη κριτική στους παλαιότερους και στο βασιλιά και περί τα τέλη του 1850 έγινε φανερή μια συνολική δυσαρέσκεια κατά του πολιτικού συστήματος, η οποία κατέληξε στην επανάσταση του 1862 και στην αποπομπή του βασιλιά Όθωνα από την Ελλάδα.¹¹ Αμέσως προκηρύχθηκαν εκλογές για Εθνοσυνέλευση, η οποία προχώρησε στην ψήφιση συντάγματος το 1864, όπου καθιερώθηκε η βασιλευόμενη δημοκρατία, αντί της μέχρι τότε συνταγματικής μοναρχίας.¹² Οι Μεγάλες Δυνάμεις επέλεξαν ως νέο βασιλιά του ελληνικού κράτους, τον Γεώργιο Α΄, η βασιλεία του οποίου διήρκησε σχεδόν πενήντα χρόνια. Ωστόσο, ο ίδιος εκμεταλλευόμενος ασάφειες του συντάγματος, διόριζε κυβερνήσεις της αρεσκείας του, προκαλώντας δυσαρέσκεια στον τότε πολιτικό κόσμο.¹³ Επιπλέον, υπήρχε πολιτική αστάθεια και ήταν δύσκολο να προκύψει σταθερή κυβέρνηση, πράγμα που αντιλαμβάνεται κανείς από το γεγονός ότι κατά την περίοδο 1870-1875, έγιναν τέσσερις φορές εκλογές και συγκροτήθηκαν εννιά κυβερνήσεις. Επιπρόσθετα, οι πελατειακές σχέσεις, η πατρωνία με τη μορφή διορισμών, μεταθέσεων κτλ., και η συστηματική διαφθορά μέσω του διοικητικού μηχανισμού, αποτελούσαν σταθερή πρακτική των πολιτικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης, άριστος γνώστης των πολιτικών πρακτικών και εξέχουσα πολιτική μορφή του δευτέρου μισού του 19^{ου} αιώνα, ο οποίος κατέγραφε τις χάρες που είχε κάνει, ώστε να τις χρησιμοποιήσει υπέρ του με την πρώτη ευκαιρία.¹⁴

Ενώ λοιπόν τα πολιτικά πράγματα της χώρας επιδεινώνονταν συνεχώς, έκανε την εμφάνισή του ένας νέος τότε πολιτικός, ο Χαρίλαος Τρικούπης, ο οποίος με το άρθρο του «Τις πταίει» το 1874 στην εφημερίδα «Καιροί» στηλίτευε την τακτική του βασιλιά να διορίζει κυβερνήσεις οι οποίες δεν τύγγαναν της αποδοχής ούτε του λαού, ούτε της βουλής. Ο πολιτικός αυτός, αποτέλεσε τον εισηγητή της «αρχής της δεδηλωμένης» το 1875¹⁵, την οποία ο βασιλιάς αναγκάστηκε να αποδεχτεί μπροστά στην πίεση της αντιπολίτευσης και

¹¹ R. Clogg, *Συνοπτική ιστορία της Ελλάδας 1770-2000*, Αθήνα, Κάτοπτρο, Β΄ έκδοση, 2003, σ.75-79

¹² Δ. Μ. Κατραμάδος, «Όψεις της Λειτουργίας του Κοινοβουλευτικού Συστήματος στην Ελλάδα στο Πλαίσιο του Πολιτεύματος της Βασιλευόμενης Δημοκρατίας κατά την Περίοδο 1864-1895», διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 2013, σ.48

¹³ Κατραμάδος, «Όψεις της Λειτουργίας του Κοινοβουλευτικού Συστήματος», σ.67

¹⁴ Clogg, σ.83

¹⁵ Χαρίλαος Τρικούπης: *Έκθεση των ιστορικών κειμηλίων της οικογένειας Τρικούπη*, Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων, 2012, σ.7

του επαναστατικού αναβρασμού. Σύμφωνα με αυτή, ήταν υποχρεωμένος να αναθέτει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μόνο σε πολιτικό ο οποίος είχε τη «δεδηλωμένη» εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας των βουλευτών. Πρόκειται, λοιπόν, για τομή στην πολιτική ιστορία της χώρας, καθώς άνοιξε το δρόμο για τη θεμελίωση του δικομματισμού και του κοινοβουλευτισμού. Ο Τρικούπης αποδέχτηκε το 1875 την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης από το βασιλιά,¹⁶ εντούτοις, η μεταρρυθμιστική του προσπάθεια ξεκίνησε μόλις το 1881, καθώς τότε κατάφερε να εξασφαλίσει την πλειοψηφία. Στο σημείο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι πολλοί αποδίδουν την απόφαση του βασιλιά να ορίσει πρωθυπουργό τον Τρικούπη στο προσωπικό του αισθητήριο σχετικά με τους άξιους πολιτικούς. Κάτι τέτοιο βέβαια ίσως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, καθώς φαίνεται ότι επηρεάστηκε από τους Άγγλους στην επιλογή του αυτή.¹⁷

Έχει ήδη αναφερθεί ότι η αρχή της δεδηλωμένης έβαλε τα θεμέλια για το δικομματισμό στην Ελλάδα. Ωστόσο, αυτός εδραιώθηκε ουσιαστικά τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα, καθώς τότε τα δύο μεγάλα κόμματα, του Τρικούπη και του μεγάλου αντιπάλου του Δηλιγιάννη, ήλεγχαν τα πολιτικά πράγματα στη χώρα.¹⁸

Ο Τρικούπης ήταν υπέρ του εκσυγχρονισμού της χώρας και θιασώτης των μεταρρυθμίσεων. Το πρόγραμμά του προέβλεπε ενίσχυση του κράτους, ανάπτυξη της οικονομίας και της γεωργίας, βελτίωση της άμυνας και της υποδομής της χώρας.¹⁹ Επιπλέον, είναι γεγονός ότι η περίοδος της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας (1882-1895) του Τρικούπη ταυτίζεται με την «πρώτη εκβιομηχάνιση» της χώρας, την παροχή κινήτρων σε ιδιώτες για επενδύσεις και την εκτέλεση σημαντικών έργων, όπως π.χ. το σιδηροδρομικό δίκτυο και τη διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου.²⁰ Ωστόσο, η πολιτική του στηρίχτηκε στη βαριά φορολογία των πολιτών και το εξωτερικό χρέος διογκώθηκε εξαιτίας της σύναψης τεράστιων εξωτερικών δανείων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη

¹⁶ Κατραμάδος, σ.166

¹⁷ Γ. Ρούσσο, *Νεώτερη Ιστορία του Ελληνικού Έθνους 1826-1974*, τόμ. 4: Η εποχή του Γεωργίου Α΄, Αθήνα, Ελληνική Μορφωτική Εστία, 1975, σ.391

¹⁸ Clogg, σ.87

¹⁹ S. K. Pavlowitch, *Ιστορία των Βαλκανίων 1804-1945*, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 2005, σ.219

²⁰ Γ.Σ. Πλουμίδης, *Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας*, Ιωάννινα, Πανεπιστημιακό Τυπογραφείο Ιωαννίνων, 2002, σελ. 109

δυσαρέσκεια των πολιτών, οι οποίοι τον κατανήφισαν αρκετές φορές, κυρίως υπέρ του Δηλιγιάννη,²¹ γύρω από το πρόσωπο του οποίου συσπειρώθηκαν οι αντίθετοι στην πολιτική του Τρικούπη.

Δημαγωγός, δημοκόλακας, αλλά και επιδεικτικά υπερασπιστής της Μεγάλης Ιδέας, ο Δηλιγιάννης εκμεταλλεύτηκε τις αντιδράσεις των πολιτών απέναντι στη πολιτική του Τρικούπη για να αναρριχηθεί στην εξουσία. Μάλιστα, κατά τις προεκλογικές του εκστρατείες υποσχόταν κατάργηση των φόρων και πολλές φορές κατηγόρησε τον Τρικούπη για καταχρήσεις.²² Παρ' όλα αυτά, η φορολογική πολιτική του δε διέφερε ιδιαίτερα από του Τρικούπη, καθώς ουδέποτε δεν εφαρμόστηκαν οι προεκλογικές του εξαγγελίες για φορολόγηση των εισοδημάτων των πλουσίων.²³

Η σύναψη εξωτερικών δανείων (κυρίως κατά τη διακυβέρνηση του Τρικούπη) και η διόγκωση του εξωτερικού χρέους έφεραν ως φυσικό απότοκο την πτώχευση του 1893, κατά την περίοδο της τελευταίας κυβέρνησης του Τρικούπη.²⁴ Η πολιτική λιτότητας που επέβαλε δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα, το ταμείο του κράτους ήταν άδειο και έπρεπε να εξευρεθούν χρήματα για την αποπληρωμή των παλιότερων χρεολυσίων.²⁵ Αυτό δεν κατέστη εφικτό και ο Χαρίλαος Τρικούπης από το βήμα ανακοίνωσε το γνωστό «δυστυχώς επτωχέυσαμεν». Φυσικά, δε θα πρέπει να παραλείψουμε το γεγονός ότι παράλληλα με τη δυσλειτουργία των δημοσιονομικών του κράτους, είχε ήδη ξεσπάσει και οικονομική κρίση λόγω του σταφιδικού ζητήματος, η οποία είχε οδηγήσει πολλούς αγρότες στην εξαθλίωση,²⁶ για την οποία γράφει το «Σκριπ» χαρακτηριστικά ότι: «Με το σταφιδικό ζήτημα κινδυνεύομεν όλοι να παραφρονήσωμεν. Όταν δεν εγένετο η σταφίς είχαμεν ελλείμματα και συνεπώς ζήτημα σταφιδικόν, τώρα, που έγινεν άφθονος, έχομεν περισσεύματα και πάλιν ζήτημα σταφιδικόν. Το βέβαιον είνε, ότι πάντοτε έχομεν πάντες ανεξαιρέτως

²¹ Βεργόπουλος κ.ά., *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, σ.8

²² Γ. Κορδάτος, *Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας: Νεώτερη Δ'*, τόμ.12: 1862-1900, Αθήνα, 20^{ος} αιώνας, 1956, σ.472

²³ Γ. Β. Δερτιλής, *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους 1830-1920*, τόμ.1, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 2010, σ.685

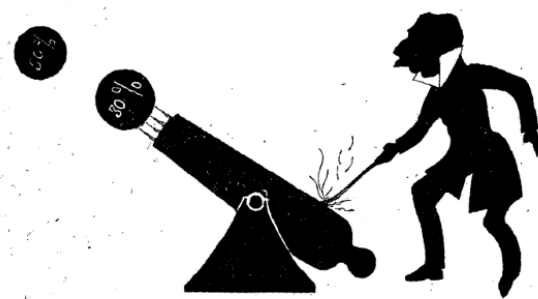
²⁴ Βεργόπουλος κ.ά., σ.36

²⁵ Κορδάτος, *Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας*, σ.519

²⁶ Βεργόπουλος κ.ά., σ.36 (να βάλω κάτι άλλο για σταφιδικό ζήτημα1)

έλλειμμα φρονήσεως και περίσσευμα... βλακίας, δι' αυτό δε παθαίνομεν όλα αυτά».²⁷ Επιπλέον, ο εξωτερικός δανεισμός υπήρξε ανέκαθεν σημαντική παράμετρος λειτουργίας του κράτους, ήδη από την εποχή της επανάστασης και μετά, προκειμένου να καλύπτονται οι διαρκώς αυξανόμενες στρατιωτικές και διοικητικές δαπάνες.²⁸ Οι κυβερνήσεις δανείζονταν συνεχώς με επαχθείς όρους και το εμπορικό ισοζύγιο ήταν μονίμως παθητικό, γεγονός βέβαια που δεν προκάλεσε υποτίμηση της δραχμής.²⁹

Μετά την πτώχευση ο βασιλιάς έδωσε την εξουσιοδότηση στον Τρικούπη να διαπραγματευτεί τους όρους του πτωχευτικού συμβολαίου με τους δανειστές. Το πρώτο μέτρο ήταν η περικοπή των τοκομεριδίων που καταβάλλονταν ετησίως κατά 70%, πράγμα που σήμαινε την πτώση της αξίας των ελληνικών χρεογράφων στα χρηματιστήρια του εξωτερικού.³⁰

Η λύση του οικονομικού ζητήματος.

Πώς γίνονται αι διαπραγματεύσεις.

2. Γελοιογραφία από το πρωτοσέλιδο του 17ου τεύχους στις 05/12/1893³¹

Εδώ πρέπει να προστεθεί το γεγονός ότι η δραχμή ως το τέλος του 1894 είχε πέσει κατά 2 μονάδες και τον Ιανουάριο του 1895 είχε φτάσει στο χαμηλότερο σημείο της.³²

²⁷ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', Σκριπ, τχ.27, 13 Φεβρουαρίου 1894, σ. 1

²⁸ Δερτιλής, *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους 1830-1920*, σ.604-605

²⁹ Δερτιλής, σ.612-613

³⁰ Βεργόπουλος κ.ά., σ.36

³¹ Στις πολιτικές γελοιογραφίες του 19ου αιώνα οι πολιτικοί απεικονίζονται ως κλέφτες του δημοσίου χρήματος, καιροσκόποι, δημαγωγοί, καταχραστές της εξουσίας, σύμφωνα με τη Λ. Λούβη, 'Ο εθνικός μας κλαυσίγελας', *Το βήμα: γνώμες*, [ιστοσελίδα], 1998, <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=105163>, (τελευταία πρόσβαση στις 07 Δεκεμβρίου 2016). Δυστυχώς δεν είχαμε πρόσβαση στα βιβλία της συγγραφέως.

³² Δερτιλής, σ.654

Μέσα σε αυτή τη δυσάρεστη κατάσταση, η αντιπολίτευση βρήκε πρόσφορο έδαφος για να καταδείξει τον Τρικούπη ως το μοναδικό υπαίτιο της οικονομικής κατάστασης στην οποία είχε περιέλθει η χώρα. Ο Τρικούπης βαλλόταν από παντού. Ο Ράλλης έγραψε ένα λιβελογράφημα κατά του πολιτικού, το οποίο έστειλε στους Γάλλους κεφαλαιούχους, αφού πρώτα το μετέφρασε στα γαλλικά.³³ Οι Τρικουπικοί από την άλλη, απέδιδαν τη χρεωκοπία στην εξωτερική και δημοσιονομική πολιτική του Δηλιγιάννη. Το πιο ανησυχητικό όμως ήταν ότι η Ελλάδα πέρα από την πιστοληπτική της ικανότητα, είχε απολέσει και την αξιοπιστία της, παρά τις υπεράνθρωπες προσπάθειες και υποχωρήσεις του Τρικούπη.

Η περίοδος 1893-1895 χαρακτηρίζεται από γενικευμένη δυσaréσκεια, πολιτικές αναταράξεις και οικονομική δυσλειτουργία. Ο Τρικούπης, απορροφημένος στο νομοθετικό του έργο, δεν είχε αντιληφθεί επακριβώς τη συνομωσία που υφαινόταν γύρω του με σκοπό την πολιτική του εξόντωση. Στο μεταξύ, το κλίμα δυσaréσκειας επεκτάθηκε και στους αξιωματικούς του στρατού, οι οποίοι θεωρούσαν ότι η χώρα θα ήταν αναποτελεσματική σε περίπτωση πολέμου και διατεινόταν ότι επιδίωκαν να προασπίσουν τα εθνικά συμφέροντα. Έτσι, τον Αύγουστο του 1894 ίδρυσαν το «Στρατιωτικό Σύνδεσμο» με πρόφαση την υπεράσπιση της Μακεδονίας.³⁴ Στο σημείο αυτό βέβαια πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι οι στρατιωτικοί ήταν ανέκαθεν υπέρ του Δηλιγιάννη, καθώς τους έβρισκε σύμφωνους το σύνθημα κατά της πλουτοκρατίας και το γεγονός ότι δεν ήταν υποστηρικτής του νόμου του Τρικούπη, σύμφωνα με τον οποίο απαγορευόταν στους κατώτερους αξιωματικούς να εκλεγούν ως βουλευτές.³⁵ Ωστόσο, μέσα από αυτή την παρακρατική οργάνωση πρόεκυψε το Νοέμβριο του 1894 η «Εθνική Εταιρεία», η οποία απέβη μοιραία στον ελληνοθωμανικό πόλεμο του 1897.³⁶ Εν ολίγοις, είχε δημιουργηθεί ένα ενιαίο και συνασπισμένο αντιπολιτευτικό μέτωπο κατά του Τρικούπη, το οποίο

³³ Κορδάτος, σ.528

³⁴ Κορδάτος, σ.528

³⁵ Βεργόπουλος κ.ά., σ.36-37

³⁶ Γ.Ν. Γιανουλόπουλος, «*Η ευγενής μας τύφλωσις...*»: *Εξωτερική πολιτική και «εθνικά θέματα» από την ήττα του 1897 έως τη Μικρασιατική καταστροφή*, 4^η έκδ., Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2003, σ.33 και Η «Εθνική Εταιρεία» και ο πολεμικός πυρετός, *Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού*, [ιστοσελίδα], http://www.ime.gr/chronos/12/gr/1833_1897/foreign_policy/language/04.html, (τελευταία πρόσβαση στις 29 Οκτωβρίου 2016)

αποτελούνταν κυρίως από τους Δηλιγιάννη, Καραπάνο, Σωτηρόπουλο, Κωνσταντόπουλο και Ράλλη. Ακόμη, Έλληνες κεφαλαιούχοι καταφέρονταν εναντίον του, καθώς είχαν τα χρήματα τους σε ελληνικά χρεόγραφα στα ξένα χρηματιστήρια.

Ο βασιλιάς Γεώργιος εισήλθε κι αυτός στο αντιτρικουπικό μέτωπο, προκειμένου να εξευμενίσει τους δανειστές, καθιστώντας τον Τρικούπη ένα είδος αποδιοπομπαίου τράγου. Μάλιστα, αποκαταστάθηκαν οι σχέσεις του με το Θ. Δηλιγιάννη, καθώς ο τελευταίος ξέχασε γρήγορα τη δυσαρέσκεια εναντίον του βασιλιά που είχε δημιουργηθεί εξαιτίας της αποπομπής του από αυτόν το 1892.³⁷ Ο Γεώργιος, παρά την αποστροφή που του προκαλούσε ο Δηλιγιάννης, υποχώρησε μπροστά στον κοινό σκοπό που ήταν ο αγώνας εναντίον του Τρικούπη. Σημαντικό ρόλο στη συμφιλίωση αυτή διαδραμάτισε ο Νικόλαος Δηλιγιάννης, ξάδελφος του Θεόδωρου, στενός φίλος του βασιλιά και αντιτρικουπικός.

Προς έκπληξη των συνωμοτών, δεν επήλθε η αναμενόμενη διάσπαση στο τρικουπικό κόμμα. Όταν λοιπόν, διαπίστωσαν ότι δεν ήταν γι' αυτούς δυνατό να καθαιρέσουν τον Τρικούπη μέσω της πλειοψηφίας της βουλής, μεθόδευσαν συλλαλητήρια, χρησιμοποιώντας ως πρόφαση έναν καινούριο νόμο του Τρικούπη για τους ενοικιαστές αστικών ακινήτων. Ο Τρικούπης απαγόρευσε τα συλλαλητήρια μέσα στην πόλη και έτσι αυτό έλαβε χώρα στο πεδίο του Άρεως στις 8 Ιανουαρίου του 1895. Κατά τη διάρκεια του συλλαλητηρίου, εμφανίστηκε έφιππος ο διάδοχος Κωνσταντίνος, αρχηγός του στρατού της πρωτεύουσας, και απευθυνόμενος στον αστυνομικό διευθυντή, τον προέτρεψε να μην καταπιέζει το λαό, άλλα να εκδηλώσει την αντίδρασή του. Ο Τρικούπης υπέβαλε διάβημα στο βασιλιά, με το οποίο του ζητούσε να καταδικάσει τις πράξεις του Κωνσταντίνου, πράγμα όμως που δεν έγινε ποτέ.³⁸ Ύστερα από την ενέργεια αυτή του βασιλιά, ο Τρικούπης υπέβαλε την παραίτησή του σε αυτόν, αφού όμως πρώτα ζήτησε και πήρε την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας των βουλευτών. Οι πολιτικοί αντίπαλοι του Τρικούπη και οι κεφαλαιούχοι θεώρησαν μεγάλη επιτυχία την παραίτησή του. Ωστόσο, ο βασιλιάς, προκειμένου να μην προκαλέσει εμφύλιο, διόρισε υπηρεσιακή κυβέρνηση, η οποία θα προκήρυττε εκλογές. Μετά την άρνηση του ναυάρχου Κανάρη να σχηματίσει κυβέρνηση, ο

³⁷ Χαρίλαος Τρικούπης: *Έκθεση των ιστορικών κειμηλίων*, σ.41

³⁸ Βεργόπουλος κ.ά., σ.37

βασιλιάς απευθύνθηκε στο φίλο του Νικόλαο Δηλιγιάννη, ο οποίος δέχτηκε και προκήρυξε εκλογές για τις 16 Απριλίου του 1895.

4 Συνοπτική Ιστορία του Θεάτρου στην Αθήνα

Με τη μεταφορά της πρωτεύουσας στην Αθήνα το 1834 ξεκινά και η προσπάθεια οικοδόμησης θεάτρου σε μια μάντρα στην Οδό Αιόλου (δίπλα στο κτίριο της Εθνικής Τράπεζας, απέναντι από το παλιό Ταχυδρομείο). Το πρώτο αυτό θέατρο της Αθήνας ήταν υπαίθριο και αποτελούνταν από μία ξύλινη σκηνή που καλυπτόταν από τέντα. Θιασάρχης του ήταν ο Αθανάσιος Σκοντζόπουλος και ανέβαζε με τον θίασό του, που απαρτιζόταν από νέους σπουδαστές, ελληνικά έργα κυρίως. Η πρώτη τους παράσταση, το έργο «Η άλωση στην Κωνσταντινούπολεως» του Ζαμπέλιου, πραγματοποιήθηκε στις 12 Απριλίου του 1836.

Αξίζει να σημειωθεί πως: «Ο σκηνικός οπλισμός του θεάτρου ήταν ανύπαρκτος, και τα μέσα του κωμικά, το δραματολόγιό του όμως είχε κάποια σοβαρότητα και η ερμηνεία των ηθοποιών του δεν υστερούσε σε τέχνη και πάθος. Η αριστοκρατία της Αθήνας δεν το καταδεχόταν, φυσικά, αλλά ο λαός έτρεχε να εξασφαλίσει εισιτήρια και συνωστιζόταν από νωρίς για να βρει στη στενόχωρη αίθουσα καλή θέση.»³⁹

Δυστυχώς ο Σκοντζόπουλος αναγκάστηκε να βγάλει σε πλειστηριασμό το θέατρο το Δεκέμβριο του 1836 λόγω χρέους. Πουλήθηκε λοιπόν η σκηνή κατά τεμάχια και η Αθήνα το χειμώνα του 1837 έμεινε χωρίς θέατρο.⁴⁰

Την άνοιξη του ίδιου έτους άνοιξε στην οδό Αιόλου (στην μικρή πλατεία που διασταυρώνεται σήμερα η Ευριπίδου, η Πραξιτέλους και η Αγίου Μάρκου) νέο ξύλινο θέατρο, πάλι με τέντα, υπό την ιδιοκτησία του Ιταλού Γκαετάνο Μέλι. Οι πρώτες παραστάσεις όμως απέτυχαν λόγω των αξιοθρήνητων σχοινοβατών και μίμων, οπότε ο Μέλι αναγκάστηκε να καλέσει ιταλικό μελοδραματικό θίασο. Οι παραστάσεις άρχισαν με τον «Κουρέα της Σεβίλλης» και όλοι οι Αθηναίοι ενθουσιάστηκαν εξαιρετικά, ακόμη και

³⁹ Κ. Κιουπκιολής (επιμ.), *Κοσμογνωσία Curcio: Πολιτισμός – Γράμματα – Τέχνες: Το θέατρο και οι μεγάλοι δημιουργοί του*, τόμ. Δ, Αθήνα, 1969, Χάρης Ζολινδάκης, σ.196

⁴⁰ Κ. Γεωργάκη, 'Η θεατρική πολιτική κατά την Οθωνική περίοδο', διδακτορική διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1997, σ.18-20

οι ως τότε ακατάδεκτοι αριστοκράτες, οι αυλικοί και η βασιλική οικογένεια, παρακολουθούσαν τακτικά τις παραστάσεις.⁴¹

Εκτός όμως από τον ιταλικό μελοδραματικό θίασο, σε μία ευρύχωρη αποθήκη, άρχισε να δίνει παραστάσεις ελληνικών έργων ο ανασυγκροτημένος θίασος του Σκοντζόπουλου.

Δυστυχώς όμως οι πεπειραμένοι πια ερασιτέχνες που έπαιζαν νέα πρωτότυπα ελληνικά έργα δεν κατόρθωσαν να προσελκύσουν το κοινό που είχε ενθουσιαστεί από τα μελοδράματα και τις ωραίες πριμαντόνες. Η αδιαφορία του κοινού καθώς και η αδιαφορία της κυβέρνησης, που θεωρούσε περιττό το θέατρο, είχε ως αποτέλεσμα να τερματιστεί η δεύτερη αυτή περίοδος του ελληνικού θεάτρου. Την ίδια τύχη αργότερα είχε και ο ξένος μελοδραματικός θίασος.⁴²

Το 1838 δόθηκε στον Ιταλό Ιωσήφ Καμηλιέρι ένα οικόπεδο δωρεάν και 10.000 δραχμές επιχορήγηση, με την εντολή να χτίσει πέτρινο θέατρο και μοναδικό προνόμιο την απαγόρευση για πέντε χρόνια παράλληλης λειτουργίας κάθε είδους θεάματος. Δυστυχώς, οι παράλογες διατάξεις και τα δεσμευτικά χρονικά όρια τον ανάγκασαν να παραχωρήσει τα δικαιώματα στο συμπατριώτη του Μπαζίλιο Σανσόνι.

Το πρώτο λιθόκτιστο θέατρο κτίστηκε επιτέλους και στις αρχές Ιανουαρίου του 1840 εγκαινιάστηκε από ιταλικό θίασο όπερας που παρουσίασε τη «Λουκία ντε Λαμεραμούρ» του Ντονιζέτι.⁴³ Οι Αθηναίοι τότε έπαθαν αληθινή υστερία με το μελόδραμα, ο θίασος έφτασε τις 114 παραστάσεις και τα εισιτήριά του τα πουλούσαν στη μαύρη αγορά.

Ύστερα από μερικούς μήνες, άνθρωποι που πονούσαν για το ελληνικό θέατρο, κατέστησαν δυνατή την παρουσίαση και ελληνικών έργων στο ίδιο θέατρο, στα ενδιάμεσα

⁴¹ Κ. Γ. Σαμπάνης, «Η όπερα στην Αθήνα κατά την Οθωνική περίοδο (1833-1862) μέσα από τα δημοσιεύματα του τύπου και τους περιηγητές της εποχής», διδακτορική διατριβή, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, 2011, σ.51-52

⁴² Γ. Μετσόλης, «Το θέατρο στην Αθήνα 1836-1967, συνοπτική ιστορία», ανάπτυπο από τη *Νέα Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, Αθήνα, 1968, σ.675

⁴³ Δ. Σπάθης, «Το θέατρο, τα πρώτα βήματα στο νέο κράτος», *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ. 4, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα, 2003, σ.217

όμως των παραστάσεων του μελοδράματος. Οι παραστάσεις άρχισαν τον Μάρτη του 1840, με τον «Τιμολέοντα» και έπειτα τον «Καστριώτη» του Ζαμπέλιου. Τα έργα ερμήνευσε αρκετά καλά ο θίασος του Καστόρχη.⁴⁴ Όμως, η αντίδραση των Βαυαρών του Όθωνα έκοψε τον ενθουσιασμό των Αθηναίων, δημιουργήθηκαν ασήμαντες αφορμές και επιβλήθηκε η πρωτάκουστη, τότε, λογοκρισία με αποτέλεσμα να μένουν άδεια τα καθίσματα στις παραστάσεις του ελληνικού θιάσου και να γεμίζει η αίθουσα μόνο όταν παιζόταν μελόδραμα.

Τον Ιούλιο του ίδιου έτους, φθάνει από το Βουκουρέστι ο διάσημος Κυριακός Αριστίας και συγκροτεί την «Φιλοδραματική Εταιρία». Ο Αριστίας είχε όραμα για το ελληνικό θέατρο και ήρθε ως ηθοποιός επιφορτισμένος με καθήκοντα δασκάλου για την εκπαίδευση των νεοφώτιστων συναδέλφων του.⁴⁵ Κυκλοφόρησε λοιπόν μια «Πρόσκληση» ανακοινώνοντας τις προθέσεις του για την αναγέννηση του θεάτρου, την οποία υπέγραψαν λόγιοι της εποχής, και ύστερα άρχισε να καταρτίζει στο θίασο ταλαντούχους νέους.

Το Νοέμβριο του 1840 ο θίασος έκανε την πρώτη του εμφάνιση με τον «Αριστόδημο» του Μόντι, με τον Αριστία να παίζει τον επώνυμο ρόλο του βασιλιά της Μεσσηνίας και την Αγγελική Τζίβιτζα (την πρώτη γυναίκα που αναφέρεται επισήμως στις εφημερίδες ότι συμμετείχε στην παράσταση) στο ρόλο της Κισσήρας, της κόρης του βασιλιά.⁴⁶ Αν και η παράσταση έφερε θρίαμβο, ξέσπασαν οι Βαυαροί με αποτέλεσμα να διαλυθεί ο θίασος και απογοητευμένος να επιστρέψει ο Αριστίας στη Ρουμανία αφού τον καλούσαν επισήμως να αναλάβει τη διοργάνωση του Εθνικού Ρουμανικού Θεάτρου.

Για τα επόμενα δύο χρόνια δεν αντήχησε ο ελληνικός λόγος στο θέατρο, ώσπου το 1842 ιδρύθηκε η «Εταιρία του εν Αθήναις θεάτρου» που διευθυνόταν από επιτροπή, μέλος της οποίας ήταν και ο Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής. Η επιτροπή κάλεσε όλους τους ηθοποιούς που είχαν διακριθεί ως τότε και άρχισε να προετοιμάζει την επίσημη εμφάνιση του θιάσου που έγινε τον Ιανουάριο του 1843 με τον γνωστό πια «Αριστοδήμο». Η παράσταση ήταν μεγάλη επιτυχία και το ενδιαφέρον του κοινού ανανεώθηκε δίνοντας

⁴⁴ Κιουπκιολής, *Κοσμογονσία*, σ.197

⁴⁵ Α. Γλυτζουρή, *Η σκηνοθετική τέχνη στην Ελλάδα, η ανάδυση και η εδραίωση της τέχνης του σκηνοθέτη στο νεοελληνικό θέατρο*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2011, σ.5

⁴⁶ Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.4, σ.220

θάρος στην εταιρεία. Έτσι συνέχισαν παρουσιάζοντας τον «Φίλιππο Β΄» του Αλφιέρι και τον «Εξηνταβελώνη» του Μολιέρου. Οι επιτυχίες όμως αυτές κίνησαν τις αντιδράσεις των Βαυαρών και σε λίγο κανένας δεν πήγαινε στις παραστάσεις. Οπότε για οικονομικούς λόγους η εταιρία οδηγήθηκε στη διάλυση το 1844.

Η χρονιά αυτή, το 1844, ήταν άτυχη και για το ξένο μελόδραμα. Ο Ιταλός Σανσόνι βουτηγμένος στα χρέη αναγκάστηκε να πουλήσει το θέατρο στον Σπετσιώτη Ιωάννη Μπούκουρα. Το θέατρο έγινε γνωστό ως «θέατρο του «Μπούκουρα» αφού το είχε στην κατοχή του από το 1844 έως το 1898.

Τα χρόνια που ακολούθησαν έγιναν κάποιες προσπάθειες που δεν καρποφόρησαν ώσπου το 1857 ο Γρηγόρης Καμπούρογλου ανέλαβε την υποχρέωση να «συστήσει θέατρον εθνικόν», να συγκροτήσει θίασο, προσλαμβάνοντας «επί τακτική μηνιαία μισθοδοσία» νέους και νέες και να τους εκπαιδεύσει.⁴⁷ Ο Καμπούρογλου ξεκίνησε από τον προηγούμενο χρόνο την προεργασία, βρήκε χρηματοδότη, επισήμανε τον καταλληλότερο χώρο (την πλατεία μπροστά στο ταχυδρομείο) και υπέβαλλε τα σχέδια του αρχιτέκτονα Μπουλανζέ. Ο νέος θίασος γνώρισε στο αθηναϊκό κοινό τον Γερμανό δραματουργό Σίλερ παρουσιάζοντας το Σεπτέμβριο του 1857 τη «Λουίζα Μίλερ».⁴⁸

Οι παραστάσεις του θιάσου του Καμπούρογλου διεκόπησαν το 1858, όταν η κυβέρνηση, αντί να δώσει τις 5.000 δρχ. που ζητούσε ο θίασος για να μπορέσει να συνεχίσει, προτίμησε να δώσει 53.000 δρχ. για να μετακαλέσει ιταλικό μελόδραμα.⁴⁹ Η οικοδομή είχε σταματήσει προ πολλού και έτσι έμειναν μόνο τα σχέδια του Γάλλου αρχιτέκτονα Μπουλανζέ να θυμίζουν ένα κομψότατο θέατρο που δεν κτίστηκε ποτέ. Απογοητευμένος τότε ο Καμπούρογλου, αποσύρθηκε, αλλά οι καλλιτέχνες συνέχισαν την προσπάθεια εντελώς αβοήθητοι, με επί κεφαλής τον Σούτσα και με την συμπαράσταση του Βερναρδάκη.

Δυστυχώς και αυτή η απόπειρα έμεινε ανολοκλήρωτη διότι έγινε ανάκληση της αποφάσεως να οικοδομηθεί το θέατρο και έτσι μετά από τέσσερα χρόνια, δύο βασικά

⁴⁷ Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.4, σ.221

⁴⁸ Μετσόλης, *Το θέατρο στην Αθήνα 1836-1967*, σ.679

⁴⁹ Κιουπκιολής, σ.198

στελέχη, ο Σούτσας και ο Σίσυφος, από φόβο μήπως επικρατήσει το ξένο μελόδραμα που το υποστήριζε με επιχορηγήσεις η κυβέρνηση, σχημάτισαν θίασο με τον τότε ηθοποιό Δημήτρη Αλεξιάδη και έδωσαν παραστάσεις παράλληλα με το μελόδραμα. Στον θίασο αυτόν αναδείχθηκε η πρώτη ελληνίδα τραγωδός η Πίπινα (Ιωσηφίνα) Βονασέρα. Ο θίασος έδινε παραστάσεις μέχρι το Φεβρουάριο του 1864 αλλά διάφορα προβλήματα τους υποχρέωναν κάθε τόσο να τις διακόπτουν, όπως η ανάγκη επιδιορθώσεων στο «θέατρο Μπούκουρα» και η επανάσταση που είχε αποτέλεσμα την εκθρόνιση του Όθωνα το 1862.⁵⁰ Παρ' όλη την επιτυχία τους όμως, οι εισπράξεις εξακολουθούσαν να μην είναι ικανοποιητικές, αφού το αθηναϊκό κοινό ήταν ενθουσιασμένο ακόμα με το ιταλικό μελόδραμα κι έτσι ο θίασος του Σούτσα έφυγε για τον πρώτο σταθμό της περιοδείας του, την Κωνσταντινούπολη.

Από τον Οκτώβριο του 1863 που ξεκίνησε η βασιλεία του Γεωργίου του Α' μέχρι και τον Οκτώβριο του 1865 ανέλαβε ο πρωθυπουργός Επαμεινώνδας Δεληγιώργης να οργανώσει το θέατρο. Σχημάτισε αμέσως επιτροπή, βρήκε οικονομικούς πόρους και κατάφερε να δημιουργήσει τον πιο ολοκληρωμένο θίασο που είχε την υποστήριξη της κυβέρνησης. Μία σειρά από νέα ελληνικά έργα ανέβηκαν τότε, που είχαν μεγάλη επιτυχία, όπως η «Μαρία Δοξαπατρή» του Δημήτρη Βερναρδάκη και η «Κόρη του Παντοπώλου» του Άγγελου Βλάχου.

Έξι χρόνια περίπου αγωνίστηκε να κρατηθεί αυτός ο συστηματικός θίασος αλλά οι κοινωνικές κρίσεις, οι αλλαγές κυβερνήσεων και οι εξωτερικοί κίνδυνοι σταματούσαν την εξελικτική του πορεία. Το 1871 ήρθε η χαριστική βολή με την εγκατάσταση νέου γαλλικού οπερατικού θιάσου που ήρθε με αφορμή τις εορταστικές εκδηλώσεις της Αθήνας αφού την επισκέφτηκε ο βασιλιάς της Δανίας, Χριστιανός Θ', πατέρας του βασιλιά Γεωργίου Α'.⁵¹ Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αναγκασθεί να φύγει ο θίασος για περιοδεία στο εξωτερικό, όπου ο ελληνισμός νοσταλγούσε να ακούσει στη σκηνή τη γλώσσα της απελευθερωμένης πατρίδας.

⁵⁰ Μετσόλης, σ.680

⁵¹ Μετσόλης, σ.681

Οι ίδιοι καλλιτέχνες όμως επανήλθαν το 1876 διασπασμένοι σε τέσσερις ομάδες: του Σούτσα, του Αρνωτάκη, του Αλεξιάδη και των αδελφών Ταβουλάρη και παρουσίασαν τα έργα τους στα νέα θέατρα που χτίστηκαν. Ένα από τα πρώτα, είναι το θέατρο «Παριλίσιον κήποι» στην Ομόνοια (εκεί που βρίσκεται σήμερα το ξενοδοχείο «Μπάγκειον») και το εγκαίνιασε ο Αρνωτάκης με τον θίασό του, διέκοψε όμως σύντομα τη λειτουργία του λόγω έλλειψης θεατών αφού οι Αθηναίοι προτίμησαν τις τσιγγάνες που άρχισαν να εμφανίζονται σε ένα νέο θέατρο κοντά στον Ιησσό, το «Άντρο των Νυμφών». Εκεί παρουσιάστηκε για πρώτη φορά έργο που ανήκε στο είδος του κωμειδουλίου, το «Περί όνου σκιάς δίκη» του Κ. Ξένου.

Την ίδια περίοδο, κάτω από τον Αρδηττό, κοντά στο «Άντρο των Νυμφών», έγιναν άλλα δύο θέατρα. Το πρώτο είναι το «Ιλισίδων Μουσών», που ονομάστηκε αργότερα «Παράδεισος», όπου έκανε το καλλιτεχνικό της ντεμπούτο η γνωστή ηθοποιός της εποχής Ευαγγελία Παρασκευοπούλου. Επίσης, στον «Παράδεισον» ανέβηκε η πρώτη ελληνική επιθέωση το «Λίγο απ' όλα» του Μπ. Άννινου. Το δεύτερο είναι το θέατρο «Απόλλων» (εκεί που ήταν άλλοτε ο κήπος Χατζηδημητρίου), σε αυτό έκαναν την εμφάνισή τους πολλοί εξαιρετοί ηθοποιοί όπως ο Ευάγγελος Παντόπουλος, η Φιλομήλα Βονασέρα και η Αικατερίνη Βερώνη.

Μετάβασις εἰς τὰ
θερινὰ θέατρα.

Γελοιογραφία ἀπὸ τὴν τρίτη σελίδα τοῦ 57ου τεύχους στις 11/09/1894

Στα Χαυτεία ἐπίσης ἀνοίξε τὸ «χειμερινὸ θέατρο Χαυτείων» ποῦ σύντομα μετονομάστηκε «Εὐτέρπη» καὶ λίγο ἀργότερα στὴν πλατεία Κυριακοῦ τὸ «Ὀρφεύς», στὸ τέρμα τῆς οδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου (σημερινὴ πλατεία Βικτωρίας).⁵² Στὴν οδὸ Αμαλίας καὶ Ὀλγας χτίστηκε με πρωτοβουλία τοῦ επιχειρηματία Τσόχα, τὸ «Θέατρο τῶν Ὀλυμπίων», γνωστὸ καὶ ὡς «Ὀλύμπια». Τὸ θέατρο ἦταν περίκομπο, βρισκόταν σε περὶφημη θέση καὶ υπεύθυνος γιὰ τὸν σχεδιασμὸ ἦταν ὁ ἀρχιτέκτονας Ἔρνεστ Γσίλλερ.⁵³ Τὸ 1886 δυστυχῶς κατεδαφίστηκε τὸ θέατρο «Ἀπόλλων» καὶ τὸν ἐπόμενον χρόνον τὸ «Θέατρο τῶν Ὀλυμπίων» καὶ τὸ «Ἄντρο τῶν νυμφῶν».⁵⁴

Στὴν πορεία τοῦ θεάτρου δὲν γίνεται νὰ μὴν ἀναφέρουμε τὸ ἔργο τοῦ Νικόλαου Λεκατσά, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ 1881 εἶχε ξεκινήσει νὰ διδάσκει στὴ Δραματικὴ Σχολὴ τοῦ

⁵² Μ. Μπαρμπάκη, *Ὅψεις τῆς μουσικῆς ζωῆς στα ἐλληνικὰ αστικά κέντρα τὸ δεύτερο μισὸ τοῦ 19^{ου} αἰῶνα*, Ἀθήνα, Σύνδεσμος Ἑλληνικῶν Ἀκαδημαϊκῶν Βιβλιοθηκῶν, 2015, σ.79

⁵³ Γ. Σιδέρης, *Ἱστορία τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου (1794-1944)*, τόμ. Α, 3^η ἐκδ., Ἀθήνα, Καστανιώτης, 2000, σ.197-198

⁵⁴ Σιδέρης, *Ἱστορία τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου (1794-1944)*, τόμ. Α, σ.198

Ωδείου Αθηνών. Ο Λεκατσάς ανέβασε με δικό του θίασο έργα του Σαίξπηρ και συνέβαλε στην εξέλιξη της ηθοποιίας επηρεάζοντας μια ολόκληρη γενιά ηθοποιών (ανάμεσα στους οποίους ο Ευάγγελος Παντόπουλος, η Αικατερίνη Βερώνη και ο Ευτύχιος Βονασέρας).⁵⁵

Από το 1887 και έπειτα μετατοπίστηκε το κέντρο της θεατρικής ζωής στην Ομόνοια. Σχεδόν κάθε χρόνο χτίζοταν και από ένα θέατρο φανερώνοντας την σταθερότητα της θεατρικής ζωής της πόλης.

Το 1888 με τη βοήθεια του ευεργέτη Α. Συγγρού ολοκληρώθηκε το ιστορικό «Δημοτικό Θέατρο Αθηνών», το οποίο είχε αποφασίσει να υψώσει ο Δήμος Αθηναίων από το 1873 στα θεμέλια που είχε θέσει ο Γρηγόρης Καμπούρογλου.

Δύο χρόνια αργότερα, το 1890 εμφανίστηκε το νέο θέατρο «Οραφνίδου» στην τωρινή είσοδο του Ζαπτείου, που αργότερα ονομάστηκε «Ολύμπια» ως ανάμνηση του παλαιότερου.

Το 1891 ετοιμάστηκε στην οδό Προαστείου (σημερινή οδός Μπενάκη) το χειμερινό θέατρο των «Κωμωδιών».

Το 1892 ολοκληρώθηκε το «Βασιλικό Θέατρο» στην οδό Αγ. Κωνσταντίνου, με σχέδιο του Έρνεστ Τσίλλερ. Η απόφαση για την ίδρυσή του είχε ληφθεί από το 1881 όμως οι δυσκολίες και τα εμπόδια που προέβλεπαν απογοήτευαν και την κυβέρνηση και τον Βασιλιά που παρακολουθούσε άγρυπνα όλη την προεργασία. Το σοβαρότερο από τα προβλήματα ήταν η αναζήτηση του κατάλληλου χώρου για το οποίο η κυβέρνηση του, κατά τα άλλα προοδευτικού, Χαριλάου Τρικούπη δίστασε να παραχωρήσει κεντρικό δημόσιο οικόπεδο προκαλώντας έκπληξη.⁵⁶ Τελικά με τη συνεισφορά του ίδιου του βασιλιά Γεωργίου και άλλων ευεργετών (Μαρασλή, του Κοργιαλένη, του Ζαφειρόπουλου, του Ντούμπα) το έργο ολοκληρώθηκε.

Το 1893 χτίστηκε με πρωτοβουλία του επιχειρηματία Τσόχα και πάλι, ομώνυμο υπαίθριο θέατρο στην σημερινή οδό Σταδίου. Στο θέατρο αυτό οι θεατές μπορούσαν να

⁵⁵ Ε. Φεσσά – Εμμανουήλ, 'Η αρχιτεκτονική του νεοελληνικού θεάτρου 1720-1940', διδακτορική διατριβή, Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, 1989, σ. 187

⁵⁶ Μετσόλης, σ.682

νοικιάσουν μαξιλάρια έναντι μιας δεκάρας για να κάθονται αναπαυτικότερα, αλλά και για να «μαξιλαρώνουν» τους ηθοποιούς δηλώνοντας την αποδοκιμασία τους.⁵⁷

Το 1894 κτίστηκε στη διασταύρωση των οδών Σταδίου και Παρθεναγωγείου (σημερινή οδός Αριστείδου) το θέατρο «Βαριετέ» που λεγόταν και θέατρο «Ποικιλιών». Στην ουσία πρόκειται για μία απλουστευμένη μίμηση του θεάτρου «Ολύμπια», που σχεδίασε ο Τσίλλερ.⁵⁸

Το 1895, έφτασε από τη Γερμανία ο πρώτος Έλληνας σκηνοθέτης Θωμάς Οικονόμου, έπειτα από πρόσκληση του βασιλιά. Όντας έμπειρος ανέλαβε να διδάξει στη Δραματική Σχολή που ιδρύθηκε στο μεταξύ με διευθυντή το Στ. Στεφάνου.⁵⁹ Το ίδιο έτος, στάθηκε στην οδό Πατησίων και Κυκλοβόρου (σημερινή οδός Μάρνη) το θέατρο «Αθήναιον», που έγινε γνωστό για την κομψότητα και την καινοτομία του και είναι η μόνη υπαίθρια σκηνή που σώζεται ως σήμερα.

Τέλος, στον Πειραιά ανεγέρθηκε, το 1895 και πάλι, το «Δημοτικό Θέατρο Πειραιά», ένα λαμπρό οικοδόμημα σχεδιασμένο από τον Έλληνα αρχιτέκτονα Ιωάννη Λαζαρίμιο⁶⁰ που ικανοποίησε τις απαιτήσεις μεγαλοπρέπειας και κύρους της ακμάζουσας πειραιϊκής αστικής τάξης.⁶¹

Ολοκληρώνοντας την αναδρομή στην ιστορία του θεάτρου της Αθήνας οφείλω να απολογηθώ για τυχόν λάθη που μπορεί να έχω, η αλήθεια είναι πως η ιστορία του ελληνικού θεάτρου δεν έχει αποτυπωθεί με σαφήνεια στην ολότητά της και οι υπάρχουσες

⁵⁷ Φεσσά – Εμμανουήλ, 'Η αρχιτεκτονική του νεοελληνικού θεάτρου 1720-1940', σ.487, για περισσότερες πληροφορίες διαβάστε το κεφάλαιο «Μαξιλάρωμα» της παρούσας εργασίας

⁵⁸ Α. Π. Δεμέστιχα, 'Η θεατρική ζωή στην Αθήνα την εποχή του Γεωργίου του Α'(1864-1900): οι παραστάσεις', διδακτορική διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2012, σ.126

⁵⁹ Μ. Γεωργίου, 'Η θεατρική δράση του Θωμά Οικονόμου σε Βιέννη και Γερμανία', *Σκηνή: το περιοδικό του τμήματος Θεάτρου του ΑΠΘ*, τχ.7, 2015, σ.292

⁶⁰ Δ. Σπάθης, 'Το θέατρο 1871-1909: η εδραίωση της επαγγελματικής σκηνικής τέχνης', *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ. 5, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα, 2003, σ. 201

⁶¹ Α. Ταμπάκη, 'Ένα περίλαμπρο θέατρο στην καρδιά της πόλης', στο Κ. Μπρεντάνου και Ν. Αζαρλής (επιμ.), *Ιστορία του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά: από τον 19^ο στον 21^ο αιώνα*, Πειραιάς, Νέος Κύκλος, 2013, σ. 31

ιστορίες νεοελληνικής δραματουργίας δεν καλύπτουν όλο το φάσμα των φαινομένων και δεν συμφωνούν ως προς την περιодολόγηση του νεοελληνικού θεάτρου, όπως γράφει χαρακτηριστικά και η Άννα Ταμπάκη.⁶²

⁶² Α. Ταμπάκη, 'Ο διαφωτισμός και ο ρομαντισμός στο νεοελληνικό θέατρο' στο *Νεοελληνικό θέατρο (17^{ος} – 20^{ος} αι.: επιστημονικές επιμορφωτικές διαλέξεις*, Αθήνα, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 1997, σ.38

5 Νέα Θεατρικά Είδη

Όπως είδαμε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, στην Αθήνα του 19^{ου} αιώνα όλες σχεδόν οι παραστάσεις ανήκαν στο είδος του μουσικού θεάτρου. Στα πρώτα χρόνια κυριαρχούσε το ιταλικό μελόδραμα και στην πορεία, την δεκαετία του 1870, η έλευση των γαλλικών οπερατικών θιάσων ενθουσίασε τόσο τους Αθηναίους που μονοπωλούσε το ενδιαφέρον τους.

Η οπερέτα αποτελούσε στην ουσία κωμωδία με ανάλαφρη μουσική και μεγάλους διαλόγους σε πρόζα και εισήγαγε στο θέατρο το εύθυμο και ανάλαφρο κλίμα της γαλλικής *belle époque*. Έγινε πολύ γρήγορα δημοφιλής γιατί ήταν προσιτή ακόμα και στα κοινωνικά στρώματα που δεν είχαν την απαιτούμενη καλλιέργεια για την εκτίμηση του μελοδράματος, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από την παρουσία της στα θερινά θέατρα. Ακόμα και η κυβέρνηση την στήριζε με τις επιχορηγήσεις που στράφηκαν αποκλειστικά σε αυτήν.⁶³

Η απαξίωση των Αθηναίων για το ελληνικό θέατρο και η μανία τους για τις γαλλικές οπερέτες, και συνεπώς την αίσθηση ότι ανήκουν στην Ευρώπη, ώθησε δύο Έλληνες θεατρικούς συγγραφείς, τον Άγγελο Βλάχο και τον Δημήτριο Κορομηλά, να γράψουν τα έργα τους στα γαλλικά και να τα διοχετεύσουν σε ευρωπαϊκούς θιάσους για να καταφέρουν να τα παρουσιάσουν στην «καλή» αθηναϊκή κοινωνία.⁶⁴ Αυτή ίσως να είναι και η πιο εύλωτη μαρτυρία για το πνεύμα που επικρατούσε στους κύκλους της εγχώριας ηγετικής τάξης, λίγο πριν το τέλος του 19^{ου} αιώνα.⁶⁵

Ένα νέο θεατρικό είδος όμως, το κωμειδύλλιο, αλλάζει τα δεδομένα αυτά. Από τη μία η αναζήτηση της ελληνικής ταυτότητας και από την άλλη η επικράτηση του μουσικού θεάτρου, οδήγησαν στην γέννηση του Κωμειδυλλίου, της μουσικής κωμωδίας

⁶³ Α. Σκανδάλη, *Η Πορεία της Όπερας στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα σε σχέση με τη συγκρότηση του αστικού χώρου: μια πρώτη προσέγγιση*, Αθήνα, Gutenberg, 2001, σ.114-117

⁶⁴ Κιουπκιολής, σ.202

⁶⁵ Θ. Χατζηπανταζής (επιμ.), *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1: Το κωμειδύλλιο και η εποχή του, Αθήνα, Ερμής, 1981, σ.26

ηθογραφικών τάσεων που άκμασε στις αρχές της δεκαετίας του 1890.⁶⁶ Το πρώτο κωμειδύλλιο που είδε η Αθήνα είναι η «Τύχη της Μαρούλας», του Δημήτριου Κορομηλά που βασίστηκε στο μονόπρακτό του ίδιου, «Πέτρα του Σκανδάλου».⁶⁷ Το έργο αυτό παρουσιάστηκε από τον θίασο «Μένανδρο» στις 16 Σεπτεμβρίου του 1889 στο θέατρο «Ομόνοια» και βρήκε τόση ανταπόκριση από το κοινό ώστε κατάφερε να συμπληρώσει στο διάστημα ενός μόνο μήνα δέκα παραστάσεις.

Το κωμειδύλλιο έφερε επανάσταση στον τομέα της θεματογραφίας. Χειρίστηκε θέματα της σύγχρονης καθημερινής ζωής του ελληνικού λαού, παρουσιάζοντάς τα σε ένα κοινό που είχε μάθει να αντιμετωπίζει την τέχνη του θεάτρου αποκλειστικά και μόνο σαν μέσο φυγής από την πραγματικότητα, σαν όργανο ομαδικής ονειροπόλησης και φανταστικής εκπλήρωσης ανικανοποίητων επιθυμιών. Ένωσε στην ουσία την σκηνή του θεάτρου με την εγχώρια καθημερινή πραγματικότητα,⁶⁸ και έπεισε το αθηναϊκό κοινό των περαστικών ευρωπαϊκών θιάσων να αρχίσει να επισκέπτεται τις παραστάσεις των ελληνικών, όπου μπορούσε πια να βρει ικανοποιητικές εγχώριες απομιμήσεις του γαλλικού βωντβίλ.⁶⁹

Με το κωμειδύλλιο γεφυρώθηκε και το χάσμα ανάμεσα στο λόγιο συγγραφέα και στον εμπειροτέχνη θεατρίνο. Για πρώτη φορά οι Έλληνες συγγραφείς βγήκαν από το γραφείο τους και μπήκαν στα παρασκήνια. Έπαψαν να γράφουν θεατρικά έργα για το αναγνωστικό κοινό μονάχα.⁷⁰

Οι συγγραφείς των κωμειδυλλίων δεν είχαν επιστημονικά ή ρεαλιστικά ενδιαφέροντα. Τα ενδιαφέροντά τους ήταν ηθογραφικά. Δεν τους ενδιέφερε να καταγράψουν με απόλυτη ακρίβεια τον προφορικό λόγο των επαρχιωτών και των αστών, ούτε να μελετήσουν τους ήρωες σαν ιδιόμορφες ψυχολογικές και κοινωνικές ομάδες, αλλά

⁶⁶ Σκανδάλη, *Η Πορεία της Όπερας στην Ελλάδα*, σ.121

⁶⁷ Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.5, σ.213

⁶⁸ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.92-93

⁶⁹ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.31

⁷⁰ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.88, να σημειώσουμε εδώ πως το φαινόμενο αυτό, της συγγραφής για το αναγνωστικό κοινό μονάχα ήταν σύνηθες. Πολλοί συγγραφείς έγραφαν έργα που κέρδιζαν μέχρι και στους ποιητικούς διαγωνισμούς αλλά δεν ανέβαιναν ποτέ στις σκηνές των θεάτρων.

μόνο σαν τυπικούς εκπροσώπους μιας πολιτιστικής και κοινωνικής ενότητας. Σκοπός τους ήταν να συνθέσουν ένα πορτρέτο ενός χαρακτηριστικού μέλους μιας ευρύτερης ομάδας. Αυτό οφείλεται κυρίως στα ηθογραφικά ενδιαφέροντα της λογοτεχνικής γενιάς του '80, και στην περίπτωση Κωμειδυλλίου η τάση αυτή εκπροσωπείται από τη δημοτική γλώσσα και τις ντοπιολαλιές.⁷¹

Από τα δύο όμως χαρακτηριστικά του Κωμειδυλλίου, την ηθογραφική τάση και τη μουσική επένδυση, η μουσική είναι κυριότερη, διότι κωμειδύλλια με εξασθενημένη ή και εντελώς ανύπαρκτη ηθογραφική τάση έχουν επισημανθεί στην ιστορία του θεάτρου μας, κωμειδύλλιο όμως χωρίς μουσική είναι αδιανόητο. Η μουσική είναι στην ουσία αυτή που ξεχωρίζει μια κωμωδία από ένα κωμειδύλλιο.

Για το θέμα της μουσικής έχει μιλήσει ο Θεόδωρος Χατζηπανταζής, στην μελέτη του *Το Κωμειδύλλιο* που αποτελεί την πιο ολοκληρωμένη πηγή για το μουσικοθεατρικό αυτό είδος: «Όταν μιλούμε για μουσική επένδυση στο Κωμειδύλλιο, εννοούμε κυρίως τραγούδι. Η παράσταση βέβαια είχε πάντα, πριν από την άρση της αυλαίας, μια εισαγωγή ενόργανης μουσικής που κατά κανόνα αποτελούνταν από συρραφή μελωδιών που θα ακούγονταν κατά τη διάρκεια του έργου. Μπορούσε επίσης, σε σπάνιες περιπτώσεις, να έχει κάποιο χορευτικό νούμερο ή ακόμη και φινάλε με ενόργανη μουσική, χωρίς την παρέμβαση ανθρώπινης φωνής. Το κύριο τμήμα της όμως αποτελούνταν από τα τραγούδια, γραμμένα για μια ως τέσσερις φωνές ή χορωδία. Ένα κωμειδύλλιο μέσης χρονικής διάρκειας μπορούσε να έχει από δεκαπέντε ως είκοσι τέσσερα τραγούδια. Τα περισσότερα φαίνεται πως είχαν περίπου είκοσι. Δεν υπάρχουν κανόνες σ' αυτό το θέμα και ο κάθε κωμειδυλλιογράφος φαίνεται πως αποφάσιζε τον αριθμό ανάλογα με το θέμα του και τη δυνατότητα του θίασου που αναλάβαινε να ανεβάσει το έργο του.»⁷²

Γνωρίζουμε επίσης πως γινόταν τακτική χρήση γνωστών ευρωπαϊκών μελωδιών από δημοφιλείς οπερέτες και πως η μουσική ήταν το κύριο συστατικό προσέλκυσης του κοινού, και για τον λόγο αυτό υιοθετήθηκαν πρακτικές εντυπωσιασμού. Η προχειρότητα της χρήσης των μελωδιών αυτών για την μουσική επένδυση αποδεικνύεται από την τυχαία

⁷¹ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.121-124

⁷² Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.127

σύνδεση των μελωδιών, ανεξάρτητα από τη θεματική του έργου, καθώς και από την προσθαφαίρεση τραγουδιών κατά τη διάρκεια των παραστάσεων για λόγους ακουστικής ποικιλίας.⁷³

Το κωμειδύλλιο έφτασε στο μέγιστο σημείο ακμής του το 1892 – 1893 για δύο βασικούς λόγους. Πρώτον, γιατί η ζήτηση από την πλευρά του κοινού και η προσφορά από την πλευρά των επαγγελματιών του θεάτρου (συγγραφέων και ηθοποιών) έφτασε στο ψηλότερο ποσοτικό σημείο της. Και δεύτερον, επειδή οι εσωτερικές μαρτυρίες των ίδιων των κειμένων μας πείθουν ότι, σαν μορφή και σαν περιεχόμενο – ανεξάρτητα πάντα από ποιοτικές αξιολογήσεις – το είδος έφτασε στο οριακό εκείνο σημείο ανάπτυξης που προβλεπόταν από τον προγραμματισμό του αρχικού του κύτταρου, εξάντλησε τις δυνατότητες εξέλιξής του. Άρχισε να απειλείται από μια διάσπαση των επιμέρους στοιχείων του, που, όπως θα δούμε παρακάτω, θα κληρονομηθούν από δύο ανεξάρτητα και βασικά ασυμβίβαστα θεατρικά είδη, το Δραματικό Ειδύλλιο και την Επιθεώρηση.⁷⁴

Το Δραματικό ειδύλλιο, το πρώτο αυτό παρακλάδι του Κωμειδυλλίου, έχει τον ίδιο πατέρα, τον Δημήτριο Κορομηλά, που τον ίδιο σχεδόν καιρό με την «Τύχη της Μαρούλας» γράφει τον «Αγαπητικό της Βοσκοπούλας». Το έργο αυτό το παρουσίασε στην Αθήνα ο θίασος «Μένανδρος» στο θέατρο «Ολύμπια» την πρώτη Μαΐου 1892.⁷⁵

Στα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του δραματικού ειδυλλίου ανήκει ο στίχος που είναι πάντα έμμετρος και ο περιορισμένος αριθμός τραγουδιών που είναι, κατά κανόνα, ενσωματωμένα στη δράση με ρεαλιστικό τρόπο και που τραγουδιούνται πάντα σε μελωδίες δημοτικές ή δημοτικοφανείς, αλλά ποτέ ευρωπαϊκές. Επίσης, ο τόπος εξέλιξης της δράσης του είναι κατά προτίμηση η δυσπρόσιτη ορεινή επαρχία, όχι το νησί ή η πρωτεύουσα που αποτελούν, κατά προτίμηση, σκηνικό του Κωμειδύλλιου. Η πλοκή του μπορεί να συμπεριλαμβάνει μερικά σποραδικά κωμικά στοιχεία, αλλά στο σύνολό της περιγράφει γεγονότα σοβαρά, ερωτικά πάθη ή ηρωικά κατορθώματα, που, πολλές φορές, έχουν θλιβερή κατάληξη. Στο θέμα της γλώσσας, το Δραματικό Ειδύλλιο ανήκει συνειδητά

⁷³ Σκανδάλη, σ.124

⁷⁴ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.91-92

⁷⁵ Σιδέρης, σ.155

στο κίνημα του δημοτικισμού, απέναντι στο οποίο οι κωμειδολογία στέκονται τότε με σκεπτικισμό και τότε με αδιαφορία.⁷⁶

Το Δραματικό ειδύλλιο, έχει βαθιές ρίζες μέσα σε μια καθαρά ελληνική παράδοση λογοτεχνική, και μάλιστα πολύ ενδιαφέρον είναι πως είναι δράμα με έμμετρο στίχο αλλά όχι ομοιοκατάληκτο, έτσι ώστε να μιμείται το δημοτικό τραγούδι. Ο στίχος του είναι δεκαπεντασύλλαβος, άμεσος, δραστικός, δηλαδή προωθεί το λόγο, δεν περιγράφει, δε φεύγει το νόημα από τον ένα στίχο στον άλλο, έχει την αυτονομία που έχει ο δημοτικός δεκαπεντασύλλαβος στίχος.⁷⁷ Με το ύφος του θέλει να μεταφέρει τη τάση της ελληνικής ηθογραφία στη δραματική κλίμακα, στην ποίηση «του χωριού και της στάνης», στα αγνά ήθη και τη φυσική ζωή της υπαίθρου.⁷⁸

Όσον αφορά τη μουσική, στο Δραματικό ειδύλλιο τα τραγούδια είναι ενταγμένα στη δράση με ρεαλιστικό τρόπο και αναγνωρίζονται από τους ίδιους τους ήρωες του έργου σαν πραγματικά τραγούδια που ψάλλονται με κάποια ρεαλιστική πρόφαση: κατά τη διάρκεια ενός πανηγυριού, την ώρα που μια κοπέλα υφαίνει στον αργαλειό ή την ώρα που τα κορίτσια του χωριού πηγαίνουν για νερό στη βρύση. Το γεγονός αυτό το διαφοροποιεί από το Κωμειδύλλιο όπου τα τραγούδια δεν αναγνωρίζονται από τους ίδιους τους ήρωες του έργου σαν τραγούδια, αλλά αποτελούν απλώς γι' αυτούς μια μορφή έκφρασης παράλληλη προς το διάλογο. Για την ακρίβεια, αποτελούν μια τομή στη δράση, μια προσωρινή κατάργηση του ωρολογιακού χρόνου, για να δοθεί στο κοινό μια εναργέστερη και εκφραστικότερη εικόνα του εσωτερικού κόσμου των ηρώων.⁷⁹

Το 1894, ένα νέο είδος παρουσιάζεται στην Αθήνα, πρόκειται για την επιθεώρηση «Γκραν Βία» από τον ιταλικό θίασο «Γκονζάλες» που ενθουσιάζει την πρωτεύουσα στο μέγιστο βαθμό. Η προοδευτικότητα και ο μοντερνισμός του έργου με την ελαφριά, πεταχτή μουσική και τα τραγούδια του, με τη σάτιρα, τις κωμικές σκηνές, τον γρήγορο ρυθμό, τα

⁷⁶ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.146

⁷⁷ Κ. Γεωργουσόπουλος, «Όψεις του νεοελληνικού θεάτρου 1880-1980», *Νεοελληνικό θέατρο (17^{ος} – 20^{ος} αι.)*: *Επιστημονικές επιμορφωτικές διαλέξεις*, Αθήνα, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 1997, σ.63-64

⁷⁸ Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ. 5,σ.215

⁷⁹ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.128-129

φανταχτερά κοστούμια και τα όμορφα κορίτσια⁸⁰ λειτούργησαν ως μοντέλο για την άμεση παραγωγή αντίστοιχου ελληνικού δείγματος.⁸¹ Έτσι γεννιέται στο ελληνικό θέατρο ένα νέο είδος, που οφείλει τη μεγάλη γοητεία του πάνω στις μάζες στον σατιρισμό θεσμών και προσώπων και ακόμη περισσότερο στην ξέγνοιαστη μελωδική μουσική του και στη χαλαρότητα της δομής του, η Αθηναϊκή επιθεώρηση.⁸²

Λίγους μήνες μετά την παράσταση της «Γκραν βία» το 1894, δύο Έλληνες συγγραφείς, ο Μίκιος Λάμπρου και ο Λ. Αστέρης παρουσίασαν την επιθεώρηση «Λίγο απ' όλα».⁸³ Το έργο βασίστηκε στο γαλλικό "Revue de fin d' annee", μια σατιρική παρέλαση των γεγονότων της χρονιάς με μουσική, τραγούδι και χορό, που αντικαθρεφτίζει περισσότερο τα διάφορα ξεχωριστά μικρογεγονότα της κοινωνικής ζωής, παρά τη γενική πολιτική και κοινωνική κατάσταση ή τα σοβαρά γεγονότα που έχουν ουσιαστικές επιπτώσεις στη ζωή του τόπου.⁸⁴

Αν και αυτό είναι το πρώτο έργο Αθηναϊκής επιθεώρησης που παραστάθηκε, υπάρχουν μαρτυρίες στον τύπο της εποχής ότι είχε προηγηθεί η συγγραφή μιας άλλης επιθεώρησης με όνομα «Υπαίθριαι Αθήναι» του συγγραφικού διδύμου Ν. Λάσκαρη και Η. Καπετανάκη. Ο θίασος «Προόδος» του Κοτοπούλη όμως προτίμησε να ανεβάσει το «Λίγο απ' όλα» στις 30 Αυγούστου 1894 στο θέατρο «Παράδεισος»,⁸⁵ και όπως αποδείχτηκε η επιλογή αυτή οδήγησε σε κολοσσιαία επιτυχία, αφού πριν συμπληρωθούν τρεις μήνες από

⁸⁰ Λ. Μαράκα, 'Η ισπανική επιθεώρηση «Γκραν Βία» στην Αθηναϊκή σκηνή (1894)', *Παράβασις: επιστημονικό δελτίο τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ.3, Αθήνα, Καστανιώτης, 2000, σ.172

⁸¹ Μ. Σειραγάκης, *Το ελαφρό μουσικό θέατρο στη μεσοπολεμική Αθήνα: Τα γεγονότα και τα ζητήματα*, Αθήνα, Καστανιώτης, 2009, σ.13

⁸² Θ. Χατζηπανταζής και Λ. Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1: Λίγο απ' όλα - Κινηματογράφος 1908 - Παναθήναια 1911 - Ξιφίρ Φαλέρ, Αθήνα, Ερμής, 1977, σ.41

⁸³ Κιουπκιολής, *Κοσμογνωσία*, σ.228

⁸⁴ Θ. Χατζηπανταζής και Λ. Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.2: Λιμπρέτα Λίγο απ' όλα-Κινηματογράφος 1908, Αθήνα, Ερμής, 1977, σ.10

⁸⁵ Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.2, σ.15

την πρεμιέρα του είχε κάνει σαράντα παραστάσεις, γεγονός εκπληκτικό στα χρονικά του ελληνικού θεάτρου, όχι μόνο του 19^{ου} αιώνα, αλλά και των αρχών του 20^{ου}.⁸⁶

Οι επιρροές της Αθηναϊκής επιθεώρησης ήταν άφθονες. Πέρα από το Κωμειδύλλιο, επηρεάστηκε από την ευρωπαϊκή σκηνή, από την οποία άντηλσε τις μελωδίες και έμαθε την τεχνική οργάνωσης ανομοιογενών θεαμάτων σε μία μουσικοθεατρική παράσταση. Από το βαριετέ προμηθεύτηκε όχι μόνο το επιθεωρησιακό υλικό, αλλά και την τόλμη να πειραματίζεται με μικτά μέσα. Μεγάλο στήριγμα ήταν και το ιπποδρόμιο, από το οποίο υιοθέτησε τις σκηνοθετικές αρχές του μεγάλου θεάματος, τον ρυθμό μιας παράστασης που αποτελείται από ασύνδετα και αυτοτελή νούμερα και την έννοια του μεγάλου «φινάλε» που με τον καιρό έγινε ένα από τα χαρακτηριστικότερα και γοητευτικότερα στοιχεία της. Τέλος, επηρεάστηκε από τους κωμικούς από τους οποίους έμαθαν οι ηθοποιοί της τα μυστικά της ερμηνείας του κωμικού σόλου, της κωμικής μεταμφίεσης, του κωμικού τραγουδιού και χορού.⁸⁷

Αν και η επιθεώρηση ενθουσίασε τους Αθηναίους, γρήγορα παραγκωνίστηκε και ξεχάστηκε, μέχρι να ωριμάσουν οι συνθήκες για την άνθισή της. Από το τέλος του 1895 μέχρι τον Αύγουστο του 1905 ούτε ένα επιθεωρησιακό πρόγραμμα δεν εμφανίστηκε στο ελληνικό προσκήνιο. Αυτό οφείλεται στην ελληνική επικαιρότητα που ήταν ζοφερή την περίοδο εμφάνισής της. Ο Τρικούπης, όπως είδαμε και στο σχετικό με τα πολιτικά κεφάλαιο, είχε ήδη ομολογήσει την πτώχευση του κράτους από το 1893 και όλος ο πόθος για ελευθερία έκφρασης, γρηγοράδα, ελαφράδα, λεπτή χάρη, κοσμοπολίτικη ή ευρωπαϊκή ατμόσφαιρα, που είχε ξυπνήσει από την παράσταση του θιάσου «Γκονζάλες» ακόμα στα 1894, έπρεπε προς το παρόν να αναζητήσει ικανοποίηση σε θεατρικά πρότυπα διαφορετικά από της Επιθεώρησης.⁸⁸

⁸⁶ Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1, σ.60

⁸⁷ Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1, σ.46-51

⁸⁸ Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1, σ.60-64

6 Μαξιλάρωμα

Ο όρος «μαξιλάρωμα» γεννήθηκε στο θέατρο «Απόλλων» το 1882. Εκεί είχε προγραμματιστεί μία γυμναστική παράσταση της ακροβάτισσας Έμμας Μαράτση, όμως λόγω του δυνατού ανέμου και ύστερα από πολύωρες προσπάθειες, η παράσταση ακυρώθηκε. Τότε ο κόσμος βαρέθηκε και άρχισε τις αποδοκιμασίες, εν μέσω των οποίων ένας θεατής – η ιστορία διέσωσε το όνομά του, λεγόταν Χαριάτης και ήταν δικηγόρος – αρπάζει το μαξιλάρι πάνω στο οποίο καθόταν και το πέταξε στη σκηνή. Η εκφραστική αυτή χειρονομία ενθουσίασε υπερβολικά τους θεατές, που την μιμήθηκαν αμέσως βάλλοντας με τα μαξιλάρια τους τόσο κατά της σκηνής, όσο και εναντίον αλλήλων, ώσπου άδειασε το θέατρο. Από τότε κάθε φορά που οι θεατές ήθελαν να εκδηλώσουν τη δυσαρέσκειά τους προς το θέατρο, τους ηθοποιούς, το έργο ή τον συγγραφέα, χρησιμοποιούσαν τα μαξιλάρια.⁸⁹

Γελοιογραφία από την τρίτη σελίδα του 106ου τεύχους στις 20/08/1895

⁸⁹ Κιουπκιολής, σ.200

Απόδειξη του φαινομένου αυτού αποτελεί πως ένας από τους αρθρογράφους της εφημερίδας «Σκριπ» υπογράφει με το ψευδώνυμο «Το μαξιλαράκι». Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικά από τα «μαξιλαρώματα» τα οποία αναφέρονται στην εφημερίδα:⁹⁰ «Μακράν από δράματα και κωμειδύλλια, διότι πέφτει μαξιλάρι αλύπητο. Καλαποθάκης»,⁹¹ «Δυο μαξιλάρια παίρνουμε σε κάθε καλαμπούρι σου, το ένα για τον τέτοιο μας και τ' άλλο για τη μούρη σου.»⁹²

Ορόσημο στο φαινόμενο αυτό αποτελεί το έργο του Μ. Λάμπρου «Άνω κάτω» που ποδοκιμάστηκε σε τόσο μεγάλο βαθμό ώστε να συσταθεί η πρώτη επιτροπή προληπτικής λογοκρισίας θεατρικών έργων στη χώρα. Η αποτυχία αυτή μάλιστα συνδέθηκε με την παροδική εξαφάνιση της Επιθεώρησης.⁹³

Αξέχαστο θα μείνει επίσης το καλοκαίρι του 1895 όταν ο Ροδόλφος Μάιφαρτ, πρώην καταστηματάρχης της Ερμού εμφανίστηκε στη σκηνή του θεάτρου «Ορφανίδου» με την θρυλική αιοδό Ζανταράς (εξελληνισμός του ονόματός της που ήταν Jane Darras)⁹⁴ με ένα «Δράμα τραγικόν καί λίαν συγκινητικόν». Οι οξύθυμοι θεατές όμως που δεν έμειναν ικανοποιημένοι, εκσφενδόνισαν επί σκηνής τα μαξιλάρια των καθισμάτων τους. Εκτότε ο Μάιφαρτ εξαφανίστηκε από την Αθήνα και η Ζανταράς κατέφυγε στην υπόδουλη ακόμη Θεσσαλονίκη.⁹⁵

Το «μαξιλάρωμα» όμως δεν είναι το χειρότερο που μπορεί να συμβεί, θα κλείσουμε το κεφάλαιό μας με το «αγγούρωμα» που έλαβε η Τέκλα Κορδοβές (Tecla Cordove), η πρωταγωνίστρια του θιάσου Γκονζάλες που πρωτοτραγούδησε τη βαρκαρόλα της «Γκραν

⁹⁰ Στην αποδελτίωση της εφημερίδας που βρίσκεται στο παράρτημα της παρούσας εργασίας, μπορείτε να βρείτε όλες τις αναφορές που έγιναν στο φαινόμενο αυτό στα δελτία που φέρουν το όνομα «Μαξιλάρωμα».

⁹¹ Φωνογράφος, 'Αγών περί υπάρξεως τι να μάθουν τα παιδιά σας – ποιον είνε το καλλίτερο επάγγελμα', *Σκριπ*, τχ.52, 07 Αυγούστου 1894, σ.1

⁹² Αρχιολοχος, 'Επιγράμματα Εις κωμειδουλιογράφον', *Σκριπ*, τχ.53, 14 Αυγούστου 1894, σ.2

⁹³ Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1, σ.61-62

⁹⁴ Στην εφημερίδα παρουσιάζεται ως «Ζανταράς», «Ζαν Νταράς», «Jane Darras» και «Jeanne D' Arras», στα δελτία την σημειώνουμε «Ζαν Νταράς (Jeanne D' Arras)».

⁹⁵ Ε.Γ. Σκιαδάς, 'Το «μαξιλάρωμα» του «γόη» Ροδόλφου Μάιφαρτ και της Γαλλίδας Ζανταράς στην Αθήνα του Όθωνα', *Ο Μικρός Ρωμικός: Ηλεκτρονική εφημερίδα για την Αθήνα του μουσείου της πόλεως των Αθηνών – Ίδρυμα Βούρου-Ευταξία*, [ιστοσελίδα], <http://mikros-romios.gr/zantaras/>, (τελευταία πρόσβαση στις 12 Νοεμβρίου 2016)

Βία».⁹⁶ Το «Σκριπ» γράφει για το συμβάν: «Κατά την προχθεσινήν παράστασιν κάποιος εκ των ακροατών επέταξεν επί της σκηνης προς την δεσποινίδα –δεν ορκιζόμεθα- Tecla Cordone εν αγκούρι με διάφορα άλλα σαλατικά. Ο τολμηρός αυτός ακροατής τι ήθελεν άρα να σημάνη δια του συμβολικού τούτου δώρου ;»⁹⁷ και «Αγκούρια σου πετάξανε και λάχανα δροσάτα, Γι' αυτό και όλα έγιναν στο ύστερο σ α λ ά τ α !»⁹⁸

Γελοιογραφία για τον Μάιφαρτ από την τρίτη σελίδα του 106ου τεύχους στις 20/08/1895

⁹⁶ Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1, σ.64α'

⁹⁷ Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.43, 05 Ιουνίου 1894, σ.2

⁹⁸ Αβδηρίτης, 'Επιγράμματα Στην Κορδοβέ', *Σκριπ*, τχ.43, 05 Ιουνίου 1894, σ.4

7 Μουσική: Ο «Όμιλος Φιλομούσων» και ο «Ύμνος του Απόλλωνα»

Όπως είδαμε μέχρι τώρα και στα προηγούμενα κεφάλαια, δεν νοείται θεατρική παράσταση χωρίς μουσική επένδυση, και μάλιστα σε μερικές περιπτώσεις (όπως αυτή του κωμειδυλλίου) η μουσική παίζει μεγαλύτερο ρόλο και από το κείμενο.

Αν και η πρωτεύουσα είχε έντονη μουσική ζωή η εφημερίδα «Σκριπ» ασχολείται μόνο με τις μουσικοθεατρικές παραστάσεις αγνοώντας τις συναυλίες που λάμβαναν χώρα την ίδια περίοδο. Κάνει λόγο, επί της ουσίας, μόνο για τον «Όμιλο Φιλομούσων» και την συναυλία για τον «Ύμνο του Απόλλωνα» που είχε ανακαλυφθεί τότε.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακούσματα της πρωτεύουσας και ύστερα η δημιουργία των συλλόγων και των ομίλων της περιόδου.

Τα πρώτα ακούσματα της Αθήνας του 1834 έδωσαν οι στρατιωτικές μπάντες οι οποίες για πολλές δεκαετίες αποτελούνταν και διευθύνονταν από Βαυαρούς.⁹⁹ Από το 1840 και έπειτα με την έλευση των ιταλικών θιάσων, η πρωτεύουσα γνωρίζει την όπερα και ύστερα την γαλλική οπερέτα (βωντεβίλ).¹⁰⁰

Το 1843 ιδρύεται στρατιωτική μουσική σχολή υπό τη διεύθυνση του Μάγγελ με σκοπό την κατάρτιση μουσικών και την επάνδρωση στρατιωτικών ορχηστρών πνευστών. Στα επόμενα είκοσι χρόνια, έρχονται Ιταλοί και Γερμανοί και αρχίζουν να διδάσκουν σε σχολεία και ιδιωτικώς, και επίσης την περίοδο αυτή αρχίζουν ρεσιτάλ τραγουδιού σε αίθουσες ξενοδοχείων κυρίως. Το σημαντικότερο γεγονός των χρόνων αυτών έρχεται το 1860 με τη δημιουργία του συνόλου πνευστών της Φρουράς Αθηνών, που έπαιζε στην Ομόνοια, το Σύνταγμα και στους στύλους του Ολυμπίου Διός.¹⁰¹

Ο εξευρωπαϊσμός της μουσικής ζωής της Αθήνας επιταχύνεται από το 1871 με την ίδρυση της μουσικής εταιρείας «Ευτέρπη» και του Μουσικού και Δραματικού Συλλόγου

⁹⁹ Κ. Μπαρούτας, *Η μουσική ζωή στην Αθήνα το 19ο αιώνα: Συναυλίες – ρεσιτάλ – μελόδραμα – λαϊκό τραγούδι – μουσική κριτική*, Αθήνα, Μουσικός Οίκος Φίλιππος Νάκας, 1992, σ.13

¹⁰⁰ Κ. Ρωμανού, 'Η έντεχνη μουσική: Η μουσική παιδεία του νέου ελληνισμού', *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1170-2000*, τόμ.4, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα 2003, σ.242

¹⁰¹ Κ. Ρωμανού, *Έντεχνη ελληνική μουσική στους νεότερους χρόνους*, Αθήνα, Κουλτούρα, 2006, σ.110

(έργο του οποίου ήταν και η σύσταση του πρώτου αθηναϊκού ωδείου, του Ωδείου Αθηνών το 1872).

Τον Δεκέμβριο του 1872 συνενώνεται με την «Ευτέρπη» ο Μουσικός Σύλλογος «Μελπομένη», που είχε συσταθεί το 1872 στον Πειραιά. Οικονομικές δυσκολίες οδήγησαν στη διάλυση του σωματείου μόλις στα τέλη του 1875.¹⁰²

Το Ωδείο Αθηνών λειτούργησε για χρόνια, παρέχοντας δωρεάν μουσική εκπαίδευση στην εύπορη νεολαία της πρωτεύουσας αλλά και σε νέους με χαμηλότερη κοινωνική προέλευση.¹⁰³ Τα οικονομικά προβλήματα όμως καθώς και οι αποχωρήσεις καθηγητών οδήγησαν στην ανανέωση της διοίκησης το 1891 με διευθυντή τον Γεώργιο Νάζο. Δυστυχώς λόγω του ελιτίστικου χαρακτήρα και της έλλειψης ικανών καθηγητών οι οποίοι θα μπορούσαν να προσφέρουν εκτεταμένο καλλιτεχνικό, εκτός από διδακτικό, έργο το Ωδείο έμεινε στάσιμο για αρκετά χρόνια.¹⁰⁴

Ένα φαινόμενο μεγάλων διαστάσεων το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα είναι η ίδρυση συλλόγων καθώς πολλές δεκάδες σύλλογοι ιδρύονταν κάθε χρόνο. Η μεγαλύτερη κατηγορία, ήταν επιστημονικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα, από τους οποίους τη μεγαλύτερη δράση είχαν, μεταξύ άλλων, ο Φιλολογικός Σύλλογος «Παρνασσός» (1865) και η Εταιρεία των Φίλων του Λαού (1865).¹⁰⁵ Σε αυτούς κάνει δύο αναφορές το «Σκριπ» γράφοντας: «Ο Σύλλογος του «Παρνασσού» ετοπόθησε εις τα καθίσματά του μαξιλαράκια. Πολλοί είπον, ότι τούτο εγένετο δια πλειοτέραν ανάπαυσιν, αλλ' ελησμόνησαν, ότι χρειάζονται, αφού πρόκειται να ομιλήση ο κ. Ψυχάρης.»¹⁰⁶ και «Εις την Εταιρίαν των «Φίλων του Λαού» μία συναυλία με ποιήματα ερωτικά, λυρικά, κλέφτικα και ηρωικά μου υπενθυμίζει τας Ανθολογίας του κ. Ανέστη Κωνσταντινίδη. Αγοράζω το

¹⁰² Σκανδάλη, σ.83-84

¹⁰³ Σκανδάλη σ.85

¹⁰⁴ Α. Χαρκιολάκης, 'Το Ωδείο Αθηνών ως καθοριστικός φορέας πολιτισμικής διαμόρφωσης' στο Κ.Α. Δημάδης (επιμ.), *Πρακτικά Ε' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (Θεσσαλονίκη, 2-5 Οκτ. 2014): Συνέχεις, ασυνέχεις, ρήξεις στον ελληνικό κόσμο (1204-2014): οικονομία, κοινωνία, ιστορία, λογοτεχνία*, τόμ.5, Αθήνα, Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, 2015, σ.573

¹⁰⁵ Μπαρμπάκη, *Όψεις της μουσικής ζωής*, σ.6-7

¹⁰⁶ Αβδηρίτης, 'Κιβώτιον', *Σκριπ*, τχ.9, 18 Οκτωβρίου 1893, σ.4

«Βέλος», εφημερίδα του «Ποδηλατικού Συλλόγου», αλλά το αποθέτω αμέσως, διότι είδα, ότι μ' αυτό το «Βέλος» πλήττει κανείς στ' αληθινά.»¹⁰⁷ αντίστοιχα.

Η εφημερίδα αναφέρει επίσης στον Σύλλογο «Φιλοτέχνων» που ιδρύθηκε το 1894: «Την παρελθούσαν Δευτέραν ο σύλλογος των Φιλοτέχνων υπέστη την πρώτην αυτού επιτυχή δοκιμασίαν εν τη καλλιτεχνική του δράσει δια της εορτής επί τη εγκαθιδρύσει των Αρχών αυτού. Ο περί Τέχνης λόγος του αντιπροέδρου κ. Α. Ροντήρη ήτο θερμότατον προϊόν ειλικρινούς και ισχυράς καλλιτεχνικής εμπνεύσεως. Επίσης ο λόγος του προέδρου κ. Αμπελά ήτο άρτιος εις τεχνοκριτικές ιδέας και επεισόδια εν τη ιστορία της τέχνης. Ο υπό του κ. Πολυκράτους συντεθείς ύμνος των Φιλοτέχνων κάλλιστον έργον υπό έποψιν εμνεύσεως και αρμονίας εξετελέσθη εξαισίως υπό χορού περιποιούντος τιμήν και τον κύκλον των παρ' ημίν ερασιτεχνών. Ήρесе πολύ και το επί τη ευκαιρία ταύτη μελποποιηθέν εμβατήριον του κ. Καίσαρη.»¹⁰⁸ και «Ο «Σύλλογος των Φιλοτέχνων» διωργάνωσε προχθές εκδρομήν εις Ελευσίνα κατά την οποίαν αντεπροσωπεύετο και το ωραίον φύλον. Μαζή με τους άλλους εκδρομείς παρευρίσκοντο και μερικοί... επιδρομείς.»¹⁰⁹

Ένας ακόμη σύλλογος που αναφέρεται είναι ο «Σύλλογος Ερασιτεχνών Πειραιά» όπου γίνεται ανάγνωση των ποιημάτων του Οδυσσέα Μελαχρινού: «Ο εξιδανικευμένος σύλλογος των «Ερασιτεχνών» εν Πειραιεί τω προπαρασκευάζει εκτάκτους τιμάς επί τη αναγνώσει των ποιημάτων του και δύο δράματά του πρόκειται να παρασταθώσι πανηγυρικός, τουλάχιστον όσον άλλοτε παρεστάθη εν Φαλήρω η «Μάρτυς Αικατερίνη».¹¹⁰

Ο όμιλος όμως που εστιάζει την προσοχή του το «Σκριπ», και δικαιολογημένα αφού είναι ο μόνος που δίνει τακτικές συναυλίες ανά σεζόν, είναι ο «Όμιλος Φιλομούσων» που ιδρύθηκε το 1892.¹¹¹ Μάλιστα ασχολείται κυρίως με την συναυλία που έγινε για τον «Ύμνο του Απόλλωνα» που είχε ανακαλυφθεί τότε.

¹⁰⁷ Τίμος, 'Έντυπώσεις της εβδομάδος', *Σκριπ*, τχ.35, 10 Απριλίου 1894, σ.2

¹⁰⁸ 'Σύλλογος Φιλοτέχνων', *Σκριπ*, τχ.82, 05 Μαρτίου 1895, σ.4

¹⁰⁹ Λούκουλος, 'Εκδρομή – γεύμα και κατά συνέπειαν προπόσεις', *Σκριπ*, τχ.94, 28 Μαΐου 1895, σ.4

¹¹⁰ Εγώ, 'Οδυσσεύς Μελαχρινός', τχ.98, 25 Ιουνίου 1895, σ.4

¹¹¹ Μ. Μπαρμπάκη, 'Οι πρώτοι μουσικοί σύλλογοι της Αθήνας και του Πειραιά και η συμβολή τους στη μουσική παιδεία (1871-1909), διδακτορική διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2009, σ.334

Για τον θέμα αυτό γνωρίζουμε ότι το Μάιο του 1893, στις γαλλικές ανασκαφές των Δελφών, βρέθηκαν δύο ύμνοι στον Απόλλωνα, που είναι τα πιο εκτενή λείψανα αρχαίας ελληνικής μουσικής. Τις πρώτες μεταγραφές έκανε ο Th. Reinach το 1893 και το 1894 (Reinach). Οι δύο ύμνοι κυκλοφόρησαν εναρμονισμένοι και με οργανική συνοδεία σε πολλές εκδόσεις και είχαν πολλές εκτελέσεις. Μια από τις πρώτες επεξεργασίες, για τέσσερις φωνές, του I. Nicole, που εκδόθηκε στην Αθήνα το 1864. Αξίζει να σημειωθεί πως τα ευρήματα αυτά αναζωπύρωσαν το ενδιαφέρον για την αρχαία ελληνική μουσική αλλά και για τα σύγχρονο ελληνικό πολιτισμό στην Ευρώπη.¹¹²

Η εφημερίδα γράφει για την συναυλία του ύμνου αυτού: «Προχθές και πάλιν εψάλη εις τον «Όμιλον των Φιλομούσων» ο Ύμνος του Απόλλωνος. Καθ' ά εμάθομεν μέρος των εισράξεων θα διατεθή, όπως αγορασθή έν πανταλόνι δια να καλύψη τα γυμνά του μέλη ο προ της Ακαδημίας φωτοβόλος θεός.»¹¹³ Η εφημερίδα κάνει λόγο και για την γνησιότητα του ύμνου: «Έρχομαι να πληροφορηθώ, εάν ο Ύμνος, τον οποίον ήκουσα απόψε, είνε ακριβής. - Εκ των εφημερίδων έμαθον, ότι είνε ιδικός μου, αλλ' εγώ δεν τον αναγνωρίζω.... - Και ποιος άρα γε τον ετόνισεν ; Ο Απόλλων έστρεψε τα γυμνά νώτα του και ταπεινή τη φωνήν απήντησεν : - Ο Νικόλ..... Πιθανό να ήτο συμβολική παράστασις, πιθανόν να ήθελε να εννοήση τον κ. Nicole όστις συνεπλήρωσε τον Ύμνον, αλλά και ουδόλως απίθανον να προσέθηκε μίαν ή δύο συλλαβάς, αίτινες να μη έφθασαν μέχρις εμού. Ταύτα ήσαν αρκετά. Επέισθην, ότι ο Ύμνος εις τον εν Δελφοίς Απόλλωνα είνε γνήσιος – τουλάχιστον όσον και αι αρχαιότητες του Ψευτοθόδωρου - και ανεχώρησα με την πεποίθησιν, ότι η Γαλλική Σχολή ωφέλησεν αναμφισβητήτως την ανθρωπότητα, αλλά προ πάντων τον «Όμιλον των Φιλομούσων». Δεν ήταν μόνο το «Σκριπ» που είχε αυτήν την άποψη, σπουδαίες προσωπικότητες της μουσικής τον αμφισβητούσαν την γνησιότητα του ύμνου, όπως ο Γεώργιος Λαμπελέτ που ειρωνεύθηκε το γεγονός πως παίζονταν εναρμονισμένοι.¹¹⁴

Ακόμη, αναφέρει το φιλανθρωπικό έργο του ομίλου: «Σήμερον την 5 μ.μ. ώραν εν τω θεάτρω του Ν. Φαλήρου δίδεται υπό της «Φιλαρμονικής Εταιρίας Αθηνών» τη

¹¹² Κ. Ρωμανού, 'Η μουσική 1871-1909: Από την παράδοση στο αστικό πρότυπο', *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1170-2000*, τόμ.5, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα 2003, σ.219-220

¹¹³ Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.34, 03 Απριλίου 1894, σ.2

¹¹⁴ Ρωμανού, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1170-2000*, τόμ.5, σ.229

συπράξει του εν Πειραιεί «Όμιλου των Φιλομούσων» συναυλία ωδική και οργανική υπέρ των εκ του σεισμού παθόντων. Μουσικός διευθυντής ο κ. Ούγγερ, διευθυντής της ορχήστρας ο κ. Σάιλερ, τεμάχια εκλεκτά, τιμή εισόδου δραχμάς 2.»¹¹⁵ και «Σήμερον εν τη μεγαλοπρεπεστάτη αιθούση του «Όμιλου των Φιλομούσων» θα συγκεντρωθή ό,τι εκλεκτόν έχει η κοινωνία μας. Αι εισπράξεις της φιλανθρώπου ταύτης εορτής θα διατεθώσιν υπέρ των πασχόντων εξ ανιάτων νοσημάτων. Άλλως τε και τα έξοδα δεν θα είνε μεγάλα. Ως εγράφη ωρίσθησαν ευθηνότατα :

Είσοδος..... Δρ. 1

Λαχείον..... » 1

Κυλικείον..... » 1

Το όλον Δρ. 25»¹¹⁶

Τα καλύτερα λόγια, γράφει η εφημερίδα, για τον Ιταλό μουσικοδιδάσκαλο και διευθυντή της ορχήστρας Μπονιτσιόλι στη Συναυλία του Ζαππείου:¹¹⁷ «Υπήρξεν η ωραιότερα εξ όσων εδόθησαν υπό του «Όμιλου των Φιλομούσων». Και έπρεπε να ήνε. Η επιμέλεια και προσοχή περί την εκτέλεσιν απεδείκνυον, ότι τα μέλη κατήχοντο υπό του πρέποντος αισθήματος προς τον ευεργετούμενον maestro Μπονιτσιόλην, του οποίου η εργασία εν Αθήναις – δεν υπερβάλλομεν – θα μείνη αναμφιβόλως ιστορική. «Ο Λεωνίδας εν Θερμοπύλαις» αναδεικνύει μουσικόν τεχνίτην εντελώς κάτοχον των μυστηρίων της τέχνης, αλλά δεικνύει και νουν εμπνεόμενον ειλικρινώς και μετά δυνάμεως. Εχειροκροτήθη θερμότατα, επαξίως. Αλλά ενώ η εκτίμησις αύτη μαρτυρεί την ανάπτυξιν της μουσικής ευθυκρισίας του κοινού, παραδόξως η ιδέα αυτή πολεμείται υπό της ψυχράς υποδοχής, της οποίας έτυχεν έργον εξάισιον, το intermede της 4 πράξεως της Carmen του πολυθρηνήτου Bizet. Και μη νομίσετε, ότι το έβλαψεν η εκτέλεσις. Μέχρι τούδε πάντοτε υψώσαμεν τους ώμους οσάκις οι θαυμασταί του Όμιλου, συνέκρινον τούτον προς τας ευρωπαϊκής φήμης απολαούσας ορχήστρας, αλλά σας βεβαιούμεν, ότι του λοιπού θα γίνωμεν διαπρήσιοι κήρυκες της αληθείας ταύτης, αν συμβή να παριστάμεθα πάντοτε προς τοιαύτης λεπτότητος, καλαισθησίας και αληθούς εμπνεύσεως, οποίαν έδειξεν ο Όμιλος

¹¹⁵ ‘Συναυλία’, Σκριπ, τχ.40, 15 Μαΐου 1894, σ.4

¹¹⁶ Αττικός, ‘Αττικά Ημέραι’, Σκριπ, τχ.66, 13 Νοεμβρίου 1894, σ.1

¹¹⁷ Μπαρούτας, Η μουσική ζωή στην Αθήνα το 19ο αιώνα, σ.56

κατά την εκτέλεσιν προχθές του έργου του Bizet του οποίου το πυρ της εμπνεύσεως αμιλλάται προς την θαμβωτικήν μεγαλοπρέπειαν και πρωτοτυπίαν της ενοργανώσεως. Όλα λοιπόν εξαισία !»¹¹⁸

Τέλος, η εφημερίδα αναφέρει τον «Όμιλο Φιλομούσων Πειραιώς» ο οποίος έκανε μια φιλανθρωπική συναυλία: «Την εσπέραν ταύτην ώρα 8 1[2 μ. μ. δοθήσεται εν τη αιθούσει του ομίλου τούτου (οικία πρώην κληρονόμων Μελετοπούλου) μεγάλη συναυλία υπέρ της «Φιλοπτώχου Αδελφότητος των εν Πειραιεί Κυριών».¹¹⁹

¹¹⁸ ‘Συναυλία εν τω Ζαππείω’, *Σκριπ*, τχ.41, 22 Μαΐου 1894, σ.4

¹¹⁹ ‘Όμιλος Φιλομούσων Πειραιώς’, *Σκριπ*, τχ.17, 05 Δεκεμβρίου 1893, σ.4

8 Ανάλυση Αποδελτίωσης

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πληροφορίες που ανακτήθηκαν από την αποδελτίωση της εφημερίδας. Όπως σημειώθηκε και στο κεφάλαιο της εισαγωγής, παρατίθενται εδώ μόνο οι σημαντικές πληροφορίες. Δεν σημειώνονται συγγραφείς, έργα, ηθοποιοί ή θέατρα που αναφέρονται μόνο μία φορά ή που δεν μας παρέχουν καμία ουσιώδη πληροφορία. Υπάρχουν όλες οι πληροφορίες στο παράρτημα της παρούσας εργασίας, που αποτελεί τον οργανωμένο πίνακα της αποδελτίωσης.

8.1 Συγγραφείς

Αννίνος Χαράλαμπος (Μπάμπης) (1852-1934)

Δημοσιογράφος, θεατρικός συγγραφέας και μεταφραστής θεατρικών έργων ήταν ο Μπάμπης Αννίνος. Συνεργάστηκε με την «Εφημερίδα» του Δ. Κορομηλά, και ήταν ανταποκριτής του «Νεολόγου» της Κωνσταντινούπολης. Το 1887 ανέλαβε τη θέση του αρχισυντάκτη στην «Καθημερινή» του Μ. Λάμπορου και το 1895 εξέδωσε τη σατιρική εφημερίδα «Αστύ». Αξίζει να σημειωθεί πως τιμήθηκε με το παράσημο Γραμμάτων και Τεχνών, καθώς και με το παράσημο του Σωτήρος το 1889. Επίσης τα έτη 1891 έως 1895 διετέλεσε διευθυντής του μηνιαίου περιοδικού του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός».¹²⁰

Η νίκη του Λεωνίδα (κωμωδία)

Την πολύπρακτη αυτή κωμωδία έγραψε ο Αννίνος το 1894, κερδίζοντας την κριτική και το κοινό.¹²¹ Η παράσταση έλαβε χώρα στις 16 Νοεμβρίου του ίδιου έτους στο θέατρο Ποικιλιών. Σύμφωνα με τον Σιδέρη «σατιρίζει τη δουλοφροσύνη των ανθρώπων μπροστά στον πλούτο, είναι σοβαρά γραμμένο, κι αν δε στηρίζεται σε άμεσα γεγονότα του

¹²⁰ Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1, σ.241

¹²¹ Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.5, σ.212

ελληνικού βίου, είναι μια καλή κωμωδία ηθών, βαρυμένη ωστόσο με τα λαογραφικά στοιχεία του καιρού της.»¹²²

Το «Σκριπ» επαινεί τον συγγραφέα «Η «νίκη του Λεωνίδα» είνε έργον του διαπρεπούς λογογράφου μας κ. Αννίνου.» και στο ίδιο άρθρο επισημαίνει την νίκη του Αννίνου ως κωμωδιογράφου έναντι των δημοφιλών κωμειδύλλίων που μάστιζαν τις σκηνές των θεάτρων της εποχής «Του κ. Αννίνου ο Λεωνίδας διαφέρει από τον στρατηγόν των Σπαρτιατών, διότι ούτος κατεστράφη υπό του Εφιάλτου, ενώ εκείνος εχαντάκωσε τον εφιάλτην της ελληνικής σκηνής, δηλ. τα κωμειδύλλια.»¹²³

Η οικογένεια Παραδαρμένου (κωμειδύλλιο)

Για το μοναδικό κωμειδύλλιο του συγγραφέα που γράφτηκε το 1892 η εφημερίδα γράφει: «Ας είνε. Δυνάμεθα να τους συγχωρήσωμεν δι' αυτό το έγκλημα, αφού την προσεχή Τρίτην θα παραστήσωσι την «Οικογένειαν Παραδαρμένου» του πνευματωδέστατου ημών λογογράφου κ. Αννίνου, όστις θα επιβληθή μεθ' όλας τας σαχλοκρίσεις της ηλίθιας κριτικής.»¹²⁴ και «Η Οικογένεια Παραδαρμένου» του χαριτωμένου λογογράφου μας Μπάμπη Αννίνου επέτυχε θαυμάσια. Ο κόσμος εγέλασε πολύ με την ευφύιαν του έργου, αλλά περισσότερον με την κριτικήν, την οποίαν του έκαμεν άλλοτε ο κ. Πετσάλης.»¹²⁵

Αντωνιάδης Αντώνιος 1836-1905

Ο Αντώνιος Αντωνιάδης ήταν αριστούχος διδάκτωρ της Φιλοσοφική Σχολή του Εθνικού Πανεπιστημίου και προσπαθούσε να μεταφέρει το ενδιαφέρον του για την αναβίωση του αρχαίου δράματος και στους μαθητές του και συχνά οργάνωνε θεατρικές παραστάσεις. Ο Αντωνιάδης δεν περιορίστηκε στη διδασκαλία, αλλά ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τη συγγραφή. Έγραψε δοκίμια, επιστημονικά και διδακτικά συγγράμματα, και μια μεγάλη σειρά θεατρικών έργων, ενώ είναι «θιασώτης μέχρι φανατισμού της

¹²² Σιδέρης, σ.164

¹²³ Ένας Άλλος, 'Λίγο απ' όλα', Σκριπ, τχ.67, 20 Νοεμβρίου 1894, σ.4

¹²⁴ Λειλά, 'Θεατρικά', Σκριπ, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

¹²⁵ Λειλά, 'Θεατρικά', Σκριπ, τχ.4, 19 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

αναπαραστάσεως των αρχαίων δραμάτων». Επίσης ίδρυσε τον Εθνικό Δραματικό Σύλλογο το 1877, μια πρώτη απόπειρα σχολής υποκριτικής στην Ελλάδα.¹²⁶ Πολλά από τα θεατρικά του έργα είχαν διακριθεί στους ποιητικούς διαγωνισμούς. Ενδεικτικά αναφέρονται ο «Φίλιππος» που είχε βραβευθεί στον Βουτσιναίο διαγωνισμό του έτους 1865 και το έργο «Κρίσπος» που βραβεύθηκε στον Βουτσιναίο του 1869.¹²⁷

Στην εφημερίδα «Σκριπ» αναφέρει ειρωνικά για τον Αντωνιάδη: «Περί δραματικής τέχνης» ήτοι πώς να γράφης πενήντα δράματα χωρίς να παριστάνεται κανέν.»¹²⁸ και «Δράματα 300 ! ! !Κύριε Γ... Β... Σας συγχαίρω, ανακινήσαντας αυτό το ζήτημα, διότι ο περί υπάρξεως αγών συγκινεί και εμέ βαθύτατα, αλλ' εννοείτε ποίον κακόν μας απειλεί, εάν μερικοί ακολουθήσουν την γνώμην εκείνου, όστις επρότεινεν ανεξαιρέτως οι υιοί να συνεχίσουν το επάγγελμα του πατρός των; Φαντασθήτε προς στιγμήν, ότι ο κ. Αντωνιάδης έχει δέκα τέκνα, τα οποία όλα γίνονται δραματικοί συγγραφείς και ότι έκαστον αυτών γράφει 30 δράματα, όσα δηλαδή ο πατήρ του... Εννοείτε ; Μόνον εκ της οικογενείας Αντωνιάδη θα έχωμεν μετά τινά έτη 300 δράματα !»¹²⁹

Κρίσπος (δράμα)

Το μοναδικό έργο του συγγραφέα στο οποίο αναφέρεται η εφημερίδα είναι ο «Κρίσπος». Συχνά μάλιστα τον αντιπαραβάλλει με τον Κρίσπο του έργου «Φαύστα» του Βερναρδάκη «- Και σεις κ. Αντωνιάδη τι νομίζετε ; - Αδύνατον να υπάρξει συγγραφεύς που να φονεύση τον Κρίσπον ως εγώ.»¹³⁰ και «ΡΩΜΗ Οκτωβρίου 2. Ο Κρίσπης, θεωρήσας

¹²⁶ Αντώνιος Αντωνιάδης (Πειραιάς 1836 – Αθήνα 1905), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%91%CE%BD%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 22 Νοεμβρίου 2016)

¹²⁷ Α. Ταμπάκη, *Το νεοελληνικό θέατρο (18^{ος} – 19^{ος} αι.): Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, Αθήνα, Διάυλος, 2005, σ.332

¹²⁸ 'Νέα βιβλία Α. Αντωνιάδης', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

¹²⁹ Φωνογράφος, 'Αγών περί υπάρξεως', *Σκριπ*, τχ.53, 14 Αυγούστου 1894, σ.2

¹³⁰ Πελαργός, 'Κρίσεις των λογίων μας περί της «Φαύστας»', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

ατομική προσβολή την παράστασιν του Κρίπου του κ. Αντωνιάδου απειράθη ν' αυτοκτονήση. Ευτυχώς εσώθη, αλλ' εσώθητε και σεις εκ της παραστάσεως ;»¹³¹

Βασιλειάδης Σπυρίδων (1845-1874)

Ο Σπυρίδων Βασιλειάδης είναι ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της ελληνική εκδοχής του Ρομαντισμού και ανήκει στην Παλαιά Αθηναϊκή Σχολή. Έγραψε ποίηση, διηγήματα, κριτικές και θεατρικά έργα στην καθαρεύουσα και είναι γνωστός και ως ιδρυτικό μέλος του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» όπου πρότεινε την θέσπιση του δραματικού διαγωνισμού.¹³² Εκτός από αυτό, πρόβαλε την ανάγκη για τη δημιουργία Εθνικού Θεάτρου και υπήρξε πολέμιος του γαλλικού κωμειδουλίου, που κυριαρχούσε την εποχή εκείνη στην αθηναϊκή σκηνή.¹³³

Σκύλλα (δράμα)

Γίνονται μόνο δύο αναφορές στην εφημερίδα στο έργο «Σκύλλα», «ζητούμε να ιδωμεν δια τελευταίαν φοράν την Σκύλλα του Βασιλειάδου»,¹³⁴ και «Την επόμενη εσπέραν η αστυνομία επέτρεψε να παρασταθή η «Σκύλλα», διότι ο αστυίατρος εβεβαίωσε, ότι δεν είνε λυσσασμένη»¹³⁵

¹³¹ 'Τηλεγραφήματα (Πρακτορείον του χαβά μας)', *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.2

¹³² Σπυρίδων Βασιλειάδης (Πάτρα 1845 - Παρίσι1874), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

¹³³ Βασιλειάδης Σπυρίδων, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=590>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

¹³⁴ Αβδηρίτης, 'Λύσσα εν Αθήναις: Η διαθήκη των πέντε ανιάτων κυνών', *Σκριπ*, τχ. 51, 31 Ιουλίου 1894, σ.2

¹³⁵ Εγώ, 'Φόλαις', *Σκριπ*, τχ.13, 07 Νοεμβρίου 1893, σ.4

Βερναρδάκης Δημήτριος 1833-1907

Γνωστός για τις έμμετρες τραγωδίες του, ο Δημήτριος Βερναρδάκης είναι ένας από τους πολυγραφότερους θεατρικούς συγγραφείς. Για δύο από τα πρώτα του έργα, τη «Μαρία Δοξαπατρή» και τη «Μερόπη», ανέλαβε και το ρόλο του σκηνοθέτη, αφού δεν υπήρχε κάποιος καταρτισμένος, διδάσκοντάς τα ο ίδιος στους ηθοποιούς.¹³⁶ Εκτός από θεατρικός συγγραφέας ήταν και καθηγητής Ιστορίας και Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο.¹³⁷ Η ιδιαίτερη στάση του απέναντι στο γλωσσικό ζήτημα προκάλεσε και την διαμάχη του με τον Κόντο, γεγονός που σατιρίζεται από την εφημερίδα «Σκριπ».¹³⁸

Φαύστα (τραγωδία)

Το μοναδικό έργο του συγγραφέα που συναντάμε στην παρούσα εφημερίδα, είναι η «Φαύστα», η οποία τον Σεπτέμβριο του 1893, παρουσιάστηκε από δύο αθηναϊκούς θιάσους ταυτόχρονα, φαινόμενο πρωτοφανές για το ελληνικό θέατρο όπως χαρακτηρίζει και ο Γιάννης Σιδέρης.¹³⁹ Το ρόλο της ηρωίδας ερμήνευσε η Αικατερίνη Βερόνη με το θίασο «Μένανδρο» και η Ευαγγελία Παρασκευοπούλου με το θίασο του Δημήτρη Κοτοπούλη.¹⁴⁰

Μάλιστα η «Φαύστα» του Βερναρδάκη θεωρείται από τους μελετητές ως το κύκνειο άσμα του κλασικισμού στην Ελλάδα αφού υπήρξε η τελευταία θεατρική επιτυχία σε καθαρεύουσα.¹⁴¹ Ο Γρηγόριος Ξενόπουλος στην «Κριτική» του γράφει πως: «Η

¹³⁶ Α. Γλυτζουρή, *Η σκηνοθετική τέχνη στην Ελλάδα: η ανάδυση και η εδραίωση της τέχνης του σκηνοθέτη στο νεοελληνικό θέατρο*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2011, σ.13

¹³⁷ Δημήτριος Βερναρδάκης (Λέσβος 1833 – Μυτιλήνη 1907), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiaparadosi.thea.auth.gr/%CE%92%CE%B5%CF%81%CE%BD%CE%B1%CF%81%CE%B4%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

¹³⁸ Εφημερίδα «Σκριπ», τεύχη 6 και 10, αναλυτικότερα αναζητήστε στην αποδελτίωση που βρίσκεται στο παράρτημα της παρούσας εργασίας

¹³⁹ Γ. Μετσόλης, «Το θέατρο στην Αθήνα 1836-1967: συνοπτική ιστορία», ανάτυπο από τη *Νέα Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, Αθήνα, 1968, σ.682

¹⁴⁰ Δ. Σπάθης, «Το θέατρο 1871-1909: η εδραίωση της επαγγελματικής σκηνικής τέχνης», *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.5, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα, 2003, σ.206

¹⁴¹ Δημήτριος Βερναρδάκης (Λέσβος 1833 – Μυτιλήνη 1907)

«Φαύστα» είναι τόσο ευσυνειδήτως και λεπτομερώς μελετημένη, υπό ιστορική έποψη, όσο λίγα από τα ιστορικά λεγόμενα δράματα του παγκοσμίου θεάτρου». ¹⁴²

Το θέμα του έργου βασίζεται στον αρχαίο μύθο του Ιππόλυτου και της Φαίδρας, που στην παρούσα περίπτωση αξιοποιείται σε πλαίσιο ιστορικό. Το καταστροφικό ερωτικό πάθος της Φαύστας για τον πρόγονό της Κρίστο (γιο του θεμελιώτη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας Κωνσταντίνου) κυριαρχεί στην τραγωδία και ενσαρκώνεται με μεγάλη δραματική ένταση και θεατρική ενάργεια. Τα τραγικά γεγονότα του έργου θα δώσουν την αφορμή στη μητέρα του Κωνσταντίνου, Ελένη να διατυπώσει το ιστορικό μήνυμα: Το χριστιανικό Βυζάντιο θα βάλει τέλος στη ρωμαϊκή βαρβαρότητα, θα εγκαινιάσει μια νέα εποχή στην ιστορία του πολιτισμού. Στη σκέψη του Βερναρδάκη αυτή είναι η σημαντικότερη στιγμή και στην ιστορία του ελληνισμού. ¹⁴³

Το έργο αυτό συζητήθηκε και σχολιάστηκε εκτενώς στο «Σκριπ» κυρίως για το ότι επέβαλε στους ηθοποιούς να ξυρισθούν για να παραστήσουν το έργο, ενώ μέχρι τότε δεν συνέβαινε αυτό. Με βάση αυτό το γεγονός, το «Σκριπ» δε χάνει την ευκαιρία να δείξει τον σατιρικό του χαρακτήρα γράφοντας πως «Καλόν θα ήτο, εάν εξυρίζοντο και μερικές γυναίκες του θεάτρου.» ¹⁴⁴

Στο απαιτούμενο αυτό «ξύρισμα» των ηθοποιών αφιερώνεται και το πρωτοσέλιδο του εβδομομυ τεύχους που παρουσιάζεται ως εξής:

¹⁴² Γ. Ξενόπουλος, *Άπαντα*, τόμ.11, Αθήνα, Μπίρης, 1972, σ.104

¹⁴³ Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.5, σ.206

¹⁴⁴ Λεϊλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

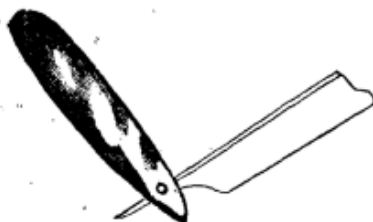
Θίατρον «Ὁμόνοτα».
Πρὸ τῆς Φαύστας.

Μετὰ τὴν Φαύσταν.

Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ
Εἰκὼν τῆς συγχρόνου καλλιτεχνίας.

Ὁ Μελισιώτης τῷ Βερναρδάκῃ.
Διὰ νὰ ξυρίξῃ τοὺς ἠθοποιούς.

Τῶν ἠθοποιῶν.
Διὰ τὸ Χριστιανικὸν Μουσεῖον.

Σύστημα Ὁρνστάϊν.
Νέα μέτρα τῆς Κυβερνήσεως.

Γελοιογραφία ἀπὸ το πρωτοσέλιδο του 7ου τεύχους στις 03/10/1893

Βοτσάρης Ιωάννης

Ψυχοκώρη (δράμα)

Ἡ «Ψυχοκώρη» εἶναι τετράπρακτο δράμα τοῦ Χέρμαν Σμιντ, σε διασκευή τοῦ ἠθοποιού Ιωάννη Βότσαρη καὶ παρουσιάσθηκε γιὰ πρώτη φορά στις 28 Ιουλίου 1895 στο θέατρο «Τσόχα» ἀπὸ το θίασο Αθηνῶν. Ἡ υπόθεση ἦταν παρμένη ἀπὸ το ληστρικό βίο, καὶ ἦταν ἀπλή καὶ εὐκρινής χωρὶς τίποτα το μελοδραματικό. Ἄρεσε πολὺ καὶ το κοινὸ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία νὰ ξαναπαρουσιαστεί.¹⁴⁵

¹⁴⁵ Δεμέστιχα, σ.429

Η εφημερίδα γράφει για το έργο αυτό: «Προ τινος επαίχθη εις το θέατρον ο *Ψυχογιός*, προ ολίγων ημερών η *Ψυχοκόρη* και κατ' αυτάς θα παιχθή ο *Ψυχοπατέρας*. Αναμένεται μετ' αγωνίας νέον δράμα : ο *Ψυχοβγάλτης*.»¹⁴⁶ και «Εις το θέατρον Τσόχα παριστάνεται καθ' εκάστην η «Ψυχοκόρη». Το έργον περιέχει πολλούς πυροβολισμούς και είνε ληστρικόν, αφού μάλιστα ανεκαλύφθη εσχάτως, ότι έχει μεταφρασθή εκ του Γερμανικού.»¹⁴⁷

Γιολδάσης Κωνσταντίνος

Για τον συνεργάτη της εφημερίδας «Παλιγγενεσία»,¹⁴⁸ που διασκεύασε το γαλλικό έργο Μπισσόν,¹⁴⁹ κι ας μην το παραδεχόταν, γράφει το «Σκριπ»: «Η «Πενθερά» είνε έργον του κ. Γιολδάση και... Του γάμου.»¹⁵⁰

Η πεθερά (κωμειδύλλιο)

Στις 10 Ιουνίου 1895, στο θέατρο «Αθήναιον», παρουσίασε ο θίασος Πρόοδος του Δ. Κοτοπούλη την διασκευασμένη γαλλική κωμωδία «Η Πεθερά» για την οποία έγραψε τραγούδια ο Ισίδωρος Κολιάτσος.¹⁵¹ Το έργο, που θεωρήθηκε πως έχει άριστη πλοκή, ρέουσα γλώσσα και χαριτωμένα τραγούδια, προκάλεσε το γέλιο και την ευθυμία του κοινού.¹⁵²

Για το έργο αυτό γράφει χαρακτηριστικά το «Σκριπ»: «Τι θα ειπή πεθερά ; Ερρινός, η οποία ενώ σε βασανίζει νύχτα και μέρα, σου παρουσιάζεται και εις το θέατρον, όπου πηγαίνεις να ξεσκάσης λιγάκι και να λησμονήσης !!!»¹⁵³

¹⁴⁶ Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.104, 06 Αυγούστου 1895, σ.2

¹⁴⁷ Αβδηρίτης, 'Θεατρικάί πινελιές', *Σκριπ*, τχ.105, 13 Αυγούστου 1895, σ.4

¹⁴⁸ Δεμέστιχα, σ.416

¹⁴⁹ Σιδέρης, σ.154

¹⁵⁰ Ένας Άλλος, 'Έδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.94, 28 Μαΐου 1895, σ.4

¹⁵¹ Μπαρμπάκη, *Όψεις της μουσικής ζωής*, σ.113

¹⁵² Δεμέστιχα, σ.941

¹⁵³ Ένας Άλλος, 'Έδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.94, 28 Μαΐου 1895, σ.4

Δεληκατερίνης Ιωάννης

Παρθεναγωγείο (κωμειδύλλιο)

Το έργο αυτό πρωτοπαρουσιάστηκε από το θίασο Πρόοδο του Δ. Κοτοπούλη στο θέατρο «Βαριετέ» στις 4 Οκτωβρίου 1894. Η μουσική του, υπεύθυνος της οποίας ήταν ο Ανδρέας Σάιλερ, κατευχαρίστησε τους θεατές, αλλά δέχθηκε επικρίσεις γιατί ήταν αντίθετο προς τη δημόσια ηθική και δεν διέθετε τον πρέποντα σεβασμό προς το κοινό.¹⁵⁴ Το γεγονός αυτό καυτηριάζει η εφημερίδα «Σκριπ»: «Τα ηλεκτρικά εσφύριζαν προχθές και δύο σκανδαλώδεις φράσεις του «Παρθεναγωγείου». Αλλ' εις την δευτέραν παράστασιν του έργου διωρθώθη... η μηχανή και το έργον επευφημήθη.» και «Παρατηρήθη, ότι, οι ηθοποιοί, όσω και αν εκτελούν κινήσεις ασέμνους επί σκηνής, δεν έχουν φόβον σφυρίγματος. Η ανηθικότης πρέπει να είνε εις φράσεις, δια ν' αποδοκιμασθή. Πάλιν καλά, διότι υπάρχουν και στραβοί θεαταί, οι οποίοι μόνον ακούουν.»¹⁵⁵

Η εφημερίδα αναφέρει επίσης τα μαθήματα που διδάχτηκαν στον θίασο Πρόοδο μετά την 1^η Οκτωβρίου του 1894 με τη μεταφορά του θιάσου στο θέατρο «Ποικιλίων», γνωστό και ως «Βαριετέ»:¹⁵⁶ «Με την αρχή των μαθημάτων αναβιβάζεται προσεχώς εις την σκηνήν το «Παρθεναγωγείον». Το πρόγραμμά του θα εκδοθή προσεχώς. Η διδασκαλία του λέγεται, ότι θα γίνεται αρίστη, προτρέπομεν δε και τας απορριφθείσας διδασκαλίσσας να τρέξουν εκεί.»¹⁵⁷

Δεληκατερίνης και Αθήναιος

Λευκόν δράμα (δράμα)

Το «Λευκόν δράμα» είναι έργο του Ιω. Δεληκατερίνη και του Μιλτ. Αθηναίου και γράφτηκε ειδικά για την Ευαγγελία Παρασκευοπούλου το 1893. Σκοπό είχε να διδάξει τις δραματικές περιπέτειες ενός ατυχούς έρωτα και να καυτηριάσει τον υπέρμετρο εγωισμό.¹⁵⁸

¹⁵⁴ Δεμέστιχα, σ.416

¹⁵⁵ Και οι δύο αυτές πληροφορίες στο Αβδηρίτης, 'Επίκαιρα', Σκριπ, τχ.61, σ.4

¹⁵⁶ Δεμέστιχα, σ.936

¹⁵⁷ Hambro, 'Εδώ κ' εκεί', Σκριπ, τχ.58, 18 Σεπτεμβρίου 1894, σ.4

¹⁵⁸ Δεμέστιχα, σ.336

Αποτελεί το πρώτο ελληνικό κοινωνικό δράμα, αλλά δεν κρίθηκε ευνοϊκά αφού στα τραγικά μέρη προκαλούσε αντί της συγκίνησης τα γέλια των θεατών.¹⁵⁹

Το «Σκριπ» αναφέρει για το έργο αυτό:

«Ανάλυσις του «Λευκού Δράματος» καθυστερήσασα εις το χημείον του κ. Χρηστομάνου :

Λεύκωμα επιφέρων στομαχικάς διαταράξεις . . . 1

Κάλιον ή καλόν 0

Οινόπνευμα ή πνεύμα 0

Τα όλον Μαίρη 1»¹⁶⁰

Ζάνος Παναγιώτης (1848-1908)

Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και διετέλεσε για μικρό χρονικό διάστημα δικαστής. Ασχολήθηκε και με τις τέχνες, γράφοντας θεατρικά έργα, πολλά από τα οποία έχουν βραβευθεί.¹⁶¹

Οι δύο προεστοί (κωμειδύλλιο)

«Οι δύο προεστοί» ή «Οι δύο προεστοί του χωριού»¹⁶² είναι τρίπρακτο κωμειδύλλιο σε μουσική του Ιωσήφ Καίσαρη. Η υπόθεση περιστρέφεται γύρω από την κομματική διαμάχη δύο προεστών ενός χωριού κοντά στην Αθήνα.¹⁶³ Το έργο ήταν μεγάλη αποτυχία, αφού οι θεατές έφευγαν αγανκτισμένοι από το θέατρο.¹⁶⁴

¹⁵⁹ Δεμέστιχα, σ.989

¹⁶⁰ Αβδηρίτης, 'Κιβώτιον', *Σκριπ*, τχ.8, 10 Οκτωβρίου 1893, σ.3

¹⁶¹ Ζάνος, Παναγιώτης, *Academic Dictionaries and Encyclopedias*, [ιστοσελίδα], 2016, http://greek_greek.enacademic.com/215435/%CE%96%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CF%82,%CE%A0%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B7%CF%82, (τελευταία πρόσβαση στις 12 Νοεμβρίου 2016)

¹⁶² Στην αποδελτίωση της παρούσας εργασίας σημειώνεται ως «Οι δύο προεστοί».

¹⁶³ Δεμέστιχα, σ.411

¹⁶⁴ Δεμέστιχα, σ.793

Η εφημερίδα γράφει για το έργο αυτό: «Και ‘σενά παρεστάθησαν οι «Δύο προσετοί».
Κι ο κόσμος όταν έφευγεν ηρώτα... Τι εστί;»¹⁶⁵ και «Εγένετο δεκτή η από της υπηρεσίας
παρίτησις της δημοδιδασκαλίσσης των «Δύο προεστών» του κ. Ζάνου.»¹⁶⁶

Καλαποθάκης Δημήτριος (1865-1921)

Γνωστός ως δημοσιογράφος ο Δημήτριος Καλαποθάκης, έκανε την πρώτη του εμφάνιση με την έκδοση του πολιτικοσατιρικού περιοδικού «Σατανάς» στο Βόλο το 1881. Δυστυχώς λίγα μόνο φύλλα κυκλοφόρησαν αφού διακόπηκε η κυκλοφορία της πολύ σύντομα. Αυτό συνέβη και με τις επόμενες προσπάθειές του για εκδόσεις εφημερίδων μέχρι που ανέλαβε χρέη ιδιαιτέρου γραμματέα του Χ. Τρικούπη, τον οποίο θαύμαζε απεριόριστα, ενώ παράλληλα αρθρογραφούσε στην εφημερίδα «Ακρόπολη».¹⁶⁷

Ο Καλαποθάκης όμως, υπήρξε και σημαντικός λογοτέχνης της εποχής του. Έγραψε και θεατρικά έργα που είχαν θετική απήχηση στο κοινό, μερικά από τα οποία θα δούμε παρακάτω.¹⁶⁸

Το «Σκριπ» γράφει για τον συγγραφέα κοροϊδεύοντας του στίχους του: «Καλοπαθάκη δεν μας λες ποίαι σ’ εμπνέουν μούσαι και γίνονται οι στίχοι σου... σαρανταποδαρούσαι;»¹⁶⁹ και «Κατά την συνέλευσιν των συγγραφέων ηκούσθησαν πολλά νόστιμα πράγματα και εν φοβερόν, δηλαδή ότι ο κ. Καλαποθάκης έχει έτοιμα τρία νέα δράματα και δύο κωμειδύλλια.»¹⁷⁰

¹⁶⁵ ‘Επιγράμματα - Εις τον Ζάνον, *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

¹⁶⁶ ‘Εφημερίς της κυβερνήσεως’, *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.3

¹⁶⁷ Χ.Δ. Ραϊτσίνης, ‘Ο Δημήτριος Οικ. Καλαποθάκης και η ελληνική πολιτική σκηνή’, διπλωματική εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2010, σ.5

¹⁶⁸ Ραϊτσίνης, ‘Ο Δημήτριος Οικ. Καλαποθάκης’, σ.6

¹⁶⁹ ‘Επιγράμματα – Εις τον Καλαποθάκην’, *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

¹⁷⁰ Λειλά, ‘Θεατρικά’, τχ.41, *Σκριπ*, 22 Μαΐου 1894, σ.2

Λειλά (δράμα)

Πρωτότυπο δράμα του Καλαποθάκη είναι η «Λειλά», η σκηνή του οποίου εκτυλίσσεται σε ένα από τα κράτη της Ασίας.¹⁷¹

Το θέμα του δράματος φαίνεται μέσα από το «Σκριπ» να είναι μια αρκούδα: «Εφ' όσον παριστάνονται του Ζάνου «Αλεπούδες» «Νύμφαι χωριού» και «Προεστοί» και «Λειλάς» αρκούδες.»,¹⁷² «Έχει βλέμμα ελέφαντος, τρελλαίνεται για της αρκούδαις, θηρεύει προίκας και προαναγγέλει από μηνός τα θεατρικά του έργα. Ποιος να είνε ;»,¹⁷³ «- Ο δε κ. Καλαποθάκης τι φρονεί ; - Φίλε μου, είναι έργον ανούσιον, αφού δεν έχει ούτε μίαν αρκούδαν.»,¹⁷⁴ «Κατόπιν τούτου ο κ. Καλαποθάκης «με το πράσινο φουστάνι» παίζει τέλφι και χορεύει την *Λειλάν* : «Πώς κάνει το κύριο Πρόεδρο, όταν φυσά στο Βουλή ! Άϊντε δείξε μας πώς φουσκώνει τα εκατομμύρια στο προϋπολογισμό και κάνει το ισοζύγιο ! Άϊντε τώρα, Λειλά μου, δείξε μας πώς παίζει το κανόνι το κύριο Τρικούπη !»¹⁷⁵ και «Πλησίον αυτών στηρίζεται η Λειλά επί του αστερισμού της *Μεγάλης Άρκτου*.»,¹⁷⁶ «Σκέψεις του κ. Καλαποθάκη, βλέποντος εκεί τόσους αντιτρικουπικούς : Αχ, να είχα εδώ την αρκούδα της «Λειλάς» και να την άφινα, που να μην έμενε ρουθούνι !». ¹⁷⁷

Στο έργο αυτό επίσης είναι αφιερωμένη η εξής γελοιογραφία:

¹⁷¹ Δεμέστιχα, σ.336

¹⁷² Φιλοπαίγμων, 'Κωμειδύλλια και συγγραφείς – Εφ' όσον', *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.3

¹⁷³ Σφιγξ, 'Αινίγματα', *Σκριπ*, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

¹⁷⁴ Πελαργός, 'Κρίσεις των λογίων μας περί της «Φαύστας»', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

¹⁷⁵ Ροζοβαβέλ, 'Φιλολογική επιθεώρησις 1893', *Σκριπ*, τχ.21. 02 Ιανουαρίου 1894, σ.6

¹⁷⁶ 'Το κωμειδύλλιο εν τω 'Ουρανώ' εις πράξεις δύο', *Σκριπ*, τχ.57, 11 Σεπτεμβρίου 1894, σ.4

¹⁷⁷ Εγώ, 'Το συλαλλητήριο', *Σκριπ*, τχ.75, 15 Ιανουαρίου 1895, σ.4

Εἰς τὸν Καλαποθάκην:
Διὰ τὸ νέον του δράμα.

Γελοιογραφία ἀπὸ τὴν πέμπτη σελίδα τοῦ 21ου τεύχους στις 02/01/1894

Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως (δράμα)

Το τετράπρακτο αὐτὸ δράμα τοῦ Καλαποθάκη εἶχε πολὺ θετικὴ ἀπήχηση ἀπὸ τὸ κοινὸ παρά τὰ σκηνικὰ καὶ τὶς ενδυμασίαις ποὺ ἦταν φτωχά.¹⁷⁸

Ἡ εφημερίδα κατηφιᾶζει τὸ ἔργο γράφοντας: «ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΙΣ Ἡ παράστασις τῆς «Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως»¹⁷⁹ καὶ «Ἡ «Ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως» δὲν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ τῷ 1453, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ κ. Καλαποθάκη τῷ 1893.»¹⁸⁰

Οἱ προικοθήραι (κωμειδύλλιο)

Πρόκειται γιὰ ἓνα τρίπρακτο κωμειδύλλιο με κωμικὲς σκηνές, κωμικὴ υπόκριση, μονωδίες καὶ δυωδίες γοητευτικὲς σε μουσικὴ σύνθεση τοῦ Λουδοβίκου Σπινέλλη. Ὁ Καλαποθάκης παρέχει ἐκδίκηση στὶς Ἀθηναίες κατὰ τῶν ἀνδρῶν ποὺ εἶναι προικοθήρες.

¹⁷⁸ Δεμέστιχα, σ.622

¹⁷⁹ 'Ἐγκληματικὸς ἀπολογισμὸς (πρῶτον δεκαήμερο τοῦ Σεπτεμβρίου)', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

¹⁸⁰ 'Ἐπίσημοι εἰδήσεις', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

Το έργο παρουσιάστηκε το καλοκαίρι του 1893 από τον θίασο Μένανδρο στο θέατρο «Ομόνοια».¹⁸¹

Στο «Σκριπ» αναφέρεται: «Εις το θέατρον «Ομόνοια» δεν πηγαίνω, διότι έχει καταντήσει Προικοθηριοτροφεΐον.»¹⁸² και «ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΙΑΣ *Η παράστασις των «Προικοθηρών»*».¹⁸³ αφιερώνει κι ένα στιχάκι στον συνθέτη Σπινέλλη:

«Προχθές της Πλάκας ένα γλυκόφωνο γαρδέλι
με πόθο τραγουδούσε πολύ τον έρωτά του,
εκείθε να διαβαΐνη είδα και τον Σπινέλλη
κι εβούλωνε τ' αυτιά του.

Στο θέατρο χθες ήμουν, που «Προικοθήρας» θέλει . . .
και εις την αρμονία, π' αφΐναν τα όργανά του,
εθαύμασα σαν είδα εκεί και τον Σπινέλλη
να μη σφαλά τ' αυτιά του.»¹⁸⁴

Το πράσινο φουστάνι (κωμειδύλλιο)

Μεγάλη εμπορική επιτυχία υπήρξε το τρίπρακτο κωμειδύλλιο του συγγραφέα που είχε είκοσι άσματα και χορό τριάντα προσώπων, με συνθέσεις των Ι. Καΐσαρη και Ι. Μπεκατώρου. Η υπόθεση στρέφεται γύρω από την αισθηματική σχέση δύο νέων, την απόφασή τους να παντρευτούν και την ανάμειξη όλων των προσώπων του περιβάλλοντός τους σε αυτήν την απόφαση.¹⁸⁵ Στην Αθήνα το έργο παραστάθηκε από το θίασο του Αλεξιάδη στο θέατρο «Ομόνοια» στις 24 Ιουλίου 1892.¹⁸⁶

¹⁸¹ Δεμέστιχα, σ.412

¹⁸² Σκριψίνους, 'Προσωπικά (σκριπτογραφημένα)', *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.3

¹⁸³ 'Εγκληματικός απολογισμός (πρώτον δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου)', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

¹⁸⁴ Βέλος, 'Εις Μουσικόν', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

¹⁸⁵ Δεμέστιχα, σ.1413

¹⁸⁶ Δεμέστιχα, σ.407

Η εφημερίδα σατιρίζει το έργο: «παριστάνεται «Το πράσινο φουστάνι» του κ. Καλαποθάκη... θρήνοι και κοπετοί!»¹⁸⁷ και «Εις το θέατρον του Τσόχα εξαιρετική ήτο η παράστασις του κωμειδύλλιου του κ. Καλαποθάκη : «Το πράσινο φουστάνι». Και μετά το μακρόν κλείσιμον εις το ντουλάπι πάλι διετήρησε το χρώμα του, πολλοί δε των ακροατών απήλθον καταγοητευμένοι. Μεταξύ τούτων ήτο και ο κ. Ροΐδης, όστις –είνε γεγονός- ερωτηθείς περί του έργου απήντησε : Δεν είστευα ποτέ ο Καλαποθάκης, ευαγγελιστής και άνθρωπος σοβαρός να έκανε τέτοια πράγματα.»¹⁸⁸

Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον (κωμειδύλλιο)

Το καλοκαίρι του 1894, παρουσιάζεται το κωμειδύλλιο «Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον» από το θίασο Ταβουλάρη-Παντόπουλου στο θέατρο «Τσόχα» και μουσική επιμέλεια του Λ. Σπινέλλη.¹⁸⁹

Για το έργο αυτό γράφει η εφημερίδα: «Άφες το δράμα, κριτικές, μας προξενείς ανίαν, Μόνον να κρίνης ημπορείς εσύ τον «Ανανιαν»,¹⁹⁰ «Θεατρικόν γεγονός θ' αποτελέση, φαίνεται, άλλο κωμειδύλλιον του κ. Καλαποθάκη «Ο Ανανίας εις τρίτον γάμον». Το έργον, έξοχον υφ' όλας τας επόψεις, παριστάνεται προσεχώς. Έστω προς γνώσις του κοινού, ότι η εκκλησία άλλον γάμον δεν επιτρέπει.»¹⁹¹ και «Κύριε Διευθυντά Εκτελών την παραγγελίαν σας μετέβην προχθές εις το θέατρον του Τσόχα, ίνα επιθεωρήσω το νέον κωμειδύλλιον του κ. Καλαποθάκη «Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον». Η καθαριότης δεν είναι άμεμπτος, τα δε υλικά είναι πολύ παλαιά και η εξυπνάδες όλαις παρμέναις από παλαιούς Καζαμίας και από τους Σχολαστικούς των χρηστομαθειών. Και ο κ. Καλαποθάκης αντί αγνού βουτύρου μεταχειρίζεται *μαγαρίνην* επί βλάβη της δημοσίου υγείας. Η πρώτη πράξις καλή, αλλά τα επί της σκηνης πρόσωπα είναι περισσότερα από τους κατοίκους της Κερατέας, όπου υπόκειται η υπόθεσις. Δια τας άλλας πράξεις ο μάγειρος-συγγραφεύς θέλει τουλάχιστον μίαν τούρταν του Γιαννάκη ως δώρον. Καθώς γνωρίζετε εις τας κωμωδίας και εις τα κωμειδύλλια κυρίως απαιτείται καλής ποιότης άλας. Εάν δεν είναι

¹⁸⁷ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.47, 03 Ιουλίου 1894, σ.1

¹⁸⁸ Λεϊλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.47, 03 Ιουλίου 1894, σ.2

¹⁸⁹ Δεμέστιχα, σ.415

¹⁹⁰ Αρχίλοχος, 'Επιγράμματα Εις κριτικόν', *Σκριπ*, τχ.50, 24 Ιουλίου 1894, σ.4

¹⁹¹ Αβδηρίτης, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.50, 24 Ιουλίου 1894, σ.4

αττικόν, τουλάχιστον πρέπει να είναι μαγειρικόν. Ο κ. Καλαποθάκης μη έχων, φαίνεται, ούτε από το έν, ούτε από το άλλο κατέφυγεν εις το άλας της Εγγλιτέρας και εννοείτε τας συνεπείας. Παρατηρήσαμεν επίσης, ότι τα σκεύη της διδασκαλίσσης είνε ακασιτέρωτα και ότι, ενώ αυτή ονομάζεται Αρετή, το έργον δεν έχει καμμίαν αρετήν. Εκτός τούτου υποθέτομεν, ότι η αστυνομία δύναται να καταδιώξη τον Ανανίαν, διότι ήλθεν εις δεύτερον γάμον χωρίς να έχη διαζύγιον και τον κ. Καλαποθάκην, διότι έχει διαζύγιον... προς την δραματικήν τέχνην. Εν τέλει ευσεβάστως παρατηρούμεν, ότι το έργον έχει μεγάλην κάθαρσιν και τούτο οφείλεται εις την χρήσιν του άλατος περί ου είπομεν. Αντί του αστιάτρου ασθενήσαντος»¹⁹²

Καλοσύτης Ιωάννης (1851-1918)

Ο Ιωάννης Καλοσύτης σπούδασε φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Δίδαξε στην Κοζάνη και στις Σέρρες, όπου ανέπτυξε και σπουδαία πατριωτική δράση πέραν της εκπαιδευτικής προσφοράς του, δράση για την οποία διώχθηκε από τους Τούρκους. Επιστρέφοντας στην Αθήνα κατέλαβε ανώτατα δημόσια αξιώματα (βασιλικός επίτροπος, νομάρχης, τμηματάρχης σε υπουργεία), ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία, συντέλεσε στην κήρυξη της επανάστασης στον Όλυμπο και συνέγραψε πλήθος βιβλίων.¹⁹³

Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω (τραγωδία)

Το έργο αυτό παραστάθηκε για πρώτη φορά στις 28 Ιουλίου 1894 από τον θίασο Πρόοδο του Δ. Κοτοπούλη στο θέατρο «Παράδεισος». Τη μουσική και τα άσματα των χορών συνέθεσαν οι Λ. Σπινέλλης, Σ. Δακαλομίτας, Λ. Διμέντος και Ι. Καίσαρης. Το θέμα του αισχύλειου αυτού δράματος αφορά την τύχη της ανθρωπότητας, για την οποία ο Προμηθεύς είναι έτοιμος να παλέψει με το θείο, να θυσιαστεί.¹⁹⁴

Το πρώτο τεύχος του «Σκριπ» μετά την πρεμιέρα του έργου, κυκλοφόρησε στις 31 Ιουλίου και έχοντας αφιερώσει όλη την στήλη των ‘Θεατρικών’ στον σχολιασμό του

¹⁹² Εγώ, ‘Ο Ανανίας εις δεύτερος γάμον η έκθεσις του αστιάτρου’, *Σκριπ*, τχ.50, 24 Ιουλίου 1894, σ.4

¹⁹³ Ιωάννης Καλοσύτης, *Πρωτοπορία*, [ιστοσελίδα], 2016, http://www.protoporia.gr/author_info.php?authors_id=923728, (τελευταία πρόσβασης στις 28 Νοεμβρίου 2016)

¹⁹⁴ Δεμέστιχα, σ.290

έργου, αποδεικνύοντας πόση αίσθηση προκάλεσε η παράσταση:¹⁹⁵ «Ακούσατε και την υπόθεσιν ή μάλλον την παραφθοράν του μύθου : Ο Ζευς εκδικούμενος τον Προμηθέα, διότι έδωκε το πυρ εις τους ανθρώπους, εμφυσά εις την ψυχήν αυτού τον έρωτα προς την Ιώ, ήτις εράται του Διός. Το *Πνεύμα* του σκότους αποκαλύπτει τον έρωτα τούτον εις τον Προμηθέα, όστις απειλεί ν' αρπάση εκ του ουρανού την Ιδέαν και να την μεταδώση εις τους ανθρώπους. Ο Ζευς ογίζεται, ο Προμηθεύς απειλεί τον Δία, τούτου ένεκα ρίπτεται δεσμώτης επί του Καυκάσου και τέλος βυθίζεται εις τα Τάρταρα μετά του βράχου. Εκ τούτων το *Πνεύμα* του φωτός εξάγει τον Προμηθέα, όν οδηγεί η Αθηνά εις τον Όλυμπον ενώπιον του Διός... Εξ όλης της υποθέσεως ημείς ενοήσαμεν, ότι, ενώ υπάρχουν δύο πνεύματα εις το έργον αυτό, ο συγγραφεύς δεν έχει καθόλου πνεύμα.» και «Το μεγαλειότερον ελάττωμα του έργου : Είνε δεμένος ο Προμηθεύς και μένει λυτός ο Καλοσύτης.»¹⁹⁶ Επίσης, γράφει πολύ καλά λόγια για την μεγαλοπρέπεια των σκηνικών: «Και σήμεραν επαναλαμβάνομεν, ότι το έργον είνε λίαν θαυμαστικόν, ο δε θίασος φιλοτίμως εδαπάνησεν ογκώδη ποσά, όπως η σκηνική διασκευή καταστή μεγαλοπρεπής. Ως τοιούτο πρέπει όλοι να το ίδωσιν, ακόμη και οι τρόφιμοι του Οφθαλμιατρείου, ει δυνατόν. Όσοι μάλιστα βλέπουν καλά και δεν ακούουν, ας μη χάσουν την ευκαιρίαν.»¹⁹⁷

Αθηναίς (δράμα)

Τον Αύγουστο του 1895 παραστάθηκε το δραματικό αυτό έργου του Καλοσύτη στο θέατρο «Παράδεισος» από τον θίασο Ευριπίδη του Αρνιωτάκη. Η υπόθεση του έργου βασίζεται στη σοφή Αθηναίδα και περιγράφει της περιπέτειές της και θεωρείται αριστούργημα τέχνης, πλοκής και γλώσσας.¹⁹⁸

Το «Σκριπ» γράφει για το έργο αυτό: «Εις τον Παράδεισον εδιδάχθη η «Αθηναίς», δράμα εις πράξεις 5 του κ. Καλοσύτη. Το έργον ομοιάζει με την «Φαύσταν» κατά την... πέμπτην πράξιν, η οποία το καταστρέφει.»¹⁹⁹

¹⁹⁵ Μπορείτε να δείτε όλες τις πληροφορίες στην αποδελτίωση που βρίσκετε στο παράρτημα της παρούσας εργασίας.

¹⁹⁶ Και τα δύο στο Ένας Άλλος, 'Θεατρικά Καλοσύτης επί του Καυκάσου', *Σκριπ*, τχ.51, 31 Ιουλίου 1894, σ.2

¹⁹⁷ Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.52, 07 Αυγούστου 1894, σ.2

¹⁹⁸ Δεμέστιχα, σ.327

¹⁹⁹ Αβδηρίτης, 'Θεατρικά Πινελιές', *Σκριπ*, τχ.105, 13 Αυγούστου 1895, σ.4

Καμπούρογλου Δημήτριος 1852-1942

Γιος του Γρηγόριου Καμπούρογλου που όπως είδαμε στο κεφάλαιο «Συνοπτική ιστορία του θεάτρου στην Αθήνα» προσπάθησε ανεπιτυχώς να ιδρύσει εθνικό θέατρο, ο Δημήτριος Καμπούρογλου ήταν διευθυντής της εφημερίδας «Εβδομάς» και του περιοδικού «Δίπυλον».²⁰⁰ Επίσης ήταν λογοτέχνης της γενιάς του '80, βραβευμένος ποιητής, συγγραφέας ιστορικών μελετών καθώς και θεατρικός συγγραφέας.²⁰¹

Η Νεράιδα του κάστρου (δράμα)

Το έργο αυτό παρουσιάστηκε στο θέατρο «Τσόχα» στις 9 Αυγούστου 1894 από το θίασο Μένανδρο. Η πλοκή κινείται γύρω από τον Μιχαήλ ο οποίος συναντά μια Καρυάτιδα ριγμένη στο χώμα, θαμπωμένος από την ομορφιά της την πλησιάζει και της παίρνει το μαντήλι της. Τότε εκείνη ζωντανεύει και αποφασίζει να μείνει μαζί του για πάντα.²⁰²

Γίνεται μία μόνο σχετική αναφορά στην εφημερίδα: «Η «Νεράιδα» του Δ. Καμπούρογλου είνε έργον ευσυνείδητον... εις τον σκηνικόν διάκοσμον.»²⁰³

²⁰⁰ Δημήτριος Γρ. Καμπούρογλου (Αθήνα 1852 – Αθήνα 1942), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9A%CE%B1%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%8D%CF%81%CE%BF%CE%B3%CE%BB%CE%BF%CF%85.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

²⁰¹ Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών: Καμπούρογλου Δημήτριος, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=202>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

²⁰² Δημήτριος Γρ. Καμπούρογλου, *Η Νεράιδα του Κάστρου*, *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9A%CE%B1%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%8D%CF%81%CE%BF%CE%B3%CE%BB%CE%BF%CF%85%20-%20%CE%97%20%CE%9D%CE%B5%CF%81%CE%AC%CE%B9%CE%B4%CE%B1%20%CF%84%CE%BF%CF%85%20%CE%9A%CE%AC%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%85.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

²⁰³ Ένας Άλλος, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.54, 14 Αυγούστου 1894, σ.4

Το παιδομάζωμα (δράμα)

Μία αναφορά και πάλι στο προαναφερθέν έργο: «Όταν μπαίνω στη Βουλή και βλέπω τους νεαρούς βουλευτάς καθημένους, αμέσως που έρχεται η ιδέα, ότι ουχί ο φίλος Δημήτριος Καμπούρογλους, αλλ' ο κ. Δηλιγιάννης έχει κάμει το «Παιδομάζωμα.»»²⁰⁴

Καπετανάκης Ηλίας (1859-1922)

Ο Ηλίας Καπετανάκης φοίτησε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και το 1890 εργάστηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών και σε άλλες δημόσιες θέσεις. Παρά τη σύντομη ενασχόλησή του με το θέατρο, ο Καπετανάκης σφράγισε τη νεοελληνική δραματουργία, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από το «Σκριπ» που λέει για αυτόν: «Χωρίς νάχης το θέατρο για μόνη σου δουλειά, στους συγγραφείς μας έβαλες για πάντα τα γυαλιά».²⁰⁵ Βασικά χαρακτηριστικά της γραφής του είναι το έντονα δηκτικό ύφος και η ανελέητη σάτιρα των ελληνικών κοινωνικών και πολιτικών ηθών.²⁰⁶

Γενικός γραμματεύς (κωμειδύλλιο)

Ο «Γενικός Γραμματεύς» πρωτοπαίχτηκε στο θέατρο Τσόχα, στις 19 Αυγούστου 1893 από τον θίασο Αλεξιάδη - Παντόπουλου και γνώρισε αμέσως μεγάλη επιτυχία. Με αυτήν την τρίπρακτη κωμωδία μετ' ασμάτων ο Καπετανάκης ανακεφαλαιώνει και συνοψίζει βασικά θέματα και στόχους της ελληνικής κωμωδιογραφίας του 19^{ου} αιώνα, την ξενομανία, τη μίμηση ξένων ηθών, τη φαυλοκρατία στο σύστημα της δημόσια διοίκησης αλλά αναδεικνύει και καταγγέλλει με μοναδικά εύστοχο τρόπο τη διαπλοκή της πολιτικής και κοινωνικής διαφθοράς.²⁰⁷

Πολλές αναφορές κάνει η εφημερίδα στο έργο αυτό, ανάμεσα στις οποίες: «Λοιπόν εις το Παντοπουλείον του Τσόχα οι θεαταί στιβάζονται σαν σαρδέλλαις -αναγκαία

²⁰⁴ Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.95, 04 Ιουνίου 1895, σ.2

²⁰⁵ 'Επιγράμματα – Εις τον Καπετανάκη', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

²⁰⁶ Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών: Καπετανάκης Ηλίας, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=205>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

²⁰⁷ Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.5, σ.214

παρομοίωσις- δια να ίδωσι τον «Γενικόν Γραμματέα» του κ. Καπετανάκη. Καλόν είνε το Ιατροσυνέδριον να μελετήση το ζήτημα της τόσης συμπυκνώσεως.»²⁰⁸, δηλώνει και την μεγάλη επιτυχία του έργου: «Κυριεύων πλανήτης είνε ο «Γενικός Γραμματεύς», όστις καθ' εκάστην εσπέραν προσελκύει τοσούτον κόσμον ! Βεβαίως ο ανώτερος ούτος υπάλληλος εισήλθεν εις την ισοβιότητα.»²⁰⁹

Υπαίθριοι Αθήναι (επιθεώρηση)

Πληροφορίες για το έργο αυτό που δημιουργήθηκε από την συνεργασία του συγγραφέα με τον Ν. Λάσκαρη θα βρείτε παρακάτω στο πεδίο «Λάσκαρης».

Κόκκος Δημήτριος (1895-1891)

Ο Κόκκος σπούδασε δικηγόρος αλλά υπηρέτησε σαν γραμματέας στο ελληνικό προξενείο της Τεργέστης και αργότερα στην Αθήνα σαν γραμματέας του Υπουργείου Οικονομικών. Στο διάστημα αυτό είχε μία σύντομη συνεργασία με τον Σουρή, στην έκδοση του *Ρωμηού*.²¹⁰ Υπήρξε ένας από τους θεμελιωτές του κωμειδουλίου στη νεοελληνική σκηνή μαζί με το Δημήτριο Κορομηλά. Το ενδιαφέρον του για το θέατρο είχε ξεκινήσει από τη νεανική του ηλικία, όταν έγραφε κείμενα και στίχους αλλά και έλαβε μέρος σε ερασιτεχνικές παραστάσεις. Η αιχμηρότητα της σάτιράς του θεωρήθηκε ως μια πιθανή αιτία της δολοφονίας του το 1891. Μεγάλη επιτυχία γνώρισαν επίσης τα τραγούδια των κωμειδουλίων του, σε στίχους και μουσική του ίδιου.²¹¹

Ο μπαρμπαλινάρδος (κωμειδύλλιο)

Ο Κόκκος, στα χνάρια της μεγάλης επιτυχίας του Κορομηλά, παρουσίασε το κωμειδύλλιο «Ο Μπάρμπα-Λινάρδος» ή «Το τέλος της Μαρούλας» (1890) με 25 άσματα σε στίχους και μελωδίες δικές του, που ενορχήστρωσε ο Α. Σάιλερ. Το λαϊκό τόνο δίνουν εδώ

²⁰⁸ Το Μαξιλαράκι, 'Θεατρικά', Σκριπ, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

²⁰⁹ Λειλά, 'Θεατρικά', Σκριπ, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

²¹⁰ Κιουπκιολής, σ.202

²¹¹ Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών: Κόκκος Δημήτριος, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=170>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

οι εργάτριες του μοδιστράδικου της Μαρούλας αλλά κυρίως ο Λινάρδος (έπαιζε πάλι ο Παντόπουλος), οι κωμικές παρεξηγήσεις που προκαλούνται από την επαφή του νησιώτη με τη ζωή της πρωτεύουσας, η αγανάκτησή του με τα καμώματα των εκπρόσωπων της εξευρωπαϊσμένης καλής κοινωνίας.²¹² Το έργο αυτό καταδικάστηκε σε αποτυχία καθώς η υπόθεσή του και οι χαρακτήρες του αποτελούν παραπέρα ανάπτυξη της υπόθεσης και των χαρακτήρων της «Τύχης της Μαρούλας» του Κορομηλά.²¹³

Η εφημερίδα αναφέρει το έργο αυτό χωρίς ωστόσο να δίνει κάποια ουσιαστική πληροφορία, για παράδειγμα: «- Βρε μπαγάσικο, λέγω εις ένα παιδί, δός μου μίαν Α θ ή ν α μ α ς του Σπανδωνή. Μου δίδει. Ανέγνωσα και είδα, ότι και αυτός αρχίζει, όπως ήρχισα και εγώ τώρα. Προχωρώ, αλλά βλέπω μερικά πράγματα, τα οποία με έκαμαν να κοκκινήσω. - Αυτό είναι α χ ρ ε ι ό τ η ς, ανεφώνησα, ως ο Μπαρμπα-Λινάρδος και έτρεξα εις την Αστυνομίαν. Όλοι εκεί εδιάβαζαν τον Σπανδωνήν. Τρέχω εις την Εισαγγελίαν. Τα ίδια. Τρέχω τέλος εις τον πνευματικόν μου, για να εξομολογηθώ την αμαρτίαν μου και πάλιν βλέπω τον παπάν να... δ ι α β ά ζ η τ ο ν Σ π α ν δ ω ν ή ν. Αυτό όμως, ήτο το καταλληλότερο διάβασμα !»²¹⁴

Λύρα του Γερονικόλα (κωμειδύλλιο)

«Η λύρα του Γερονικόλα» είναι το έργο που αγαπήθηκε περισσότερο αλλά και που στοίχισε στον Κόκκο την ίδια του τη ζωή. Ο συγγραφέας δολοφονήθηκε από κάποιον ανισόρροπο λοχία στο πεζοδρόμιο της οδού Σταδίου τη νύχτα της 7^{ης} προς την 8^η του Σεπτεμβρίου του 1891, καθώς επέστρεφε στο σπίτι του πεζός ύστερα από την δέκατη τέταρτη παράσταση του κωμειδύλλιου του.²¹⁵ Στο κωμειδύλλιο αυτό ο Κόκκος έρχεται να δείξει πού ακριβώς κατά την αντίληψή του μπορεί να βρίσκεται η ευτυχία για τους ανθρώπους του λαού, περιγράφει ειδυλλιακές σκηνές της οικογενειακής ζωής του Γερονικόλα στην αρχή και στο τέλος του έργου, πριν μπει ο πειρασμός των χρημάτων στο σπίτι του και αφού επιστραφούν τα χρήματα.²¹⁶

²¹² Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.4, σ.213

²¹³ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.2, σ.105

²¹⁴ Αθηναίος, 'Η Αθήνα μας', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

²¹⁵ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.2, σ.179-181

²¹⁶ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.2, σ.182

Αν και το έργο αναφέρεται στην εφημερίδα, καμία ουσιαστική πληροφορία δεν δίνεται και πάλι

Καπετάν Γιακουμής (κωμειδύλλιο)

Ο «Καπετάν Γιακουμής» αφορά τα υδραϊκά ήθη και έθιμα. Ο Κόκκος προσέδωσε πολιτική χροιά, το έργο λογοκρίθηκε και καθυστέρησε να παρασταθεί εξαιτίας αυτού του γεγονότος. Περιείχε είκοσι δύο άσματα σε στίχους και μελωδίες του ίδιου του συγγραφέα και ενορχήστρωση του Ναπολέον Λαμπελέτ.²¹⁷

Το «Σκριπ» κάνει και πάλι ασήμαντες αναφορές για το έργο αυτό.

Νύμφη του χωριού (κωμειδύλλιο)

Ο Κόκκος πεθαίνοντας άφησε ένα ακόμη μισοτελειωμένο κωμειδύλλιο, τη «Νύμφη του χωριού», που συμπληρώθηκε και παίχθηκε ύστερα από τον θάνατό του.²¹⁸ Σε αυτό ένας νεόπλουτος Πειραιώτης προσπαθούσε να αγοράσει γαμπρό για την κόρη του, στο Μαρούσι.²¹⁹

Το έργο αυτό κατακρίνει το «Σκριπ» γράφοντας:

«Εφ' όσον εμφανίζονται εις τα' ατυχή μας σώματα
Κοτσελοπούλων «Ξούρηδες», «Λευκών δραμάτων» πτώματα,
Εφ' όσον παριστάνονται του Ζάνου «Αλεπούδες»
«Νύμφαι χωριού» και «Προεστοί» και «Λειλάς» αρκούδες.
Εφ' όσον μούσα άμουσος το θέατρον περιγελά
Θα βασιλεύης στους τυφλούς, μονόφθαλμε Κορομηλά.»²²⁰

Κορομηλάς Δημήτριος 1850-1898

Ο Δημήτριος Κορομηλάς είναι ο εισηγητής του κωμειδυλλίου και του δραματικού ειδυλλίου, όπως είδαμε και στο κεφάλαιο για τα είδη του θεάτρου. Σπούδασε φιλολογία στην Αθήνα, το Παρίσι και τη Λειψία και κατόπιν ανέλαβε τον εκδοτικό οίκο του πατέρα

²¹⁷ Δεμέστιχα, σ.1413

²¹⁸ Κιουπκιολής, σ.202

²¹⁹ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.9

²²⁰ Φιλοπαίγμων, 'Κωμειδύλλια και συγγραφείς – Εφ' όσον', *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.3

του, εκδίδοντας την *Εφημερίδα*.²²¹ Το 1871 εκλέχθηκε γενικός γραμματέας του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» και το 1892 διετέλεσε Πρόεδρος και στη συνέχεια Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου των Δραματικών Συγγραφέων (1894).²²² Στον σύνδεσμο αυτό κάνει αναφορά το «Σκριπ» γράφοντας: «Ίνα επιβληθώσιν οι συγγραφείς συνεσωματώθησαν και κατήρτισαν σύνδεσμον δραματικών. Εις αυτόν έλαβον μέρος 27 συγγραφείς δραμάτων, κωμωδιών και κωμειδυλλίων. Τι ευφορία ! Και βεβαίως αφού η πνευματική παραγωγή δεν προσβάλλεται ούτε από τον λίβαν, ούτε από την φυλλοξήραν, ούτε από τους αρουραίους !»²²³

Με το θέατρο άρχισε να ασχολείται από το 1870, κάτω από την επίδραση του Αγγελου Βλάχου και τον τρόπο που αυτός εκφραζόταν για την κωμωδία,²²⁴ και όλη θεατρική παραγωγή του (κοντά στα πενήντα έργα) είναι γραμμένη στην καθαρεύουσα και κινείται στο πλαίσιο της δραματογραφίας των ποιητικών διαγωνισμών της εποχής, με εξαίρεση τα τρία κωμειδύλλια και το ένα δραματικό ειδύλλιο του.²²⁵

Η τύχη της Μαρούλας (κωμειδύλλιο)

Βασιζόμενος στο μονόπρακτό του με τίτλο «Η πέτρα του σκανδάλου», που προοριζόταν για ερασιτεχνική παράσταση, ο Δ. Κορομηλάς έγραψε την τρίπρακτη κωμωδία «Η τύχη της Μαρούλας» που έμεινε στην ιστορία ως το πρώτο κωμειδύλλιο.²²⁶

Η υπόθεση του έργου αφορά τις περιπέτειες ενός γεροαμπελουργού που ανακαλύπτει στο κτήμα του έναν αρχαίο δακτυλιόλιθο και κατεβαίνει από την Άνδρο στην

²²¹ Σιδέρης, σ.202

²²² Δημήτριος Κορομηλάς (Αθήνα 1850 – Αθήνα 1898), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9A%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%B7%CE%BB%CE%AC%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

²²³ Λεϊλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.41, 22 Μαΐου 1894, σ.2

²²⁴ Ρ. Γρηγορίου, 'Ο Δημήτριος Κορομηλάς και το νεοελληνικό θέατρο την τελευταία 25ετία του 19^{ου} αιώνα', διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2009, σ.20

²²⁵ Θ. Χατζηπανταζής (επιμ.), *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.2: Η τύχη της Μαρούλας - Ο Μπαρμπαλινάρδος - Η λύρα του Γερονικόλα, Αθήνα, Ερμής, 1981, σ.26

²²⁶ Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.5, σ.213

Αθήνα να του εκτιμήσουν την αξία του, προκειμένου να αναζητήσει αγοραστή, και σύμφωνα με τον Χατζηπανταζή, ο συγγραφέας βασίστηκε στην οπερέτα του Αρμένιου Τσοχατζιάν «Λελεπιτζή Χορ-χορ αγά» που έχει το ίδιο θέμα.²²⁷

Στην πρεμιέρα, το Σεπτέμβρη του 1889, ακούστηκαν 15 άσματα (στίχοι Δ. Κόκκου), που τα τραγουδούσαν οι υπηρέτες αλλά όπως και για τα περισσότερα κωμειδύλλια που ακολούθησαν, η μουσική ήταν «συναρμολογημένη» από μελωδίες της μόδας, της γαλλικής οπερέτας κυρίως.²²⁸ Τη μουσική ενορχήστρωση ανέλαβε ο αρχιμουσικός της φρουράς Ανδρέα Σάιλερ και τους στίχους ο Δημήτριος Κόκκος (εκτός από ένα που έγραψε ο Δ. Καμπούρογλου), γεγονός που φανερώνει πόσο έξω από την αρχική πρόθεση του Κορομηλά ήτανε το τραγούδι.²²⁹

Ο αγαπητικός της Βοσκοπούλας (δραματικό ειδύλλιο)

Το έργο «Ο αγαπητικός της Βοσκοπούλας» είναι το πρώτο δραματικό ειδύλλιο που παραστάθηκε στην Αθήνα το 1892.²³⁰ Η υπόθεσή του αντλήθηκε από το ποίημα του Γεώργιου Ζαλοκώστα με τίτλο «Μια βοσκοπούλα αγάπης», κάποιες ενδείξεις μάλιστα οδηγούν στην υπόθεση πως ο αρχικός τίτλος του δράματος ήταν «Η βοσκοπούλα». Στο άρθρο του επετειακού αφιερώματος της Εστίας, αναφέρεται ότι ο συγγραφέας πραγματοποίησε για μεγάλο χρονικό διάστημα μία περιήγηση στα χωριά της ελληνικής υπαίθρου καταγράφοντας όλα τα λαογραφικά δεδομένα που είχε ανάγκη για την επεξεργασία του θέματος και στο Αρχείο του φυλάσσεται ένας μεγάλος αριθμός προσωπικών σημειώσεων που περιέχουν αποσπάσματα από δημοτικά τραγούδια και παροιμιακούς κι αινιγματικούς λόγους, καταγεγραμμένους είτε σε ιδιωματική γλώσσα είτε σε απλή δημοτική. Τα στοιχεία αυτά επαληθεύουν ότι το έδαφος για την καλλιέργεια του είδους προετοιμαζόταν συστηματικά από τον ίδιο τον συγγραφέα που το εισήγαγε ως θεατρικό είδος στο τέλος του 19ου αιώνα.²³¹

²²⁷ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.61-62

²²⁸ Σπάθης, *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.5, σ.213

²²⁹ Σιδέρης, σ.149

²³⁰ Δημήτριος Κορομηλάς, *Θέατρο και λαϊκή παράδοση*, [ιστοσελίδα]

²³¹ Γρηγορίου, 'Ο Δημήτριος Κορομηλάς και το νεοελληνικό θέατρο', σ.250-251

Για τον «Αγαπητικό της βοσκοπούλας» το «Σκριπ» έγραψε: «Ο «Αγαπητικός της Βοσκοπούλας» ήρесе πολύ και ακόμη περισσότερον ήρесе η Βοσκοπούλα, της οποίας όλος ο κόσμος θέλει να είνε... αγαπητικός.»²³²

Η αγάπη της Λουλούκας (κωμειδύλλιο)

«Η αγάπη της Λουλούκας» είναι μια κωμωδία παρεξηγήσεων γαλλικού τύπου, απαράλλακτη με τα υπόλοιπα έργα «σαλονιού» που είχε γράψει στο παρελθόν.²³³ Ανέβηκε τον Αύγουστο του 1893 από τον θίασο «Ταβουλάρη» και προκάλεσε έντονες αντιδράσεις στο κοινό που προέβη σε «μαξιλάρωμα». Είναι το τελευταίο κωμειδύλλιο του συγγραφέα που παραστάθηκε στην επαγγελματική σκηνή και θωρήθηκε μεγάλη αποτυχία, αφού δεν κατάφερε να αποσπάσει ούτε μία θετική κριτική από το θεατρόφιλο κοινό της εποχής, κάτι που οφειλόταν βέβαια και στην κακή ερμηνεία των ηθοποιών. Και το θέαμα του έργου δεν βοήθησε την κατάσταση φυσικά αφού έθιγε το θρησκευτικό αίσθημα των θεατών. Πιο συγκεκριμένα, ένα από τα βασικά πρόσωπα της δράσης είναι ένας θεολόγος που αναιρεί με τη συμπεριφορά του όλους τους ηθικούς κώδικες της χριστιανικής θρησκείας.²³⁴

Την αποτυχία του έργου επισημαίνει το «Σκριπ» γράφοντας: «Νέον κρούσμα κωμειδυλλίου ανεφάνη εις το θέατρον της «Ομοιοίας». Ο κ. Κορομηλάς έδωκε προς παράστασιν την «Αγάπην της Λουλούκας», ήτις διήγειρεν άσβεστον μίσος προς την ηρωίδα του. Τον συγγραφέα τιμώνεν δια τους υπέρ του Ελληνικού θεάτρου αγώνας του, αλλά πρέπει να λέγεται και η αλήθεια.»²³⁵ και «Σχετικώς προς την αποτυχίαν της «Αγάπης της Λουλούκας» ηκούσθη κατά την έξοδον των θεατών το επόμενον γνωστόν του λαού άσμα:

*Στο οικόπεδο του Δούκα
Ηυτοκτόνησ' η Λουλούκα
Ποια, ποια, ποια
Του Μιμή Κορομηλά*

²³² Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.44, 12 Ιουνίου 1894, σ.4

²³³ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.82

²³⁴ Γρηγορίου, 'Ο Δημήτριος Κορομηλάς και το νεοελληνικό θέατρο', σ.247-248

²³⁵ Το Μαξιλαράκι, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.4

*Εις το σπίτι του αδίκως
Απεσύρθη ο Μιμήκος
Ποιος, ποιος, ποιος
Ο Μιμήκος... μη γιατρός.»²³⁶*

Πετεινός (κωμωδία)

Μονόπρακτη κωμωδία του Κορομηλά, μία από τις ελάχιστες κωμωδίες που παραστάθηκαν σε σκηνή θεάτρου.²³⁷ Στο έργο αυτό κάνει μία και μοναδική αναφορά η εφημερίδα: «μόνον αι *Ορνιθες* του Αριστοφάνου εδιώχθησαν εξ Αθηνών, απομένει δε ο *Πετεινός* του κ. Κορομηλά.»²³⁸

Κοτσελόπουλος Νικόλαος (1864-1921)

Το «Σκριπ» γράφει για τον ποιητή και θεατρικό συγγραφέα: «Υπαγε Κοτσελόπουλε και εις μονήν εγκλείσου Ἡ ὅπερ προτιμότερον : Ξύσου και πάλιν... ξύσου».²³⁹

Οι σφουγγαράδες (κωμειδύλλιο)

Το έργο αυτό παραστάθηκε στις 25 Ιουνίου 1894 από τον θίασο Πρόοδος του Κοτοπούλη στο θέατρο «Παράδεισος». Τη μουσική επιμέλεια είχε ο Ι. Καίσαρης.²⁴⁰ Η υπόθεση του έργου αφορά έναν γεραλέο τοκογλύφο, τον Παχούμη, που προσπαθεί να παντρευτεί με τη βία μια νεαρή νησιωτοπούλα.²⁴¹

Το «Σκριπ» ειρωνεύεται τον συγγραφέα: «Δυστυχώς δια τον συγγραφέαν άλλοι σφουγγαράδες έχουν βγάλει σφουγγάρια, τα οποία ευχόμεθα να μη τα μεταχειρισθούν οι

²³⁶ Το Μαξιλαράκι, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.4

²³⁷ Δημήτριος Κορομηλάς, *Θέατρο και λαϊκή παράδοση*, [ιστοσελίδα]

²³⁸ Εγώ, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.63, 23 Οκτωβρίου 1894, σ.2

²³⁹ 'Επιγράμματα – Εις τον Κοτσελόπουλον', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.1, κάνει αναφορά στο τραγούδι «Ξύσου» του κωμειδύλλιου «Ο γεροζούρης»

²⁴⁰ Σιδέρης, σ.154

²⁴¹ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.97

ακροαταί.»²⁴² σατιρίζει μάλιστα το γεγονός ότι το κωμειδύλλιο αυτό οικειοποιείται σχεδόν ακέραιη τη μουσική της ισπανικής επιθεώρησης «Γκραν Βία»²⁴³: «Αλλά δεν είναι αυτό μόνον το φοβερόν ! Και ο συνθέτης της «Gran Via» έκλεψεν ασυνειδήτως την μουσικήν των «Σφουγγαράδων». Αυτή η υπομονή του νεαρού συγγραφέως είναι ανεξήγητος !»,²⁴⁴ σχολιάζει και την γραφή του «Και ολίγοι στίχοι ή μάλλον ολίγοι ομοιοκαταληξίαι ποιημάτων εκ των «Σφουγγαράδων» : Τα πουλάκια – Στα κλουβάκια. Το φιλάκι – Στο ‘χιλάκι. Σε λιγάκι – Το πουλάκι κλπ. Κατά την κρίσιν ενός ακροατού ο κ. Κοτσελόπουλος πρέπει ν ‘ ανακνρυχθή : Εθνικάκης ποιητάκης.»²⁴⁵

Ο Γεροζούρης (κωμειδύλλιο)

Το τρίπρακτο αυτό κωμειδύλλιο παρουσίασε ο θίασος του Αλεξιάδης στις 7 Ιουλίου 1893 στο θέατρο «Γσόχα» σε μουσική του Σ. Καίσαρη.²⁴⁶ Πλοκή στο σύνολό της δεν υπάρχει και τα επεισόδια δεν έχουν μεγάλη σχέση μεταξύ τους. Όσον αφορά τη μουσική μερικά τραγούδια είναι καλά, όπως το «Ξύσου», ενώ άλλα είναι μονότονα και κουραστικά. Οι σκηνές του έργου, άλλες είναι έξυπνες και άλλες τετριμμένες όπως και τα λογοπαίγνια.²⁴⁷

Για το έργο αυτό γράφει το «Σκριπ»: «Από την φαντασίαν μου περνούν, ως αποκρηάτικη συνοδεία, όλα του έτους τα φιλολογικά καμώματα. Και διστάζω εις ποίον να δώσω το πρώτον βραβείο. Περνούν οι κωμειδουλιογράφοι, προηγουμένου του «Γέρω-Ξούρη» ανάποδα εις ένα γαϊδούρι. Είνε ξουρισμένος μουστάκια και γένεια, που νομίζεις, ότι έλαβε μέρος εις την Φαύσταν ! Επί του μετώπου φέρει μαύρον μάλωπα· θα είναι εξάπαντος από μαξιλαριά. Και οι παραπορευόμενοι άδουν εν χορώ, σείοντες κολοκύνθας εις τον αέρα.

Γερώ-Ξούρη, Γέρω-Ξούρη,
Έχεις κούτελο και μούρη.

²⁴² Λεϊλά, ‘Θεατρικά’, *Σκριπ*, τχ.41, 22 Μαΐου 1894, σ.2

²⁴³ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.150

²⁴⁴ Λεϊλά, ‘Θεατρικά’, *Σκριπ*, τχ.47, 03 Ιουλίου 1894, σ.2

²⁴⁵ Λεϊλά, ‘Θεατρικά’, *Σκριπ*, τχ.47, 03 Ιουλίου 1894, σ.2

²⁴⁶ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.182

²⁴⁷ Δεμέστιχα, σ.411

Και ο Γέρωσ απαντά :
Έχω κούτελο και μούρη,
Μάχω και τρανό γαϊδούρι.»²⁴⁸

Κυριακός Αριστείδης Ν.

Ο Αριστείδης Κυριακός ήταν δημοσιογράφος και μάλιστα αρχισυντάκτης της εφημερίδας «Χρόνος» και θεατρικός συγγραφέας. Τα περισσότερα έργα του είναι λαϊκά μυθιστορήματα, αλλά το 1890 ασχολήθηκε με το Κωμειδύλλιο και στην πορεία έγραψε για τους λαϊκούς θιάσους των συνοικιών.²⁴⁹

Το πανηγύρι του γωριού (κωμειδύλλιο)

Το «Σκριπ» αναφέρεται μία φορά στο έργο αυτό, κοροϊδεύοντας τον συγγραφέα για την προφορά του: «(Κατά το ύφος και το μέλος του επικροτηθέντος άσματος του)

Γκούτ μόρνιγκ **Κύ**, γκούτ μόρνιγκ **ρί** γκούτ μόρνιγκ **Κυριακέ**,
Στο «Πανηγύρι του Κωριού» που έγκραψες πτωκέ,
μ' όλα τα αστεία, του Τζων Μπουλ, τα μισ, τα σκριπ, τα φαίντιγκ,
έχαν' η μάνα το παιντί κι ο ντούλος τον αφέντιγκ ! !»²⁵⁰

Λάμπρου Μιχαήλ (Μίκιος) (1841-1902)

Ο Μίκιος Λάμπρου ήταν μια από τις πιο γνωστές προσωπικότητες της πνευματικής ζωής της Αθήνας. Ήταν βουλευτής της Άρτας, διατέλεσε για πολλά χρόνια γραμματέας του φιλολογικού συλλόγου «Παρνασσός» και ήταν ένα από τους ιδρυτές της «Σχολής Απόρων Παίδων». Γενικά ο «Παρνασσός», την εποχή που ο Λάμπρος ήταν γραμματέας του, άρχισε να γίνεται το πιο σημαντικό κέντρο της πνευματικής κίνησης στην Ελλάδα.²⁵¹ Είχε μεταφράσει θεατρικά έργα από τα γαλλικά και τα ιταλικά, αλλά η θέση του στην ιστορία

²⁴⁸ Ροζοβαβέλ, 'Φιλολογική επιθεώρησις 1893', *Σκριπ*, τχ.21. 02 Ιανουαρίου 1894, σ.6

²⁴⁹ Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1, σ.245

²⁵⁰ Φωνογράφος, 'Επίγραμμα Εις Αριστείδην Κυριακόν.', *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.2

²⁵¹ Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.2, σ.18

του νεοελληνικού θεάτρου εξασφαλίστηκε από την εισαγωγή του επιθεωρησιακού είδους στα 1894.²⁵²

Πώς θὰ εἰσέλθῃ στὴν Ἄρτα.
Λίγο ἀπ' ὅλα.

Γελοιογραφία ἀπὸ τὴν τρίτη σελίδα τοῦ 87ου τεύχους στις 09/04/1895

Λίγο ἀπ' ὅλα (επιθεώρηση)

Ἡ πρώτη Αθηναϊκὴ επιθεώρηση, ὅπως εἶδαμε καὶ στο σχετικὸ με τὰ εἶδη κεφάλαιο, ἀνήκει στο συγγραφικὸ δίδυμο Μίκιος Λάμπρου καὶ Λάμπρος Αστέρης. Ἀνέβηκε στις 30 τοῦ Αύγουστου 1894 στο θέατρο «Παράδεισος» ἀπὸ τὸ θίασο Πρόοδος τοῦ Δημήτρη Κοτοπούλη.²⁵³ Ἡ παράσταση εἶχε τρομερὴ ἐπιτυχία. Τη μουσικὴ ἀνέλαβε ὁ Ἰωσήφ Καίσαρης καὶ τοὺς στίχους Ὁ Λάμπρος Αστέρης.

Ἡ ἐφημερίδα σαρκάζει τὸν τίτλο τῆς επιθεώρησης γράφοντας: «Ὁ κ. Λάμπρος ἐγένετο μέλος τῆς επιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἐνεκα τούτου ὑπάρχει βεβαιότης,

²⁵² Χατζηπανταζῆς καὶ Μαράκα, *Ἡ Αθηναϊκὴ Επιθεώρηση*, τόμ.1, σ.247

²⁵³ Χατζηπανταζῆς καὶ Μαράκα, *Ἡ Αθηναϊκὴ Επιθεώρηση*, τόμ.2, σ.16

ότι εφέτος ο προϋπολογισμός θα καταντήσει: «Λίγο απ' όλα».²⁵⁴ Σατιρίζει και τη βουλευτική ιδιότητα του συγγραφέα: «Βεβαιοτάτος βουλευτής ο κ. Λάμπρος, διότι δεν παρεστάθη ακόμη εις την Άρταν το «Λίγο απ' όλα». Ο κ. Καραπάνος μισθώνει θίασον επί τω σκοπώ τούτω. Παχής αντιδρά.»²⁵⁵

Πρώτον πυρ (επιθεώρηση)

Για τη δεύτερη αυτή επιθεώρηση του Μ. Λάμπρου, που παραστάθηκε στις 19 Ιουνίου 1895, η εφημερίδα αναφέρει:

«Το «Πρώτον πυρ» εις την σκηνή μας λένε πως θα βγάλης...

Στο «Λίγο απ' Όλα», φαίνεται, σκοπεύεις να το βάλης!

Αλλ' όμως κάτι θα σου πω και μη παραπονείσαι...

Μ' αυτό το έργον φαίνεσαι π ρ ω τ ό π υ ρ ο ς πως είσαι!»²⁵⁶

Επίσης θίγει την αποτυχία που έφερε: «Το «*Πρώτον Πυρ*» υπήρξεν έργον ατυχές, ερρίφθη δε τόσο ψυχρόν ύδωρ εκ των θεατών, ώστε εσβέσθη αμέσως. Κατά λογοπαίγνιον φρικώδες, όσο και το έργον, ο κ. Λάμπρος απεδείχθη *πρωτόπυρος*.» και στο ίδιο τεύχος μιλά για τη μουσική επένδυση: «Οι στίχοι του έγου καλοί και η μουσική καλλίτερα. Οι Όφεμπαχ, Σωπαίν και άλλοι συνεργάται του κ. Λάμπρου εφάνησαν ολίγον ανειλικρινείς προς αυτόν, διότι την ιδίαν μουσικήν είχαν δώσει και εις άλλα vaudevilles πολύ αρχαιότερα.»²⁵⁷

²⁵⁴ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.65, 06 Νοεμβρίου 1894, σ.1

²⁵⁵ Φωνογράφος, 'Εκλογικαί συνδυασμοί και άλλα εγκλήματα', *Σκριπ*, τχ.77, 29 Ιανουαρίου 1895, σ.2

²⁵⁶ Αβδηρίτης, 'Επιγράμματα Εις τον Μίκιον Λάμπρου.', *Σκριπ*, τχ.78, 05 Φεβρουαρίου 1895, σ.2

²⁵⁷ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.98, 25 Ιουνίου 1895, σ.2

Ἡ κατάσβεσις τοῦ «Πρώτου πυρός» καὶ τῆς φιλολογικῆς δόξης τοῦ συγγραφέως του.

Γελοιογραφία ἀπὸ τὴν τρίτη σελίδα τοῦ 98ου τεύχους στις 25/06/1895

Ἄνω κάτω (επιθεώρηση)

Το «Πρώτον πυρ» καθὼς καὶ ἡ το «Ἄνω Κάτω», ἡ τελευταία επιθεώρηση τοῦ συγγραφέα, δὲν εἶχαν τὴν ἴδια ἐπιτυχία με τὴν πρώτη. Το «Πρώτο πυρ» ἀνέβηκε ἐννέα φορές καὶ το «Ἄνω κάτω» μόλις πέντε.²⁵⁸

Ἡ μοναδική ἀναφορὰ που κάνει ἡ ἐφημερίδα «Σκριπ» γιὰ το «Ἄνω κάτω» εἶναι: «Ἀπὸ τῆς προσεχούς Τρίτης αἱ Ἀθῆναι θα γίνουιν ἄνω-κάτω. Ὅλα τα τμήματα τῆς πόλεως, αἱ ἐφημερίδες, οἱ ἀνδριάντες, τα πάντα θα γίνουιν ἄνω-κάτω. Σπευδόμεν ὅμως νὰ σας εἰπώμεν, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ περὶ τῆς νέας ἐπιθεωρήσεως τοῦ 1895.»²⁵⁹

²⁵⁸ Χατζηπανταζής καὶ Μαράκα, *Ἡ Ἀθηναϊκὴ Επιθεώρηση*, τόμ.2, σ.26

²⁵⁹ 'Ἄνω - Κάτω', *Σκριπ*, τχ.106, 20 Ἀυγούστου 1895, σ.4

Λάσκαρης Νικόλαος (1868-1895)

Ο Νικόλαος Λάσκαρης ήταν πτυχιούχος της Νομικής Σχολής, απ' όπου αναγορεύτηκε διδάκτορας το 1888. Έφυγε για νομικές σπουδές στο Παρίσι όπου ήρθε σε επαφή με το γαλλικό θέατρο και επιστρέφοντας στην Αθήνα ασχολήθηκε συστηματικά με αυτό, έγινε μάλιστα ένας από τους πολυγραφότερους θεατρικούς συγγραφείς του 19ου αλλά και του 20ού αιώνα γράφοντας πάνω από πενήντα έργα. Το 1893 παντρεύτηκε την Ιουλία Στάικου με την οποία απέκτησε πέντε παιδιά και ο αρραβώνας τους δημοσιεύτηκε και στην εφημερίδα «Σκριπ».²⁶⁰ Το 1894 υπήρξε ιδρυτής και γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Δραματικών Συγγραφέων.

Εκτός από το συγγραφικό του έργο, ο Λάσκαρης αρθρογράφησε σε μία σειρά από έντυπα, άλλοτε ως κριτικός για το ελληνικό θέατρο και άλλοτε γράφοντας μελέτες για το ελληνικό θέατρο και την ιστορία του συνεργαζόμενος με τις εφημερίδες Ακρόπολις, Εστία, Έθνος, Ελεύθερον Βήμα άλλα και με πληθώρα περιοδικών. Επίσης, ανέπτυξε και μια περιορισμένη αλλά αξιοπρόσεκτη μεταφραστική παραγωγή, που το κυρίως ενδιαφέρον της επικεντρώνεται στο σύγχρονο ευρωπαϊκό, και περισσότερο το γαλλικό, βουλεβάρτο της εποχής.²⁶¹ Αξίζει ακόμη να αναφερθεί πως σε ολόκληρο το διάστημα της ζωής του, συγκέντρωνε μαρτυρίες της ιστορίας του νεοελληνικού θεάτρου και αποπειράθηκε πρώτος να συνθέσει την ιστορία της τέχνης αυτής στις σελίδες ενός έργου που έμεινε μισοτελειωμένο.²⁶²

Ο μύλος της Έριδος (κωμειδύλλιο)

Ο «Μύλος της Έριδος» είναι ένα μονόπρακτο κωμειδύλλιο με μουσική του Ανδρέα Σάιλερ. Η υπόθεση στρέφεται γύρω από τις έριδες για ένα μύλο και το θησαυρό που κρύβει στα θεμέλιά του.²⁶³ Το έργο αυτό είναι ένα από τα πιο άτυπα του είδους αφού ο Λάσκαρης βρέθηκε τυχαία και τυχοδιωκτικά στο χώρο αυτό, όπως φαίνεται από την κατοπινή του

²⁶⁰ 'Ν. Λάσκαρης - Ιουλία Στάικου', *Σκριπ*, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

²⁶¹ Κ. Γεωργιάδη, 'Πηγές της Ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου: Το άγνωστο αρχείο του Νικόλαου Ι. Λάσκαρη, *Σκηνή: το περιοδικό του τμήματος Θεάτρου του ΑΠΘ*, τχ.1, 2010, σ.180-184

²⁶² Χατζηπανταζής και Μαράκα, *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1, σ.248

²⁶³ Δεμέστιχα, 'Η θεατρική ζωή στην Αθήνα', σ.1413

εξέλιξη κι από την έντονη πολεμική που άσκησε ενάντια στο είδος, μόλις του δόθηκε η ευκαιρία.²⁶⁴

Μία αναφορά γίνεται στο «Σκριπ» σχετικά με το έργο αυτό: «Εις του Τσόχα : - Τι πούδρες είν' αυταίς ; Όλαις είν' αλευρωμέναις. - Έκαναν πρόβαις εις τον *Μύλον... της Εριδος.*»²⁶⁵

Λάσκαρης και Πωπ

Πικ νικ (κωμειδύλλιο)

Ο συγγραφέας συνεργάζεται με τον Πωπ για την συγγραφή του «Πικ Νικ», φαινόμενο διόλου παράξενο αφού ο Λάσκαρης συχνά συνεργαζόταν με τους σύγχρονούς του συναδέλφους-θεατρικούς συγγραφείς.²⁶⁶ Το έργο παρουσιάστηκε στις 14 Ιουλίου 1894 στο θέατρο «Τσόχα» και τη μουσική διηύθυνε ο Ι. Αναργύρου.²⁶⁷

Το «Σκριπ» αναφέρει για το «Πικ Νικ»: «Εντός της εβδομάδος θα δοθή το ωραίον κωμειδύλλιον των κ.κ. Λάσκαρη και Πωπ μετά πολλών ασμάτων και περισσότερον καλαμπουριών. Η υπόθεσις δεν περιγράφεται ! Γελοία, παραφροσύνη και πράγματα εξώ φρενών. Τραγουδάκια χαριτωμένα»²⁶⁸ και «Το ανυπομόνωσ αναμενόμενον και παρασταθέν «Πικ-Νικ» των κ.κ. Πωπ και Λάσκαρη εφάνη καθ' όλα αντάξιον των προσδοκιών του κοινού. Η συνεργασία των φίλων συγγραφέων έγεινεν ως εξής : Ο πρώτος έγραψε το *Πικ* και ο δεύτερος το *Νικ.*»²⁶⁹

²⁶⁴ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.98

²⁶⁵ Αβδηρίτης, 'Της ζέστης', *Σκριπ*, τχ.44, 12 Ιουνίου 1894, σ.2

²⁶⁶ Γεωργιάδη, 'Το άγνωστο αρχείο του Νικόλαου Ι. Λάσκαρη', σ.183

²⁶⁷ Σιδέρης, σ.154

²⁶⁸ 'Πικ-νικ', *Σκριπ*, τχ.99, 02 Ιουλίου 1895, σ.4

²⁶⁹ Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.101, 16 Ιουλίου 1895, σ.1

Λάσκαρης και Καπετανάκης

Υπαίθριοι Αθήναι (επιθεώρηση)

Αν και η πρώτη αθηναϊκή επιθεώρηση που παραστάθηκε είναι το «Λίγο απ' όλα» του Μ. Λάμπρου, η πρώτη ελληνική επιθεώρηση που γράφτηκε και αναγγέλθηκε στον Τύπο ήταν το «Αι Υπαίθριοι Αθήναι» των Λάσκαρη-Καπετανάκη και μουσική του Σπινέλη. Με το έργο αυτό ο Λάσκαρης εισάγει στο θέατρο την άμεση επικαιρότητα της εποχής και δημιουργεί τύπους που στη συνέχεια επιβάλλονται στο είδος της επιθεώρησης. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι το βασικό χαρακτηριστικό των επιθεωρήσεων του Λάσκαρη είναι ο λόγος, σε αντίθεση με τις άλλες επιθεωρήσεις, όπου δεσπόζουν τα τραγούδια.²⁷⁰

Η εφημερίδα γράφει για το έργο: «Το έργον των κ. κ. Λάσκαρη και Καπετανάκη, το οποίον κατά την παρελθούσαν περίοδον εξετιμήθη υπό των νοημόνων, εφέτος δια νέων σκηνών πλουτισθέν ήρχισε να καταγοητεύη. Είνε η εντελεστέρα επιθεώρησις των γεγονότων του έτους, τα οποία διασπείρουσιν άπλετον γέλωτα. Τύποι ζωντανοί, ευφύια αβίαστος και γοργότης διαλόγου. Ό,τι απαιτείται δια μίαν revue.»²⁷¹

Μελισσιώτης Πανάγος 1854-1904

Ο Πανάγος Μελισσιώτης ζούσε στην Πάτρα δουλεύοντας ως βοηθός κουρέα μέχρι που παρακολούθησε την παράσταση «Μαρία Ιωάννα» ή «Τ' αποτελέσματα της μέθης», που έγινε η αιτία να σταματήσει να πίνει και να χαρτοπαίζει, αλλά και η αφορμή να παρακολουθεί πολύ συχνά θεατρικές παραστάσεις, κυρίως «αρματολικά» δράματα. Λόγω του αυξανόμενου αριθμού θεατρικών σκηνών στην πρωτεύουσα, πήρε την απόφαση να εγκατασταθεί στην Αθήνα όπου άνοιξε δικό του κουρείο στην πλατεία Ομονοίας.²⁷²

²⁷⁰ Γεωργιάδη, σ.183-184

²⁷¹ 'Θέατρο Κωμωδιών – Υπαίθριοι Αθήναι', *Σκριπ*, τχ.83, 12 Μαρτίου 1895, σ.4

²⁷² Πανάγος Μελισσιώτης (Αίγιο 1854 – Αθήνα 1904), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9E%CE%B5%CE%BD%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Άρχισε να ασχολείται με το θέατρο ως ηθοποιός και εμφανιζότανε στα ηρωικά του Αντωνιάδη όπου χόρευε κι έπαιζε το μπουζούκι του.²⁷³ Η ικανότητα του να αυτοσχεδιάζει τα τραγούδια που εκτελούσε στις παραστάσεις τον οδήγησε στην απόφαση να γράψει θεατρικά έργα. Εκτιμήθηκε για τις στιχουργικές και δραματουργικές αρετές του γνωρίζοντας μεγάλη επιτυχία στην εποχή του,²⁷⁴ αφού αναδείχτηκε σε έναν από τους σημαντικότερους συγγραφείς δραματικών ειδυλλίων.²⁷⁵

Το «Σκριπ» σατιρίζει το συγγραφέα λόγω της προφοράς του: «Περί προφοράς της ελληνικής γλώσσας». Δια του βιβλίου τούτου διδάσκεται ο αναγνώστης πώς δύναται να ομιλεί τις ελληνικά χωρίς να τον εννοή ουδείς έλλην.»²⁷⁶ και λόγω του πρότερου επαγγέλματός του: «- Κύριε Μελισιώτη, την γνώμην σας. - Μου πήρεν ο κ. Βεραδάκης την τέχνην μου, αφού εξυράφισε τους ηθοποιούς.»²⁷⁷

Χάιδω η λυγερή (δραματικό ειδύλλιο)

Το πρώτο από τα έργα του συγγραφέα, η «Χάιδω η λυγερή» παρουσίασε ο θίασος του Αλεξιάδη στο θέατρο «Ομόνοια» στις 17 Σεπτεμβρίου του 1892. Το έργο αφορά την Χάιδω που ο πατέρας της θέλει να την παντρέψει με έναν χήρο τσέλιγκα τον Αντριά. Εκείνη όμως όντας ερωτευμένη με τον γιο του ίδιου τον Νάκο προσπαθεί να μεταπείσει τον πατέρα της δίχως όμως να τα καταφέρνει.²⁷⁸

²⁷³ Σιδέρης, σ.156

²⁷⁴ Πανάγος Μελισσιώτης, *Θέατρο και λαϊκή παράδοση*, [ιστοσελίδα]

²⁷⁵ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.172

²⁷⁶ ‘Νέα Βιβλία Π. Μελισσιώτης’, *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

²⁷⁷ Πελαργός, ‘Κρίσεις των λογίων μας περί της Φαύστας’, *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

²⁷⁸ Πανάγος Μελισσιώτης, *Χάιδω η Λυγερή, Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CF%83%CF%83%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B7%CF%82%20-%20%CE%A7%CE%AC%CE%B9%CE%B4%CF%89%20%CE%B7%20%CE%BB%CF%85%CE%B3%CE%B5%CF%81%CE%AE.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Μία μόνο σχετική αναφορά βρίσκουμε στο «Σκριπ» που σατιρίζει παράλληλα και την αδυναμία προφοράς του συγγραφέα: «Τι να θου πω βρε Παναγή, από τα έργα θ ούλα μ' αρέθουν τα μπαρμπέριθμα, η «Χαΐδω» κ' η «Θυμιούλα».²⁷⁹

Θυμιούλα η Γαλαξιδιώτισσα (δραματικό ειδύλλιο)

Το έργο αυτό παρουσιάστηκε στην πρωτεύουσα από τον θίασο Αλεξιάδη την πρώτη Ιουλίου του 1893. Η ιστορία κινείται γύρω από τον Νικολό, έναν ναυτικό που μπαρκάρει με το καράβι και αφήνει πίσω μόλις δύο μέρες μετά τους αρραβώνες τους την Θυμιούλα.²⁸⁰

Με τη μορφή αινίγματος αναφέρεται στο έργο αυτό η εφημερίδα: «Βδέλλαις, Θυμιούλαις, ψαλλίδια, ζουράφια ποιος έχει γι' ακόνισμα ! . . . Τι είνε ;»²⁸¹

Ξενόπουλος Γρηγόριος 1867 - 1951

Πεζογράφος, θεατρικός συγγραφέας, κριτικός, αρθρογράφος και εκδότης. Στον περιοχή της κριτικής, ο Ξενόπουλος κατέχει μια από τις σημαντικότερες θέσεις κατά την περίοδο του τέλους του 19ου αιώνα και των πρώτων δεκαετιών του 20ού. Συνεργάστηκε με πολλά λογοτεχνικά περιοδικά και εφημερίδες της εποχής. Το μεγαλύτερο μέρος του κριτικού έργου του Ξενόπουλου αποτελείται από σύντομα, συνήθως, κριτικά άρθρα στον καθημερινό και περιοδικό τύπο, από εκτενέστερες μελέτες για το συνολικό έργο σημαντικών λογοτεχνών και από θεωρητικά κείμενα.

²⁷⁹ 'Επιγράμματα – Εις τον Μελισσώτην (τσεβδόν)', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

²⁸⁰ Πανάγος Μελισσιώτης, *Θυμιούλα η Γαλαξιδιώτισσα, Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CF%83%CF%83%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B7%CF%82%20-%20%CE%98%CF%85%CE%BC%CE%B9%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B1%20%CE%B7%20%CE%93%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BE%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%83%CE%B1.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

²⁸¹ Σφριγξ, 'Αινίγματα', *Σκριπ*, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

Η εμφάνισή του στο θεατρικό χώρο πραγματοποιείται με τα έργα «Ο Ψυχοπατέρας» και «Ο Τρίτος» τα οποία παραστάθηκαν από τον θίασο του Λεκατσά το 1895 (11/08 «Ο Ψυχοπατέρας» και 3/12 «Ο Τρίτος»). Ο Ξενόπουλος καθιερώνει στην ελληνική σκηνή το αστικό δράμα.²⁸²

Στην εφημερίδα «Σκριπ» αναφέρεται μία φορά με την ιδιότητα του κριτικού: «Ο κ. Δαμβέργης είνε κρητικός, ενώ ο κ. Ξενόπουλος θέλει να είνε κ ρ ι τ ι κ ό ς, άλλ' είνε Ζακύνθιος.»²⁸³ και μία φορά με την ιδιότητα του αρθρογράφου: «Το διήγημα του κ. Ξενοπούλου εις την «Εστίαν» έξοχον.»²⁸⁴

Ψυχοπατέρας (δράμα)

Το έργο αυτό του Ξενόπουλου είναι γραμμένο με πολλή παρατηρητικότητα και μεγάλη σκηνική αρτιότητα, έχει λαογραφικά-ηθογραφικά καθώς και κωμειδουλιακά στοιχεία.²⁸⁵ Γίνονται δύο αναφορές στην εφημερίδα: «Προ τινος επαίχθη εις το θέατρον ο *Ψυχογιός*, προ ολίγων ημέρων η *Ψυχοκόρη* και κατ' αυτάς θα παιχθή ο *Ψυχοπατέρας*. Αναμένεται μετ' αγωνίας νέον δράμα : ο *Ψυχοβγάλτης*.»²⁸⁶ και «Θεατρική επιτυχία είνε ο «Ψυχοπατέρας», λεπτοκαμωμένον έργον του κ. Ξενοπούλου. Αρέσει πολύ και εις τους ηθοποιούς, διότι έχει μίαν σκηνήν εις την οποίαν τρώγουν.»²⁸⁷

Παπαλεξανδρής Ν.

Από το δέκατο τεύχος της εφημερίδας «Σκριπ» μαθαίνουμε πως ο Παπαλεξανδρής είναι ο θεατρικός συγγραφέας του «Λαγιαρνιού», του προάγγελου του δραματικού

²⁸² Γρηγόριος Ξενόπουλος (Κωνσταντινούπολη 1867 – Αθήνα 1951), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015,

<http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9E%CE%B5%CE%BD%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

²⁸³ Παντολέων Ζευζέκης, 'Α.Ο.Δ.Ο.', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.4

²⁸⁴ Παντολέων Ζευζέκης, 'Α.Ο.Δ.Ο.', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.4

²⁸⁵ Σιδέρης, σ.165

²⁸⁶ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.104, 06 Αυγούστου 1895, σ.2

²⁸⁷ Αβδηρίτης, 'Θεατρικά Πινελιές', *Σκριπ*, τχ.105, 13 Αυγούστου 1895, σ.4

ειδυλλίου θα λέγαμε,²⁸⁸ καθώς και κριτικός του θεάτρου που αρθρογραφούσε στο περιοδικό «Οικογένεια». Δυστυχώς δεν υπάρχουν άλλες πληροφορίες για τον συγγραφέα αυτό.²⁸⁹

Λαγιαρνί

Η υπόθεση του έργου περιστρεφόταν γύρω από το θάνατο του ιστορικού κλέφτη Βλαχαρμάτα και του τρυφερού ειδυλλίου της Γκόλφως και του ψυχογιού του Γιάννη. Η αναπαράσταση του αρματωλικού βίου έγινε με τη γλώσσα και τους στίχους των γνήσιων δημοτικών τραγουδιών, με φαντασία, με ακρίβεια, που μαρτυρεί την αγάπη του ποιητή προς τα πάτρια.²⁹⁰

Η μοναδική αναφορά για το έργο αυτό στο «Σκριπ» είναι: «Ο κ. Παπαλεξανδρής –ο διάσημος συγγραφέας του «Λαγιαρνιού»- εδημοσίευσε την κρίσιν του περί της «Φαύστας» εις την «Οικογένειαν» πολύ ορθώς δια να γίνη μόνον εν οικογενειακώ κύκλω.»²⁹¹ Οι πληροφορίες αυτές επιβεβαιώνονται και σε άλλα τεύχη της εφημερίδας.²⁹²

Περεσιάδης Σπυρίδων (1854 - 1918)

Γεννήθηκε στο Μεσορρούγι της Αχαΐας όπου τελείωσε το σχολείο και εργάστηκε ως δημόσιος υπάλληλος. Το 1887 ίδρυσε τον πολιτιστικό σύλλογο «Ηώ» ενώ δούλεψε και ως γραμματέας και γραμματοδιδάσκαλος του Δήμου.

²⁸⁸ Σιδέρης, σ.155

²⁸⁹ Παρά μόνο επιβεβαιώνονται οι ίδιες πληροφορίες στην επίσημη ιστοσελίδα της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος στο Ελληνικά Λογοτεχνικά Περιοδικά του 19ου και 20ού αιώνα (ΕΛΙΑ), *Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος*, [ιστοσελίδα], 2014, <http://www.nlg.gr/el/node/409>, (τελευταία πρόσβαση στις 15 Σεπτεμβρίου 2016) και στο κείμενο της Ξ. Κοτζαγεώργη, 'Μουσική και θέατρο στις ελληνικές κοινότητες της Βουλγαρίας (τέλη 19ου αιώνα – αρχές 20ού ως «απόλαυσις εθνική άμα και καλλιτεχνική»', *Βαλκανικά Σύμμεικτα*, τόμ.8, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1996, σ.98

²⁹⁰ Δεμέστιχα, σ.421-422

²⁹¹ Φωνογράφος, 'Εδώ κ' εκεί', τχ.10, 24 Οκτωβρίου 1893, σ.3-4

²⁹² Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ. 7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.4 και Αβδηρίτης, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.12, 31 Οκτωβρίου 1893, σ.4

Με το θέατρο άρχισε να ασχολείται ερασιτεχνικά στην Ακράτα όπου και ξεκίνησε να εκδίδει την εβδομαδιαία εφημερίδα «Αστραπή» το 1891. Δυστυχώς έμεινε τυφλός λόγω δύο χτυπημάτων και έτσι έγραψε τα περισσότερα από τα έργα του.²⁹³

Τα κείμενά του, μαζί με αυτά του Παναγή Μελισσιώτη, θεωρούνται τα καλύτερα ως προς τη στιχουργία, ως προς τη γλώσσα κι ακόμη και ως προς τη μεγαλύτερη δραματουργική επαφή με τα έργα που έρχονται.²⁹⁴

Γκόλφω (δραματικό ειδύλλιο)

Το έργο αυτό του Περεσιάδη είναι από τα πιο πολυπαιγμένα νεοελληνικά έργα. Σε αυτό θαυμάζεται ανυπόκριτα ο απλός, άδολος κόσμος της υπαίθρου, εξιδανικεύεται η αγροτική ζωή και προβάλλονται ως πρότυπα τα «δημοτικά τραγούδια», κερδίζοντας εύλογα την καρδιά του κοινού, καθώς εκφράζει σε μεγάλο ποσοστό τόσο τις νέες αισθητικές όσο και τις ιδεολογικές ανάγκες της εποχής.²⁹⁵

Η υπόθεση διαδραματίζεται στα Αροάνια όρη των Καλαβρύτων, όπου η Γκόλφω και ο Τάσος, δύο νέα ερωτευμένα παιδιά αποφασίζουν να παντρευτούν αλλά τα πρόσωπα του περιβάλλοντός τους εκφράζουν τις ενστάσεις τους και προσπαθούν να τους χωρίσουν. Στην Αθήνα παρουσιάστηκε από τον θίασο «Πρόοδος» του Κοτοπούλη στις 10 Αυγούστου 1894 στο θέατρο «Παράδεισος».²⁹⁶

Για το έργο αυτό το «Σκριπ» γράφει: «Η «Γκόλφω» του κ. Περεσιάδου ονομάσθη *δράμα ειδυλλιακόν*, και όχι δραματικόν ειδύλλιον. Ίσως δια να επιβεβαιωθή, ότι είνε η

²⁹³ Σπυρίδων Περεσιάδης (Μεσορρούγι Αχαΐας 1854 – Αθήνα 1918), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

²⁹⁴ Σιδέρης, σ.156

²⁹⁵ Ταμπάκη, *Το νεοελληνικό θέατρο (18^{ος} – 19^{ος} αιώνας)*, σ.352

²⁹⁶ Σπυρίδων Περεσιάδης, Η Γκόλφω, *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B7%CF%82%20-%20%CE%93%CE%BA%CF%8C%CE%BB%CF%86%CF%89.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

ανάποδη όνις του «Αγαπητικού της Βοσκοπούλας» και πως «Το δράμα αυτό ομολογουμένως έκαμε κρότον, διότι έχει πολλούς... πυροβολισμούς».²⁹⁷

Μαργαρίτα (δράμα)

Μία αναφορά υπάρχει στην εφημερίδα για το πρώτο έργο του Περεσιάδη που γράφτηκε σε πεζό λόγο το 1892, στην οποία σχολιάζει και την κατάσταση της όρασης του συγγραφέα: «Εις το Παντοπουλείον του κ. Τσόχα παρεστάθη και η «Μαργαρίτα», έργον συγγραφέως του οποίου η κατάστασησ δεν επιτρέπει επικρίσεις. Περί των θιασαρχών όμως – και είνε τρεις μετά συγχωρήσεως – δύναται τις να είπη, ότι δεν διαφέρουν του συγγραφέως.»²⁹⁸

Η σκλάβα (δραματικό ειδύλλιο)

Το έργο αυτό παρουσιάστηκε το 1895 από το θίασο Ευρυπίδη του Μιχαήλ Αρνιωτάκη με την Άρτεμη Ζάμπου στον ομώνυμο ρόλο. Η υπόθεση περιστρέφεται γύρω από τον βίο και τους κατοίκους της σκληροτράχηλης ορεινής Ελλάδας, δίνοντας έμφαση στην αγάπη για την πατρίδα.²⁹⁹

Για το έργο αυτό η εφημερίδα γράφει τονίζοντας τον ενθουσιασμό που προκάλεσε η ηθοποιός Ζάμπου:³⁰⁰ «ΣΚΛΑΒΑΝ. Ενταύθα. *I. A. X.* Μου άρεσες πολύ, ιδίως έχεις ωραίαν μ ο ρ φ ή ν και μολονότι είσαι γυναίκα, έχεις... κ α λ ή ν γ λ ώ σ σ α ν. Και έν άλλο ακόμη. Είσαι σκλάβα, αλλά δεν είσαι κ λ ε μ μ έ ν η. Δεν αμφιβάλλω, ότι εις τον Παράδεισον, θα περνάς καλά. Ο κ. Αρνιωτάκης είνε περιποιητικώτατος, φαίνεται δε ότι σε αγαπά πάρα πολύ και φροντίζει μαζί σου να σ τ ε φ α ν ω θ ή... Ελπίζω να σε επισκεφθώ και πάλιν, αλλά οι θυρωροί σου δεν πρέπει να μου ζητούν το εισιτήριον μου... καταλαμβάνεις ; Εγώ εις τοιούτου είδους ζητήματα συμφωνώ πληρέστατα με την γνώμη του αξιότιμου κ. Ευατού μου : «όταν η σκηνή είναι σκλάβα, η είσοδος πρέπει να είναι ε λ ε υ θ έ ρ α».³⁰¹

²⁹⁷ Αβδηρίτης, 'Θεατρικά στο φερό', *Σκριπ*, τχ.54, 21 Αυγούστου 1894, σ.4 και για τις δύο αναφορές

²⁹⁸ Λεϊλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

²⁹⁹ Δεμέστιχα, σ.1418

³⁰⁰ Δεμέστιχα, σ.1465

³⁰¹ Τίμος, 'Poste Restante Ταχυδρομική υπηρεσία «Σκριπ».', *Σκριπ*, τχ.97, 18 Ιουνίου 1895, σ.4

Πολέμης Ιωάννης (1862-1924)

Ο ποιητής Ιωάννης Πολέμης, που κατάγεται από ιστορική οικογένεια, γαλουχήθηκε από μικρός με τις λαϊκές παραδόσεις και τους θρύλους χάρη στη μητέρα του. Σε πολύ μικρή ηλικία, δεκατριών ετών, άρχισε να δημοσιεύει τα πρώτα του ποιήματα και μετά το τέλος του Γυμνασίου γράφτηκε στην Νομική Σχολή την οποία όμως παράτησε.

Με τη βοήθεια της υποτροφία από το Δήμο Αθηνών κατάφερε να αναχωρήσει για το Παρίσι όπου ασχολήθηκε με την Ιστορία της Τέχνης, ύστερα εργάστηκε ως γραφέας στο Υπουργείο Παιδείας και ως υπογραμματέας του Πανεπιστημίου. Το 1890 έγινε συνδιευθυντής του περιοδικού «Αττικόν Μουσείον».

Το έργο του Πολέμη χωρίζεται σε ποίηση, θεατρικά έργα, διηγήματα και μεταφράσεις. Τα πρώτα του ποιήματα τα δημοσίευσε στην εφημερίδα «Εθνοφύλακας». Επίσης ήταν από τους πρώτους συνεργάτες στη «Διάπλαση των παιδών» και έγραφε σε πολλές ακόμα εφημερίδες. Όσον αφορά τα θεατρικά έργα, εντύπωση προκαλεί ότι είναι όλα έμμετρα και γραμμένα στη δημοτική, ενώ σε πολλά είναι έντονο το λαογραφικό στοιχείο.³⁰²

Ο τραγουδιστής (δράμα)

Μία μοναδική αναφορά κάνει το «Σκριπ» στο έργο αυτό του συγγραφέα: «Είνε γνωστόν τους αγαπητού μας ποιητού το λυρικόν δραμάτιον «Ο ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ», το οποίον από της ελληνικής σκηνης απαγγελθέν, χειροκορητήθη υπό του φιλολογικού κόσμου, ως περιλαμβάνον αβρότητα αισθημάτων εις στίχους αγόγως λαξευτούς.»³⁰³

³⁰² Ιωάννης Πολέμης (Αθήνα 1862 – Αθήνα 1924), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CE%BC%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

³⁰³ 'Νυκτωδία Ι. Πολέμης – Δ. Ρόδιος', *Σκριπ*, τχ.39, 08 Μαΐου 1894, σ.4

Το όνειρον (δράμα)

Το δραματικό αυτό έργο του Πολέμη αναφέρεται στην εφημερίδα ως «σκηνικό ποίημα»: «Την εβδομάδα αυτήν οι θαμώνες των θεάτρων θα παραστώσιν εις αληθή απόλαυσιν, ακούοντες το μεστόν τρυφερότητος και φαντασίας ποιητικόν έργον του αγαπητού ποιητού κ. Ιωάννου Πολέμη. Στίχοι γλαφυροί και κρυσταλλώδεις, τους οποίους πρέπει όλοι να ροφήσουν ως γρανίταν εν μέσω της αιχμηράς θερμότητος.».³⁰⁴ Σατιρίζεται ο τίτλος του: «Εις το θέατρον : - Γιατί, μπαμπά, πρώτα παριστάνουν την κωμωδία : «Βέβαια-βέβαια» και ύστερα το «Όνειρον» του Πολέμη ; Διότι για να ιδής όνειρο πρώτα να κοιμηθής...»,³⁰⁵ αλλά και επαινείται: «Το «Όνειρον» του αγαπητού μας, του τρυφερού μας ποιητού ήρесе πολύ. Εκρίθη ως γλυκύ όνειρον, το οποίον εβγήκε σε καλό την επομένη εις τον κ. Πολέμη, αφού επήρε ουχί ολίγα ποσοστά.»³⁰⁶

Πωπ Γεώργιος (1872-1946)

Στον θεατρικό συγγραφέα και συντάκτη της εφημερίδας «Άστυπ» που υπέγραψε το κωμειδύλλιο «Πικ Νικ» μαζί με τον Ν. Λάσκαρη³⁰⁷ κάνει αναφορά η εφημερίδα «Σκριπ» γράφοντας: «Ο κ. Πώπ αν δε κάμη δέκα καλαμπούρια την ημέραν, θα κάμη είκοσι το βράδυ.»³⁰⁸

Στεφάνου Στέφανος

Για τον θεατρικό συγγραφέα του γνωστού κωμειδύλλιου «Επί του καταστρώματος» γράφει η εφημερίδα «Σκριπ»: «Εις τον κ. Καπετανάκην εδόθη εις στέφανος. Και ηρώτησε κάποιος: - Διατί εις τον ποιητήν του «Επί του καταστρώματος» δεν εδόθη κανένας; Έλαβε δε την απάντησιν : Διότι αυτός ο ίδιος είναι διπλούς : Στέφανος Στεφάνου.»³⁰⁹

³⁰⁴ 'Το Όνειρον σκηνικό ποίημα του Ιωάννη Πολέμη', *Σκριπ*, τχ.100, 09 Ιουλίου 1895, σ.4

³⁰⁵ Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.103, 30 Ιουλίου 1895, σ.1

³⁰⁶ Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.103, 30 Ιουλίου 1895, σ.1

³⁰⁷ Πληροφορίες για το «Πικ Νικ» θα βρείτε στο πεδίο «Λάσκαρης και Πωπ» του παρόντος κεφαλαίου.

³⁰⁸ Παντολέων Ζευζέκης, 'Α.Ο.Δ.Ο.', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.4

³⁰⁹ Το Μαξιλαράκι, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

Επί του καταστώματος (κωμειδύλλιο)

Το έργο αυτό παραστάθηκε στις 21 Ιουλίου 1893 από τον θίασο του Αλεξιάδη στο θέατρο «Γσόχα».³¹⁰ Πρόκειται για ένα τρίπρακτο κωμειδύλλιο με ωραία γαλλικά άσματα τη μουσική επιμέλεια των οποίων είχε ο Ιωσήφ Καίσαρης. Η κωμική υπόθεσή του διαδραματιζόταν σε κατάστρωμα ελληνικού ατιμόπλοιου, όπου φίλοι και συγγενείς ταξίδευαν από τη Μασσαλία στον Πειραιά και αφορά την επιθυμία δύο νέων για γάμο που προσκρούει στην επιθυμία των γονιών τους να τους παντρέψουν με πλούσιους ομογενείς.³¹¹

Για το έργο αυτό γράφει το «Σκριπ»: «Όταν κανείς ομιλή περί του κωμειδουλλίου «Επί του καταστώματος», κάνει «λόγον περί Στεφάνου».³¹²

Γάμος εξ έρωτος (δράμα)

Στο τρίπρακτο αυτό δράμα που γράφτηκε το 1894³¹³ κάνει αναφορά η εφημερίδα: «Έν εκ των προσώπων του δράματος του κ. Στρατήγη ονομάζεται Κοντοστέφανος. Πιστεύεται, ότι δεν εγένετο επίτηδες υπό του συγγραφέως δια τον κ. Στέφανον Στεφάνου, εν τούτοις λέγεται, ότι ούτος εις το νέον του δράμα «Γάμος εξ έρωτος» θα ονομάση ένα των ηρώων του : Κοντοστρατήγην.»³¹⁴

Στρατήγης Γεώργιος (1860-1938)

Απόφοιτος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που το 1883 αναγορεύτηκε διδάκτωρ. Δούλεψε ως δικηγόρος και συνέχισε τις σπουδές του στο εξωτερικό. Το 1878, δεκαεννιά χρόνων μόλις, έδωσε μια διάλεξη για την Κόλαση του Δάντη. Στη λογοτεχνία εμφανίστηκε από το 1879 με ποιήματα που δημοσίευε με το ψευδώνυμο Font - General στο περιοδικό «Μη χάνεσαι» του Βλάση Γαβριηλίδη και τον επόμενο χρόνο εξέδωσε την πρώτη ποιητική συλλογή του με τίτλο Ροδοδάφναι. Έγραψε επίσης θεατρικά έργα, από τα

³¹⁰ Χατζηπανταζής, *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1, σ.182

³¹¹ Δεμέστιχα σ.412 και σ.792

³¹² Παντολέων Ζευζέκης, 'Α.Ο.Δ.Ο.', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.4

³¹³ Δεμέστιχα, σ.338

³¹⁴ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι, *Σκριπ*, τχ.48, 10 Ιουλίου 1894, σ.2

οποία τα πρώτα που παραστάθηκαν στις αθηναϊκές σκηνές ήταν οι μονόπρακτες κωμωδίες «Ο γέρων του Υμηττού» και «Οι πλατωνικοί». Ακόμη, έγραψε και διηγήματα και μετέφρασε πολλά έργα.³¹⁵

Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος (δράμα)

Το έργο αυτό παρουσιάστηκε από τον θίασο Μένανδρο στο θέατρο Τσόχα στις 7 Ιουλίου 1894. Η υπόθεση του περιστρέφεται γύρω από τον Βασίλειο που αγαπούσε τη Βέρα, κόρη του βασιλιά των Βουλγάρων για την οποία και πολεμά κατά τους.³¹⁶

Η εφημερίδα γράφει για το έργο αυτό: «Λίαν προσεχώς, ως μανθάνομεν, αναβιβάζεται επί της σκηνής του θεάτρου Τσόχα το δράμα του κ. Στρατήγη : «Βασιλεύς ο Βουλγαροκτόνος». Το όνομα του εστεμμένου ποιητού υπόσχεται πολλά, οι δε παρακολουθήσαντες τας δοκιμάς βεβαιούσιν, ότι το δράμα τούτο είνε πλήρες επιβολής, σκηνικής μεγαλοπρεπείας και πρωτοφανούς δράσεως.»³¹⁷ και «Εις το θέατρον του Τσόχα παρεστάθη το δράμα του κ. Στρατήγη «Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος» μετά πολλής επιτυχίας. Αρεταί του δράματος : Σκηνική διασκευή άμεμπτος, γλώσσα καθαρεύουσα ωραιότητα, στίχοι έξοχοι, δράσις μεγίστη. Ατέλειαι: Χαλαρώς διαγράφεται ο χαρακτήρ του Βασιλείου, τινές μονόλογοι εκτενείς, λύσις ολίγον βεβιασμένη. Γενική γνώμη, ότι το δράμα τούτο θα καταλάβη θέσιν ζηλευτήν εν τη πενιχρά μας φιλολογία.»³¹⁸ Γράφει επίσης για το άσμα της Γλαύκης:

«Γλαύκη (άδει προς λύραν).

Παράδεισος είσαι, του Βύζαντος χώρα,
Πλουσία εις ρόδα, κισσούς και μυρσίνας
Αφθόνως ο Πλάστης σου έδωσε δώρα,
Αλλά η ψυχή μου ποθείς τας Αθήνας
Να έβλεπε τώρα.

Γλαυκόν του Βοσπόρου απλούται τα κύμα

Το φως κατοπτρίζον ακτίνων χρυσών,

³¹⁵ Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών: Στρατήγης Γεώργιος, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=387>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

³¹⁶ Δεμέστιχα, σ.325-326

³¹⁷ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.47, 03 Ιουλίου 1894, σ.1

³¹⁸ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.48, 10 Ιουλίου 1894, σ.2

Κ' εις όχθας ανθούσας ευρίσκει το μνήμα·
Εκεί όμως θέλω εις τον Ιλισσόν
Να φέρω το βήμα.

Τας ώρα του έτους ευκάρπους αγγέλλει
Οπώρα γλυκεία, ευώδης, ποικίλη·
Εδώ τους καρπούς της η γη όλη στέλλει,
Αλλ' όμως της Γλαύκης επόθουν τα χείλη
Υμήττειον μέλι.

Υψούσαι σμαράγδων μεστή και σεπφείρων,
Αγία Σοφία, εις τον ουρανόν,
Χρυσού είσαι πλήρης και λίθων και μύρωνν,
Αλλ' είσαι τα θάμβος, σεμνέ Παρθενών,
Αιώνων απείρων !»³¹⁹

Αναφέρεται ακόμα: «Φιλολογικώς το 1894 κατήγαγε νίκην λαμπράν, την «Νίκην του Λεωνίδα», χαριεστάτην κωμωδίαν του κ. Αννίνου. Αλλ' εκτός της νίκης ταύτης ετυφλώσαμε και τους Βουλγάρους δια του «Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου», δράματος πολλής αξίας του ποιητού κ. Στρατήγη.»³²⁰

Στρατηγόπουλος Ιδομενέας

Δον Κιχώτης (δράμα)

Η διασκευή του κλασσικού αυτού έργου του Θερβάντες από τον Ιδομενέα Στρατηγόπουλο και τη μουσική του Σπυρίδωνα Καίσαρη είχε μεγάλη επιτυχία και ανέβηκε

³¹⁹ 'Το άσμα της Γλαύκης (Εκ του Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου του κ. Στρατήγη), *Σκριπ*, τχ.51, 31 Ιουλίου 1894, σ.4

³²⁰ Hambro, 'Το 1894', *Σκριπ*, τχ.73, 01 Ιανουαρίου 1895, σ.2

πολλές φορές.³²¹ Η πρώτη του παράσταση έγινε στις 27 Ιουλίου 1895 από τον θίασο Πρόοδο στο θέατρο «Ομοιοίας».³²²

Το «Σκριπ» το αναφέρει δύο φορές γράφοντας: «Αθήναιον. «*Δον Κιχώτης*». Είνε έργον του κ. Ιδομ. Στρατηγόπουλου. Οι παρευρεθέντες εις τας δοκιμάς λέγουν, ότι είνε ιλαροτραγωδία πρώτης τάξεως. Περιμένομεν ανυπομόνως την παράστασιν.»³²³ και «Μετά την παραστάσιν του «*Δον Κιχώτου*». - Θαυμάσιος αυτός ο «*Δον Κιχώτης*»... - Ναι ωραίον έργον... - Δεν σου λέγω για το έργον, βρε αδελφέ... για τον Κοτοπούλην !»³²⁴

Συνοδινός Παναγιώτης

Για τον συγγραφέα Συνοδινό γράφει το «Σκριπ»: «Ο κ. Συνοδινός είπεν, ότι έχει τρεις τραγωδίας δια να δώση εφέτος, τον *Όρκον*, τα *Ψαρά* και της *Σπέτσαις*. Καλόν είνε να μετωνομάση το πρώτον εις *Υδραν*, δια να έχη ολόκληρο την θωρηκτήν μας μοίραν.» και «Και ολίγα κωμειδύλλια, κ. Συνοδινέ, με τα ονόματα των ατμοτελωνίδων *Αλφειός*, *Χελιδών*, *Κίχλη* δεν θα είνε άσχημα. Θα έχετε ολόκληρον στόλον... δραμάτων ν' αντιτάξητε κατά των αντιπάλων σας και θα είσθε κύριος του θεάτρου κατά θάλασσαν.»³²⁵

Γιάννος και Φλώρα (δραματικό ειδύλλιο)

Το δραματικό αυτό ειδύλλιο πρωτοπαρουσιάστηκε τον Δεκέμβριο του 1894 από ενωμένους τους θιάσους των Ταβουλάρη και Αρνιωτάκη και τη μελοποίηση του Σπ. Καίσαρη.³²⁶

Η εφημερίδα γράφει για το έργο αυτό: «Ο αγαπητός ποιητής κ. Π. Συνοδινός έδωκε προς μελέτην δράμα υπό την επιγραφήν : «*Γιάννος και Φλώρα*». Εκ του ονόματος του ήρωος εν τω δράματι καταφαίνεται, ότι τούτο θα έχη την απαιτούμενην... κάθαρσιν.» και

³²¹ Δεμέστιχα, σ.943

³²² Μπαρμπάκη, *Όψεις της μουσικής ζωής*, σ.113

³²³ Λεϊλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.95, 04 Ιουνίου 1895, σ.4

³²⁴ Αβδηρίτης, 'Θεατρικά πινελιές', *Σκριπ*, τχ.105, 13 Αυγούστου 1895, σ.4

³²⁵ Και οι δύο ειδήσεις στο Λεϊλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.41, 22 Μαΐου 1894, σ.2

³²⁶ Δεμέστιχα, σ.426

«Εἰς τὸ δράμα αὐτὸ τοῦ γνωστοῦ ποιητοῦ, καθ' ἃ ἐμάθομεν τελείται γάμος καὶ ὁ Γιάννος παίρνει τὴν Φλώραν. Φαντασθῆτε τι θα ἐγένετο, εἰάν ἐπερνεῖν ἡ Φλώρα τὸν Γιάννον.»³²⁷

Χαρίσης Μάξιμος

Το ζαχαροκάλαμο (κωμειδύλλιο)

Γράφει ἡ εφημερίδα γιὰ τὸ ἔργο αὐτό: «Ἐχομεν καὶ νέον κωμειδύλλιον τὸ : «Ζαχαροκάλαμον». Ὁ συγγραφεὺς τοῦ φαίνεται πολὺ πρακτικὸς. Εσκέφθη, ὅτι εἰάν δὲν ἐπιτύχη εἰς τὸ θέατρον, μπορεῖ νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὸν ἐν Θεσσαλία ἰδρυθέν σακχαροποιεῖον.» καὶ «Ἐν τῷ θεάτρῳ. - Καὶ γιὰ τὸ ὠνόμασε : Ζαχαροκάλαμον ; - Γιὰ νὰ γλυκάνῃ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ.»³²⁸ Ἀκόμη ἀναφέρει: «Νέον ἔργον ἔχομεν, τὸ Ζαχαροκάλαμο, τὸ ὁποῖον ὅμως πολὺ ἐπίκρανε τὸν συγγραφέα.»³²⁹

Καίσαρ καὶ Μαρία (τραγωδία)

Γίνεται μίᾳ ἀναφορᾷ στο ἔργο αὐτό: «Εἰς τῶν «Ποικιλιῶν». Ὁ κ. Χαρίσης ἀπεφάσισε νὰ χαρίσῃ τὰς εἰσπράξεις τοῦ δράματός τοῦ «Μαρία-Καίσαρ» χάριν τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων. Ὁ κόσμος συνέρρευσε τόσον ἀφθονος, ὥστε ἡ ἐπιτροπὴ ὑπέρω τῶν θυμάτων τοῦ σεισμοῦ... ἠναγκάσθη νὰ πληρώσῃ καὶ ὀλίγα τῶν ἐξόδων.»³³⁰

³²⁷ Καὶ οἱ δύο στο Ἀττικὸς, 'Ἀττικαὶ Ἡμέραι', *Σκριπ*, τχ.68, 28 Νοεμβρίου 1894, σ.2

³²⁸ Καὶ οἱ δύο αὐτὲς πληροφορίες στο Ἀττικὸς, 'Ἀττικαὶ Ἡμέραι', *Σκριπ*, τχ.61, 09 Οκτωβρίου 1894, σ.2

³²⁹ Ἐνας Ἄλλος, 'Λίγο ἀπ' ὅλα', *Σκριπ*, τχ.64, 30 Οκτωβρίου 1894, σ.4

³³⁰ Λεϊλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.41, 22 Μαΐου 1894, σ.2

8.2 Έργα Αγνώστου Συγγραφέα

Γκραν Βία (Gran Via) (επιθεώρηση)

Για την πρώτη αυτή επιθεώρηση που είδε η Αθήνα, γράφει το «Σκριπ»: Πηγαίνετε πολύ καλά και παίζετε «Γκραν βία» με χίλιες νοστιμάδες, αλλά θαρρώ το σφάλμα σας κι η ανορθογραφία πώς είν' οι Μυλωνάδες.»³³¹ και «Γκραν βία. Αγία ακμάσασα περί τα τέλη του 19^{ου} αιώνας. Απήχθη δεσμία υπό πολλών δια την ωραιότητά της και υποστάσα μαρτυρικός τον δι' ανασκολπισμού θάνατον μετέστη το 1894 μ.Χ. εν *Παραδείσω...*»³³²

Γράφει ακόμη και για το τραγούδι «Ομπρέλαις» που συμπεριλαμβανόταν στην παράσταση: «Τας «Ομπρέλας» καλύπτει βροχή... χειροκροτημάτων.»³³³

Αναφέρεται και στις υψιφώνους Τέκλα Κορδοβέ (Tecla Cordove) για την οποία μιλήσαμε στο κεφάλαιο του «Μαξιλαρώματος», και την Αννίτα Ντ' Αγκοστίνιο (Annita d' Agostino) για την οποία λέει: «Δια τας γυναίκας του θιάσου τούτου η κοινωνία ουδεμίαν χάριτα οφείλει εις τον κ. Πρίντεξην, διότι ούτος δεν τας εύρεν αέργους. Πολλαί είχαν εργασίας, η δε κ. Annita D' Agostino - η πρώτη αιοδός – θα ήτο δεκτή ευχαρίστως εις όλα τα ωδικά καφενεία ενταύθα και εν τας επαρχίαις, όπου προ δεκαετίας έγινε γνωστή.» και «Προχθές εδόθη και μία ευεργετική υπέρ των θυμάτων του σεισμού. Δεν θα είνε κακόν να δοθή και μία ευεργετική υπέρ των θυμάτων της κ. Agostino.»³³⁴ Τέλος σατιρίζει και τις δύο υψιφώνους: «Ο οδοντωτός σιδηρόδρομος και οι οδοντοϊατροί μας φέρουν εις το άκρον της γραφίδος μας την εξής παρατηρήσιν : Δύο οδοντοϊατροί, οι κ. κ. Καρακατσάνης και Μπρέλης κατοικούν πλησίον του θεάτρου της «Ομονοίας». Διατί αυτό ; Μήπως δια να έχουν πελάταας εκείνους που τους πονεί το δόντι την Cordove και την D' Agostino ;»³³⁵

³³¹ Αβδηρίτης, 'Εις τον θίασον Πρόοδος', *Σκριπ*, τχ.45, 19 Ιουνίου 1894, σ.4

³³² 'Απόσπασμα ανέκδοτου λεξικού', *Σκριπ*, τχ.52, 07 Ιουλίου 1894, σ.4

³³³ Αβδηρίτης, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.50, 24 Ιουλίου 1894, σ.4

³³⁴ Και οι δύο πληροφορίες στο Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.38, 01 Μαΐου 1894, σ.2

³³⁵ Εγώ, 'Φόλαι', *Σκριπ*, τχ.42, 29 Μαΐου 1894, σ.1-2

Ὁ Συμβιβασμὸς ἐν «Gran Via».

*Ἡ σκηνὴ τῶν λωποδυτῶν.

Γελοιογραφία ἀπὸ τὴν τρίτη σελίδα τοῦ 46ου τεύχους στὶς 26/06/1894

Οικογενειακά γελοία (κωμωδία)

Δεν έχουμε πληροφορίες για το έργο αυτό. Το μόνο που γνωρίζουμε είναι πως πρόκειται για μια δίπρακτη αυτή κωμωδία που αφορά έναν αξιωματικό του στρατού.³³⁶ Η πιο σημαντική πληροφορία που παίρνουμε από το «Σκριπ» είναι πως ο ήρωας του έργου ονομάζεται Αλέξανδρος: «Εάν δεν έχει υπόθεσιν, έχει όμως εξ (αρ. 6) μονομαχίας. Εις τινος εξ αυτών λαμβάνει μέρος και ο ήρωας Αλέξανδρος. Πρέπει να σημειωθεί, ότι τα «Οικογενειακά γελοία» παρεστάθσαν την ημέραν του Αγ. Αλεξάνδρου. Φαντασθήτε την απονίαν του συγγραφέως, να βάλῃ τον ήρωά του να μονομαχή την ημέραν της εορτής του.»³³⁷

³³⁶ Δεμέστιχα, σ.983

³³⁷ Το Μαξιλαράκι, 'Θεατρικά', Σκριπ, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

8.3 Ηθοποιοί

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται οι ηθοποιοί με τους οποίους ασχολήθηκε η εφημερίδα. Σημειώνεται πως για τις ηθοποιούς Αικατερίνη Βερόνη και Ευαγγελία Παρασκευοπούλου υπάρχουν ξεχωριστές αλλά και κοινές αναφορές, έτσι λοιπόν δημιουργούνται και τα αντίστοιχα πεδία στην παρούσα εργασία.

Βερνάρ Σάρρα³³⁸

Για τη θρυλική Γαλλίδα ηθοποιό αναφέρει η εφημερίδα: «Η πρωταγωνίστρια αυτή έχει την ιδιοτροπία της Σάρρας Βερνάρ, ήτοι κοιμάται και αυτή εξηπλωμένη εντός κυτίου»,³³⁹ «Η Σάρρα Βερνάρ θα λάβη το παράσημον της Λεγεώνας της τιμής. Δεν ευσπαγγίζεται κ' εμάς η αγγλική κυβέρνησις να δώση εις τινας ηθοποιούς το παράσημον του *Λουτρού*;»³⁴⁰ και «Η δεσποινίς Βερόνη ευρίσκεται εις Παρισίους, όπου εκ Βόλου μεταβαίνει εκεί και η κυρία Παρασκευοπούλου. Μετά την άφιξιν ταύτης η Σάρα Βερνάν θα έλθη εις Βόλον.»³⁴¹

Βερόνη Αικατερίνη

Για την πολύ σημαντική, όπως είδαμε, ηθοποιό αυτή αναφέρει η εφημερίδα: «Εις την «Ομόνοια» η δεσποινίς Βερόνη καθ' εκάστην επιδεικνύει νέα χαρίσματα μεγάλης ηθοποιού. Εις των θαυμαστών της μας έστειλε το επόμενον δίστιχον: Εφίμωσες των κριτικών τα στόματα σύ μόνη Και ανεδείχθης της σκηνης το κόσμημα, Βερόνη.»³⁴² και «Η ευεργετική της Βερόνης έλαβε χαρακτήρα διαδηλώσεως. Αντί κορδόνι εφώναζαν : Βερόνη.»³⁴³

³³⁸ Εμφανίζεται ως «Σάρρα Βερνάρ» αλλά την συναντάμε στη βιβλιογραφία και ως «Μπερνάρ», στην παρούσα εργασία διατηρείται με την πρώτη μορφή.

³³⁹ Αβδηρίτης, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.12, 31 Οκτωβρίου 1893, σ.4

³⁴⁰ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.69, 04 Δεκεμβρίου 1894, σ.2

³⁴¹ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.92, 15 Μαΐου 1895, σ.1

³⁴² Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

³⁴³ Hambro, 'Tit bits – Ηγούν τα πειθόντα', *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.3

Βερόνη και Παρασκευοπούλου

Για τις δύο αυτές ηθοποιούς που πρωταγωνίστησαν σε πληθώρα παραστάσεων και αγαπήθηκαν και θαυμάστηκαν τόσο που χώρισαν του θαυμαστές σε δύο στρατόπεδα,³⁴⁴ γράφει το «Σκριπ»:

«Αδιάκοπα χειροκροτεί ο κόσμος την Βερόνη

Κ' η Παρασκευοπούλου μας ανάβει και κορώνει.

Μπουκέτα κι' άνθη δροσερά προσφέρουν στην Βερόνη

Κ' η Βαγγελία το φυσά, μα 'κείνο δεν δεν κρύνει.

Βραχιόλια ανεκτίμητα χαρίζουν 'στην Βερόνη

Κ' η Παρασκευοπούλου μας φωνάζει και θυμώνει.

Χρυσά στεφάνια δίνουνε στη μάγισσα Βερόνη

Και η Ευαγγελία μας φουσκώνει, ξεφουσκώνει.

Σ' αμάξι ιδιαίτερο πηγαίνουν την Βερόνη

Κ' η Παρασκευοπούλου μας τα ρούχα της μαζώνει.»³⁴⁵

Επίσης: «Το μεγαλείτερον θεατρικόν γεγονός είνε της δεσποινίδος Βερόνης η ευεργετική, ήτις δια ταύτην μεν ήτο αποθέωμα δια δε την Κυρίαν Παρασκευοπούλου ξεθέωμα.»³⁴⁶,

³⁴⁴ Μετσόλης, σ.682

³⁴⁵ Εγώ, 'Δίστιχα δημοτικά', Σκριπ, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.3

σχολιάζει και την παράσταση «Φάυστα» η οποία όπως είδαμε είναι η μοναδική παράσταση που ανέβηκε ταυτόχρονα από δύο διαφορετικούς θιάσους με τις δύο αυτές ηθοποιούς σε καθέναν από τους θιάσους: «-Αγαπάτε την «Φάυσταν» της Βερόνης ή εκείνην της Παρασκευοπούλου ; -Αγαπώ να μείνω ήσυχος.»³⁴⁷ Σατιρίζονται επίσης και οι θαυμαστές των ηθοποιών αυτών: «Κατά την διαδήλωσιν κάποιος ερωτά : - Μήπως έπεσεν η Κυβέρνησις ; - Και είς Παρασκευοπουλιστής : - Όχι, έπεσεν η Βερόνη.»³⁴⁸

Κοτοπούλης Δημήτριος

Για τον δημοφιλή ηθοποιό και αρχηγό του θιάσου «Πρόοδος» γράφει το «Σκριπ»:

«Θυσίαν όντως έκαμες για την σκηνήν μεγάλην
Ξυρίσας τον ατίθασον εκείνον μύστακά σου,
Αλλά τον Κωνσταντίνον μας μη παραστήσης πάλιν...
Άφησε το μουστάκι σου και κάθησαι στα αυγά σου.»³⁴⁹

Σατιρίζει επίσης το όνομά του: «Η αστυνομία απηγόρευσε την εν τη πόλει διατροφήν κατοικιδίων ζώων και πτηνών. Ένεκα της απαγορεύσεως ταύτης ο θιάσος *Κοτοπούλη* θα παριστά εκτός της πόλεως, θα παραιτηθή δε της πρυτανείας και ο κ. Παυλίδης, όστις τρέφει κότεις και τρέφεται με αυγά.»³⁵⁰

Νινόν

Για την ηθοποιό, όπως συμπεραίνουμε, Νινόν γράφει η εφημερίδα: «Την εσπέραν εν τω θεάτρω του «Βαριετέ» εγένετο η διανομή των βραβείων. Το πρώτον έλαβεν η δεσποινίς – δεν δίδομεν ουδεμίαν εγγύησιν- Νινον, ήτις παρίστα την «Τρέλλαν». Με το costume το οποίον έφερεν ετρέλλανεν ομολογουμένως πολλούς, κάποιος εκ των οποίων της έκαμε και

³⁴⁶ Λεϊλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.3

³⁴⁷ Ολλενδοφόρος, 'Το θέμα... της ημέρας (Εκ της μεθόδου του... πορτοφολίου)', *Σκριπ*, τχ.8, 10 Οκτωβρίου 1893, σ.2

³⁴⁸ Εγώ, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.9, 18 Οκτωβρίου 1893, σ.3

³⁴⁹ Εγώ, 'Επιγράμματα Εις τον Κοτοπούλην.', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

³⁵⁰ Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.51, 31 Ιουλίου 1894, σ.1

το εξής δίστιχον: Αν το μισό σου όνομα μου λέγη πάντα non, Όμως εσύ ολόκληρος μου λέγεις ναι Ninon.» και «Περίεργον. Η επιτροπή έδωκε το βραβείον εις την Ninon, διότι της ήξιζε αυτή είναι γυμνή . . . η αλήθεια, ολίγον έλειψε να είπωμεν : η Ninon.»³⁵¹

Παντόπουλος Ευάγγελος

Για τον ηθοποιό αυτό, που χαρακτηρίστηκε ως ο μεγαλύτερος κωμικός του αναγεννημένου ελληνικού θεάτρου,³⁵² γράφει το «Σκριπ»: «Σ' όλα τα κωμειδύλλια καλά τα καταφέρνεις Μα πάντα σαν παράλυτος τα δυό σου πόδια σέρνεις.»³⁵³ Σατιρίζει το γεγονός πως ο Παντόπουλος παίζει σχεδόν αποκλειστικά στο θέατρο του Τσόχα γράφοντας: «Και τώρα ας έλθωμεν εις του θεάτρο του κ. Τσόχα. Αλλά συγγνώμη, μία παρατήρησις : Αφού ήρωσ του θεάτρου τούτου είνε ο Παντόπουλος δεν είνε ορθόν να λέγηται *Παντοπωλείον* : Ημείς τουλάχιστον ούτω θα τ' ονομάζωμεν.»³⁵⁴

Παρασκευοπούλου Ευαγγελία

Ανάμεσα στο πλήθος αναφορών που κάνει για την ηθοποιό Ευαγγελία Παρασκευοπούλου η εφημερίδα, την κοροϊδεύει για την ελιά που φαίνεται να έχει κάνοντας λογοπαίγνιο με τον τίτλο του δράματος «Πίστις, ελπίς και έλεος» στο οποίο λάμβανε μέρος γράφοντας: «- Η κ. Παρασκευοπούλου έχει τεράστιαν ελαιάν επί της ωμοπλάτης. - Είναι η προσωποποίησης του δράματος «Πίστις, Ελπίς και Ελαιά»³⁵⁵ και «Της Παρασκευοπούλου οι θαυμασταί έπρεπε να φωνάζουν : Βαγγ-εληά.»³⁵⁶ Ακόμη αναφέρει τη συμμετοχή της στο έργο του Σαρδού «Το Διαζύγιον»: «Εις τα «Ολύμπια» η κυρία Παρασκευοπούλου παριστάνει θαυμάσια το Divorsons του Σαρδού. Μα ημείς είχομεν ανέκαθεν την ιδέαν ότι η κ. Παρασκευοπούλου εις το διαζύγιον πάντοτε

³⁵¹ Και τα δύο στο Εγώ, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.30, 06 Μαρτίου 1894, σ.2

³⁵² Μετσόλης, σ.681

³⁵³ Εγώ, 'Επιγράμματα - Εις τον Παντόπουλον', *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.2

³⁵⁴ Το Μαξιλαράκι, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

³⁵⁵ Παντολέων Ζευζέκης, 'Α.Ο.Δ.Ο.', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

³⁵⁶ Hambro, 'Tit bits – Ηγούν τα πειθόντα', *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.3

επιτυγχάνει.»³⁵⁷ Τέλος, αναφέρει την ηγετική της ιδιότητα στον θίασο Πρόοδο του Δ. Κοτοπούλη: «Παρά τον κ. Καραπάνον κάθεται η κ. Παρασκευοπούλου. Διατί ; Ο εἰς ἔινε ο αρχηγός του *προοδευτικού* κόμματος και η ἄλλη αρχηγός του θιάσου «Πρόοδος».³⁵⁸

Σιγάλας Μάρκος

Στον γνωστό για την απαγγελία και τη μιμητική Σιγάλα,³⁵⁹ κάνει αναφορά η εφημερίδα: «Έχεις λαρύγγι αηδονιού, τσακίσματα ποικίλα, έχεις προσόντα πίθηκος και συ σαν τον ... Γκορούλλα, όμως μανία φοβερή σου μπήκε στο κουρούπι μεσ' τα καλά καθούμενα ν' ακούμε... τον Τρικούπη !»³⁶⁰ και «Η εσπερίς του κ. Μάρκου Σιγάλα επέτυχε θαυμασίως. Η απαγγελία των ποιημάτων ἀρίστη και η απομίμησις του Τρικούπη και του Δηλιγιάννη τελεία. Κάποιος Μεσολογγίτης ακούων τον Σιγάλαν απαγγέλοντα ἀλά Τρικούπη εφώναξε : - Μαύρο του αγύρτη !»³⁶¹

Ταβουλάρης Διονύσιος

Στον μεγάλο αυτό ηθοποιό του θεάτρου και υπεύθυνο του θιάσου «Μένανδρος» κάνει αναφορά η εφημερίδα με αφορμή την παράσταση «Φαύστα»: «Ο Ταβουλάρης ως «Μέγας Κωνσταντίνος» και η δεσποινίς Βερόνη ως «Φαύστα» εθριάμβευσαν.»³⁶² και

«Θαυμάσια παρέστησες τον Μέγαν Κωνσταντίνον,
Σε μια στιγμή ενόμισα ως έβλεπα εκείνον.
Εν γένει πρέπει να σου πω μια γνώμη είχαν όλοι
Να γίνης αυτοκράτωρ συ... σαν πάrouμε την Πόλι.»³⁶³

³⁵⁷ Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

³⁵⁸ Φωνογράφος, 'Η υπουργική κρίσις Η έναρξις της βουλής', *Σκριπ*, τχ.12, 31 Οκτωβρίου 1893, σ.2

³⁵⁹ Δεμέστιχα, σ.497

³⁶⁰ Αβδηρίτης, 'Επιγράμματα Εἰς τον Σιγάλαν', *Σκριπ*, τχ.32, 20 Μαρτίου 1894, σ.2

³⁶¹ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.92, 15 Μαΐου 1895, σ.2

³⁶² Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

³⁶³ Εγώ, 'Επιγράμματα Εἰς τον Δ. Ταβουλάρην.', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

Αναφέρεται ακόμη: «Ωμίλησε και ο κ. Δ. Ταβουλάρης εξ ονόματος των ηθοποιών αλλά μερικές λέξεις δεν τα επρόφερε καλώς και ηνάγκασε κάποιον να είπη, ότι έπρεπε να έχη υποβολέα.»³⁶⁴

³⁶⁴ Φωνογράφος, 'Προσωπίδες', Σκριπ, τχ.78, 05 Φεβρουαρίου 1895, σ.2

8.4 Θέατρα

Θέατρο Αθήναιον

Για το θέατρο Αθήναιον που χτίστηκε το 1895 στη γωνία Πατησίων και σημερινής Μάρνης³⁶⁵ γράφει η εφημερίδα: «Διερχόμεθα την εβδομάδα των εγκαινίων. Και ακούσατε. Εγκαινία της νέας Βουλής, εγκαινία της υπογείου γραμμής του σιδηροδρόμου Αθηνών-Πειραιάς, εγκαινία του νέου θεάτρου *Αθήναιον*, εγκαινία των ακυρώσεων των εγκολογών, εγκαινία της προσωρινής προεδρείας του κ. Τσαρλαμπά...» και «Αθήναιον». Ήτο όνομα περιοδικού φιλολογικού, τώρα δε είναι και όνομα θερινού θεάτρου, κτισθέντος απέναντι του Πολυτεχνείου. Η γειτνίασις αυτή έχει λόγον να ευκολύνη τους ηθοποιούς μας, οι οποίοι ησθάναντο πολύν κόπον, αφού ειργάζοντο όλην την ημέραν εις το Πολυτεχνείον, να μεταβαίνωσι την εσπέραν εις τας άλλα θερινά θέατρα και να δίδωσι παραστάσεις.»³⁶⁶

Θέατρο Βαριετέ

Ιδιοκτήτης του είναι ο Ασλάνης. Το θέατρο Βαριετέ, όπως είδαμε και στο κεφάλαιο για την ιστορία των θεάτρων, χτίσθηκε το 1894 στη διασταύρωση των οδών Σταδίου και Παρθεναγωγείου (σημερινή οδός Αριστείδου) και λεγόταν και θέατρο «Ποικιλιών».³⁶⁷

Για το θέατρο αυτό γράφει: «ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Ο Κ. ΙΩ. ΑΣΛΑΝΗΣ Χοροί, διασκέδασις, ευθυμία, γέλοια, χαραίς, έρωτες! Νέαι αιδοί, νέαι χορευτριάι και μόνον παλαιά κονιάκ και παλαιοί οίνοι. Κατά Σάββατον και Κυριακήν γίνεται πανηγύρι σωστό. Μόνον εις το «Βαριετέ» καταλαμβάνει κανείς, πώς μπήκε η τρελλή Αποκρηά.»³⁶⁸ και

«Τελευταίοι μας έμειναν του Βαριετέ οι χοροί,

αλλ' εδώ με το συμπάθειο αστείο δεν χωρεί,

διότι ένας μασκαράς απ' όλη τη σάρα και τη μάρα

³⁶⁵ Δεμέστιχα, σ.126

³⁶⁶ Και οι δύο αυτές ειδήσεις στο Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.93, 21 Μαΐου 1895, σ.2-3

³⁶⁷ Δεμέστιχα, σ.126

³⁶⁸ 'Βαριετέ', *Σκριπ*, τχ.27, 13 Φεβρουαρίου 1894, σ.4

θα τσιμπήση μία πεντακοσάρα !

Και όλα αυτά ο Ασλάνης τα κάνει

μπράβο σου κύριε Ασλάνη»³⁶⁹

Αναφέρεται επίσης στον υπνωτιστή, ταχυδακτυλουργό, μάγο Βατρί που έκανε παραστάσεις στο προαναφερθέν θέατρο: «Θέατρο «Ποικιλιών». Εδώ ο κ. Watry κάμνει πολύ περίεργα πράγματα. Μαγνητίζει, υπνωτίζει και εκετελεί διαφόρους ταχυδακτυλουργούς, οι οποίοι όμως πρέπει να ομολογήσωμεν, ότι είνε κατώτεροι από τας ταχυδακτυλουργίας του κ. Τρικούπη.»³⁷⁰ και

«Ω συ Βατρί, πού να σε βρω δεν τώλπριζα ποτέ

που παίζεις μες στα δάχτυλα της μαγικής τους τρόπους,

που κάνεις τόσα θαύματα εις το «Βαριετέ»

και –όπερ σπουδαιότερον- που κόβεις τους ανθρώπους,

ιδού ! μπροστά σου στέκομαι με χέρια σταυρώμενα

και το σπαθί σου τρόχισε και κόψε με κ' εμένα.»³⁷¹

Θέατρο Κωμωδιών

Το χειμερινό αυτό θέατρο είχε μία από τις πολυτελέστερες χειμερινές αίθουσες της εποχής και χτίσθηκε το 1891 στη σημερινή οδό Μπενάκη από τον Κ. Μπαλάνο.³⁷² Η εφημερίδα γράφει για το θέατρο αυτό και τον διευθυντή του κ. Πρίντεζη: «Αφεύκτως η κυβέρνηση πρέπει να παρασημοφορήση τον κ. Πρίντεζη, θεατρώνην των «Κωμωδιών», όστις μετά πρωτοφανούς ευσπλαγγνίας περισυνέλεξεν όλους τους ιταλούς εργάτας του σιδηροδρόμου Πειραιώς-Λαρίσσης και κατήρτισε θίασον εργατικώτατον. Δεν γνωρίζομεν

³⁶⁹ Αβδηρίτης, 'Στίχοι του κάρρου', *Σκριπ*, τχ.79, 12 Φεβρουαρίου 1895, σ.4

³⁷⁰ Λεϊλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.39, 8 Μαΐου 1894, σ. 2-4

³⁷¹ Μανής, 'Αποκεφάλις', *Σκριπ*, τχ.40, 15 Μαΐου 1894, σ. 2

³⁷² Δεμέστιχα, σ.129

οποίον θα είνε το τέλος του θιάσου τούτου, πολλοί όμως πιστεύουν, ότι μετά τινος ημέρας κανείς δεν θα δύναται να τους είπη : - Άξιος ο μισθός σας !»³⁷³ Επίσης σατιρίζει το γεγονός πως το θέατρο έχει κοριούς: «Σημείωσης αναγκαιοτάτη. Όσοι θα έχουν το θάρρος να μεταβούν εις το θέατρον αυτό καλλόν είνε να λαμβάνωσι προφυλακτικά μέτρα από το κόρο και τους κορέους των καθισμάτων.»³⁷⁴ και «Δια τους θέλοντας να μεταβώσιν εις το θέατρον των «Κωμωδιών» συνιστώμεν θερμώς την εντομοκτόνον κόνιν του φαρμακοποιού κ. Μαυρίκου, οδός Σταδίου κλπ.»³⁷⁵ Τέλος, καυτηριάζει τον ιταλικό θίασο που έπαιζε στο θέατρο αυτό: «Κάποιος διερχόμενος εκ του θεάτρου των «Κωμωδιών» περί την μεσημβρίαν και ακούων φωνάς ερωτά τον ισταμένον εις την θύραν: - Τι καυγάς είνε μέσα ; - Όχι, κάνει πρόβες ο ιταλικός θίασος.»

Θέατρο Ομονοίας

Για το ξύλινο αυτό θέατρο βρίσκεται δίπλα στα λουτρά Παπαδοπούλου και στον «Γυμναστικό Σύλλογο»,³⁷⁶ γράφει το «Σκριπ»: «Τα οικονομικά σας, υπέλαβεν ο κ. Ορνστάιν, είνε θαυμάσια, αμιλλώνται με τα οικονομικά του κ. Αναστ. Γενναδίου, τον οποίον προ ολίγου εγνώρισα. Αι εισπράξεις των ταμείων σας μόνον προς τας εισπράξεις του θεάτρου της «Ομονοίας» δύναται να παραβληθώσι...»,³⁷⁷ «Προς γνώσιν των ολίγων θεατών : Εάν έπαυσεν ο πόλεμος της Κορέας μεταξύ Κίνας και Ιαπωνίας, δεν έπαυσεν ο ίδιος πόλεμος μεταξύ των... καθισμάτων του θεάτρου της «Ομονοίας».³⁷⁸ Και «Τα θέατρα εξακολουθούν τας παραστάσεις των. Σημειούμεν αυτήν την ειδοποίησιν, διότι μεταξύ των θεάτρων κατατάσσομεν και το της «Ομονοίας».³⁷⁹

³⁷³ Λειλά, 'Θεατρικά', Σκριπ, τχ.38, 01 Μαΐου 1894, σ.2

³⁷⁴ Λειλά, 'Θεατρικά', Σκριπ, τχ.38, 01 Μαΐου 1894, σ.2

³⁷⁵ Λειλά, 'Θεατρικά', Σκριπ, τχ.39, 08 Μαΐου 1894, σ.2

³⁷⁶ Δεμέστιχα, σ.124

³⁷⁷ Πελαργός, 'Συνέντευξις μετά των ξένων αντιπροσώπων περί του συμβιβασμού', Σκριπ, τχ.44, 12 Ιουνίου 1894, σ.1

³⁷⁸ Λειλά, 'Θεατρικά', Σκριπ, τχ.52, 07 Ιουλίου 1894, σ.2

³⁷⁹ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', Σκριπ, τχ.44, 12 Ιουνίου 1894, σ.4

Θέατρο Ορφανίδου (Ολύμπια)

Για το υπαίθριο αυτό θέατρο που στη πορεία μετονομάστηκε «Ολύμπια» δεν υπάρχουν πολλές πληροφορίες στην βιβλιογραφία. Από την διδακτορική διατριβή της Δεμέστιχα, γνωρίζου με πως άνοιξε το 1891 στη λεωφόρο Αμαλίας, δεξιά της οδού Ζαπτείου και βρισκόταν στον κήπο της κατεδαφισμένης έπαυλης του καθηγητή και ποιητή Θεόδωρου Ορφανίδη.³⁸⁰

Με την ονομασία «Ορφανίδου» η εφημερίδα αναφέρει κυρίως παραστάσεις της υψιφώνου Ζαν Νταράς: «Απόψε θα τρελάνη κόσμο με τα νέα της τραγούδια εις το κομψόν θέατρον του Ορφανίδου η παλαιά γνώριμος των Αθηνών Jeanne D' Aras.»³⁸¹ και «Εις το θέατρον Ορφανίδου θα χαλάσουν κόσμον οι ερασταί της Jane Darras και ερωμένοι του Μαϊφάρτ.»³⁸²

Με την ονομασία «Ολύμπια» κάνει αναφορές στις παραστάσεις της Παρασκευοπούλου: «Λαμβάνετε την Κ. Παρασκευοπούλου, της δίδετε εν μαχαίρι δια του οποίου κόπτει τον Κοτοπούλη εις μικρά τεμάχια. Ταύτα αφού τσιγαρίσε καλά τα ρίπτει εντός χύτρας η οποία περιέχει *σικτήρ πιλάφι* από τον «Παράδεισον». Το μίγμα αυτό, ως έχει, παρατίθεται εις τους θέλοντας εν τω θεάτρω των "Ολυμπίων". Εκάστη μερίς τιμάται 1,70.»³⁸³ και «Εις τα «Ολύμπια» η κυρία Παρασκευοπούλου παριστάνει θαυμάσια το Divorsons του Σαρδού.»³⁸⁴

Θέατρο Παράδεισος

Στο θέατρο κάνει αναφορά η εφημερίδα γράφοντας: «Παραδείσου. Ρυπαρότης μαγειρίου και σκευών, μεγάλη ποσότης παλαιάς σάλτσας και κωμειδυλλίων.»³⁸⁵

³⁸⁰ Δεμέστιχα, σ.125

³⁸¹ Εγώ, 'Φόλαι', *Σκριπ*, τχ.42, 29 Μαΐου 1894, σ.2

³⁸² Αβδηρίτης, 'Θεατρικά πινελιές', *Σκριπ*, τχ.105, 13 Αυγούστου 1895, σ.4

³⁸³ Μάγειρος – Γραμματεύς, 'Το πιάτο της ημέρας Κοτοπούλι με μήδεια πιλάφι', *Σκριπ*, τχ.1, σ.3

³⁸⁴ Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

³⁸⁵ Αβδηρίτης, 'Ξενοδοχεία έκθεσις του διαβολογιατρού του «Σκριπ» Β. τάξεως', *Σκριπ*, τχ.48, 10 Ιουλίου 1894, σ.2

Θέατρο Τσόχα

Για το θέατρο του Τσόχα γράφει το «Σκριπ»: «Εις το θερινόν θέατρον του Τσόχα ήρχισεν ιπποδρόμιον με όλο αυτό το ψύχος της νυκτός. Και ο κόσμος, ο ανόητος κόσμος, συρρέει εκεί και το ιατροσυνέδριον νομίζει, ότι δεν πρέπει να κλείση το αυτοκτονείον αυτό της οδού Σταδίου.» και «Κάποιος βλέπων το πλήθος: - Μα τι γίνεται εκεί ; - Εκεί παίρνεις εισιτήριον και άμα μπησ μέσα παίρνεις... πούντα.»³⁸⁶ Συνεχίζει να σατιρίζει το γεγονός ότι κάνει κρύο στο θέατρο αυτό και στο επόμενο τεύχος: «Ο ανδριάς του Γλάδστωνος φέρει γούναν, ωσάν να είνε έτοιμος δια το ιπποδρόμιον του Τσόχα.»³⁸⁷ και «Και εις διάλογος : - Γιατρέ, δεν είδες ακόμη το ιπποδρόμιον ; - Όχι, αλλά μου το επαινούν πολύ οι πελάται μου.»³⁸⁸

—Πώς με γούνα ;
—Θά πάω 'στό ιπποδρόμιον' τού Τσόχα.

³⁸⁶ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.90, 30 Απριλίου 1895, σ.4

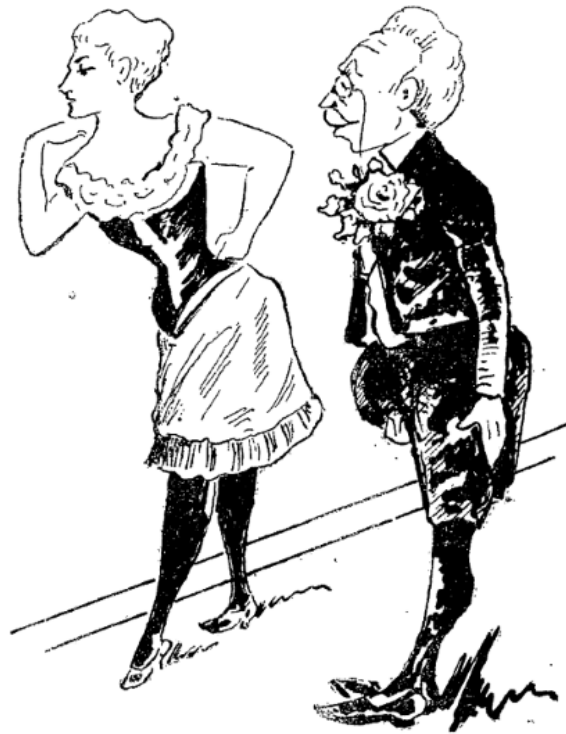
³⁸⁷ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.92, 15 Μαΐου 1895, σ.4

³⁸⁸ Αβδηρίτης, 'Θεατρικά Εκ του ιπποδρομίου εντυπώσεις με... βήχα', *Σκριπ*, τχ.92, 15 Μαΐου 1895, σ.4

Γελοιογραφία της τρίτης σελίδας του 91ου τεύχους στις 07/05/1895

Θέατρο Φαλήρου

Στο θέατρο αυτό αναφέρεται το «Σκριπ»: «Το Φάληρον απέκτησε και θέατρον. Προχθές εν τω ξενοδοχείω του Ν. Φαλήρου διωργανώθη δείπνον υπό του «Ομίλου των Φιλοτέχνων». ³⁸⁹ Και «Εις τον κήπον του Φαλήρου δεν έλειψε και εν σκάνδαλον. Κάποιος βουλευτής συνελήφθη εφαρμόζων την παρακράτησιν επί μιας... Κυρίας.» ³⁹⁰

Έμφάνις επί τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου
έν Φαλήρω.

Γελοιογραφία από την τρίτη σελίδα του 104ου τεύχους για την Ζαν Νταρράς και τον Μάιφαρτ στις 06/08/1895

³⁸⁹ Δίκαια χειρ, 'Ψυχούλα', Σκριπ, τχ.96, 11 Ιουνίου 1895, σ.4

³⁹⁰ Αττικός, 'Αττικά Ημέραι', Σκριπ, τχ.105, 13 Αυγούστου 1895, σ.2

9 Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση και η ανάλυση των μουσικοθεατρικών γεγονότων της Αθήνας όπως αυτά παρουσιάστηκαν μέσα από την εφημερίδα «Σκριπ» κατά την πρώτη περίοδο εκδόσεώς της 1893-1895. Τα μεθοδολογικά εργαλεία για την διεκπεραίωσή της είναι η βιβλιογραφική έρευνα, η αποδελτίωση τύπου και η ανάλυση περιεχομένου.

Συμπερασματικά, παρατηρούμε πως η εφημερίδα έχει σατιρικό χαρακτήρα και μάλιστα σατιρίζει τα πάντα χωρίς να κάνει διακρίσεις όσον αφορά τα σχετικά με τις τέχνες και ειδικά το θέατρο. Δεν φαίνεται να δείχνει κάποια ιδιαίτερη προτίμηση ή εύννοια σε συγκεκριμένους συγγραφείς, αλλά διακρίνεται πως γελοιοποιεί, όταν βρίσκει αφορμή, αυτούς που έχουν κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, κυρίως για να προκαλέσει και όχι, φαινομενικά, για να εκθέσει κάποιον.

Όσον αφορά την πολιτική κατάσταση της χώρας, οφείλω να σημειώσω πως το «Σκριπ» δίνει προτεραιότητα στα πολιτικά και οικονομικά ζητήματα, γεγονός που αποδεικνύεται από τα τεύχη που είτε έχουν ελάχιστες αναφορές είτε δεν περιέχουν καμία είδηση σχετική με τις τέχνες όταν συμβαίνουν κρίσιμα για τις πολιτικές εξελίξεις γεγονότα. Αυτό δεν προκαλεί εντύπωση αν αναλογισθεί κανείς πως από την δεύτερη περίοδό της, που ξεκινά τον Σεπτέμβριο του 1895, γίνεται καθημερινή και έχει πλέον χαρακτήρα καθαρά πολιτικό.

Μέσα από την εργασία, συμπεραίνουμε ακόμα τη δυσκολία που υπήρξε στις προσπάθειες για τη δημιουργία ελληνικής θεατρικής ζωής και όσον αφορά τους συγγραφείς και τα έργα, αλλά και όσον αφορά τα θέατρα ως οικοδομήματα. Η Ελλάδα, και πιο συγκεκριμένα η Αθήνα, από τον ορισμό της ως πρωτεύουσα πέρασε πολλά στάδια ώσπου να προσδιορίσει τον εαυτό της, την ταυτότητά της ανάμεσα στην Ευρώπη και την Ανατολή, στην ανάγκη της να γεννηθεί ξανά μετά από τόσα χρόνια κατοχής αλλά χωρίς να αντιγράψει την Ευρώπη σε βαθμό που να μην ξεχωρίζει η δικιά της προσωπικότητα.

Αυτό το φαινόμενο παρατηρείται πιο έντονα στις προσπάθειες συγγραφής νέων θεατρικών ειδών που να μοιάζουν με τα ευρωπαϊκά τους πρότυπα αλλά να φέρουν και την ελληνική πραγματικότητα. Αν και τα θεατρικά αυτά είδη (Κωμειδύλλιο, Δραματικό ειδύλλιο και Αθηναϊκή επιθεώρηση) βασίστηκαν σε ευρωπαϊκά ήδη υπάρχοντα ήδη, προσδίδεται ο όρος «νέα» λόγω της προσπάθειας των συγγραφέων να διαφοροποιήσουν τα είδη αυτά, κατορθώνοντάς το με την συμβολή της ηθογραφίας. Ένωσαν την ελληνική πραγματικότητα, για πρώτη φορά στα δεδομένα της απελευθερωμένης Ελλάδας, με την ευρωπαϊκή μουσική κάνοντας χρήση της δημοτικής, στις περισσότερες φορές, γλώσσας, αλλά και των τοπικών διαλέκτων και παίρνοντας θέματα από την ελληνική κοινωνία, δηλαδή τους χαρακτήρες και τις τοποθεσίες.

Μελετήσαμε ακόμη το «μαξιλάρωμα», την ρίψη δηλαδή των μαξιλαριών που βρίσκονταν στα καθίσματα των θεατών. Θεωρείται πως θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί το φαινόμενο αυτό του ελληνικού θεάτρου, άλλωστε η εφημερίδα, και λόγω του ύφους της, αναφέρει το γεγονός αυτό με πολλές χιουμοριστικές λεπτομέρειες.

Ιδιαίτερα παρατηρείται το «Σκριπ» στην επαφή της με τη μουσική ως αυτοτελές κομμάτι και όχι σε συνάρτηση με το θέατρο. Σημαντική παρατήρηση είναι πως η εφημερίδα αγνοεί την μουσική ζωή της πόλης. Αυτό μπορεί να οφείλεται και στους αρθρογράφους της που λόγω έλλειψης μουσικών γνώσεων δεν μπορούσαν να κατανοήσουν και να κρίνουν τις επιδόσεις μιας ορχήστρας ή μιας τραγουδίστριας.

Από την ανάλυση της αποδελτίωσης, παρατηρούμε ότι το «Σκριπ» δεν αναφέρεται σε όλα τα έργα που είδαν το φως της σκηνής την περίοδο που μελετάται. Αυτό, κατά την προσωπική μου κρίση, μπορεί να οφείλεται στο ότι δεν είναι σκοπός της να καταγράψει όλα τα πολιτιστικά συμβάντα, απλά να σχολιάσει, ή καλύτερα να καυτηριάσει, κάτι που κάνει εντύπωση (όπως για παράδειγμα ο Μελισσιώτης που είναι ψευδός), το σημείο που ένας συγγραφέας καινοτομεί (όπως ο Βερναρδάκης που ξύρισε τους ηθοποιούς), ή απλά να κάνει λογοπαίγνια και γρίφους με τους τίτλους ή τα επώνυμα των συντελεστών. Ένας ακόμη λόγος ενδέχεται να είναι ότι παρακολουθεί το συρμό, ό,τι έχει μεγάλη προσέλευση δηλαδή, αυτό που πάει να δει ο συνήθης μικροαστός της Αθήνας, αυτό με το οποίο εν ολίγοις μπορούν να ταυτιστούν οι περισσότεροι. Σημειώνεται για μία ακόμη φορά, πως

όλες οι πληροφορίες που δίδονται από την αποδελτίωση, ακόμη και αυτές που δεν παρουσιάζονται στο κεφάλαιο αυτό, υπάρχουν στο παράρτημα της παρούσας εργασίας.

Στο σημείο αυτό οφείλω να αναφέρω πως η μελέτη της παρούσας εφημερίδας ήταν πολύ ιδιαίτερη. Είναι το ύφος της τέτοιο που δεν μπορείς να μην γελάσεις, να μην εκπλαγείς αλλά και πολλές φορές να πειστώσεις για να καταλάβεις τι εννοεί, αφού βρίθει ειρωνείας και υπόγειων νοημάτων. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν μας δίνει ουσιαστικές πληροφορίες. Αντιθέτως, εκτός από τις «ξερές» πληροφορίες όπως το χώρο ή τον θίασο που ερμήνευσε ένα έργο μαθαίνουμε τις διαμάχες των συγγραφέων μεταξύ τους, ή με αφορμή τους τίτλους των έργων το παρελθόν των ηθοποιών/θιασαρχών/συγγραφέων.

Τέλος, θέλω να προσκαλέσω τους συναδέλφους μου να συνεχίσουν την αποδελτίωση της εφημερίδας ως το τέλος εκδόσεώς της. Πιστεύω πραγματικά πως η αποδελτίωση, όχι μόνο της παρούσας εφημερίδας αλλά όλου του τύπου, είναι απαραίτητο εργαλείο για την περαιτέρω έρευνα, λαμβάνοντας ειδικά υπόψη την σύγχυση που υπάρχει στην υπάρχουσα βιβλιογραφία.

Βιβλιογραφία

Βιβλία

- Αξαρχής, Ν. (επιμ.), *Ιστορία του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά: από τον 19^ο στον 21^ο αιώνα*, Πειραιάς, Νέος Κύκλος, 2013, σ. 31
- Γεωργάκη, Κ., 'Η θεατρική πολιτική κατά την Οθωνική περίοδο', διδακτορική διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1997
- Γεωργιάδη, Κ., 'Πηγές της Ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου: Το άγνωστο αρχείο του Νικόλαου Ι. Λάσκαρη, *Σκηνή: το περιοδικό του τμήματος Θεάτρου του ΑΠΘ*, τχ.1, 2010, σ.180-184
- Γιανουλόπουλος, Γ.Ν. «*Η ευγενής μας τύφλωσις...*»: *Εξωτερική πολιτική και «εθνικά θέματα» από την ήττα του 1897 έως τη Μικρασιατική καταστροφή*, 4^η έκδ., Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2003
- Γεωργίου, Μ., 'Η θεατρική δράση του Θωμά Οικονόμου σε Βιέννη και Γερμανία', *Σκηνή: το περιοδικό του τμήματος Θεάτρου του ΑΠΘ*, τχ.7, 2015
- Γεωργουσόπουλος, Κ., 'Όψεις του νεοελληνικού θεάτρου 1880-1980', *Νεοελληνικό θέατρο (17^{ος} – 20^{ος} αι.): Επιστημονικές επιμορφωτικές διαλέξεις*, Αθήνα, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 1997
- Γλυτζουρής, Α., *Η σκηνοθετική τέχνη στην Ελλάδα: η ανάδυση και η εδραίωση της τέχνης του σκηνοθέτη στο νεοελληνικό θέατρο*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2011
- Γρηγορίου, Ρ., 'Ο Δημήτριος Κορομηλάς και το νεοελληνικό θέατρο την τελευταία 25ετία του 19^{ου} αιώνα', διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2009
- Δεμέστιχα, Α. Π., 'Η θεατρική ζωή στην Αθήνα την εποχή του Γεωργίου του Α' (1864-1900): οι παραστάσεις', διδακτορική διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2012
- Δερτιλής, Γ. Β., *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους 1830-1920*, τόμ.1, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 2010
- Κατραμάδος, Δ. Μ., 'Όψεις της Λειτουργίας του Κοινοβουλευτικού Συστήματος στην Ελλάδα στο Πλαίσιο του Πολιτεύματος της Βασιλευόμενης Δημοκρατίας κατά την Περίοδο 1864-1895', διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 2013

- Κιουπκιολής, Κ. (επιμ.), *Κοσμογνωσία Curcio: Πολιτισμός – Γράμματα – Τέχνες: Το θέατρο και οι μεγάλοι δημιουργοί του*, τόμ. Δ, Αθήνα, 1969, Χάρης Ζολινδάκης
- Κοτζαγεώργη, Ξ., ‘Μουσική και θέατρο στις ελληνικές κοινότητες της Βουλγαρίας (τέλη 19ου αιώνα – αρχές 20ού ως «απόλαυσις εθνική άμα και καλλιτεχνική»’, *Βαλκανικά Σύμμεικτα*, τόμ.8, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1996
- Κορδάτος, Γ., *Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας: Νεώτερη Δ΄*, τόμ.12: 1862-1900, Αθήνα, 20^{ος} αιώνας, 1956
- Μάγερ, Κ., *Ιστορία του Ελληνικού Τύπου*, τόμ.1, Αθήνα, Α. Δημόπουλος, 1957
- Μαράκα, Λ., ‘Η ισπανική επιθεώρηση «Γκραν Βία» στην Αθηναϊκή σκηνή (1894)’, *Παράβασις: επιστημονικό δελτίο τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ.3, Αθήνα, Καστανιώτης, 2000
- Μετσόλης, Γ., ‘Το θέατρο στην Αθήνα 1836-1967: συνοπτική ιστορία’, ανάτυπο από τη *Νέα Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, Αθήνα, 1968
- Μπαρμπάκη, Μ., ‘Οι πρώτοι μουσικοί σύλλογοι της Αθήνας και του Πειραιά και η συμβολή τους στη μουσική παιδεία (1871-1909), διδακτορική διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2009
- Μπαρμπάκη, Μ., *Όψεις της μουσικής ζωής στα ελληνικά αστικά κέντρα το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα*, Αθήνα, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 2015
- Μπαρούτας, Κ., *Η μουσική ζωή στην Αθήνα το 19ο αιώνα: Συναυλίες – ρεσιτάλ – μελόδραμα – λαϊκό τραγούδι – μουσική κριτική*, Αθήνα, Μουσικός Οίκος Φίλιππος Νάκας, 1992
- Ξενόπουλος, Γ., *Άπαντα*, τόμ.11, Αθήνα, Μπίρης, 1972
- Ξυνιάς, Α., ‘Οι συνταγματικοί θεσμοί του Νεοσύστατου Ελληνικού κράτους: Από την Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου στο Σύνταγμα του 1844’, διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2011
- Παπαδημητρίου, Δ., ‘Σκριπ’ στο Λ. Δρούλια, Γ. Κουτσοπανάγου (επιμ.), *Εγκυκλοπαίδεια του ελληνικού Τύπου 1784-1974*, Αθήνα, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2008
- Πλουμίδης, Γ.Σ., *Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας*, Ιωάννινα, Πανεπιστημιακό Τυπογραφείο Ιωαννίνων, 2002

- Ραϊτσίνης, Χ.Δ., 'Ο Δημήτριος Οικ. Καλαποθάκης και η ελληνική πολιτική σκηνή', διπλωματική εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2010
- Ρούσσοι, Γ., *Νεώτερη Ιστορία του Ελληνικού Έθνους 1826-1974*, τόμ. 4: Η εποχή του Γεωργίου Α΄, Αθήνα, Ελληνική Μορφωτική Εστία, 1975
- Ρωμανού, Κ., *Έντεχνη ελληνική μουσική στους νεότερους χρόνους*, Αθήνα, Κουλτούρα, 2006
- Ρωμανού, Κ., 'Η έντεχνη μουσική: Η μουσική παιδεία του νέου ελληνισμού', *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1170-2000*, τόμ.4, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα 2003
- Ρωμανού, Κ., 'Η μουσική 1871-1909: Από την παράδοση στο αστικό πρότυπο', *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1170-2000*, τόμ.5, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα 2003
- Σαμπάνης, Κ. Γ., 'Η όπερα στην Αθήνα κατά την Οθωνική περίοδο (1833-1862) μέσα από τα δημοσιεύματα του τύπου και τους περιηγητές της εποχής', διδακτορική διατριβή, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, 2011
- Σαπρανίδης, Δ., 'Το Σκριπ' στο Λ. Δρούλια, Γ. Κουτσοπανάγου (επιμ.), *Εγκυκλοπαίδεια του ελληνικού Τύπου 1784-1974*, τόμ.4, Αθήνα, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2008
- Σειραγάκης, Μ., *Το ελαφρό μουσικό θέατρο στη μεσοπολεμική Αθήνα: Τα γεγονότα και τα ζητήματα*, Αθήνα, Καστανιώτης, 2009
- Σιδέρης, Γ., *Ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου (1794-1944)*, τόμ. Α, 3^η έκδ., Αθήνα, Καστανιώτης, 2000
- Σκανδάλη, Α., *Η Πορεία της Όπερας στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα σε σχέση με τη συγκρότηση του αστικού χώρου: μια πρώτη προσέγγιση*, Αθήνα, Gutenberg, 2001
- Σπάθης, Δ., 'Το θέατρο, τα πρώτα βήματα στο νέο κράτος', *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ. 4, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα, 2003
- Σπάθης, Δ., 'Το θέατρο 1871-1909: η εδραίωση της επαγγελματικής σκηνικής τέχνης', *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000*, τόμ.5, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα, 2003
- Ταμπάκη, Α., 'Ένα περίλαμπρο θέατρο στην καρδιά της πόλης', στο Κ. Μπρεντάνου και Ταμπάκη, Α., 'Ο διαφωτισμός και ο ρομαντισμός στο νεοελληνικό θέατρο' στο *Νεοελληνικό θέατρο (17^{ος} – 20^{ος} αι.: επιστημονικές επιμορφωτικές διαλέξεις*, Αθήνα, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 1997

- Ταμπάκη, Α., *Το νεοελληνικό θέατρο (18^{ος} – 19^{ος} αι.): Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, Αθήνα, Διάυλος, 2005
- Τσαπόγας, Μ., 'Η Συνταγματική Μοναρχία: Περιεχόμενο και εφαρμογή του Συντάγματος του 1844' στο *30 χρόνια από το Σύνταγμα του 1975: Τα Ελληνικά Συντάγματα από το Ρήγα έως Σήμερα*, Κατάλογος της Έκθεσης, Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων, 2004
- Φεσσά – Εμμανουήλ, Ε., 'Η αρχιτεκτονική του νεοελληνικού θεάτρου 1720-1940', διδακτορική διατριβή, Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, 1989
- Χαρίλαος Τρικούπης: Έκθεση των ιστορικών κειμηλίων της οικογένειας Τρικούπη*, Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων, 2012
- Χαρκιολάκης, Α., 'Το Ωδείο Αθηνών ως καθοριστικός φορέας πολιτισμικής διαμόρφωσης' στο Κ.Α. Δημάδης (επιμ.), *Πρακτικά Ε' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (Θεσσαλονίκη, 2-5 Οκτ. 2014): Συνέχεις, ασυνέχειες, ρήξεις στον ελληνικό κόσμο (1204-2014): οικονομία, κοινωνία, ιστορία, λογοτεχνία*, τόμ.5, Αθήνα, Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, 2015
- Χατζηπανταζής, Θ. (επιμ.), *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.1: Το κωμειδύλλιο και η εποχή του, Αθήνα, Ερμής, 1981
- Χατζηπανταζής, Θ. (επιμ.), *Το κωμειδύλλιο*, τόμ.2: Η τύχη της Μαρούλας - Ο Μπαρμπαλινάρδος - Η λύρα του Γερονικόλα, Αθήνα, Ερμής, 1981
- Χατζηπανταζής, Θ. και Μαράκα, Λ., *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.1: Λίγο απ' όλα - Κινηματογράφος 1908 - Παναθήναια 1911 - Ξιφίρ Φαλέρ, Αθήνα, Ερμής, 1977
- Χατζηπανταζής, Θ. και Μαράκα, Λ., *Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση*, τόμ.2: Λιμπρέτα Λίγο απ' όλα-Κινηματογράφος 1908, Αθήνα, Ερμής, 1977
- Χριστόπουλος, Π. Φ., *Εφημερίδες αποκείμενες στη Βιβλιοθήκη της Βουλής (1879-1970): περιγραφικός κατάλογος*, Αθήνα, Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε., 1993
- Clogg, R., *Συνοπτική ιστορία της Ελλάδας 1770-2000*, Αθήνα, Κάτοπτρο, Β' έκδοση, 2003
- Pavlowitch, S. K., *Ιστορία των Βαλκανίων 1804-1945*, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 2005

Πηγές

- Αβδηρίτης, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.50, 24 Ιουλίου 1894, σ.4
- Αβδηρίτης, 'Εις τον θίασον Πρόοδος', *Σκριπ*, τχ.45, 19 Ιουνίου 1894, σ.4

Αβδηρίτης, 'Επιγράμματα Εις τον Μίκιον Λάμπρου.', *Σκριπ*, τχ.78, 05 Φεβρουαρίου 1895, σ.2

Αβδηρίτης, 'Επιγράμματα Εις τον Σιγάλαν', *Σκριπ*, τχ.32, 20 Μαρτίου 1894, σ.2

Αβδηρίτης, 'Επιγράμματα Στην Κορδοβέ', *Σκριπ*, τχ.43, 05 Ιουνίου 1894, σ.4

Αβδηρίτης, 'Επίκαιρα', *Σκριπ*, τχ.61, σ.4

Αβδηρίτης, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.12, 31 Οκτωβρίου 1893, σ.4

Αβδηρίτης, 'Θεατρικά Εκ του ιπποδρομίου εντυώσεις με... βήχα', *Σκριπ*, τχ.92, 15 Μαΐου 1895, σ.4

Αβδηρίτης, 'Θεατρικά στο φτερό', *Σκριπ*, τχ.54, 21 Αυγούστου 1894, σ.4

Αβδηρίτης, 'Θεατρικά Πινελιές', *Σκριπ*, τχ.105, 13 Αυγούστου 1895, σ.4

Αβδηρίτης, 'Κιβώτιον', *Σκριπ*, τχ.9, 18 Οκτωβρίου 1893, σ.4

Αβδηρίτης, 'Λύσσα εν Αθήναις: Η διαθήκη των πέντε ανιάτων κυνών', *Σκριπ*, τχ. 51, 31 Ιουλίου 1894, σ.2

Αβδηρίτης, 'Ξενοδοχεία έκθεσις του διαβολογιατρού του «Σκριπ» Β. τάξεως', *Σκριπ*, τχ.48, 10 Ιουλίου 1894, σ.2

Αβδηρίτης, 'Στίχοι του κάρρου', *Σκριπ*, τχ.79, 12 Φεβρουαρίου 1895, σ.4

Αβδηρίτης, 'Της ζέστης', *Σκριπ*, τχ.44, 12 Ιουνίου 1894, σ.2

Αθηναίος, 'Η Αθήνα μας', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

'Άνω - Κάτω', *Σκριπ*, τχ.106, 20 Αυγούστου 1895, σ.4

'Απόσπασμα ανέκδοτου λεξικού', *Σκριπ*, τχ.52, 07 Ιουλίου 1894, σ.4

Αρχίλοχος, 'Επιγράμματα Εις κριτικόν', *Σκριπ*, τχ.50, 24 Ιουλίου 1894, σ.4

Αρχίλοχος, 'Επιγράμματα Εις κωμειδυλλιογράφον', *Σκριπ*, τχ.53, 14 Αυγούστου 1894, σ.2

Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.27, 13 Φεβρουαρίου 1894, σ. 1

Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.34, 03 Απριλίου 1894, σ.2

Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.44, 12 Ιουνίου 1894, σ.4

Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.47, 03 Ιουλίου 1894, σ.1

Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.48, 10 Ιουλίου 1894, σ.2

Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.51, 31 Ιουλίου 1894, σ.1

Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.61, 09 Οκτωβρίου 1894, σ.2

Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.65, 06 Νοεμβρίου 1894, σ.1

Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.66, 13 Νοεμβρίου 1894, σ.1
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.68, 28 Νοεμβρίου 1894, σ.2
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.69, 04 Δεκεμβρίου 1894, σ.2
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.90, 30 Απριλίου 1895, σ.4
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.92, 15 Μαΐου 1895, σ.1
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.92, 15 Μαΐου 1895, σ.2
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.92, 15 Μαΐου 1895, σ.4
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.93, 21 Μαΐου 1895, σ.2-3
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.95, 04 Ιουνίου 1895, σ.2
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.98, 25 Ιουνίου 1895, σ.2
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.101, 16 Ιουλίου 1895, σ.1
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.103, 30 Ιουλίου 1895, σ.1
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.104, 06 Αυγούστου 1895, σ.2
Αττικός, 'Αττικάί Ημέραι', *Σκριπ*, τχ.105, 13 Αυγούστου 1895, σ.2
'Βαριετέ', *Σκριπ*, τχ.27, 13 Φεβρουαρίου 1894, σ.4
Βέλος, 'Εις Μουσικόν', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3
Δίκαια χειρ, 'Ψύχουλα', *Σκριπ*, τχ.96, 11 Ιουνίου 1895, σ.4
'Εγκληματικός απολογισμός (πρώτον δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου)', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3
Εγώ, 'Δίστιχα δημοτικά', *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.3
Εγώ, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.9, 18 Οκτωβρίου 1893, σ.3
Εγώ, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.17, 15 Δεκεμβρίου 1893, σ.3
Εγώ, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.30, 06 Μαρτίου 1894, σ.2
Εγώ, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.63, 23 Οκτωβρίου 1894, σ.2
Εγώ, 'Επιγράμματα Εις τον Δ. Ταβουλάρην.', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4
Εγώ, 'Επιγράμματα Εις τον Κοτοπούλην.', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4
Εγώ, 'Επιγράμματα - Εις τον Παντόπουλον', *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.2
Εγώ, 'Ο Ανανίας εις δεύτερος γάμον η έκθεσις του αστιάτρου', *Σκριπ*, τχ.50, 24 Ιουλίου 1894, σ.4
Εγώ, 'Οδυσσεύς Μελαχρινός', τχ.98, 25 Ιουνίου 1895, σ.4
Εγώ, 'Το συλαλλητήριον', *Σκριπ*, τχ.75, 15 Ιανουαρίου 1895, σ.4

Εγώ, 'Φόλαι', *Σκριπ*, τχ.42, 29 Μαΐου 1894, σ.1-2

Εγώ, 'Φόλαι', *Σκριπ*, τχ.42, 29 Μαΐου 1894, σ.2

Εγώ, 'Φόλαις', *Σκριπ*, τχ.13, 07 Νοεμβρίου 1893, σ.4

Ένας Άλλος, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.54, 14 Αυγούστου 1894, σ.4

Ένας Άλλος, 'Εδώ κ' εκεί', *Σκριπ*, τχ.94, 28 Μαΐου 1895, σ.4

Ένας Άλλος, 'Θεατρικά Καλοσύτης επί του Καυκάσου', *Σκριπ*, τχ.51, 31 Ιουλίου 1894, σ.2

Ένας Άλλος, 'Λίγο απ' όλα', *Σκριπ*, τχ.64, 30 Οκτωβρίου 1894, σ.4

Ένας Άλλος, 'Λίγο απ' όλα', *Σκριπ*, τχ.67, 20 Νοεμβρίου 1894, σ.4

'Επιγράμματα - Εις τον Ζάνον, *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

'Επιγράμματα – Εις τον Καλαποθάκην', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

'Επιγράμματα – Εις τον Καπετανάκη', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

'Επιγράμματα – Εις τον Κοτσελόπουλον', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.1

'Επιγράμματα – Εις τον Μελισσώτην (τσεβδόν)', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3

'Επίσημοι ειδήσεις', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

'Εφημερίς της κυβερνήσεως', *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.3

'Θέατρο Κωμωδιών – Υπαίθριοι Αθήναι', *Σκριπ*, τχ.83, 12 Μαρτίου 1895, σ.4

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.5, 19 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.3

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.4

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.38, 01 Μαΐου 1894, σ.2

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.39, 08 Μαΐου 1894, σ.2

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.39, 8 Μαΐου 1894, σ. 2-4

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.41, 22 Μαΐου 1894, σ.2

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.47, 03 Ιουλίου 1894, σ.2

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.43, 05 Ιουνίου 1894, σ.2

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.52, 07 Αυγούστου 1894, σ.2

Λειλά, 'Θεατρικά', *Σκριπ*, τχ.95, 04 Ιουνίου 1895, σ.4

Λούκουλος, 'Εκδρομή – γεύμα και κατά συνέπειαν προπόσεις', *Σκριπ*, τχ.94, 28 Μαΐου 1895, σ.4

Μάγειρος – Γραμματεύς, 'Το πιάτο της ημέρας Κοτοπούλι με μήδεια πιλάφι', *Σκριπ*, τχ.1, σ.3

Μανής, 'Αποκεφάλισις', *Σκριπ*, τχ.40, 15 Μαΐου 1894, σ. 2

'Ν. Λάσκαρης - Ιουλία Στάικου', *Σκριπ*, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

'Νέα βιβλία Α. Αντωνιάδης', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

'Νέα Βιβλία Π. Μελισσιώτης', *Σκριπ*, τχ.4, 12 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

'Νυκτωδία Ι. Πολέμης – Δ. Ρόδιος', *Σκριπ*, τχ.39, 08 Μαΐου 1894, σ.4

Ολλενδοφόρος, 'Το θέμα... της ημέρας (Εκ της μεθόδου του... πορτοφολίου)', *Σκριπ*, τχ.8, 10 Οκτωβρίου 1893, σ.2

'Όμιλος Φιλομούσων Πειραιώς', *Σκριπ*, τχ.17, 05 Δεκεμβρίου 1893, σ.4

Παντολέον Ζευζέκης, 'Α.Ο.Δ.Ο.', *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.4

Πελαργός, 'Κρίσεις των λογίων μας περί της «Φαύστας»', *Σκριπ*, τχ.6, 26 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3

Πελαργός, 'Συνέντευξις μετά των ξένων αντιπροσώπων περί του συμβιβασμού', *Σκριπ*, τχ.44, 12 Ιουνίου 1894, σ.1

'Πικ-νικ', *Σκριπ*, τχ.99, 02 Ιουλίου 1895, σ.4

Ροζοβαβέλ, 'Φιλολογική επιθεώρησις 1893', *Σκριπ*, τχ.21, 02 Ιανουαρίου 1894, σ.6

Σκριψίνους, 'Προσωπικά (σκριπτογραφημένα)', *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.3

'Σύλλογος Φιλοτέχνων', *Σκριπ*, τχ.82, 05 Μαρτίου 1895, σ.4

'Συναυλία', *Σκριπ*, τχ.40, 15 Μαΐου 1894, σ.4

'Συναυλία εν τω Ζαπείω', *Σκριπ*, τχ.41, 22 Μαΐου 1894, σ.4

Σφιγξ, 'Αινίγματα', *Σκριπ*, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4

'Τηλεγραφήματα (Πρακτορείον του χαβά μας)', *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.2

Τίμος, 'Εντυπώσεις της εβδομάδος', *Σκριπ*, τχ.35, 10 Απριλίου 1894, σ.2

Τίμος, 'Poste Restante Ταχυδρομική υπηρεσία «Σκριπ».', *Σκριπ*, τχ.97, 18 Ιουνίου 1895, σ.4

'Το άσμα της Γλαύκης (Εκ του Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου του κ. Στρατήγη)', *Σκριπ*, τχ.51, 31 Ιουλίου 1894, σ.4

'Το κωμειδύλλιο εν τω 'Ουρανώ' εις πράξεις δύο', *Σκριπ*, τχ.57, 11 Σεπτεμβρίου 1894, σ.4

Το Μαξιλαράκι, ‘Θεατρικά’, *Σκριπ*, τχ.1, 22 Αυγούστου 1893, σ.3
Το Μαξιλαράκι, ‘Θεατρικά’, *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.4
Το Μαξιλαράκι, ‘Θεατρικά’, *Σκριπ*, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.3
Το Μαξιλαράκι, ‘Θεατρικά’, *Σκριπ*, τχ.3, 05 Σεπτεμβρίου 1893, σ.4
‘Το Όνειρον σκηνικό ποίημα του Ιωάννη Πολέμη’, *Σκριπ*, τχ.100, 09 Ιουλίου 1895, σ.4
Φιλοπαίγμων, ‘Κωμειδύλλια και συγγραφείς – Εφ’ όσον’, *Σκριπ*, τχ.2, 29 Αυγούστου 1893, σ.3
Φωνογράφος, ‘Αγών περί υπάρξεως’, *Σκριπ*, τχ.53, 14 Αυγούστου 1894, σ.2
Φωνογράφος, ‘Αγών περί υπάρξεως τι να μάθουν τα παιδιά σας – ποιον είνε το καλλίτερο επάγγελμα’, *Σκριπ*, τχ.52, 07 Αυγούστου 1894, σ.1
Φωνογράφος, ‘Εδώ κ’ εκεί’, τχ.10, 24 Οκτωβρίου 1893, σ.3-4
Φωνογράφος, ‘Εκλογικαί συνδυασμοί και άλλα εγκλήματα’, *Σκριπ*, τχ.77, 29 Ιανουαρίου 1895, σ.2
Φωνογράφος, ‘Επίγραμμα Εις Αριστείδην Κυριακόν.’, *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.2
Φωνογράφος, ‘Η υπουργική κρίσις Η έναρξις της βουλής’, *Σκριπ*, τχ.12, 31 Οκτωβρίου 1893, σ.2
Φωνογράφος, ‘Μονομαχία Ράλλη – Κωνσταντόπουλου (Ενός Παίδος και ενός Παλίμπαιδος) Άλλαι λεπτομέρειαι.’, *Σκριπ*, τχ.15, 21 Νοεμβρίου 1893, σ.4
Φωνογράφος, ‘Προσωπίδες’, *Σκριπ*, τχ.78, 05 Φεβρουαρίου 1895, σ.2
Hambro, ‘Εδώ κ’ εκεί’, *Σκριπ*, τχ.58, 18 Σεπτεμβρίου 1894, σ.4
Hambro, ‘Το 1894’, *Σκριπ*, τχ.73, 01 Ιανουαρίου 1895, σ.2
Hambro, ‘Tit bits – Ηγούν τα πειθόντα’, *Σκριπ*, τχ.7, 03 Οκτωβρίου 1893, σ.3

Ιστοσελίδες

Αντώνιος Αντωνιάδης (Πειραιάς 1836 – Αθήνα 1905), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%91%CE%BD%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 22 Νοεμβρίου 2016)

Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών: Καμπούρογλου Δημήτριος, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=202>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών: Καπετανάκης Ηλίας, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=205>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών: Κόκκος Δημήτριος, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=170>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών: Στρατήγης Γεώργιος, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=387>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Βασιλειάδης Σπυρίδων, *Εθνικό Κέντρο Βιβλίου*, [ιστοσελίδα], 2008, <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=590>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

Γρηγόριος Ξενόπουλος (Κωνσταντινούπολη 1867 – Αθήνα 1951), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiaparadosi.thea.auth.gr/%CE%9E%CE%B5%CE%BD%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Δημήτριος Βερναρδάκης (Λέσβος 1833 – Μυτιλήνη 1907), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiaparadosi.thea.auth.gr/%CE%92%CE%B5%CF%81%CE%BD%CE%B1%CF%81%CE%B4%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

Δημήτριος Γρ. Καμπούρογλου (Αθήνα 1852 – Αθήνα 1942), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiaparadosi.thea.auth.gr/%CE%9A%CE%B1%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%8D%CF%81%CE%BF%CE%B3%CE%BB%CE%BF%CF%85.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Δημήτριος Γρ. Καμπούρογλου, *Η Νεράιδα του Κάστρου, Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015,

<http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9A%CE%B1%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%8D%CF%81%CE%BF%CE%B3%CE%BB%CE%BF%CF%85%20-%20%CE%97%20%CE%9D%CE%B5%CF%81%CE%AC%CE%B9%CE%B4%CE%B1%20%CF%84%CE%BF%CF%85%20%CE%9A%CE%AC%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%85.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

Δημήτριος Κορομηλάς (Αθήνα 1850 – Αθήνα 1898), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015,

<http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9A%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%B7%CE%BB%CE%AC%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

Ελληνικά Λογοτεχνικά Περιοδικά του 19ου και 20ού αιώνα (ΕΛΙΑ), *Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος*, [ιστοσελίδα], 2014, <http://www.nlg.gr/el/node/409>, (τελευταία πρόσβαση στις 15 Σεπτεμβρίου 2016)

Ζάνος, Παναγιώτης, *Academic Dictionaries and Encyclopedias*, [ιστοσελίδα], 2016, http://greek_greek.enacademic.com/215435/%CE%96%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CF%82,%CE%A0%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B7%CF%82, (τελευταία πρόσβαση στις 12 Νοεμβρίου 2016)

Η «Εθνική Εταιρεία» και ο πολεμικός πυρετός, *Τδρυμα Μείζονος Ελληνισμού*, [ιστοσελίδα], http://www.ime.gr/chronos/12/gr/1833_1897/foreign_policy/language/04.html, (τελευταία πρόσβαση στις 29 Οκτωβρίου 2016)

Ιωάννης Καλοσύπης, *Πρωτοπορία*, [ιστοσελίδα], 2016, http://www.protoporia.gr/author_info.php?authors_id=923728, (τελευταία πρόσβασης στις 28 Νοεμβρίου 2016)

Ιωάννης Πολέμης (Αθήνα 1862 – Αθήνα 1924), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015,

<http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CE%BC%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

Λούβη, Λ., ‘Ο εθνικός μας κλαυσίγελως’, *Το βήμα: γνώμες*, [ιστοσελίδα], 1998, <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=105163>, (τελευταία πρόσβαση στις 07 Δεκεμβρίου 2016)

Πανάγος Μελισσιώτης (Αίγιο 1854 – Αθήνα 1904), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9E%CE%B5%CE%BD%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Πανάγος Μελισσιώτης, Χάιδω η Λυγερή, *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CF%83%CF%83%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B7%CF%82%20-%20%CE%A7%CE%AC%CE%B9%CE%B4%CF%89%20%CE%B7%20%CE%BB%CF%85%CE%B3%CE%B5%CF%81%CE%AE.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Πανάγος Μελισσιώτης, Θυμιούλα η Γαλαξιδιώτισσα, *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015, <http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CF%83%CF%83%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B7%CF%82%20-%20%CE%98%CF%85%CE%BC%CE%B9%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B1%20%CE%B7%20%CE%93%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BE%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%83%CE%B1.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

Σκιαδάς, Ε.Γ., ‘«Τα Κοτοπουλάκια»: Ένα θεατρικό φαινόμενο Επανάσταση στο σανίδι από την οικογένεια πριν 100 χρόνια’, *Ο Μικρός Ρωμηός: Ηλεκτρονική εφημερίδα για την Αθήνα του μουσείου της πόλεως των Αθηνών – Ίδρυμα Βούρου-Ευταξία*, [ιστοσελίδα], <http://mikros-romios.gr/kotopouli/>, τελευταία πρόσβαση στις 28 Νοεμβρίου 2016)

Σκιαδάς, Ε.Γ., ‘Το «μαξιλάρι» του «γόνυ» Ροδόλφου Μάιφαρτ και της Γαλλίδας Ζανταράς στην Αθήνα του Όθωνα’, *Ο Μικρός Ρωμηός: Ηλεκτρονική εφημερίδα για την Αθήνα του μουσείου της πόλεως των Αθηνών – Ίδρυμα Βούρου-Ευταξία*, [ιστοσελίδα], <http://mikros-romios.gr/zantaras/>, (τελευταία πρόσβαση στις 12 Νοεμβρίου 2016)

Σκούρα, Α., *Σύντομη Παρουσίαση και Σύγκριση των Συνταγμάτων 1844 και 1864*, [ιστοσελίδα], σ.3,

https://www.academia.edu/5040819/ΣΥΓΚΡΙΣΗ_ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΩΝ_1844-1864,

(τελευταία πρόσβαση στις 29 Οκτωβρίου 2016)

Σπυρίδων Βασιλειάδης (Πάτρα 1845 - Παρίσι 1874), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015,

<http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση

στις 10 Σεπτεμβρίου 2016)

Σπυρίδων Περεσιιάδης (Μεσορρούγι Αχαΐας 1854 – Αθήνα 1918), *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015,

<http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B7%CF%82.html>, (τελευταία πρόσβαση στις 16

Νοεμβρίου 2016)

Σπυρίδων Περεσιιάδης, Η Γκόλφω, *Θέατρο και λαϊκή παράδοση (1871-1912)*, [ιστοσελίδα], 2015,

<http://theatrokaiparadosi.thea.auth.gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B7%CF%82%20-%20%CE%93%CE%BA%CF%8C%CE%BB%CF%86%CF%89.html>,

(τελευταία πρόσβαση στις 16 Νοεμβρίου 2016)

10 Παράρτημα

Τεύχος	Ημερομηνία	Σελ.	Στήλη	Συγγραφέας	Είδος	Τίτλος Έργου	Συντελεστές	Αυτούσιο Κείμενο
001	22/08/1893	3	ΤΟ ΠΙΑΤΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ Κοτοπούλι με μήδεια πλάφι	ΜΑΓΕΙΡΟΣ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ	Δράμα	Μήδεια	Θέατρο Ολύμπια, Θέατρο Παράδεισος, Κοτοπούλης, Παρασκευοπούλου	Λαμβάνετε την Κ. Παρασκευοπούλου, της δίδετε εν μαχαίρι δια του οποίου κόπτει τον Κοτοπούλη εις μικρά τεμάχια. Ταύτα αφού τσιγαρίσε καλά τα ρίπτει εντός χύτρας η οποία περιέχει <i>σικτήρ πλάφι</i> από τον «Παράδεισον». Το μίγμα αυτό, ως έχει, παρατίθεται εις τους θέλοντας εν τω θεάτρω των "Ολυμπίων". Εκάστη μερίς τιμάται 1,70.
001	22/08/1893	3	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ – Εις τον Καπετανάκη				Καπετανάκης	Χωρίς νάχης το θέατρο για μόνη σου δουλειά Στους συγγραφείς μας έβαλες για πάντα τα γυαλιά
001	22/08/1893	3	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ – Εις τον Μελισσώτην (τσεβδόν)		Δραματικό ή ειδύλλιο	Θυμιούλα η Γαλαξιδιώτισσα, Χάιδω η λυγερή	Μελισσώτης	Τι να θου πω βρε Παναγή από τα έργα θ ούλα Μ' αρέθουν τα μπαρμπερίθμα, η «Χάιδω,» κ' η «Θυμιούλα»
001	22/08/1893	3	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ – Εις τον Καλαποθάκη				Καλαποθάκης	Καλοπαθάκη δεν μας λες ποία σ' εμπνέουν μούσαι Και γίνονται οι στίχοι σου... σαρανταποδαρούσαι;
001	22/08/1893	3	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ – Εις τον Ζάνον			Δύο Προεστοί	Ζάνος	Και 'σενα παρεστάθησαν οι «Δύο προεστοί». Κι ο κόσμος όταν έφευγεν ηρώτα... Τι εστί;
001	22/08/1893	3	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ – Εις τον Κοτσελόπουλον				Κοτσελόπουλος	Ύπαγε Κοτσελόπουλε και εις μονήν εγκλείσου 'Η όπερ προτιμότερον : Ξύσου και πάλιν... ξύσου
001	22/08/1893	3	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ – Εις τον Λάσκαρη				Λάσκαρης	Σαν βγαίνης επί της σκηνής λυποθυμείς και τρέμεις Και άφισες το θέατρο για ν' ασπασθής την... Θέμις.
001	22/08/1893	3	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ – Εις Χρυσάφην (ηθοποιόν)				Χρυσάφης	Αφού ο Χάμπρο απ' εδώ δεν ήλθε να σε πάρη Θα πη πως έχεις τόνομα, αλλ' όχι και τη χάρι.
001	22/08/1893	3	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ – Εις Ηθοποιόν		Κωμειδύλλιο	Επί του καταστρώματος	Αθηνά Κορδοβίλλη	Αχ πόσον είσαι θελκτική επί του «Καταστρώματος!» Πλην πάντοτε καλλίτερη θα είσαι επί του... στρώματος.
001	22/08/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ	Κωμειδύλλια	Γενικός Γραμματεύς,	Καπετανάκης	Ο «Γενικός Γραμματεύς» κατά γενικήν ομολογίαν ήτο καλλίτερος ου μόνον από τα μέχρι τούδε κωμειδύλλια, αλλά και

				KI		Επί του καταστρώματος		από τους κ. κ. Κοραμάντζον, Ραΐσην, Σαρσέντην, Βαρελίδη κλπ. Πολλοί αναχωρούντες είπον, ότι ένα τέτοιον <i>καπετανάκην</i> ήθελεν η «Θεσσαλία» του «Επί του καταστρώματος».
001	22/08/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλιο	Επί του καταστρώματος	Καπετανάκης, Στεφάνου	Εις τον κ. Καπετανάκην εδόθη εις στέφανος. Και ηρώτησε κάποιος: Διατί εις τον ποιητήν του «Επί του καταστρώματος» δεν εδόθη κανένα; Έλαβε δε την απάντησιν : - Διότι αυτός ο ίδιος είναι διπλούς : Στέφανος Στεφάνου
001	22/08/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ			Βερόνη, Παρασκευοπούλου	Προχθές η κ. Παρασκευοπούλου εδανείσθη δια την παράστασιν τα γυαλιά της κυρίας Λ*. Πιστεύομεν, ότι ουδέποτε θα ελάμβανε τοιούτο δάνειον παρά της δεσποινίδος Βερόνης, δια να μη φανή, ότι της έβαλε τα γυαλιά.
001	22/08/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλιο	Γενικός Γραμματεύς	Καπετανάκης	Και εις διάλογος : - Είδες τον «Γενικόν γραμματέα» του κ. Καπετανάκη; - Όχι είδα τον κ. Θανόπουλον. - Α το ίδιο είνε !
001	22/08/1893	3	Α.Ο.Δ.Ο.	ΠΑΝΤΟΛΕΩ Ν ΖΕΥΖΕΚΗΣ			Ευτύχιος Βονασέρας	- Ο κ. Καλησπέρης είναι δικηγόρος. - Αν μεταφράζετο εις Bonasera, θα ήτο ηθοποιός.
001	22/08/1893	3	Α.Ο.Δ.Ο.	ΠΑΝΤΟΛΕΩ Ν ΖΕΥΖΕΚΗΣ	Δράμα	Πίστις, ελπίς και έλεος	Παρασκευοπούλου	- Η κ. Παρασκευοπούλου έχει τεράστιαν ελαιάν επί της ομοπλάτης. - Είναι η προσωποποίησης του δράματος «Πίστις, Ελπίς και Ελαία».
001	22/08/1893	3	Α.Ο.Δ.Ο.	ΠΑΝΤΟΛΕΩ Ν ΖΕΥΖΕΚΗΣ			Καλαποθάκης	- Ο κ. Καλαποθάκης θα μεταβάλη τα δράματά του εις όπερας. - Τα νέα ταύτα έργα του θα θεωρηθούν ως capo d' opera.
001	22/08/1893	4	Α.Ο.Δ.Ο.	ΠΑΝΤΟΛΕΩ Ν ΖΕΥΖΕΚΗΣ			Πωπ	- Ο κ. Πώπ αν δε κάμη δέκα καλαμπούρια την ημέραν, θα κάμη είκοσι το βράδυ.
001	22/08/1893	4	Α.Ο.Δ.Ο.	ΠΑΝΤΟΛΕΩ Ν ΖΕΥΖΕΚΗΣ	Κωμωδία	Οι Παρίσιοι εν Αθήνας		- Προσεχώς αρχίζομεν περιεργότατον μυθιστόρημα: Οι Παρίσιοι εν Κηφισσία. - Υπόθεσις του μυθιστορήματος τούτου είνε ένα... μανίκι.
001	22/08/1893	4	Α.Ο.Δ.Ο.	ΠΑΝΤΟΛΕΩ Ν ΖΕΥΖΕΚΗΣ	Κωμειδύλιο	Γενικός Γραμματεύς	Καπετανάκης	- Όταν βλέπω τον κ. Ραΐσην πείθομαι, ότι ο κ. Καπετανάκης κατασκευάζει καλλίτερους Γραμματείς από τον κ. Τρικούπην.

001	22/08/1893	4	Α.Ο.Δ.Ο..	ΠΑΝΤΟΛΕΩ Ν ΖΕΥΖΕΚΗΣ			Ξενόπουλος	- Ο κ. Δαμβέργης είναι κρητικός, ενώ ο κ. Ξενόπουλος θέλει να είναι κ ρ ι τ ι κ ό ς, άλλ' είναι Ζακύνθιος.
001	22/08/1893	4	Α.Ο.Δ.Ο..	ΠΑΝΤΟΛΕΩ Ν ΖΕΥΖΕΚΗΣ			Ξενόπουλος	- Το διήγημα του κ. Ξενοπούλου εις την «Εστία» έξοχον.
001	22/08/1893	4	Α.Ο.Δ.Ο..	ΠΑΝΤΟΛΕΩ Ν ΖΕΥΖΕΚΗΣ	Κωμειδύ λιο	Επί του καταστρώματος	Στεφάνου	Όταν κανείς ομιλή περί του κωμειδύλιου «Επί του καταστρώματος», κάνει «λόγον περί Στεφάνου».
001	22/08/1893	4	ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ		Κωμειδύ λιο	Γενικός Γραμματεύς	Θέατρο Ομοιοίας, Καπετανάκης, Τσόχας	Μετετέθη ο «Γενικός Γραμματεύς» του κ. Καπετανάκη εκ του θεάτρου της «Ομοιοίας», εις το θέατρον Τσόχα.
001	22/08/1893	4	ΑΝΤΙΧΟΛΕΡΙΚΑ	Ο ΑΚΟΥΣΙΟΣ ΙΑΤΡΟΣ	Κωμειδύ λιο			Οι αυτοί ιατροί απαγορεύουν προς σωτηρίαν εκ της αυτής νόσου: 1) Να βλέπης τον κ. Σωτηρόπουλον. 2) Να πλησιάζης τον κ. Ιορδανίδη. 3) Να αγοράζης Πιστωτικός. 4) Να πωλής ναπολεόνια. 5) Να βλέπης κωμειδύλλια.
002	29/08/1893	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ - Εις τον Παντόπουλον	ΕΓΩ	Κωμειδύ λιο		Παντόπουλος	Σ' όλα τα κωμειδύλλια καλά τα καταφέρνεις Μα πάντα σαν παράλυτος τα δυό σου πόδια σέρνεις.
002	29/08/1893	3	ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ - Εφ' όσον	ΦΙΛΟΠΑΙΓΜ ΩΝ	Δράμα, Κωμειδύ λια	Η νύμφη του χωριού, Λειλά, Λευκόν δράμα, Η νύμφη του χωριού, Ο γεροξούρης, Οι δυό προεστοί	Ζάνος, Κορομηλάς, Κοτσελόπουλος	Εφ' όσον εμφανίζονται εις τα' ατυχή μας σώματα Κοτσελοπούλων «Ξούρηδες», «Λευκόν δραμάτων» πτώματα, Εφ' όσον παριστάνονται του Ζάνου «Αλεπούδες» «Νύμφαι χωριού» και «Προεστοί» και «Λειλάς» αρκούδες. Εφ' όσον μούσα άμουσος το θέατρον περιγελά Θα βασιλεύης στους τυφλούς, μονόφθαλμε Κορομηλά.
002	29/08/1893	3	ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ - Πλην	ΦΙΛΟΠΑΙΓΜ ΩΝ			Καπετανάκης	Πλην την ημίονόν σου νυν καινούργιο αλογάκι Την είδε, την επέρασε με τον Καπετανάκη
002	29/08/1893	3	ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ (Σκριπτογραφημένα)	ΣΚΡΙΨΙΝΟΥ Σ			Ίψεν	Ίψεν ανομήματα μη μόνον Ίψεν.
002	29/08/1893	3	ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ (Σκριπτογραφημένα)	ΣΚΡΙΨΙΝΟΥ Σ	Κωμειδύ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας		Πάει καιρός που έδεναν τους σκύλους με τα Λουλουκάνικα.
002	29/08/1893	3	ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ	ΣΚΡΙΨΙΝΟΥ	Κωμειδύ λιο	Οι προκοθήραι	Θέατρο Ομοιοίας	Εις το θέατρον «Ομόνοια» δεν πηγαίνω, διότι έχει καταντήσει

			(Σκριπτογραφημένα)	Σ	λιο			Προικοθηριотροφείον.
002	29/08/1893	3	ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ (Σκριπτογραφημένα)	ΣΚΡΙΨΙΝΟΥ Σ	Δράμα	Κυρία με τας καμελίας		Αρρρρρρρ... μάνδε, με αγαπάς;
002	29/08/1893	3	ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ (Σκριπτογραφημένα)	ΣΚΡΙΨΙΝΟΥ Σ	Κωμειδύλ λιο		Κατερίνα Δελή, Καπετανάκης, Κόκκος, Κορομηλάς, Κοτσελόπουλος	Εις όλα τα κωμειδύλλια τα ονόματα των συγγραφέων αρχίζουν από Κ. Ακούσατε : Κορομηλάς, Κόκκος, Καπετανάκης, Κοτσελόπουλος και Κατερίνης (Δελή). Οι μη έχοντες Κα εις το όνομα, τα έχουν εις το κωμειδύλλιον. Συνεπώς απειλούνται κωμειδύλλια των κ.κ. Κουτσαλέξη, Κατσίμπαλη, Κορδορούμπα, Κοραμάντζου, Καπράλλου, Κατσαρά, Κουλούρη, Κουτσουβέλη, Καλλισπέρη, Καντόρου και Αγκωνάκη, Σασδόνη, Καπελλάκη, Καρακατσάνη (οδοντοϊτρού και μη), Κολοσούκα και Καλλιγά.
002	29/08/1893	3	ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ		Κωμειδύλ λιο	Δύο προεστοί	Ζάνος	Εγένετο δεκτή η από της υπηρεσίας παρήτησις της δημοδιδασκαλίσσης των «Δύο προεστών» του κ. Ζάνου.
002	29/08/1893	3	ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ		Κωμειδύλ λιο	Ο καπετάν Γιακουμής		Εγένετο δεκτός εις την Ριζάρειον σχολήν ο υιός του Καπετάν Γιακουμή.
002	29/08/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας	Κορομηλάς	Νέον κρούσμα κωμειδύλλιου ανεφάνη εις το θέατρον της «Ομονοίας». Ο κ. Κορομηλάς έδωκε προς παράστασιν την «Αγάπην της Λουλούκας», ήτις διήγειρεν άσβεστον μίσος προς την ηρωίδα του. Τον συγγραφέα τιμώμεν δια τους υπέρ του Ελληνικού θεάτρου αγώνας του, αλλά πρέπει να λέγεται και η αλήθεια.
002	29/08/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας	Κορομηλάς	Ο κ. Κορομηλάς εις την πλοκήν υπήρξεν, ως πάντοτε, ευτυχής, αλλ' οι διαλογοί του ήσαν... νεκρικοί, χωρίς να έχουν το πνεύμα του Λουκιανού. Ολίγον έλλειψε να είπωμεν του Λουλουκιανού.
002	29/08/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας		Τι τύπος είναι αυτός ο Λαυρέντιος και διατί να σπουδάση εις την Γιέναν; Δια να κάμη ο συγγραφεύς το λογοπαίγιον: - Είναι θεολόγος της γέννας; Μετά τοιάυτα αστεία εξηγείται διατί η Λουλούκα απέθανεν από επιλόχιον πυρετόν.
002	29/08/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας	Κορομηλάς	Έπειτα τι αδιάκοπα ρητά της Αγίας Γραφής ήσαν εκείνα ! Ο κ. Κορομηλάς όλα τα έβαλεν εις το κωμειδύλλιον του, αλλ' ελησμόνησεν, ότι «το πολύ κυριελέησον το βαρύνεται και ο Θεός»,
002	29/08/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ	Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας		Εν γένει το έργον έχει εκκλησιαστικόν χαρακτήρα, πολλοί δε επρότειναν να δοθή εις τους μαθητάν της Ριζαρείου Σχολής, δια

				ΚΙ				να το παριστάνουν εις τας εξετάσεις των.
002	29/08/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας	Καλαποθάκης, Κορομηλάς	Γενική πεποίθησις υπάρχει, ότι το έργον αυτό είναι κλοπιμαίον. Αδύνατο να είνε του κ. Κορομηλά. Θα το έκλεψεν από το κ. Καλαποθάκην.
002	29/08/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας		Και εις διάλογος. - Διατί ήτο κόκκινο το μάγουλο του δικαστικού κλητήρος; - Έπρεπε κάποιος να κοκκινήση, και αντί του συγγραφέως, εκοκκίνησε ο δικαστικός κλητήρ.
002	29/08/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας	Κορομηλάς	Σχετικώς προς την αποτυχίαν της «Αγάπης της Λουλούκας» ηκούσθη κατά την έξοδον των θεατών το επόμενον γνωστόν του λαού άσμα: <i>Στο οικόπεδο του Δούκα (1)</i> <i>Ηυτοκτόνησ' η Λουλούκα</i> <i>Ποια, ποια, ποια</i> <i>Του Μιμή Κορομηλά</i> — <i>Εις το σπίτι του αδίκως</i> <i>Απεσύρθη ο Μιμήκος</i> <i>Ποιος, ποιος, ποιος</i> <i>Ο Μιμήκος... μη γιατρός.</i>
003	05/09/1893	2	23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1843	ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΙΚΟΣ	Όπερα	Κόρη του Συντάγματος	Θέατρο Φαλήρου	Εν τω θεάτρω του Φαλήρου ενάλλη η «Κόρη του Συντάγματος»
003	05/09/1893	3	ΦΟΛΛΙΣ	ΑΣΤΥΝΟΜΟ Σ			Θέατρο Συγγρού	Και a propos. Μετά τας ανακαλυφθείσας διασκεδάσεις και τέρψεις εις τας φυλακάς Συγγρού δεν είνε φρόνιμον αυταί να ονομασθούν «Θέατρον Συγγρού» το δε θεάτρον του να γίνη φυλακή αφού δι' αυτό είνε τόσω κατάλληλον ;
003	05/09/1893	3	ΦΟΛΛΙΣ	ΑΣΤΥΝΟΜΟ Σ	Κωμειδύλ λιο	Η οικογένεια Παραδαρμένου		Κατά τη γνώμη γνωστού κωμειδολογράφου, οι ανταποκριταί της συναδέλφου κατήνησαν σωτοί <i>Παραδαρμένοι</i> . Δεν είνε όμως καθ' όλα ορθή η παρατήρησις, διότι αυτοί δεν πληρώνονται, επομένως είνε <i>δαρμένοι χωρίς παρά</i> .
003	05/09/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία		Το θεατρικόν δελτίον αναφέρει εν νέον κρούσμα δραματικής χολέρας, την παράστασιν των «Οικογενειακών γελοίων». Επειδή το «Σκριπ» κατ' αρχήν δεν εισέρχεται εις τα οικογενειακά, θα

								περιορισθή μόνον εις τα γελοία.
003	05/09/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία		Η νέα αυτή κωμωδία νομίζεις, ότι είναι νεαρός δικηγόρος και δεν έχει καμμίαν... υπόθεσιν.
003	05/09/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία		Εάν δεν έχη υπόθεσιν, έχει όμως εξ (αρ. 6) μονομαχίας. Εις τινες εξ αυτών λαμβάνει μέρος και ο ήρωας Αλέξανδρος. Πρέπει να σημειωθεί, ότι τα «Οικογενειακά γελοία» παρεστάθσαν την ημέραν του Αγ. Αλεξάνδρου. Φανταστήτε την απονίαν του συγγραφέως, να βάλη τον ήρωά του να μονομαχή την ημέραν της εορτής του.
003	05/09/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία	Θέατρο Ολύμπια	Λοιπόν εξ μονομαχίας ! Και μίαν απόπειραν. Αυτό ήτο μάχη σωστή, το οποίον ώθησε κάποιον να μας αποστείλη τα επόμενα : «Δελτίον εκ του θεάτρου του πολέμου και των Ολυμπίων. Μονομαχίαι εξ, ουδείς νεκρός, ουδείς τραυματίας. Μια απόπειρα δια σπάθης».
003	05/09/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία		Κατά τη γνώμη του φίλου μας η Δευτέρα παράστασις έπρεπε να γίνη εις το Οπλοστάσιον του Ναυπλίου.
003	05/09/1893	3 - 4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία	Μαξιλάρωμα	Αποτέλεσμα της παραστάσεως ήτο να συγκινηθώσιν οι στόμαχοι των θεατών και τα μαξιλαράκια. Κάποιος λατινομαθής βλέπων τα μαξιλαράκια ιπτάμενα ανεφώνησε: - Scripta manent maxilaria volant.
003	05/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία		Τέλος η κωμωδία ήρχισε να παίζεται εις την πλατείαν μεταξύ των θεατών. Γέλωτες, φωναί, θόρυβος. Και τούτο ίνα πιστοποιηθή, ότι πολλάκις εν τη αποτυχία έγκειται η επιτυχία.
003	05/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία	Κορομηλάς	Ο κύριος Κορομηλάς ήτο λυπημένος, διότι το έργον δεν είχε και άλλην πράξιν.
003	05/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία	Καλαποθάκης	Ο κ. Καλαποθάκης παρών απέφυγε να εκφέρει γνώμην ως συντεχνίτης.
003	05/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ			Παντόπουλος, Τσόχας	Και τώρα ας έλθωμεν εις του θεάτρο του κ. Τσόχα. Αλλά συγγνώμην, μία παρατήρησις : Αφού ήρωας του θεάτρου τούτου είναι ο Παντόπουλος δεν είναι ορθόν να λέγηται Παντοπωλείον : Ημείς τουλάχιστον ούτω θα τ' ονομάζωμεν.
003	05/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Γενικός Γραμματεύς	Καπετανάκης, Θέατρο Τσόχα	Λοιπόν εις το Παντοπωλείον του Τσόχα οι θεαταί στιβάζονται σαν σαρδέλλαις -αναγκαία παρομοίωσις- δια να ιδώσι τον «Γενικόν Γραμματέα» του κ. Καπετανάκη. Καλόν είναι το Ιατροσυνέδριον να μελετήση το ζήτημα της τώσης

								συμπυκνώσεως.
003	05/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Γενικός Γραμματεύς		Ως να μη ήρκουν δε αι Αθήναι, ήρχισαν να έρχονται και εκ των περιχώρων. Προχθές εδόθη η παράστασις του έργου τούτου χάριν των εν Κηφησία και Αμαρουσίω. Ορθόν είνε να γίνη και μια άλλη δια το Χαλάνδρι, Κορωπί, Μενίδι, Λιόπεσι κλπ.
003	05/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ	Κωμειδύλ λιο	Γενικός Γραμματεύς	Στεφάνου	Διαταγή του «Γενικού Γραμματέως» είχε τεθή εις επιτηρητικήν κάθαρσιν η «Θεσσαλία» του κ. Στεφάνου, ήτις ελευθεροκοινώνησε μόλις προχθές.
003	05/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΑ ΚΙ			Παρασκευοπούλου, Ραγκαβής Κλέων	Παρεκλήθημεν να γνωρίσωμεν εις τους συγγραφείς του εσωτερικού και εξωτερικού, ότι ο κ. Καλογερόπουλος αναλαμβάνει με μεγάλον εκπεσμόν την εκτέλεσιν των έργων των. Μέχρι τούδε ανέλαβε το βραβευθέν έργον του κ. Ραγκαβή και την ευεργετικήν της κ. Παρασκευοπούλου. Δεν ειξεύρομεν, εάν αυτή μετωνομάσθη Κλαιούσα, αλλά βεβαίως ο κ. Ραγκαβής θα γίνη σωστός <i>Κλαιών</i> .
003	05/09/1893	4	Ν. ΛΑΣΚΑΡΗΣ – ΙΟΥΛΙΑ ΣΤΑΙΚΟΥ				Λάσκαρης	Το «Σκριπ» με άνθη ραίνει το ταιριαστό ζευγάρι Που το θερμαίνει ο έρωσ, που το στολίζ' η χάρι Και μια ευχή του στέλλει ως δώρον τι γαμήλιον : - Ο βίος του να είνε αδιάκοπο ειδύλλιον.
003	05/09/1893	4	ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ	ΣΦΙΓΞ	Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας		Ανοιξιάτικο φρούτο και θερινό λουλουκάνικο. Τι είνε ;
003	05/09/1893	4	ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ	ΣΦΙΓΞ	Δράμα	Λειλά	Καλαποθάκης	Έχει βλέμμα ελέφαντος, τρελλαινεται για της <i>αρκούδαις</i> , θηρεύει προίκας και προαναγγέλει από μνός τα θεατρικά του έργα. Ποιος να είνε ;
003	05/09/1893	4	ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ	ΣΦΙΓΞ	Δραματικ ό ειδύλλιο	Θυμιούλα η Γαλαξιδιώτισσα	Μελισσιώτης	Βδέλλαις, <i>Θυμιούλαις</i> , ψαλλίδια, ξουράφια ποιος έχει γι' ακόνισμα ! . . . Τι είνε ;
003	05/09/1893	4	ΣΚΡΙΠ				Μολιέρος	III Το ΣΚΡΙΠ θα σκανδαλίση, νέαις παιδιά και γέρους. Νομίζεις πως συντάκτας θα έχη Μολιέρους.
004	12/09/1893	2	ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΣ	ΠΕΛΑΡΓΟΣ	Κωμειδύλ λιο			Μακάριος όποιος μπορεί στην Μπόρσα να περάση Χωρίς παρά να χάση. Μακάριος όποιος μπορεί τον Σγούτα ν' απαντήση Μα δίχως να τον γδύση. Μακάριος που απέκτησε περιουσία μόνη Ένα ναπολεόνι. Αλλ' όμως τρισμακάριος είν' όποιος κατορθώσει Στα νέα κωμειδύλλια ποτέ να μη ζυγώση.
004	12/09/1893	2	ΠΑΡΑ- ΛΙΡΗΜΑΤΑ	Hambro	Κωμειδύλ λιο	Η λύρα του γερονικόλα	Ναπολέον Λαμπελέτ,	Τα περιζήτητα της εβδομάδος: Ο <i>Ναπολέον</i> Λαμπελέτ.

							Χρυσάφης	Η λίρα του Γερω - Νικόλα. Ο ηθοποιός <i>Χρυσάφης</i> και <i>Τα λυρικά ποιήματα του κ. Παράσχου.</i>
004	12/09/1893	2	ΔΙΑΛΟΓΟΙ... ΝΕΚΡΙΚΟΙ	ΛΟΥΚΙΑΝΟ Σ	Κωμωδία, Κωμειδύλ λια	Η Αγάπης της Λουλούκας, Οικογενειακά γελοία, Οι προικοθήραι		Καθυστέρησαν : - Πώς σου εφάνηκαν τα «Οικογενειακά γελοία» ; - Οι «Προικοθήραι» παντρέφτηκαν την «Λουλούκας» και εκ τοιούτου γάμου δεν ήτο δυνατόν παρά να έχωμεν «Οικογενειακά γελοία».
004	12/09/1893	3	ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (Πρώτον δεκαήμερον του Σεπτεμβρίου)		Δράμα, Κωμειδύλ λια	Άλωσις της Κωνσταντινουπ όλεως, Η αγάπη της Λουλούκας, Οι προικοθήραι, Τα οικογενειακά γελοία		ΦΟΝΟΣ « <i>Η Αγάπη της Λουλούκας</i> ». ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ « <i>Τα Οικογενειακά γελοία</i> ». ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΜΟΣ « <i>Αι Αθηναί μας</i> ». ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΙΑΣ <i>Η παράστασις των «Προικοθηρών</i> ». ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΙΣ <i>Η παράστασις της «Άλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως</i> ».
004	12/09/1893	3	ΕΙΣ ΜΟΥΣΙΚΟΝ	ΒΕΛΟΣ	Κωμειδύλ λιο	Οι προικοθήραι	Σπινέλλης	Προχθές της Πλάκας ένα γλυκόφωνο γαρδέλι με πόθο τραγουδούσε πολύ τον έρωτά του, εκείθε να διαβείν η είδα και τον Σπινέλλη κι εβούλωνε τ' αυτιά του. Στο θέατρο χθες ήμουν, που «Προικοθήρας» θέλει . . . και εις την αρμονία, π' αφίνα τα όργανά του, εθαύμασα σαν είδα εκεί και τον Σπινέλλη να μη σφαλά τ' αυτιά του.
004	12/09/1893	4	ΕΠΙΣΜΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ		Κωμειδύλ λιο	Γενικός Γραμματεύς		Οι Βουλευταί κ. κ. Βενέτης, Καλιπίδης και Κλέων του «Γενικού Γραμματέως» προσεχώρησαν εις την Κυβέρνησιν.
004	12/09/1893	4	ΕΠΙΣΜΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ		Κωμειδύλ λιο	Η αγάπη της Λουλούκας	Κορομηλάς	Εν τω οίκω της «Λουλούκας» του κ. Κορομηλά ένεκα παρεξηγήσεως εκλείσθη εις το υπόγειον ο θεολόγος Λαυρέντιος εκ Σύρου.
004	12/09/1893	4	ΕΠΙΣΜΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ		Κωμειδύλ λιο	Γενικός Γραμματεύς		Εκλάπησαν αι μετοχαί του «Γενικού Γραμματέως». Ο αστυνόμος του οικείου τμήματος τη υποδείξει του κυρ Λάμπρου ανεκάλυψε, ότι τας είχε κλέψει ο υιός του.
004	12/09/1893	4	ΕΠΙΣΜΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ				Ζάνος	Απεφασίσθη οριστικώς εις το χωριό του κ. Ζάνου να διορισθή δάσκαλος και όχι δασκάλα προς καθησύχασιν του προεστού Καρασεντούκη.
004	12/09/1893	4	ΕΠΙΣΜΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ		Δράμα	Άλωσις της Κωνσταντινουπό λεως	Καλαποθάκης	Η «Άλωσις της Κωνσταντινουπόλεως» δεν εγένετο υπό του Μωάμεθ τω 1453, αλλ' υπό του κ. Καλαποθάκη τω 1893.

004	12/09/1893	4	ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ Π. ΜΕΛΙΣΣΙΩΤΗΣ				Μελισσιώτης	«Περί προφοράς της ελληνικής γλώσσας». Δια του βιβλίου τούτου διδάσκεται ο αναγνώστης πώς δύναται να ομιλεί τις ελληνικά χωρίς να τον εννοή ουδείς έλλην.
004	12/09/1893	4	ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ Α. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ				Αντωνιάδης	«Περί δραματικής τέχνης» ήτοι πώς να γράφης πενήντα δράματα χωρίς να παριστάνεται κανέν.
004	12/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Κωμειδύλιο	Γενικός Γραμματεύς		Κυριεύων πλανήτης είναι ο «Γενικός Γραμματεύς», όστις καθ' εκάστην εσπέραν προσελκύει τοσούτον κόσμον ! Βεβαίως ο ανώτερος ούτος υπάλληλος εισήλθεν εις την ισοβιότητα.
004	12/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Δράμα	Μαργαρίτα	Παντόπουλος, Περесиιάδης, Τσόχας	Εις το Παντοπουλείον του κ. Τσόχα παρεστάθη και η «Μαργαρίτα», έργον συγγραφέως του οποίου η κατάστασις δεν επιτρέπει επικρίσεις. Περί των θιασαρχών όμως – και είναι τρεις μετά συγχωρήσεως – δύναται τις να είπη, ότι δεν διαφέρουν του συγγραφέως.
004	12/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Κωμειδύλιο	Η οικογένεια Παραδαρμένου	Άννινος	Ας είναι. Δυνάμεθα να τους συγχωρήσωμεν δι' αυτό το έγκλημα, αφού την προσεχή Τρίτην θα παραστήσωσι την «Οικογένειαν Παραδαρμένου» του πνευματωδέστατου ημών λογογράφου κ. Αννίνου, όστις θα επιβληθή μεθ' όλας τας σαχλοκρίσεις της ηλίθιας κριτικής.
004	12/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά		Το διαζύγιο (Divorcons)	Θέατρο Ολύμπια, Παρασκευοπούλου, Σαρδού	Εις τα «Ολύμπια» η κυρία Παρασκευοπούλου παριστάνει θαυμάσια το Divorsons του Σαρδού. Μα ημείς είχομεν ανέκαθεν την ιδέαν ότι η κ. Παρασκευοπούλου εις το διαζύγιον πάντοτε επιτυγχάνει.
004	12/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Βερόνη, Θέατρο Ομονοίας	Εις την «Ομόνοιαν» η δεσποινίς Βερόνη καθ' εκάστην επιδεικνύει νέα χαρίσματα μεγάλης ηθοποιού. Εις των θαυμαστών της μας έστειλε το επόμενον δίστιχον: Εφίμωσες των κριτικών τα στόματα σύ μόνη Και ανεδείχθης της σκηνης το κόσμημα, Βερόνη.
004	12/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Όπερα	Παλιάτσοι	Θέατρο Φαλήρου	Εν Φαλήρω και οι Παλιάτσοι δεν ημπόρεσαν ν' ανθέξουν εις το ψύχος.
004	12/09/1893	4	«Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ»	ΑΘΗΝΑΙΟΣ	Κωμειδύλιο	Ο μπαρμπαλινάρδος		- Βρε μπαγάσικο, λέγω εις ένα παιδί, δός μου μίαν Α θ ή ν α μ α ς του Σπανδωνή. Μου δίδει. Ανέγνωσα και είδα, ότι και αυτός αρχίζει, όπως ήρχισα και εγώ τώρα. Προχωρώ, αλλά βλέπω μερικά πράγματα, τα οποία με έκαμαν να κοκκινήσω. - Αυτό είναι α χ ρ ε ι ό τ η ς, ανεφώνησα, ως ο Μπαρμπα-Λινάρδος και έτρεξα εις την Αστυνομίαν.

								Όλοι εκεί edιάβαζαν τον Σπανδωνήν. Τρέχω εις την Εισαγγελίαν. Τα ίδια. Τρέχω τέλος εις τον πνευματικόν μου, για να εξομολογηθώ την αμαρτίαν μου και πάλιν βλέπω τον παπάν να... δ ι α β ά ζ η τ ο ν Σ π α ν δ ω ν ή ν. Αυτό όμως, ήτο το καταλληλότερο διάβασμα !
005	19/09/1893	1	Γελοιογραφία		Κωμειδύλ λιο			Νεαρός συγγραφεύς. Έχει έτοιμα δέκα κωμειδύλλια
005	19/09/1893	1	Γελοιογραφία		Δράμα			- Έχω σπίρτα ωραία... κέρινα - Εγώ δεν καπνίζω. - Πάρ' τα για να κάνης τα δράματά σου.
005	19/09/1893	3	ΚΡΙΣΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ	Πελαργός	Κωμειδύλ λιο	Η οικογένεια Παραδαρμένου		Τον ρήτορα τούτον ζσηρώς και γλαφυρώς αντέκρουσε ο έμπορος κ. Ζαχαρίας... Παραδαρμένος.
005	19/09/1893	4	Α.Ο.Δ.Ο.		Κωμειδύλ λιο	Η οικογένεια Παραδαρμένου		- Κατά τας τελευταίας ειδήσεις αι τιμαί της σταφίδος ηύξησαν επί τη απλή διαδόσει, ότι ο Μιμήκος Παραδαρμένος ήρχισε να τρώη εκ του πολυτίμου προϊόντος.
005	19/09/1893	4	Α.Ο.Δ.Ο.				Πωπ	- Αι περί ληστείας ανταποκρίσεις του «Αστεος» θαυμάσιαι. - Της γράφει ο κ. Πωπ, όστις, άμα επάτησε το πόδι του, έκαμε κ ένα καλαμπούρι. - Πώς πέρασες στην Λάρισα, τον ηρώτησαν και απήντησε: - Λίγο έλειψε να Π η ν ε ι ό.
005	19/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Κωμειδύλ λιο	Η οικογένεια Παραδαρμένου	Μπάμπης Άννινος	«Η Οικογένεια Παραδαρμένου» του χαριτωμένου λογογράφου μας Μπάμπη Αννίνου επέτυχε θαυμάσια. Ο κόσμος εγέλασε πολύ με την ευφυίαν του έργου, αλλά περισσότερο με την κριτικήν, την οποίαν του έκαμεν άλλοτε ο κ. Πετσάλης.
005	19/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναδάκης	Η «Φαύστα» του κ. Βερναδάκη θα δοθή μετ' ολίγας ημέρας. Χαιρέκακος αλλά πνευματώδης συγγραφεύς μας είπεν, ότι ο ποιητής άρχισε να ψηφοθηρή εις τα γραφεία των εφημερίδων.
005	19/09/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα		Εστάλη εις τινα εφημερίδα άρθρον υπέρ της «Φαύστας,» το οποίον επεστράφη με την επιγραφήν: «Εγένετο λάθος εις τη διευθунσιν· έπρεπε να σταλή εις το γραφείον της Εφημερίδος.»
005	19/09/1893	4	ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ «ΣΚΡΙΠ»		Τραγωδία	Φαύστα		Φαύστω. Β ε ρ ο λ ί ν ο ν. Η σύζυγός σας αφιχθείσα κατέλυσεν εις το θέατρον της «Ομονοίας».
005	19/09/1893	4	ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ «ΣΚΡΙΠ»		Κωμωδία	Γαλλική Κωμωδία	Αλεξιιάδης, Τσόχας	Διευθυντή της «Γαλλικής Κωμωδίας». Π α ρ ι σ ί ο υ ς. Μετά πολλούς αγώνας κατορθώσαμεν να πείσωμεν τον κ. Αλεξιιάδην να συντάσση τα προγράμματά σας, αλλά συγχρόνως θα συντάσση και τα του θεάτρου Τσόχα (Drap).

005	19/09/1893	4	ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ «ΣΚΡΙΠ»		Δράμα, Τραγωδία	Άλωσις της Κωνσταντινουπόλεως, Άμλετ	Καλαποθάκης, Σαίξπηρ	Σαίξπηρ. Λ ο ν δ ί ο ν . Ο «Αμλέτος» σας ήρσεν, όχι όμως όσον και η «Άλωσις της Κωνσταντινουπόλεως» του κ. Καλαποθάκη, όστις εξεφράσθη λίαν κολακευτικών περί υμών.
006	26/09/1893	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ Αττικός	Αττικός	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης, Ξένος Στέφανος	Κατά την παρελθούσαν εβδομάδα δεν υπερετιμήθη το εικοσάφραγκον, εχάλασε το πιεστήριον των «Ημερησίων Νέων» του κ. Βυθινού, ηγγέλη, ότι έρχεται μετά δέκα ημέρας ο Βασιλεύς, εξυράφισαν τους μύστακάς των οι ηθοποιοί και ηπειλήσεν ο κ. Στέφανος Ξένος, ότι ετοιμάζει δράμα, το οποίον έχει τόσα πρόσωπα, ώστε είνε ανάγκη να ενωθώσιν όλοι οι θίασοι της Ευρώπης δια να το παραστήσωσιν. Επομένως δεν διατρεχόμεν τον φόβον να το ίδωμεν.
006	26/09/1893	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ Αττικός	Αττικός	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	Ο κ. Τρικούπης μετέβη δια να ιδή την «Φαύσταν» του κ. Βερναρδάκη, αλλά δεν εύρε θέσιν. Ω ματαιιότης εις τα ανθρώπινα ! Δεν εύρε μίαν καν θέσιν όστις έδωκε τόσας εις άλλους!
006	26/09/1893	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ Αττικός	Αττικός	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	Και μία σκέψις : Ο κ. Τρικούπης ηθέλησε να ιδη τουλάχιστον τον Μέγαν Κωνσταντίνον, αφού δεν μπόρεσε να ιδη . . . Κωνσταντίνον τον Διάδοχον.
006	26/09/1893	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ Αττικός	Αττικός	Κωμειδύλλιο	Η οικογένεια Παραδαρμένου		Το «Ελληνικόν Πρακτορείον» απέστειλε τηλεγράφημα εις Παρισίους αναγράφον, ότι η τιμή του συναλλάγματος ήτο 1.80 και ότι εγένετο συλλαλητήριον τωναμπόρων, του δε τηλεγραφήματος τούτου δεν επετράπη η μεταβίβασις. Πολύ δικαίως, αφού η τιμή του συναλλάγματος ήτο 1.85 και αφού δεν ανεγράφετο, ότι εις το συλλαλητήριον ωμίλησεν ο κ. Ζαχαρίας... Παραδαρμένος υπέρ του κ. Ράλλη.
006	26/09/1893	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα		Η «Φαύστα» είνε το ζήτημα της ημέρας. Όπου και αν πας δεν ακούεις παρά το όνομα τούτο. Προχθές εισήλθον εις εν ζαχαροπλαστείον : - Τι γλυκίσματα έχετε ; ερωτώ Και μου απαντούν -Φαύστα μήλο, Φαύστα βύσινο, Φαύστα σοκολάτα...
006	26/09/1893	2 - 3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Βερναρδάκης	Ο κ. Βερναρδάκης, ο έξοχος, ο γλυκύς, ο θαυμάσιος συγγραφεύς δια του έργου τούτου εκαθάρισεν, ως Ηρακλής, το θέατρόν μας μολυνθέν από τα κωμειδύλλια. Θα τω οφειλωμεν και δι' αυτό ευγνωμοσύνην. Ζήτω ο Βερναρδάκης κ. Κόντε !
006	26/09/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	Άλλ' εκτός τούτου εκαθάρισε και τα πρόσωπα των ηθοποιών από τους απαισίους μύστακάς των. Ο κ. Βερναρδάκης εδήλωσεν, ότι πρέπει να ξυρισθούν δια να παραστήσουν την «Φαύσταν». Και οι

								ηθοποιοί όλοι συνεμορφώθησαν προς τας απαιτήσεις του δράματος. Άγνωστον μένει μόνον, εάν συνεμορφώθη εντελώς και ο ε υ ν ο υ χ ο ς Μάξιμος.
006	26/09/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα	Βερόνη, Γουβέλης, θέατρο Ολύμπια Κοτοπούλης, Παρασκευοπούλου, Ταβουλάρης	Η «Φαύστα» κατετάχθη οριστικώς εις τα μεγάλα της φιλολογίας έργα. Και η υπόκρισις εν τω θεάτρω της «Ομονίας» εξετελέσθη λαμπρώς. Ο Ταβουλάρης ως «Μέγας Κωνσταντίνος» και η δεσποινίς Βερόνη ως «Φαύστα» εθριάμβευσαν. Τουναντίον εις τα «Ολύμπια» ο κ. Κοτοπούλης εξηκολούθησε να είνε και επί του θρόνου ... τσέλιγκας, η δε κ. Παρασκευοπούλου... Τραβιάτα. Και εις αμφοτέρους τους θιάσους η μήτηρ του Κωνσταντίνου Ελένη απέτυχεν. Εάν αληθώς ήτο τοιαύτη, ως την παρουσίασαν, ουδέποτε θ' αγίαζε. Κατά την γνώμην πολλών μόνον ο κ. Γουβέλης ηδύνατο να διαπρέψη ως βασιλομύτωρ.
006	26/09/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα		Και μία άλλη γνώμη : Καλόν θα ήτο, εάν εξυρίζοντο και μερικές γυναίκες του θεάτρου.
006	26/09/1893	3	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Βερναρδάκης, Καλαποθάκης	Ηκούσθη κατά το τέλος της πρώτης παραστάσεως λεγόμενον υπό του κ. Καλαποθάκη: - Κρίμα που μία τέτοια υπόθεσις έπεσε στα χέρια του Βερναρδάκη.
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης, Πωπ	Επειδή το νέον τούτο έργον του κ. Βερναρδάκη αποτελεί γεγονός δια την φιλολογία ημών, απεφάσισα να ζητήσω τας περί αυτού γνώμας των λογίων μας. Και πρώτον συνήντησα τον αεικίνητον συντάκτην του «Άστεως» κ. Πωπ. Τον ερωτώ : - Πώς σας εφάνη η «Φαύστα»; - Ωραίον έργον, μοι απαντά, πρέπει να παριστάνεται <u>ακαταφάστως</u> .
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα		Να και ο κ. Ροΐδης - Περί της «Φαύστας» σεις τι ιδέαν έχετε ; - Ούτε την ήκουσα, ούτε θα την ακούσω.
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα		- Σεις κ. Δαμβέργη ; - Δεν έπρεπεν ο συγγραφεύς να καταφύγη εις προσωπικά. - Πώς; - Μα δεν ήκουσες που στην τετάρτην πράξιν έχει και τον <u>Κοϊντον</u> .
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα	Κορομηλάς	- Κύριε Κορομηλά, τι λέγετε; - Ακτίς εν τω σκότει... της φιλολογίας μας αγαπητέ μου.

006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Δράμα, Τραγωδία	Λειλά, Φαύστα	Καλαποθάκης	- Ο δε κ. Καλαποθάκης τι φρονεί ; - Φίλε μου, είναι έργον ανούσιον, αφού δεν έχει ούτε μίαν αρκούδαν.
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα	Αντωνιάδης	- Και σεις κ. Αντωνιάδη τι νομίζετε ; - Αδύνατον να υπάρξει συγγραφεύς που να φονεύση τον Κρίσπον ως εγώ.
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα	Μελισσιώτης	- Κύριε Μελισσιώτη, την γνώμην σας. - Μου πήρεν ο κ. Βεραδάκης την τέχνην μου, αφού εξυράφισε τους ηθοποιούς.
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα	Κοτσελόπουλος	- Τι φρονείτε σεις κ. Κοτσελόπουλε ; - Πολύ καλό, αλλά έπρεπε να έχη και ολίγα άσματα.
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα		- Καλά που σας εύρον κ. Μυλωνά. Πώς ευρίσκετε γραμματικώς την «Φαύσταταν» ; - Το καθ' εμέ λαμπρόν, εξαίσιον έργον, αλλά δεν είναι εις κατ' ημάς ήθη.
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα		- Σεις τι λέγετε, κ. Γενάδιε ; - Ακούω, ότι ο Βερναρδάκης έφαγεν όλους τους συγγραφείς, ενώ εγώ... έχω να φάγω τρεις ημέραις.
006	26/09/1893	3	ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΦΑΥΣΤΑΣ»	Πελαργός	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	- Και σεις, κ. Κόντε ; - Το έργον επέτυχεν ; - Εθριάμβευσε. - Τον του Βερναδάκη θρίαμβον αγγείλας μοι, ω βέλτιστε, συμφοράν μοι ήγγειλας, ην εν τοις βαρύτατα ανελέγκαιμι.
006	26/09/1893	3	ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΝ	ΠΑΛΛΑΙΟΣ ΦΙΛΟΣ			Βερναρδάκης	Αν πάλοι μετά Λέσβιον ελέγετο ωδόν Πλην τάωρα μετά Λέσβιον θα λέγουν τραγωδόν.
006	26/09/1893	4	ΣΥΝΤΑΓΗ Πώς να γίνης ένδοξος	ΦΙΛΟΠΑΙΓΜ ΩΝ	Δράμα		Αισχύλος, Δουμάς, Σαιξπηρ, Σαρδού	Θέλεις να γίνης ένδοξος και ισχυρός απείρω ; Θέλεις με δάφνην εύοσμον να στέμης τους κροτάφους ; Να γίνης μέγας, έξοχος Αισχύλος ή Σαιξπήρος ; Κολάκευε και θώπευε τους δημοσιογράφους Και τινά φύλλα προ πολλού γνωστά εις τα σαλπίσεις Και ούτως η Ανατολή θα μάθη και η Δύσις Την ένδοξον εμφάνησιν μηδενικού τελείου !

								<p>Δος εις το θέατρον κανέν ως είδος δραματίου, Ανούσιον στιχούργημα, φρικώδες, παρά φύσιν, Με τον Δουμά και τον Σαρδού να έχεις φήμην ίσην. Την χάριν και την έμπνευσιν και δύναμιν αρνήσου. -Από μικρολογήματα τοιαύτα παραιτήσου- Πλην κόκκον εις την αγοράν λιβάνου μη αφήσης, Κανένα αθυμιάστον ποτέ μη παραιτήσεις, Όλα και όλους και βωμόν και βόρδορον εσέτι. Ο θυσιάζων πάντοτε παντού τη χείρα θέτει... Μη λησμονής ενίοτε μεγάλας αγγελίας Εις δρόμους να τοιχοκολάς και κεντρικά πλατείας, Αίτινες αναγγέλουσιν αυτά : «Το δείνα νέον Έργον εκδίδεται λαμπρόν, υπέρ ποτε ωραίων Ανάγνωτε ! Ανάγνωτε ! ! Ανάρπαστον θα γίνη...» -Εις της ρεκλάμας τους καιρούς δοξάζονται τα κτήνη !- Το θάρρος το υπέρτατον της αναιδείας έχει, Εις θέατρα, εις την Αυλήν κ' οίκους μεγάλους τρέχε, Λέγε δια τα έργα σου «τ' αριστουργήματά μου», Κ' ύψωνε μέγ' Ανάκτορον, λαμπρόν επί της άμμου. Μ' αυτά θα λάβης όνομα, θα γίνης μέγας όσον, Όσον μικρός και ευτελής είσαι πλασμένος τόσον !</p>
006	26/09/1893	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις τον Δ. Ταβουλάρην.	ΕΓΩ	Τραγωδία	Φαύστα	Ταβουλάρης	<p>Θαυμάσια παρέστησες τον Μέγαν Κωνσταντίνο, Σε μια στιγμή ενόμισα ως έβλεπα εκείνον. Εν γένει πρέπει να σου πω μια γνώμη είχαν όλοι Να γίνης αυτοκράτωρ συ... σαν πάρουμε την Πόλι.</p>
006	26/09/1893	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις τον Κοτοπούλην.	ΕΓΩ	Τραγωδία	Φαύστα	Κοτοπούλης	<p>Θυσίαν όντως έκαμες για την σκηνήν μεγάλην Ξυρίσας τον ατίθασον εκείνον μύστακά σου, Αλλά τον Κωνσταντίνο μας μη παραστήσης πάλιν... Άφησε το μουστάκι σου και κάθησαι στα αυγά σου.</p>
006	26/09/1893	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις Φίρστ και Πεζόδρομον.	ΕΓΩ	Τραγωδία	Φαύστα	Πεζόδρομος, Φυρστ	<p>Τον Κρίσπον αν νομίζετε πως κάνετε καλά - Τρομάρα στα μπατζάκια σας – Θα πη, ότι δεν έχετε πολυ σωστά μυαλά Και κρίμα στα μουστάκια σας.</p>
006	26/09/1893	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις την Αγ. Ελένην.	ΕΓΩ	Τραγωδία	Φαύστα		<p>Δεν έχω στόμα να σου πω, γλώσσα να σου λαλήσω... Αν μπω στην Εκκλησία Κι αναγκασθώ απ' τον παππά ποτέ να σε φιλήσω Θα κάνω αμαρτία.</p>
006	26/09/1893	4	ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ		Δράμα, Κωμειδύλ	Γενικός Γραμματεύς,Γερ	Βερναρδάκης, Καπετανάκης,	Κατ' αίτησιν της «Φαύστας» δια Β. Διατάγματος του (Μεγάλου) Κωνσταντίνου ετιμωρήθη δια πενθημέρου παύσεως ο «Γενικός

			ΤΟΥ «ΣΚΡΙΠ»		λιο, Τραγωδία	οξούρης, Ληστές, Φαύστα	Παπαϊωάννου Αικατερίνη, Πεταλά, Ρούσου Ελπινίκη, Σίλλερ	Γραμματεύς του κ. Καπατενάκη. –Ο κ. Βερναρδάκης μετά το ξύρισμα των ηθοποιών μετωνομάσθη Γέρω-Ξούρης.- Επεκηρύχθη αντί χιλίων δραχμών η κεφαλή του κ. Πεταλά, διότι συνελήφθη εν τω θεάτρω Τσόχα ως «Ληστής».... Του Σχίλλερ.- Δι' αποφάσεως της Ιεράς Συνόδου αφορίσθησαν η Αικ. Παπαϊωάννου και Ελπινίκη Ρούσου, διότι ενώπιον χιλιάδων θεατών ανευλαβώς παράδησαν την Αγ. Ελένην.
006	26/09/1893	4	ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ «ΣΚΡΙΠ»		Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	ΘΕΑΤΗ. Ε ν τ α ύ θ α. Της το είπομεν, αλλά στις κουφής την πόρτα όσον θέλεις . . . Β ρ ό ν τ α. Ως προς το έργον του κ. Βερναρδάκη σας λέγομεν ότι δεν πρέπει να το κρίνετε φ α υ σ τ η ρ ώ ς.
007	03/10/1893	1	<i>Γελοιογραφία</i>		Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης, Θέατρο Ομοιοίας	Θέατρον «Ομόνοια». Προς της Φαύστας, Μετά τη Φαύσταν
007	03/10/1893	2	ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤ Α (Πρακτορείον του Χαβά μας).		Τραγωδία	Φαύστα		ΠΑΡΙΣΙΟΙ <i>Οκτωβρίου 2</i> . Η γαλλική Ακαδημία ώρισε βραβείον πέντε χιλιάδων δι' εκείνον, όστις θα δυνηθή να μεταφράση την μελέτην περι «Φαύστας» του κ. Παγανέλη.
007	03/10/1893	2	ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤ Α (Πρακτορείον του Χαβά μας).		Τραγωδία	Φαύστα	Αντωνιάδης	ΡΩΜΗ <i>Οκτωβρίου 2</i> . Ο Κρίσπης, θεωρήσας ατομικήν προσβολήν την παράστασιν του Κρίσπου του κ. Αντωνιάδου απειραθή ν' αυτοκτονήση. Ευτυχώς εσώθη, αλλ' εσώθητε και σεις εκ της παραστάσεως ;
007	03/10/1893	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ Εις Αριστείδην Κυριακόν.	Φωνογράφος	Κωμειδύλ λιο	Πανηγύρι του χωριού	Κυριακός	(Κατά το ύφος και το μέλος του επικροτηθέντος άσματός του) Γκούτ μόρνικ Κύ , γκούτ μόρνικ ρί γκούτ μόρνικ Κυριακέ , Στο «Πανηγύρι του Κωριού» που έγκραψες πτωκέ, μ' όλα τα αστεία, του Τζων Μπουλ, τα μιν, τα σκριπ, τα φαίντικ, έχαν' η μάνα το παιντί κι ο ντούλος τον αφέντικ !!
007	03/10/1893	3	ΔΙΣΤΙΧΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ	ΕΓΩ			Βερόνη, Παρασκευοπούλου	<i>Αδιάκοπα χειροκροτεί ο κόσμος την Βερόνη Κ' η Παρασκευοπούλου μας ανάβει και κορώνει.</i> <i>Μπουκέτα κι' άνθη δροσερά προσφέρουν στην Βερόνη Κ' η Βαγγελία το φυσά, μα 'κείνο δεν δεν κρώνει.</i> <i>Βραχιόλια ανεκτίμητα χαρίζουν 'στην Βερόνη Κ' η Παρασκευοπούλου μας φωνάζει και θυμώνει.</i> <i>Χρυσά στεφάνια δίνουνε στη μάγισσα Βερόνη Και η Ευαγγελία μας φουσκώνει, ξεφουσκώνει.</i>

								<i>Σ' αμάξι ιδιαίτερο πηγαίνουν την Βερόνη Κ' η Παρασκευοπούλου μας τα ρούχα της μαζώνει.</i>
007	03/10/1893	3	ΤΙΤ ΒΙΤΣ – ΗΓΟΥΝ ΤΑ ΠΕΙΘΟΝΤΑ	Hambro	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	Ο κ. Χωρέμης ξυρίζει τον μύστακά του χωρίς να το απαιτήσει ο κ. Βερναρδάκης.
007	03/10/1893	3	ΤΙΤ ΒΙΤΣ – ΗΓΟΥΝ ΤΑ ΠΕΙΘΟΝΤΑ	Hambro			Catulle Mendes	- Εις το επόμενο φύλλον θα δημοσιεύσωμεν : «Την μιμητικήν των παιδιών». Θα επεθύμει να το έγραφε και ο Catulle Mantes.
007	03/10/1893	3	ΤΙΤ ΒΙΤΣ – ΗΓΟΥΝ ΤΑ ΠΕΙΘΟΝΤΑ	Hambro			Βερόνη	- Η ευεργετική της Βερόνης έλαβε χαρακτήρα διαδηλώσεως. - Αντί κορδόνι εφώναζαν : Βερόνη.
007	03/10/1893	3	ΤΙΤ ΒΙΤΣ – ΗΓΟΥΝ ΤΑ ΠΕΙΘΟΝΤΑ	Hambro			Παρασκευοπούλου	- Της Παρασκευοπούλου οι θαυμασταί έπρεπε να φωνάζουν : Βαγγ-εληά.
007	03/10/1893	3	ΤΙΤ ΒΙΤΣ – ΗΓΟΥΝ ΤΑ ΠΕΙΘΟΝΤΑ	Hambro			Αλεξιάδης	- Ο κ. Αλεξιάδης εμετρίασε τας αστειότητας των προγραμμάτων του, σκεφθείς, ότι είνε αρκετόν το ψύχος του χειμώνος.
007	03/10/1893	3	ΣΤΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΜΠΑΝΙΑ (Δηγηματάκι δια τον Ψυχαράκη.)	Μποέμ	Τραγωδία	Φαύστα		Κάθε μέρα στ' ανδρικά μπάνια ο Μποέμ βαρέθηκε· ας πάη μια μέρα και στα γυναικεία. Και πήγε. Πώς ; Απλούστατα. Εξυραφίσθη ως να επρόκειτο να λάβη μέρος εις την «Φαύστα», ντύθηκε μιας φιλενάδας του τα φουστάνια, φόρεσε ένα βέλο πυκνό, πυκνό, ένα ψάθινο καπελάκι, και πήρε αέρα κοριτσίστικο. Δεν παράλλαζε τίποτε από κορίτσι· τόσο μάλιστα που δύο νέοι του ρίχτηκαν στα καλά στο δρόμον. Πέρασε μπροστά από την μανιέρισα και την καλλιμέρισε. Και η μανιέρισα γεμάτη κοπλιμέντα του απάντησε : - Καλημέρα, κοριτσάκι μου, θέλετε πηλόν ; Ο Μποέμ ξεκαρδίσθηκε και έτριβε τα χέρια του. Πήγε ίσια στη μέση. Διάλεξε μια καλή μανιέρα στο πλάι μιας ξανθής και μιας μελαχροινής. Μπήκεν ο Μποέμ και περίμενε σαν ψάρι. Και έκανε πως δεν ήθελε μπάνιο. Μα γιατί κρέμασαν έτσι τα μούτρα του Μποέμ ; Γιατί κάνει τον σταυρό του ο Μποέμ ; Γιατί πτύει ολοένα ; Φτου!.. φτου!.. Η μικρή ξανθή με το ωραίο φορεματάκι έβγαζε το καπέλο της μαζί με μια μπερούκα... Η μελαχροινή με τα μεγά από επιθυμία μάτια μαζί με το κορσάζ της έβγαζε 10 οκ. Βαμπάκι. Μία άλλη παραπέρα έβγαζε μια... ντουζίνα σωστή κάλτσαις. Και όλαις πέφτανε στο νερό ζαρωμένες, σκέλεθρα, καρακάξεις, γεροντοκόριτσα, σαν σταφίδες της περιουσίας

								εσοδείας απούλητες. Φτου!... φτου ! εξηκολούθησεν ο δυστυχισμένος Μπόέμ, ο οποίος απελπισθείς βγήκε από τα μπάνια του, κατέβασε το βέλο του, μίλησε άγρια στη μπανιέρισσα, πήρε το τραίνο κι ανέβηκε γρήγορα στην Αθήνα. Από τότε δεν έκαμε πάσο από τ' ανδρική μπάνια. Μονάχα από μακριά κοιτάζει τα γυναικεία και φτου ! . . . φτου ! κάνει ο Μπόέμ
007	03/10/1893	3	Θεατρικά	Λειλά			Βερόνη, Παρασκευοπούλου	Το μεγαλύτερο θεατρικόν γεγονός είνε της δεσποινίδος Βερόνης η ευεργετική, ήτις δια ταύτην μεν ήτο αποθέωμα δια δε την Κυρίαν Παρασκευοπούλου ξεθέωμα.
007	03/10/1893	3	Θεατρικά	Λειλά			Καίσαρης, Σάιλερ	Όλοι εχαίροντο εκείνην την εσπέραν και μόνον ο κ. Σάιλερ ήτο κατηφής, διότι ήκουε εις την σκηνήν να λέγουν διαρκώς ο <i>Καίσαρ-ης</i> .
007	03/10/1893	3	Θεατρικά	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα		Και μία παρατήρησις: Η «Φαύστα» παίζεται ακαταλλήλως. Έχει τόσους <i>Αυγούστους</i> και την παράστασιν τον Σεπτέμβριον και τον Οκτώβριον.
007	03/10/1893	3	Θεατρικά	Λειλά	Δράμα, Τραγωδία	Κρίσπος, Φαύστα	Αντωνιάδης, Βερνάρ Σάρρα, Βερναρδάκης, Παρασκευοπούλου	Πολλοί Κρήτες, εχθροί του κ. Αντωνιάδη, παρεκάλεσαν την κ. Παρασκευοπούλου να παραστήση τον Κρίσπον του, υπενθυμίζοντες αυτή, ότι είνε εκ παλαιάς καταγωγής Κρήσσα. Η Κυρία Παρασκευοπούλου ελέγετο υπό των θαυμαστών της Σάρα Βερνάρ, τώρα νομίζομεν, ότι δύναι να λέγεται Σάρα Βερναρ...δάκη.
007	03/10/1893	3	Θεατρικά	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα	Αντωνιάδης	Μία διαφορά : -Τι διαφέρει ο κ. Αντωνιάδης του Κρίσπου του ; -Ο ένας έχει σάλι και ο άλλος <i>σάλια</i> .
007	03/10/1893	3	Θεατρικά	Λειλά			Παρασκευοπούλου	Μέχρι τούδε την Κυρίαν Παρασκευοπούλου διεκδικούν ως συμπολίτιδας οι Κρήτες, οι Κεφαλλήνες και οι Λάκωνες. Η επί της σκηνης εμφάνισις της με τα τα <i>τσόκαρα</i> αριδήλως μαρτυρεί, ότι κατάγεται από την Πλάκα.
007	03/10/1893	3 - 4	Θεατρικά	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα		Ηκούσθη εις την Ε' πράξιν της «Φαύστας» μετά τον μακρόν μονόλογον της Ελένης δια του οποίου αυτή πειθει τον Κωνσταντίνον να γίνη χριστιανός : -Μετά τοιούτον μονόλογον επόμενον ήτο να σου αλλάξη την πίστιν.
007	03/10/1893	4	Θεατρικά	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα		Μεταξύ θιασάρχου και μιας ηθοποιού. -Θέλω κι εγώ να κάμω την Αγίαν Ελένην... -Αδύνατον. -Γιατί; -Διότι είσαι αμαρτωλή.

007	03/10/1893	4	Θεατρικά	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα	Παπαλεξανδρής	Ο κ. Παπαλεξανδρής ετοιμάζει κρίσιν δια την «Φαύσταν». Ο κ. Παγανέλης δυστυχώς την έγραψε και την εδημοσίευσεν.
007	03/10/1893	4	Θεατρικά	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα		Η κρίσις του κ. Παγανέλη περιορίζεται εις γενικάς γραμμάς και εις πολλές γενικάς. Ακούσατε : «Η οφίοπλεκτος κόμη της δύναται να υποληφθή ως η συμβολική των αγωνιών αυτής παράστασις, αγωνιών, εξορμουσών από της καθημαγμένης καρδιάς της και ερμηνευομένων δια του απαισίου συριγμού της διαίχμου γλώσσης των ιοβόλων ερπετών». Είκοσι γενικάί, μετά συγχωρήσεως !
007	03/10/1893	4	Θεατρικά	Λειλά	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	Και έν αίνιγμα εκ της αυτής κρίσεως : «Η πνευματική άμπελος η εν τη διανοία του Βερναρδάκη γεωργηθείσα και την Φαύσταν παραγαγούσα πεπρωμένος πως και αναποδράστως διέχυσεν εις της Φαύστας το κλήμα χυμόν απαραβιάστου αποκλειστικότητος». Ω ! Είθε να έπιανε φυλλοζήρα ή περονόσπορος το κλήμα του κ. Παγανέλη !
007	03/10/1893	4	Θεατρικά	Λειλά			Βερναρδάκης	Οι λόγιοι προσεκάλεσαν εις γέμια τον κ. Βερναρδάκην, όστις.... ανεχώρησεν εσπευμένως εντεύθεν.
007	03/10/1893	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	NANA	Τραγωδία	Φαύστα		Διάλογος γενόμενος κατά την παράστασιν ενός πρωτοτύπου έργου της εφετεινής εσοδείας : -Σου αρέσει λοιπόν ; -Εμέ !... καθόλου -Γιατί τότε χειροκροτείς; -Για να ξυπνήσω.
007	03/10/1893	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	NANA	Κωμειδύλιο	Γενικός Γραμματεύς		-Ω ! έχω φοβερό πονοκέφαλο, έλεγεν ο Τοτός του «Γενικού Γραμματέως», Αν ημπορούσα, να κάμω ό,τι κάνει η μαμά μου !... -Και τι κάνει η μαμά σου; -Όταν έχει πονοκέφαλο βγάζει τα μαλλιά της.
008	10/10/1893	3	ΚΙΒΩΤΙΟΝ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Λευκόν Δράμα	Χρηστομάνος	Ανάλυσις του «Λευκού Δράματος» καθυστερήσασα εις το χημείον του κ. Χρηστομάνου : <i>Λεύκωμα</i> επιφέρων στομαχικός διαταράξεις . . 1 <i>Κάλιον</i> ή καλόν 0 <i>Οινόπνευμα</i> ή πνεύμα 0 <hr/> Τα όλον Μαίρη 1
007	03/10/1893	4	ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ «ΣΚΡΙΠ»				Θέατρο Τσόχα	- Θεατή Π ε ρ α ι ά. Την βασιλείαν των Ουρανών την κατακτώσιν οι πτωχοί τω πνεύματι, ουδέποτε όμως και την β α σ ι λ ε ί α ν του θεάτρου Τσόχα.

008	10/10/1893	2	ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤ Α (Πρακτορείον του Χαβά μας)	Φωνογράφος	Όπερα, Τραγωδία	Φάουστ, Φαύστα	Γκουνώ	ΠΑΡΙΣΙΟΙ. <i>Οκτωβρίου 10</i> . Ο δαιμόνιος συνθέτης του <i>Φαύστου</i> Γκουνώ απεβίωσεν εκ λύπης μαθόν τας επιτυχίας της <i>Φαύστας</i> .
008	10/10/1893	2	ΤΟ ΘΕΑΜΑ... ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ (Εκ της μεθόδου του . . . πορτοφολίου)	ΟΛΛΕΝΔΟΡ ΦΟΣ	Τραγωδία	Φαύστα	Βερόνη, Παρασκευοπούλου	-Αγαπάτε την «Φαύσταν» της Βερόνης ή εκείνην της Παρασκευοπούλου ; -Αγαπώ να μείνω ήσυχος.
008	10/10/1893	2	ΓΝΩΜΑΙ Π Ε Ρ Ι Μ Ε Γ Α Λ Ω Ν Α Ν Δ Ρ Ω Ν				Ραγκαβής	Ο Κλέων Ραγκαβής είνε έμμετρος Σπυρίδων Παγανέλης. Ε. ΡΟΙΔΗΣ
008	10/10/1893	3	ΤΗΣ ΩΡΑΣ	ΕΜΜΑΝΟΥ ΗΛΙΟΝ τον Β' .			Λεγκουβέ	Αφού ο Σκριπ είχε συνεργάτην εις τα δράματά του τον Λεγκουβέ, δικαίως απαιτεί το <i>Σκριπ</i> να έχη συνεργάτη τον <i>Λεγκουβέλην</i> .
008	10/10/1893	3	ΤΗΣ ΩΡΑΣ	ΕΜΜΑΝΟΥ ΗΛΙΟΝ τον Β' .	Τραγωδία	Φαύστα	Θίασος Πρόοδος, Παρασκευοπούλου,	Η του προγράμματός μου δημοσίευσίς μοι υπενθυμίζει δύο έτερα προγράμματα αναγραφόμενα καθ' εκάστην εν τινι πρωινή συναδέλφω, ων αντίγραφον επιτραπήτω μοι να καταχωρήσω. «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΘΙΑΣΟΣ Η «ΠΡΟΟΔΟΣ» Εν ω πρωταγωνιστεί η καλλιτέχνης κ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ». ----- «ΠΕΡΙΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΘΙΑΣΟΣ Η «ΠΡΟΟΔΟΣ» Εν ω πρωταγωνιστεί ο καλλιτέχνης κ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ». Οι αδελφοί θίασοι, πήξαντες τας σκηνάς των εν τη οδώ Σταδίου παρπλευρώς ο εις του άλλου, ανέλαβον να διασκεδάσωσι το <i>φιλόμουσον</i> –προ της διδασκαλίας της <i>Φαύστας</i> - κοινόν
008	10/10/1893	3	ΤΗΣ ΩΡΑΣ	ΕΜΜΑΝΟΥ ΗΛΙΟΝ τον Β' .	Δράμα			Και επειδή η τιμή των εισιτηρίων είνε ζήτημα ενδιαφέρον λίαν πάντα Ρωμηνόν, ευχαρίστως αγγέλομεν τω δημοσίω, ότι δια μεν τον δραματικόν διετηρήθη η συνήθης, δια δε τον πολιτικόν εισέρχονται δίκην εγκαθέτων ελευθέρως . . . άνευ τιμής.
008	10/10/1893	3	ΤΗΣ ΩΡΑΣ	ΕΜΜΑΝΟΥ ΗΛΙΟΝ τον Β' .	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	Τον κ. Βερναρδάκη, όστις αίρει μόνον τας αμαρτίας της Φαύστας αποκαλούσιν οι πάντες ουχί τόσον προσφυώς της Λέσβου ερημίτην, ενώ κυριολεκτικώς δυνάμεθα να είπωμεν <i>αίρει</i> <i>μύτην</i> δια τον αξιότιμον φίλον μου κ. Τσάτσον και τον υποφαινόμενον
008	10/10/1893	3	ΨΥΧΟΥΛΑ	Hambro			Κορομηλάς, Ψυχάρης	Ο κ. Κορομηλάς προχθές το πρώτον γνωριζόμενος μετά του κ. Ψυχάρη:

								-Μπρε αδελφέ, όταν σας βλέπη κανείς φαίνεσαι αξιότιμος άνθρωπος.
008	10/10/1893	3	ΨΥΧΟΥΛΑ	Hambro	Τραγωδία	Φαύστα	Ψυχάρης	Γεγονός : Ερωτάσι τον κ. Ψυχάρην ευρισκόμενον κατά την παράστασιν της «Φαύστας» : -Γνωρίζει η Κυρία σας ελληνικά ; -Μάλιστα. -Εννοεί την γλώσσαν της «Φαύστας»; -Αν την ενόει θα την εχωρίζα.
008	10/10/1893	4	ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ «ΣΚΡΙΠ»		Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	-Κουρέα. Ενταύθα. Δια ν' αφήση τα γένεια του θα πη, ότι είνε αντιβερναρδακιστής.
009	18/10/1893	2	Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ Εκ των εφημερίδων της Κυβερνήσεως		Κωμειδύλιο, Τραγωδία	Γενικός Γραμματεύς, Φαύστα		-Ο Σαξ Μαϊνιγγεν, ευχαριστήθηκε πολύ εις τας Αθήνας; ηρώτησεν ο Βασιλεύς. -Πολύ Μεγαλειότατε, ιδίως από τον «Γενικόν Γραμματέα» και την «Φαύσταν», απήνησεν ο κ. Ράλλης. Ο Βασιλεύς δεν εγνώριζε τίποτε από αυτά αλλ' ο κ. Υπουργός των Εσωτερικών μετά πολλής ευφυΐας αφηγήθη τα περι των δύο τούτων θεατρικών έργων, πάντες δε ξεκαρδίσθηκαν να γελούν δια τας αστειότητας του κ. Ράλλη. Ιδίως ο Βασιλεύς ολίγον έλειψε να λιποθυμήση από τα γέλια.
009	18/10/1893	2	Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ Εκ των εφημερίδων της Αντιπολιτεύσεως		Κωμειδύλιο	Γενικός Γραμματεύς		Κατόπιν αποτεινόμενος προς τον τελετάρχην : -Ο Σαξ Μαϊνεγκεν ευχαριστήθηκε ; -Πολύ, απάντησεν ο κ. Ράλλης, ιδίως από τον «Γενικόν Γραμματέα». -Συ να σωπαίνεις και κανείς δε σ' ερώτησε ...
009	18/10/1893	3	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα, Κωμειδύλιο, Κωμωδία	Οικογενειακά γελοία, Οι προικοθήραι, Le roi s'amuse		Και περί των θεατρικών δεν έδειξεν ολιγώτερον ενδιαφέρον. Ηρώτησε περί των «Προικοθήρων» και περί των «Οικογενειακών γελοίων.» Ηδύνατο να ερωτήση, εάν παρεστάθη και το δράμα «Le roi s'amuse».
009	18/10/1893	3	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ			Παρασκευοπούλου	Εις την κυρίαν Παρασκευοπούλου προχθές εγένετο έκτακτοι τιμαί. Μετά το τέλος της παραστάσεως εγένετο και διαδήλωσις, ήτις κατά τον κ. Κανελλίδην, ήτο μεγαλειτέρα της υποδοχής του κ. Καραπάνου.
009	18/10/1893	3	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ			Βερόνη, Παρασκευοπούλου	Κατά την διαδήλωσιν κάποιος ερωτά : -Μήπως έπεσεν η Κυβέρνησις ; Και εις Παρασκευοπουλιστής : -Όχι, έπεσεν η Βερόνη.
009	18/10/1893	4	ΑΦΙΞΙΣ	Μανής			Θέατρα	Ενδιαφέρον έδειξε για κάθε τι μεγάλο, κι ηρώτησε περιεργος για τούτο και για τάλλο

								κι ο Ράλλης προθυμότατος με πνεύμα απαντούσε, και τούτε και τα θέατρα πώς πήγανε ακόμα, ενώ σ' αυτά ο Λεμονής το μούσι του τραβούσε, κι οι άλλοι γύρω έχασκαν με ανοιχτο το στόμα.
009	18/10/1893	4	ΚΙΒΩΤΙΟΝ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Μαξιλάρωμα, Σύλλογος Παρνασσού	Ο Σύλλογος του «Παρνασσού» ετοπώθησε εις τα καθίσματά του μαξιλάρακια. Πολλοί είπον, ότι τούτο εγένετο δια πλειοτέραν ανάπαυσιν, αλλ' ελησμόνησαν, ότι χρειάζονται, αφού πρόκειται να ομιλήση ο κ. Ψυχάρης.
009	18/10/1893	4	ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ «ΣΚΡΙΠ»		Κωμειδύλιο	Οι προικοθήραι		-Π.Κ. Ενταύθα. Ανούσια. Νομίζει κανείς, ότι είνε αποσπάσματα εκ των «Προικοθηρών».
010	24/10/1893	3 - 4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Φωνογράφος	Δραματικό ειδύλλιο, Τραγωδία	Φαύστα, Λαγιαρνί	Παπαλεξανδρής	Ο κ. Παπαλεξανδρής –ο διάσημος συγγραφέυς του «Λαγιαρνιού»- εδημοσίευσεν την κρίσιν του περί της «Φαύστας» εις την «Οικογένειαν» πολύ ορθώς δια να γίνη μόνον εν οικογενειακώ κύκλω.
010	24/10/1893	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Φωνογράφος	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης	Ο συνήγορος κ. Κωστής εξήτησε να καταδιωχθή ως άσεμνος και η «Φαύστα» του κ. Βερναρδάκη. Αναμφιβόλως ο κ. Κωστής θα είνε φίλος του κ. Κόντου.
011	27/10/1893	2	ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ «ΣΚΡΙΠ»	Φωνογράφος	Κωμειδύλιο		Καλαποθάκης	Κατά το διάστημα της απουσίας υμών ο κ. Μυλωνάς έκαμε 1,924 ανορθογραφίας και ο κ. Καλαποθάκης μόνον τρία κωμειδύλλια.
011	27/10/1893	2	ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ «ΣΚΡΙΠ»	Φωνογράφος	Κωμειδύλιο, Τραγωδία	Γενικός Γραμματεύς, Φαύστα	Βερναρδάκης	Εκτός τούτου παρεστάθη ο «Γενικός Γραμματεύς» -δεν πρόκειται περί του κ. Σαρσέντη- και η «Φαύστα» του κ. Βερναρδάκη, όστις εξύρισε τους ηθοποιούς προς μεγίστην λύπην του κ. Σεμιτέλου, ολοφυρομένου διότι έβγαλε τρίχες. Εάν έμενεν ως ήτο, θα έπαιζε πρόσωπον Μ. Κωνσταντίνου, ενώ τώρα παίζει . . . σκάκι εις του Ζαχαράτου.
012	31/10/1893	2	Η ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ Η έναρξις της Βουλής	Φωνογράφος			Θιάσος Πρόδοξος, Παρασκευοπούλου	Παρά τον κ. Καραπάνον κάθεται η κ. Παρασκευοπούλου. Διατί ; Ο εις είνε ο αρχηγός του προοδευτικού κόμματος και η άλλη αρχηγός του θιάσου «Πρόδοξος».
012	31/10/1893	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Τραγωδία	Κρίσπος, Το επιτήδευμα και το Δρομοκαΐτειο, Φαύστα	Βερνάρ Σάρρα, Βερόνη, Κοτοπούλης, Παπαλεξανδρής, Παρασκευοπούλου, Σουρής, Φυρστ	ΦΑΥΣΤΑ-ΠΕΡΙΚΛΕΤΟΣ-ΦΑΣΟΥΛΗΣ Επωφεληθείς του καλού καιρού της προχθές ο εν Πειραιεί πλανόδιος θιάσος παρέστησε την «Φαύσταν», χωρίς να φοβηθή την επικρίσιν του κ. Παπαλεξανδρή. Πρόσωπα : Μέγας Κωνσταντίνος=ΠΕΡΙΚΛΕΤΟΣ. Κρίσπος =ΦΑΣΟΥΛΗΣ.

								<p>Φαύστα=ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ.</p> <p>Επιτυχία έξοχος. Το παράστημα του Περικλέτου καλλίτερον του κ. Κοτοπούλη. Ως Κρίσπος ο Φασουλής προτιμότερος και από τον κ. Φίρστ. Η υποδυθείσα το πρόσωπον της Φαύστας ηρωίς θαυμασία. Έχει το <i>ευθυτενές</i> και αλύγιστον της δεσποινίδος Βερόνης, <i>αλλά ταρασσεται</i> ολόκληρος ως η κ. Παρασκευοπούλου εν ταις τραγικαίς σκηναίς. Οφθαλμοί ακίνητοι και φωνή <i>ανδρική</i>. Δύο ελαττώματα, τα οποία είνε αδύνατον να συγχωρήση ο κ. Κανελλίδης, έστω και εις ξυλίνην ηθοποιόν. Φρύδια ζωγραφιστά... με μπογιά. Έκτακτος θρίαμβος. Δώρα, χειροκροτήματα και... πεντάρες. Η <i>άκαμπος</i> τραγωδός θ' αναπαυθή επί τινάς ημέρας διότι εκ της πολλής <i>συγκινήσεως</i> έπαθεν εξάρθρωσιν. Και μία λεπτομέρεια : Η πρωταγωνίστρια αυτή έχει την ιδιοτροπίαν της Σάρρας Βερνάρ, ήτοι κοιμάται και αυτή εξηλωμένη εντός κυτίου. Κατ' εντολήν των γειτόνων θεατών.</p>
013	07/11/1893	2	ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ Κατά τας νεωτέρας απαιτήσεις. (Συνέχεια και τέλος).	Φωνογράφος			Θέατρο Κωμωδιών	<p>Άρθρον 25.</p> <p>Οι υπουργοί διορίζονται κατά τας ανάγκας του κόμματος. Εάν εις την επομένη σύνοδον δεν έχουν πλειονοψηφίαν, παραπέμπονται εις το ειδικόν δικαστήριον, το οποίον επέχει θέσιν «Θεάτρου Κωμωδιών», όταν είνε πρωθυπουργός ο Δηλιγιάννης.</p>
013	07/11/1893	4	ΦΟΛΛΙΣ	ΕΓΩ			Όμιλος Φιλομούσων	Ένεκα τούτου συνελθόν εκτάκτως και ο «Όμιλος των Φιλομούσων» εις συνεδρίασιν, ανεκήρυξε τον ειρημένον πολιτευτήν ευεργέτην και επίτιμον μέλος καθ' ο πρώην <i>βιολιτζήν</i> .
013	07/11/1893	4	ΦΟΛΛΙΣ	ΕΓΩ	Δράμα	Ληστές	Θέατρο Ποικιλιών, Σύλλερ	<p>Προ του θεάτρου των «Ποικιλιών» :</p> <p>-Τι έχουν απόψε ;</p> <p>-Τους «Ληστές» του Σύλλερ.</p> <p>-Και βάλανε στην πόρτα μόνον δύο χωροφύλακας !</p>
013	07/11/1893	4	ΦΟΛΛΙΣ	ΕΓΩ	Δράμα	Σκύλλα	Βασιλειάδης	Την επόμενη εσπέραν η αστυνομία επέτρεψε να παρασταθή η «Σκύλλα», διότι ο αστυίατρος εβεβαίωσεν, ότι δεν είνε <i>λυσσασμένη</i> .
013	07/11/1893	4	ΦΟΛΛΙΣ	ΕΓΩ	Κωμειδύλλιο	Επί του καταστρώματος	Στεφάνου, Ταβουλάρης	<p>Ο κ. Στεφάνου έλαβε παρά του κυρίου Ταβουλάρη εξ Αλεξανδρείας το επόμενον τηλεγράφημα :</p> <p>Το κωμειδύλλιον σας «Επί του καταστρώματος» θαυμασίως επέτυχε. Σας συγχαίρω, διότι εγίνατε υπουργός της Δικαιοσύνης. Τώρα βεβαίως θα κάμετε κανέν κωμειδύλλιον ωραιότατον».</p>

013	07/11/1893	4	ΕΞΕΛΙΞΙΣ (Δια τας σατυρικές συναδέλφους)		Κωμειδύλ λιο	Οι προικοθήραι		Άγιος Βασίλειος Μπακαλιάρος Παρασκευαΐδης Κολοκυθάκια Προικοθήραι Αρταξέρξης
015	21/11/1893	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμωδία	Η περί όνου σκιάς δίκη		Κατά του παρευρεθέντας ο εισελθών Βασιλεύς σχεδόν δεν εχαίρησε τον κ. Πρωθυπουργόν διαρκώς δε συνδιελέγετο με του κ. Ονού και άλλων. Εις τούτο πολλοί απέδωκαν μεγίστην σημασίαν, άλλοι όμως είπον, ότι είνε ζήτημα «περί Ονού σκιάς».
015	21/11/1893	3	ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΡΑΛΛΗ- ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟ ΥΛΟΥ (Ενός Παιδος και ενός Παλίμπαιδος) Άλλαι λεπτομέρειαι.	Φωνογράφος	Κωμωδία	Μονομαχία δύο δειλών	Κοτοπούλης, Παρασκευοπούλου	-Επί τη αισία διασώσει αμφοτέρων ο θίασος Κοτοπούλη Παρασκευοπούλου θα παραστήση την κωμωδίαν : «Μονομαχία δύο δειλών».
015	21/11/1893	4	ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΡΑΛΛΗ- ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟ ΥΛΟΥ (Ενός Παιδος και ενός Παλίμπαιδος) Άλλαι λεπτομέρειαι.	Φωνογράφος			Αρχαϊκός Σύλλογος	- Ο «Αρχαϊκός Σύλλογος» θα εορτάση την <i>επαίτιόν</i> του, κατά την οποίαν υπεσχέθη ενόρκως ο κ. Βάβης, ότι δεν θα ομιλήση.
016	28/11/1893	4	ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΜΜ ΑΤΕΥΣ	Κωμειδύλ λιο	Γενικός Γραμματεύς		ΠΡΟΣΩΠΑ : Φωτήλας και άλλοι Βουλευταί . Η σκηνή υπόκειται εις το «Ρουσφετολογικόν γραφείον». (Κατά το : «Με έλυωσε στο ξύλο η κυρά μου», άσμα εκ του «Γ ε ν ι κ ο ύ Γ ρ α μ μ α τ έ ω ς».) ΦΩΤΗΛΑΣ Μου έσπασε στο ξύλο τα πλευρά μου δεν εσεβάσθηκε τ' αξίωμά μου, σακάτεψε το δόλιο μου κορμί, γιατί δεν τούδινα λίγο ψωμί. ΟΙ ΑΛΛΟΙ Γιατί δεν τούδινες ψωμί ; Γιατί δεν τούδινες ψωμί ; ΦΩΤΗΛΑΣ Με έστειλε στον Ζώτο να μιλήσω και μούπε τάχατες να τον διορίσω...

								<p>μ' έκαμε να με πιάσουν ασπασμοί γιατί δεν τούδινα λίγο ψωμί. ΟΙ ΑΛΛΟΙ Δεν του κάνει αυτό τιμή ! Δεν του κάνει αυτό τιμή ! ΦΩΤΗΛΑΣ</p> <p>Κ' ευρήκε τάχατές μου για αιτία πώς έδειξα πολύ αδιαφορία ! σάμπως μου 'πε ποτέ του φουκαρά, πως είνε πεθαμένος για παρά. ΟΙ ΑΛΛΟΙ Τον αγρείο μασκαρά ! Τον αγρείο μασκαρά ! ΦΩΤΗΛΑΣ</p> <p>Τους βουλευτάς δεν δέρνουν στο κεφάλι και δεν τους κάνουνε σε τέτοιο χάλι... Δεν τους ρημάζουν έτσι στις μηχταίς ! Αυτό δεν το ξανάπαθα ποτές. ΟΙ ΑΛΛΟΙ Είναί προστυχιαίς αυταίς ! Είναί προστυχιαίς αυταίς !</p>
017	05/12/1893	3	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ			Αρχαϊκός Σύλλογος	<p>Είχε γραφή, ότι εις τον εορτάζοντα «Αρχαϊκό Σύλλογον» θα μετέβαιναν ο Βασιλεύς και ο Διάδοχος, εδημοσιεύθη δε την επομένην, ότι αντ' αυτών μετέβη ο Φρούραχος και ο οικονομικός Έφορος.</p>
017	05/12/1893	4	ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ				Όμιλος Φιλομούσων Πειραιώς	<p>Την εσπέραν ταύτην ώρα 8 1/2 μ. μ. δοθήσεται εν τη αιθούσει του ομίλου τούτου (οικία πρώην κληρονόμων Μελετοπούλου) μεγάλη συναυλία υπέρ της «Φιλοπτώχου Αδελφότητος των εν Πειραιεί Κυριών».</p>
019	19/12/1893	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Όπερα	Καβαλλαρία Ρουστικάνα		<p>Προς ευχαρίστησιν των λαβόντων μέρος εις την ονοδρομίαν αυτήν παρηκολούθησε και μουσικής, ήτις καθ' όλον το διάστημα έπαιζε την γαίδρου-Καβαλλαρίαν Ρουστικάναν.</p>
019	19/12/1893	3	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΜΕΓΑΛΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ	ΕΓΩ	Κωμειδύλ λιο			<p>Τελευταίον η υπομονή ημών είχαν εξαντληθή, ως τα χρήματα του Κεντρικού Ταμείου, και εσκεπτόμεθα να γίνωμεν αυτοκτόνοι, οπότε είδομεν, ότι εις τρία κωμειδύλλια μας εκάλεσαν επί σκηνης και μας ανέθηκαν να υποκριθώμεν σπουδαίον μέρος. Τούτο μας αναχαίτισεν ολίγον, την παρελθούσαν δε Κυριακήν η γενομένη ονοδρομία μας έπεισεν,</p>

								ότι εν τη χώρα, εις την οποίαν ζώμεν, ήρχισε να εκτιμάται η ικανότης.
020	26/12/41893	3	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Πειραταί	Ταβουλάρης	Ο Λερούα Μπωλιέ χάρις εις τα οικονομικά μέτρα του κ. Τρικούπη μας αποκαλεί πειρατάς. Εάν νομίζη, ότι τούτο μας κάμνη εντύπωσιν, απατάται. Ο κ. Ταβουλάρης δια των ιδικών του «Πειρατών» μας εσυνείθισε τόσον πολύ με την λέξιν αυτήν !
020	26/12/41893	4	ΣΤΟΝ «ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ»				Πολέμης, Σύλλογος «Παρνασσός»	<p>Την παρελθούσαν Τετάρτην εις τον <i>Παρνασσόν</i> είχε ... ζέστην. Απίστευτον δια τον κ. Αιγηνίτην και τους αναγνώστας των μετεωρολογικών του δελτίων, κ' εν τούτοις αληθέστατον. Ζέστη μέχρις ασφυξίας, διότι ο τρυφερός ποιητής μας κ. Πολέμης ανέγνωσε τινά εκ των θερμοτάτων ποιημάτων του και επομένως είχε μαζευθή εκεί τόσος σπινθηροβολών κόσμος των γραμμάτων, είχαν συναντηθή τόσαι φλέγουσαι καρδίαι, τόσοι διάπυροι οφθαλμοί.</p> <p>Το ανάγνωσμα του κ. Πολέμη είχαν ορισθή προ ενός μηνός, αλλ' οσάκις επρόκειτο να γίνη, ήνοιγον οι καταρράκται του ουρανού και συνεπώς ανεβάλλετο. Κάποιος είπεν, ότι ο Μητροπολίτης εις το μέλλον εν καιρώ μεγάλης ανομβρίας αντι λιτανειών θα παρακαλή τον φίλον ποιητήν να προκηρύσση ανάγνωσμα και άλλος προσέθηκεν, ότι ο Πολέμης δεν είνε ποιητής μη στάξη και μη βρέξη . . . Ο δεύτερος έχει άδικον.</p> <p>Οπωσδήποτε προχθές το ανάγνωσμα εγένετο και ο γλυκύς ποιητής έχυσε όλην την μελωδίαν της λύρας του. Στίχοι κρυστάλλινοι και τρυφερότης ιδεών απaráμιλλος.</p> <p>Όλοι έφυγαν κατενθουσιασμένοι, το δε «Σκριπ» δια τους αναγνώστας του, οι οποίοι δεν ητύχησαν ν' ακούσουν του Παρνασσού τον θαυμαστόν τραγουδιστήν, κατέσχε το κατόθι ποιήματιον :</p> <p style="text-align: center;">Η Δ Ι Ψ Α Μ Ο Υ</p> <p>Καμμιά φορά τη νύκτα δίγα με καίει μεγάλη και βλέπω στ' όνειρό μου μια βρύσι σε βουνά – κολλώ τα δυο μου χει'λη και πίνω, πίνω πάλι και πίνω, πίνω, πίνω κ' η δίγα δεν περνά.</p> <hr/> <p>Με τέτοια δίγα πάντα με καίει στην αγκαλιά σου και τ' όνειρο του πόθου αιώνια με πλανά- κολλώ τα δυο μου χείλη και πίνω τα φιλιά σου και πίνω, πίνω, πίνω . . . κ' η δίγα δεν περνά.</p> <p style="text-align: center;">ΙΩΑΝ. ΠΟΛΕΜΗΣ</p>
021	02/01/1894	2	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ	Φωνογράφος			Εθνικό θέατρο	Από κτίσεως ... του Εθνικού Θεάτρου έτη 50

			«ΣΚΡΙΠ» 1894 ΕΠΟΧΑΙ					
021	02/01/1894	2	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ «ΣΚΡΙΠ» 1894 ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ	Φωνογράφος			Βερόνη, θέατρο Ομονοίας, Παρασκευοπούλου, Ταβουλάρης	Το Έαρ έρχεται, όταν ο κ. Ταβουλάρης, κατασκηνώσει εις το θέατρον της «Ομονοίας». ... Το Φθινόπωρον, όταν γίνονιν αι ενεργητικά της κ. Παρασκευοπούλου και της δεσποινίδος Βερόνης.
021	02/01/1894	2	ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1894	Φωνογράφος	Δράμα		Αντωνιάδης	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ Ψύχος δριμύτατον και όλοι γίνονται συνδρομηταί εις το «Σκριπ» δια να θερμανθώσιν. Εις μη έχων να γίνη συνδρομητής κλέπτει το σάλι του κ. Αντωνιάδη και εκ τούτου συμβαίνουιν πολλά σκηναί με τας οποίας ούτος κάμνει εν δράμα.
021	02/01/1894	3	ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1894	Φωνογράφος	Τραγωδία	Φαύστα	Βερόνη, θέατρο Βαριετέ, Καλαποθάκης, Παρασκευοπούλου	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ Οι άνθρωποι, απελπισθέντες εκ της Βουλής το ρίχουιν εις τα θέατρα. Ο κ. Καλαποθάκης κάνει 20 δράματα, 18 κωμειδύλλα και 37 κωμωδίας. Η κυρία Παρασκευοπούλου και η δεσποινίς Βερόνη θριαμβεύουιν εις την Φαύσταν, ενώ εις το «Βαριετέ» θριαμβεύει η Φουστίνια. Μονομαχία γίνετα μεταξύ των δύο ηθοποιών, καθ' ην ουδεμία πληγώνετα. Άλλη ηθοποιός, βλέπουσα, ότι δεν γίνετα λόγος περί αυτής αποφασίζει ν' αυτοκτονήση και παίρνει αρσενικόν, αλλ' ως εκ θαύματος σώζεται και γεννά συμπαθείας υπέρ αυτής.
021	02/01/1894	5	Γελοιογραφία		Δράμα		Καλαποθάκης	Εις τον Καλαποθάκην. Δια το νέον του δράμα
021	02/01/1894	6	ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ 1893	ΡΟΖΟΒΑΒΕ Λ	Κωμειδύ λλα, Τραγωδία	Λεϊλά, Ο γεροξούρης, Το πράσινο φουστάνι, Φαύστα	Καλαποθάκης, Μαξιλάρωμα	Από την φαντασίαν μου περνούν, ως αποκριάτικη συνοδεία, όλα του έτους τα φιλολογικά καμώματα. Και διστάζω εις ποιόν να δώσω το πρώτον βραβείο. Περνούν οι κωμειδουλιογράφοι, προηγουμένου του «Γέρω-Ξούρη» ανάποδα εις ένα γαϊδούρι. Είνε ξουρισμένος μουστάκια και γένεια, που νομίζεις, ότι έλαβε μέρος εις την Φαύσταν ! Επί του μετώπου φέρει μαύρον μάλωπα· θα είνε εξάπαντος από μαξιλαριά. Και οι παραπορευόμενοι άδουιν εν χορώ, σείοντες κολοκύνθας εις τον αέρα. Γερώ-Ξούρη, Γέρω-Ξούρη, Έχεις κούτελο και μούρη. Και ο Γέρως απαντά : Έχω κούτελο και μούρη, Μάχω και τρανό γαϊδούρι. Κατόπιν τούτου ο κ. Καλαποθάκης «με το πράσινο φουστάνι»

								παίζει τέλφι και χορεύει την <i>Λειλάν</i> : «Πώς κάνει το κύριο Πρόεδρο, όταν φυσά στο Βουλή ! Άιντε δείξε μας πώς φουσκώνει τα εκατομμύρια στο προϋπολογισμό και κάνει το ισοζύγιο ! Άιντε τώρα, Λειλά μου, δείξε μας πώς παίζει το κανόνι το κύριο Τρικούπη !
021	02/01/1894	6	ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ 1893	ΡΟΖΟΒΑΒΕ Λ	Κωμειδύλ λιο		Στεφάνου	Ο κ. Κόντος επδεικνύει επί υψηλού κονταρίου μίαν γλωσσικήν παρατήρησιν: «Ημαρτημένον το <i>κωμειδύλλιον</i> και οι αγελαίοι σολοίκως επλαστούρησαν οι γαρ φαύλοι και αμαθείς ου δύνανται καινά και αγαθά ποιήσαι: <i>ειδυλιόκομον</i> δει γράφειν, κατά το λυσικόμοσ, λυσίπονος, λυσίζωνος.» Και ο κ. Ροϊδης ερωτά τον κ. Στεφάνου: - Ποιος είν' αυτός; - Ο Κόντος. - Ο Κόκοτας ο βιβλιοπόλης;
022	09/01/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Τραγωδία	Φαύστα	Καμπούρογλου	Ο Δημήτριος Καμπούρογλουσ έγγραψε προχθές, ότι οι μήνες πρέπει ν' αλλάξουν τα ονόματά των και να λάβουνάλλα ελληνικώτερα. (...) Ο Αύγουστος θα λέγεται: Δρυμάρης, επομένως η Αυγούστα Φαύστα πρέπει να λέγεται: Δρυμάρα Φαύστα.
024	23/01/1894	7	ΤΟ «ΣΚΡΙΠ» ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ	<i>Διατελώ όλως υμέτερος ΠΕΤΡΟΣ ΝΙΦΙΤΣΑΣ</i>	Τραγωδία	Φαύστα	Βερναρδάκης, Βερώνη	ΑΓΡΙΝΙΟΝ 20 <i>Ιανουαρίου</i> <i>Αγαπητόν «Σκριπ»</i> Διάφοροι ερασιτέχνη ενταύθα ανέβασαν προχθές επί της σκηνής την «Φαύσταν» του κ. Βερναρδάκη, ήτις πρέπει να ομολογήσωμεν, ότι επέτυγεν εξαιρετώσ. Διεκρίθη πολύ ως Μέγας Κωνσταντίνοσ ο κ. Κοντόσ και ως Φαύστα... ο κ. Μπούρμπουλασ. Ο τελευταίοσ μάλιστα ηλιλλάτο με την δεσποινίδα Βερώνην, όχι μόνον κατά την υπόκρισιν, αλλά και κατά την μύτην. Επίσης ως Κρίσποσ διεκρίθη ο κ. Πίποσ, όστισ απλούσ ων ερασιτέχνησ, απεφάσισε να ξυραφίση ένα μύστακα πενηκονταετή. Θα εφαινόμεθα πολύ άδικοι, αν δεν εχαρκτηρίζαμεν ενταύθα ως δει και τον κ. Μουστακόπουλον, θαυμασίωσ παίζοντα ως Αγία Ελένη. Και μία λεπτομέρεια. Ο κ. Μουστακόπουλοσ δεν ευρέθη εις την ανάγκην να ξυραφισθή, αφού δεν έχει μουστάκια, ως εκ τούτου ο αστέιοσ της παρέασ μας κ. Χειμάρρασ επρότεινε να μετονομασθή Αμουστακόπουλοσ. Επίσης αρκετά καλά έπαιξαν και ο κ. Κρίπασ, ο κ. Τζαβάρασ και ο κ. Μάνθοσ Κεφάλασ. Εκ των εισπραχθέντων χρημάτων της παραστάσεωσ απεφασίσθη να δοθή εν μέρος εις τον κ. Μπούρμπουλαν, δια να μεταβή εις Αθήνασ προς απόκτησιν του

								πολυθρυλλήτου δικηγορικού διπλώματος. Αξιότιμε κ. Συντάκτα, ίσως διατρέξετε τον κίνδυνον να πάθητε από ναυτίασιν με τας ανωτέρω γραμμάς, αλλά το αυτό δεν θα συμβή και με τους συμπολίτας μου. Βλέπετε ημείς οι επαρχιωταί έχομεν ισχυρόν στόμαχον...
026	06/02/1894	3	ΤΟ ΦΡΟΝΗΜΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΠΡΟΟΔΟΣ- ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ- ΑΧΡΗΜΑΤΙΑ	Πελαργός	Όπερες	Μετζέ(Medgè), Φλώρα Μιράμπιλις (Flora Mirabilis)	Σαμάρας	Εισήλθομεν το πρότον εις εν σαμαροποιείον. Μας παρουσιάσθη ανήρ γλυκός την όσιν : -Είσθε ο Σαμαράς ; -Μάλιστα. -Σεις εκάματε την «Φλώρα Μιράμπιλις» και την «Μετζέ;» Ο αγαθός σαματοποιός μας παρετήρησε μετ' απορίας και είτα απήντησεν : -Όχι, τον μεζέ πάντοτε τον κάνει αυτός, εγώ βάζω το κρασί. Και λέγων ταύτα μας έδειξε τον κατέναντι οινοπόλην. -Και αι εργασίαι σας, παρακαλούμεν, πώς πηγαίνουν ; -Λαμπρά, έξοχα. -Πώς αυτό ; -Δεν εννοείτε, ότι όλος ο κόσμος έχει ανάγκην από σαμάρια ; -Είσθε τρικουπικός ; -Όχι φίλε μου, εγώ είμαι υπέρ του Γκιών, του Μακρή και άλλων, που μου κάνουν μεγάλην κατανάλωσιν...
027	13/02/1894	4	«ΒΑΡΙΕΤΕ»				Ασλάνης, θέατρο Βαριετέ	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Ο Κ. ΙΩ. ΑΣΛΑΝΗΣ Χοροί, διασκεδάσις, ευθυμία, γέλοια, χαραίς, έρωτες! Νέαι αιδοί, νέαι χορευτήρια και μόνον παλαιά κονιάκ και παλαιοί οίνοι. Κατά Σάββατον και Κυριακήν γίνεται πανηγύρι σωστό. Μόνον εις το «Βαριετέ» καταλαμβάνει κανείς, πώς μήκε η τρελλή Αποκρηά.
028	20/02/1894	2-4	ΟΙ ΜΑΣΚΑΡΑΔΕΣ	ΜΠΟΥΡΜΠ ΟΥΛΑΣ			Θέατρο Βαριετέ	Μόλις έφθασεν από την επαρχίαν του δια πρώτην φοράν εις την Αθήνα, εζήτησε να του δείξουν ένα μπάλ – μασκέ για να διασκεδάση. Του είπαν : - Να πηγαίνης ίσια – ίσια στην οδό Σταδίου, όπου θα βρης το «Βαριετέ». Είνε ένα μεγάλο σπήτι μ' ένα μεγάλο ηλεκτρικό γλόμπο απ' έξω. Έτσι έκαμε. Αρχισε ν' ανεβαίνη την οδόν Σταδίου. Το «Βαριετέ» δεν είχεν ανάψη ακόμη τον ηλεκτρικόν του γλόμπον και ο επαρχιώτης επρόχωρησε πολύ, μέχρις ου έφθασε προ της Βουλής, που εφωτίζετο έξω από ηλεκτρικόν φως.

								<p>Και είπεν :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Α ! εδώ θα είνε δίχως άλλο. - Ανέβη. Είδε να τρέχουν εις του διαδρόμους δεξιά και αριστερά, διότι εγένετο ένστασις απαρτίας. - Θα έχη αρχίσει η διασκέδασις, είπε καθ' ευατόν, και εζήτησε να του δείξουν την σάλα. <p>Όταν εμπήκε, προς του εκτυλιχθέντος ενωπίον του πανοράματος, ανεφώνησεν ένθους :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πω ! Πω ! Μασκαράδες...
029	27/02/1894	1	ΜΑΣΚΑΡΑΔΕΣ	Μανής			Ασλάνης	<p>Εμπρός απ' το μπαλκόνι περνάτε του Ασλάνη να πάρετε βραβείο, να πάρετε παράδες, νισάφι ένα χρόνο η αρετή, μας φθάνει κι ας γίνουμε μια μέρα και λίγο μασκαράδες!</p>
029	27/02/1894	2	ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΚΑΡΡΟΥ	ΕΓΩ			Ασλάνης, Θέατρο Βαριετέ	<p>Εν πρώτοις χαιρετώ τους φίλου μου αναγνώστας, Όπως θα έκανε και ο συχωρεμένος ο Κώστας, Μωρέ τι κρύαις αποκρηές εφέτος !</p> <p>Περίκλετος – Φασουλής και Φασουλής – Περίκλετος. Αν δεν είχαμε και το «Βαριετέ» του Ασλάνη Δεν θα ήξερε κανείς τι να κάνη !</p>
030	06/03/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ	Δράμα		Βαριετέ, Καλαποθάκης	<p>Αι άλλαι μασκαράται ανούσαι σαν τα δράματα του κ. Καλαποθάκη. Και πώς να μην είνε ανουσία, αφού προ του Κομητάτου, όπερ έμενεν επί του εξώστου του «Βαριετέ», δεν επέρασαν το υπουργικόν Συμβούλιον, οι βουλευταί και όσοι μεταβαίνουν εις τας άλλας τελετάς ;</p>
030	06/03/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ			Θέατρο Βαριετέ, Ninon	<p>Την εσπέραν εν τω θεάτρω του «Βαριετέ» εγένετο η διανομή των βραβείων. Το πρώτον έλαβεν η δεσποινίς –δεν δίδομεν ουδεμίαν εγγύησιν- Ninon, ήτις παρίστα την «Τρέλλαν». Με το costume το οποίον έφερεν επρέλλανεν ομολογουμένως πολλούς, κάποιος εκ των οποίων της έκαμε και το εξής δίστιχον: Αν το μισό σου όνομα μου λέγη πάντα non, Όμως εσύ ολόκληρος μου λέγεις ναι Ninon.</p>
030	06/03/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ			Ninon	<p>Και εις σχετικός διάλογος :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τι φοβερόν όνομα αυτής της δεσποινίδος Ninon! - Γιατί; - Μπρε αδελφέ, έχει δύο αρνήσεις: ni – non... - Μα δεν ενθυμείσαι τον κανόνα, ότι δύο αρνήσεις κάνουν μίαν κατάφασιν !
030	06/03/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ			Ασλάνης	<p>Τον πρώτον έπαινον παρ' όλων έλαβεν ο κ. Ασλάνης.</p>
031	13/03/1894	4	ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ				Ninon	<p>Περίεργον. Η επιτροπή έδωκε το βραβείον εις την Ninon, διότι</p>

			«ΣΚΡΙΠ»					της ήξιζε αυτή είναι γυμνή . . . η αλήθεια, ολίγον έλειψε να είπωμεν : η Ninon.
032	20/03/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός		Ύμνος του Απόλλωνος		Ο Ύμνος του Απόλλωνος, ψαλείς εις την Γαλλικήν Σχολήν, κατέθελε πάντας, οίτινες απεφάνθησαν ομοψήφως περίς της γηνησιότητός του. Ουδέποτε ήκουσαν μέλος γλυκύτερον. Ιδίως ήρρεσεν εις την Α. Μεγαλειότητα τον Βασιλέα, όστις εζήτησε να επαναληφθή. Είνε γνωστή δε η προς το μέλος κλίσις του ημετέρου Ανάκτος.
032	20/03/1894	1	ΥΜΝΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ... ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ	Πελαργός		Ύμνος του Απόλλωνος		Επειδή αι άλλαι συνάδελφοι προσκληθείσαι υπό του κ. Ωμόλ εις την Γαλλικήν Σχολήν ωμολόγησαν πολλά περί της μουσικής αξίας του ανακαλυφθέντος Ύμνου προς τον Απόλλωνα, ημείς δημοσιεύομεν αυτό το ευρεθέν κείμενον, επιφυλασσόμενοι βραδύτερον να δημοσιεύσωμεν και της νόταις του, ως τας επεξεργάσθη ο κ. Μακρής, του οποίου είνε γνωσταί αι προς την μουσικήν και ιδίως προς το βιολί σχέσεις. Ο Ύμνος φαίνεται εγράφη περί τα τέλη του 19ου αιώνος μετά Χριστόν υπό μαθητού τινος του τότε θιασώτου της καθαρευούσης Βάλβη, αλλ' έχει και λέξεις της δημοτικής ως τας ήθελον οι λεγόμενοι <i>γυχαρισταί</i> , μαθηταί δηλ. του Ψύχα, όστις διόρθωσε την γλώσσαν και την οδόν Αθηνάς δια του υπογειού σιδηροδρόμου. Ταύτα κατ' αναμφισβητήτους περί του Ύμνου πληροφορίας εκ των αρχαίων συγγραφέων. Το κείμενον έχει ως εξής: Απ' τα μάρμαρα βγαλμένος Το κορμί σου δεν γερνά Και πολύ κακά ντυμένος Βλέπεις προς την Αθηνά Μα και του Διός η Κόρη Δίχως νάχη εντροπή Επισείουσα το δόρυ Κάτι θέλει να σου πη... Σου παρατηρούν τα μέλη, Σαν περνούνε απ' εκεί Και συ ρίπτεις κάτι βέλη... Γιατί δεν φορείς βρακί
032	20/03/1894	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Σιγάλας	Έχεις λαρύγγι αηδονιού, τσακίσματα ποικίλα,

			Εἰς τὸν Σιγάλαν					ἔχεις προσόντα πίθηκος καὶ σὺ σαν τὸν ... Γκορούλλα, ὅμως μανία φοβερή σου μῆκε στο κουρούπι μεσ' τα καλά καθούμενα ν' ἀκούμε... τὸν Τρικοῦπη !
032	20/03/1894	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εἰς τὸν Αργυρόπουλον	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Σύλλογος «Παρνασσός»	Εμάζεψες στὸν «Παρνασσό» προχθές γιὰ τὰ πειράματα ἄνδρες, γυναῖκες καλλονές, ξανθὰ μαλλιά, περούκες... κι ἀν ἔχης κι' ἄλλα σαν προχθές νὰ δείξης ἴδια πράγματα θα εἶνε προτιμότερο νὰ ρίχνης... τρακατρούκες !
033	27/03/1894	4	Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Αντωνιάδης	Επλησίασα τὸ μνημεῖον τῶν Ἱερολοχιτῶν. - Ἱεραὶ σκιαί... εφάναξα. - Μὰ τι, ἀπὸ τώρα ; - Δεν ενοώ... - Ἀ δεν εἶσαι Ἐθνικός ρήτωρ ; Ἐτσι ακριβῶς ἀρχίζουν καὶ αὐτοί, ὅταν μας προσφωνοῦν κάθε χρόνο ... Ἱεραὶ σκιαί, τηλαυγεῖς λάμπεις, μαρμαρυγαί, ἀπαράλλακτα σαν νὰ διαβάξης τὴν «Ποικίλη Στοά»... Καὶ αὐτὴ σκιαί στενάξασαι ἀπὸ βάθους : - Ἀχ ! τι τρομερός εἶνε ὁ... Ἀντώνι... ἄδης ! Ανεχώρησα.
034	03/04/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύ- λιο	Γενικός Γραμματεὺς	Καπετανάκης	Εἰς τὸ Παλάτι ἐδόθη γέγυμα πρὸς τοὺς Γεν. Γραμματεῖς, δὲν προσεκλήθη δὲ ὁ «Γενικός Γραμματεὺς» τοῦ κ. Καπετανάκη
034	03/04/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός		Ἕγνος τοῦ Απόλλωνος	Ἵμιλος τῶν Φιλομούσων	Προχθές καὶ πάλιν ἐψάλη εἰς τὸν «Ἵμιλον τῶν Φιλομούσων» ὁ Ἕγνος τοῦ Απόλλωνος. Καθ' ἃ ἐμάθομεν μέρος τῶν εἰσράξεων θα διατεθῆ, ὅπως αγορασθῆ ἓν πανταλόνι δια νὰ καλύψῃ τὰ γυμνά τοῦ μέλη ὁ πρὸ τῆς Ἀκαδημίας φωτοβόλος θεός.
034	03/04/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός		Ἕγνος τοῦ Απόλλωνος		Καθ' ἣν ὥραν ψάλλεται ὁ Ἕγνος, εἰς φιλόμουσος κοιμάται. Καὶ ὁ παρακαθημένος μου : - Ὁ Ἕγνος πρὸς τὸν Απόλλωνα.
034	03/04/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός		Ἕγνος τοῦ Απόλλωνος	Μπετόβεν	Factum. - Δὲν μας λες, σε παρακαλῶ, τίνος μουσικοῦ εἶνε ὁ Ἕγνος πρὸς τὸν Απόλλωνα ; - Ἀπὸ τοὺς μεγαλοπερπεῖς τόνους δὲν καταλαμβάνεις, ὅτι εἶνε τοῦ Βετχόβεν !
034	03/04/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός		Ἕγνος τοῦ Απόλλωνος		Ὅλος ὁ κόσμος ἐνὸς ἐψάλλετο ὁ Ἕγνος, μετρησιώθη εἰς τὰ ἐκλειεῖς ἡμέρας τοῦ παρελθόντος καὶ πολλοὶ συγκινηθέντες ἐλιποθύμησαν... ἀπὸ τὴν ζέστην.
034	03/04/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός		Ἀκάθιστος Ἕγνος, Ἕγνος τοῦ Απόλλωνος		Οἱ περισσότεροι ἦσαν ὀρθοί, δια τὸ ὁποῖον κάποιος ἠκούσθη λέγων : - Μωρ' αὐτός δὲν εἶνε τοῦ Απόλλωνος, αὐτός εἶνε ὁ «Ἀκάθιστος Ἕγνος».

034	03/04/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός		Ύμνος του Απόλλωνος		Μετά το τέλος οι παρευρεθέντες διεσπάρησαν εις τας οδούς άδοντες: Ανάθεμά σε Ύμνε που μ' απεκοίμησες Και ήλθε το πουλί μου και δεν μ' εξύπνησες.
034	03/04/1894	4	Ο ΥΜΝΟΣ Συνέντευξις μετά του Απόλλωνος	Φωνογράφος		Ύμνος του Απόλλωνος	Νικόλ (Nicole), Όμιλος των Φιλομούσων	Μετά την προχθεςινήν εσπερίδα του «Όμιλου των Φιλομούσων» ευρέθην εις δυσχερή θέσιν προς τον εαυτόν μου. Είνε αυτός ο Ύμνος, ως τον ήκουεν ο Μουσηγέτης, και πρέπει να κλαύσω εκ της συγκινήσεως ή δεν είνε αυτός και τότε πρέπει να κλαύσω τας 3 δραχμάς μου ; Εσκέφθην να μεταβώ προς λύσιν της απορίας μου εις τον κ. Μακρήν, αλλ' επειδή αυτός ηδύνατο να μου είπη, ότι απώλεσε τας μουσικάς του γνώσεις, αφ' ότου δυστυχώς έχασε την <i>αρμονίαν</i> του προς όλα τα κόμματα, απεφάσισα να μεταβώ προς αυτόν τον Απόλλωνα, όστις γυμνός, ένεκα της οικονομικής καταστάσεως, ίσταται ριγών επί μιας στήλης της Ακαδημίας. Ήτο ακριβώς μεσονύκτιον. Εις το κηπάριον κάποιος εμάζευνεν <i>αγριολούλουδα</i> ... του Μποέμ. Μετά σεβασμού χαιρετώ τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλην, οίτινες εκ περιφρονήσεως ή εκ του βάρους των ενδυμάτων των δεν εγείρονται καν ολίγον των μαρμαρίνων εδρών των. Προχωρώ και αρχίζω : - Κλύθι μευ αργυρότοξε... Αλλ' ο θεός του φωτός αντί άλλης ενδείξεως προσοχής κρύπτει επιμελώς την <i>λύραν</i> του και λέγει προς την Αθηνάν : - Φαίνεται θα είνε κανένας χρηματιστής... Τρόμος φοβερός με κατέλαβεν ακούσας την θείαν φωνήν του. - Όχι, προσέθηκα, όχι δεν έχεις ουδένα τοιούτον φόβον κλοπής. Έρχομαι να πληροφορηθώ, εάν ο Ύμνος, τον οποίον ήκουσα απόψε, είνε ακριβής. - Εκ των εφημερίδων έμαθον, ότι είνει ιδικός μου, αλλ' εγώ δεν τον αναγνωρίζω... - Και ποιος άρα γε τον ετόνισεν ; Ο Απόλλων έστρεψε τα γυμνά νότα του και ταπεινή τη φωνήν απήντησεν : - Ο Νικόλ..... Πιθανό να ήτο συμβολική παράστασις, πιθανόν να ήθελε να εννοήση τον κ. Nicole όστις συνεπλήρωσε τον Ύμνον, αλλά και ουδόλωσ απίθανον να προσέθηκε

								μίαν ή δύο συλλαβάς, αίτινες να μη έφθασαν μέχρις εμού. Ταύτα ήσαν αρκετά. Επείσθην, ότι ο Ύμνος εις τον εν Δελφοίς Απόλλωνα είνε γνήσιος – τουλάχιστον όσον και αι αρχαιότητες του Ψευδοθόδωρου - και ανεχώρησα με την πεποίθησιν, ότι η Γαλλική Σχολή ωφέλησεν αναμφισβητήτως την ανθρωπότητα, αλλά προ πάντων τον «Όμιλον των Φιλομούσων».
034	03/04/1894	4	ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ	Άνευ Μαργαριτών			Θέατρο Ποικιλιών	Αύριον γενήσεται εν τω Σταδίω μέγας πεζοπορικός αγών. Θα συμμετάσχωσιν οι κ. κ. Π. Πατρίκιος, Δεσενιέ, και Παχύς μέλλοντες να τρέξωσι ventre a terre. Οι Ελληνοδίκαιοι, υπό την προεδρείαν του κ. Μαυρογένη, θ' ακολουθώσιν επί ποδηλάτου, το δε γέρας – ζεύγος τιραντών – απονεμηθήσεται τω νικητή εν τω Θεάτρω των Ποικιλιών.
034	03/04/1894	4	ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ	Άνευ Μαργαριτών	Δράμα	Λευκόν Δράμα		Εν τω προπαρασκευαζομένω προς την παράστασιν υπο ερασιτεχνών <i>Λευκό Δράματι</i> το πρόσωπον της Μαιρής υποδυθήσεται η Mis Triotis. Αγγλίσ βέβαια.
034	03/04/1894	4	ΣΤΟΝ ΜΟΝΤΕΝΕΓΡΟ	ΕΓΩ	Κωμειδύλιο		Καλαποθάκης	Μπρε Μοντενέγρο αδελφέ, γιατί να χολοσκάνης ; Σκέψου και συ σαν άνθρωπος με λογικό λιγάκι ! Με τόσα άγρια θηλυκά που έχεις, δεν μας φτειάνεις Κανένα κωμειδύλλιον αλλά Καλαποθάκη !
035	10/04/1894	2	ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ	ΤΙΜΟΣ			Εταιρεία «Φύλων του Λαού»	Κυριακή. Η δενδροστοιχία. Όλα μαγευτικά, όλα θαλπος και άνοιξις και ζωή. Γλυκός ήλιος, γλυκά μάτια, γλυκύτερα μειδιάματα. Φωναίς, κακό... το «Σκριπ» μια δεκάρα. Το απόγευμα όμως κόσμος διόλου. Το Ζάππειον, το Σύνταγμα αι Αθήναι ολόκληροι υποφέρουν από <i>ακοσμίαν</i> . Εις την Εταιρίαν των «Φύλων του Λαού» μία συναυλία με ποιήματα ερωτικά, λυρικά, κλέφτικα και ηρωικά μου υπενθυμίζει τας Ανθολογίας του κ. Ανέστη Κωνσταντινίδη. Αγοράζω το «Βέλος», εφημερίδα του «Ποδηλατικού Συλλόγου», αλλά το αποθέτω αμέσως, διότι είδα, ότι μ' αυτό το «Βέλος» πλήττει κανείς στ' αληθινά.
035	10/04/1894	2	ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ	ΤΙΜΟΣ	Ιταλικό μελόδραμα			Δευτέρα. Νηστεία . . . εις τους αντιπολιτευομένους. Ταραμάς και έλαιον, ιταλικόν μελόδραμα και... έλεος !
035	10/04/1894	3	<i>Γελοιογραφία</i>		Κωμωδία	Αμφιτρώων	Θέατρο Κωμοδιών	Αλκμήνη και Αμφιτρώων. Εν τω θεάτρω των κωμοδιών
036	17/04/1894	2	ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ Τηλεγραφήματα του Σκριπ εκ του		Δράμα		Καλαποθάκης	Εξ Αταλάντης. Εκ της αυτής. Τραβήξαμε για τ' άλλα τα χωριά

			θεάτρου των καταστροφών ή μάλλον εκ του θεάτρου των «Κωμωδιών» - Τα πεδία των σεισμών και τα παιδιά των σεισμών και τα παιδιά των εφημερίδων					να σώσουμε τους πάσχοντες με... την παρηγοριά. Πρωθυπουργός απέστειλε με ένα αμαξάκι σ κ η ν ά ς από τα δράματα κάποιου Καπαλαποθάκη.
038	01/05/1894	2	ΕΠΙΚΑΙΡΑ	Μανής		Ύμνος του Απόλλωνα		Και πάλιν η πρωτομαγιά τα ίδια και τα ίδια... Οργά η φύσις προς ζωήν κι ο κάμπος πρασινίζει, αμέριμος ο γάιδαρος κυλιέται στα γρασίδια κι ύμνους σαν του Απόλλωνος περιπαθείς τονίζει, οι ζέφυροι κι οι μυρουδιές το τόπον πλημμυρίζουν κι αρχίζουν οι υπόνομοι ολίγο να μυρίζουν.
038	01/05/1894	2	ΜΑΓΙΑΤΙΚΑ	GAMIN			Θέατρο Κωμωδιών	Εφέτος η μεγαλειτέρα πλεισιμονή μαγιοξύλων ήτο εν τω θεάτρω των «Κωμωδιών». Όλαι αι ηθοποιοί τας κατίσχνους και οστεώδεις κνήμας καλύπτουν με maillots, ηναγκάσθη δε κάποιος ν' αναφωνήση : - Μώρ' αυτά δεν είνε πόδια, είναι maillots-ζυλα !
038	01/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Θέατρο Κωμωδιών	Αφεύκτως η κυβέρνηση πρέπει να παρασημοφορήση τον κ. Πρίντεξην, θεατρώνη των «Κωμωδιών», όστις μετά πρωτοφανούς ευσπλαχνίας περισυνέλεξεν όλους τους ιταλούς εργάτας του σιδηροδρόμου Πειραιώς-Λαρίσης και κατήρτισε θίασον εργατικώτατον. Δεν γνωρίζομεν οποίον θα είνε το τέλος του θιάσου τούτου, πολλοί όμως πιστεύουν, ότι μετά τινος ημέρας κανείς δεν θα δύναται να τους είπη : - Άξιος ο μισθός σας !
038	01/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Αννίτα Ντ' Αγκοστίνο (Annita d' Agostino), θίασος Πρίντεξη	Δια τας γυναίκας του θιάσου τούτου η κοινωνία ουδεμίαν χάριτα οφείλει εις τον κ. Πρίντεξην, διότι ούτος δεν τας εύρεν αέργους. Πολλάί είχαν εργασίας, η δε κ. Annita D' Agostino - η πρώτη αιιδός - θα ήτο δεκτή ευχαρίστως εις όλα τα ωδικά καφερεία ενταύθα και εν τας επαρχίαις, όπου προ δεκαετίας έγινε γνωστή.
038	01/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Θέατρο Κωμωδιών, θίασος Πρίντεξη	Οι άνθρωποι εκτιμώντες την αξίαν του θιάσου μεταβαίνουνσι κατά . . . δεκάδας. Είνε αδύνατον να μη παρευρίσκωνται τριάκοντα θεαταί καθ' εκάστην εσπέραν. Το περίεργον είνε, ότι παρατηρούνται προ μηνός οι αυτοί θεαταί και αι αυταί . . . ανθοδέσμαι. Όστις δεν πιστεύει εις το θαύμα του Ιησού,

								χοράσαντος χιλιάδας ανθρώπων με πέντε άρτους μόνον, ας μεταβή εις το θέατρον των «Κωμοδιών». Με τρεις ανθοδέσμας επί ένα μήνα χορταίνει το μάτι όλων . . .
038	01/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Θέατρο Κωμοδιών	Αξιοσημείωτος είναι και η επικρατούσα εν των θεάτρω τούτω σεμνότης. Η αστυνομία ορθώς ποιούσα απηγόρευσε εις τας γυναίκας των ελευθέρων ηθών να εισέρχονται εκεί, δια να μη . . . διαφθαρούν.
038	01/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Annita D' Agostino, Θέατρο Κωμοδιών	Προχθές εδόθη και μία ευεργετική υπέρ των θυμάτων του σεισμού. Δεν θα είναι κακόν να δοθή και μία ευεργετική υπέρ των θυμάτων της κ. Agostino.
038	01/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Θέατρο Κωμοδιών	Σημείωσης αναγκαιοτάτη. Όσοι θα έχουν το θάρρος να μεταβούν εις το θέατρον αυτό καλλόν είναι να λαμβάνωσι προφυλακτικά μέτρα από το κόρο και τους κορέους των καθισμάτων.
039	08/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Όπερες	Αϊντα, Madame Angot	Θέατρο Κωμοδιών, Πρίντζης	Θέατρο «Κωμοδιών». Ο κ. Πρίντζης, ευγενώς φερόμενος, απεφάσισε να μου δώση εικόνα της πρώτης παρουσιάσεως της Aida εν Αιγύπτω, ήτις εψάλη αποκλειστικώς δια τον Κεβίδην. Κανείς άλλος δεν ήτο παρών τότε, όπως και προχθές κατά την παράστασιν της Madame Angot ήμουν μόνος εγώ. Εσκέφθην προς στιγμήν μήπως ήμην Κεβίδης... αλλ' η έλευσις κατά την δευτέραν πράξιν και ενός άλλου θεατού μ' έπεισε περί του εναντίου.
039	08/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Ιταλικός θίασος	Οι Ιταλοί από της σκηνης φωνάζουν μανιωδώς. Ο παρακαθήμενός μου : - Μα τι έχουν και κάνουν έτσι ; - Ήσαν εργατάι εις τον σιδηρόδρομον Πειραιώς – Λαρίσσης και ζητούν τα ημερομίσθιά των.
039	08/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Όπερες	Les cloches de Coreoville, Madame Angot		Factum : Τους θεατάς αναπληρούν επί των καθισμάτων αφόρητοι κορέοι. Τοιουτοτρόπως, ενώ εις την σκηνήν έχουν Madame Angot, εγώ έχω «Les cloches de Coreoville» ήτοι τους «Κώδωνας της Κορεουπόλεως».
039	08/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Θέατρο Κωμοδιών	Δια τους θέλοντας να μεταβώσιν εις το θέατρον των «Κωμοδιών» συνιστώμεν θερμώς την εντομοκτόνον κόνιν του φαρμακοποιού κ. Μαυρίκου, οδός Σταδίου κλπ.
039	08/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Επιθεώρησι, Όπερα	Καβαλλάρια Ρουστικάνα, Gran Via		Και το εξής εν... Gran via. Χθες εις την Cavalleria Rusticana αι φωναί υπερέβησαν τα όρια των αιοιδών του Μαίτου και πολλοί ενόμισαν ότι παίζεται Gaidurocavallaria Rusticana.

039	08/05/1894	2-4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Βατρί (Watry), Θέατρο Ποικιλίων	Θέατρο «Ποικιλίων». Εδώ ο κ. Watry κάμνει πολύ περιεργα πράγματα. Μαγνητίζει, υπνωτίζει και εκετλεί διαφόρους ταχυδακτυλουργιάς, αι οποίαι όμως πρέπει να ομολογήσωμεν, ότι είνε κατώτεραι από τας ταχυδακτυλουργιάς του κ. Τρικούπη.
039	08/05/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Βατρί (Watry)	Μεταξύ των περιέργων είνε ότι ο κ. Watry αποκεφαλίζει και την γυναίκα του. Ω, εάν ημπορούσαν να κάμουν το ίδιον και μερικοί άλλοι σύζυγοι !
039	08/05/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Βατρί (Watry)	Η αποκεφάλις υπό του κ. Watry ανθρώπου ζώντος ανεβλήθη επί τινας ημέρας, διότι έλειπεν ο κ. Παρασκευαΐδης, όστις ετηλεγράφησεν, ότι θέλει να ήνε παρόν δια να φιλήση τον μέλλοντα ν' αποκεφαλισθή.
039	08/05/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Βατρί (Watry)	Η κλοπή των ωρολογίων και των άλλων τιμαλφών αντικειμένων, κ. Watry, δεν μας κάμνει καμμίαν εντύπωσιν, διότι είμεθα συνειθισμένοι από τους λωποδύτας μας. Μάλιστα η επιτυχία αυτών είνε μεγαλειτέρα, διότι ενώ σεις τα' αποδίδετε πάλιν, αυτοί γίνονται άφαντοι.
039	08/05/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Δράμα, κωμειδύλλιο			Ως χελιδόνες αφίκοντο και οι ηθοποιοί μας έτοιμοι να καταλάβουν τα υπαίθρια θέατρα και να παραστήσουν όλα τα νέα έργα των αναριθμήτων συγγραφέων μας. Εφέτος τα νέα δράματα είνε ανυπολόγιστα και τα νέα κωμειδύλλια αναρίθμητα. Θάρρος, αγαπητοί χριστιανοί. Η Ελλάς απέδειξεν, ότι είνε τόπος εις τον οποίον το θάρρος δεν λείπει κατά τας θεομηνιάς. Όπως υπέστημεν τους αρουραίους, την σταφιδικήν κρίσιν, τους σεισμούς, τας καταγίδας, θα υποστώμεν και τα νέα δράματα και τα νέα κωμειδύλλια. Θάρρος !
039	08/05/1894	4	ΝΥΚΤΩΔΙΑ Ι. ΠΟΛΕΜΗΣ – Δ. ΡΟΔΙΟΣ		Δράμα	Ο τραγουδιστής	Λαμπελέτ, Πολέμης	Εις το τελευταίον φύλλον της «Μουσικής Εφημερίδος» του κ. Λαμπελέτ, ήτις ομολογουμένως πληροί μέγιστον κενόν εν τη πενιχρά ημών καλλιτεχνία, εδημοσιεύθη υπό του κ. Ροδίου περιπαθεστάτη και γλυκύτατη μελοποίησις στίχων του τρυφερού μας ποιητού κ. Ι. Πολέμη. Είνε γνωστόν τους αγαπητού μας ποιητού το λυρικών δραμάτων «Ο ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ», το οποίον από της ελληνικής σκηνής απαγγελθέν, εχειροκορητήθη υπό του φιλολογικού κόσμου, ως περιλαμβάνον αβρότητα αισθημάτων εις στίχους αγόγως λαξευτούς. Εκ του λυρικού λοιπόν τούτου δραματίου ο κ. Ρόδιος εμελοποίησε την κατωτέρω κομψήν νυκτωδίαν : Αν μ' αγαπούσες λίγο που τόσο σ' αγαπά θα ξύπναγες ν' ακούσης τα λόγια που θα πω.

								<p>Κι αν ήθελες τ' ακούσει, αγάπη μου χρυσή, ψηλά 'ς το παραθύρι θα πρόβαλες και συ.</p> <p>Κι αν μ' έβλεπες πός κλαίω για σε δειλά-δειλά, θα μ' άνοιγες τη θύρα ναρθώ κι εγώ ψηλά.</p> <p>Κι αν ένοιωθες τι πόθος μες 'ς την καρδιά μου ζη, θα μούλεγες : μη φύγης, θα φύγωμε μαζί.</p>
040	15/05/1894	1	ΑΝΑΦΟΡΑ Ο Ερμής του Πραξιτέλους προς την Σ. Κυβέρνησιν.	Αβδηρίτης		Ύμνος του Απόλλωνος	Όμιλος των Φιλομούσων	[...] Εάν δε πρόκειται να μου λείψη κανέν μέλος, εύχομαι τούτο να είνε παρόμοιον προς το μέλος του Απόλλωνος, το οποίον έψαλεν ο «Όμιλος Φιλομούσων».
040	15/05/1894	2	ΑΠΟΚΕΦΑΛΙΣΙΣ	Μανής	Κωμειδύλ λιο		Βατρί (Watry), Θέατρο Βαριετέ	<p>Ω συ Βατρί, πού να σε βρω δεν τόλπριζα ποτέ που παίζεις μες στα δάχτυλα της μαγικής τους τρόπους, που κάνεις τόσα θαύματα εις το «Βαριετέ» και –όπερ σπουδαιότερον- που κόβεις τους ανθρώπους, ιδού ! μπροστά σου στέκομαι με χέρια σταυρώμενα και το σπαθί σου τρόχισε και κόψε με κ' εμένα.</p> <p>Εμπρός, Βατρί, παρακαλώ, καθόλου μη διστάζεις, τι άνοιξες τα μάτια σου και μ' άγριο κυττάζεις ; Πάρε μαχαίρι δίκοπο στο δυνατό σου χέρι, ποσώς μη συλλογίζεσαι, αγαπητέ, το χάλι μου, αφού αυτό το ζήτημα δεν σε ενδιαφέρει και επί τέλους, να σου πω, ορίζω το κεφάλι μου.</p> <p>Εμπρός, αμέσως κόψε με αλλοιώς θ' αυτοκτονήσω, το πήρα πια απόφασι στον κόσμον να μη ζήσω. Μη μ' ερωτάτε –τίποτε, το θέλω να πεθάνω, γιατί ποιος ξέρει τι μπορεί να γίνη στην υφήλιον... Κόψε με γρήγορα, Βατρί, πριν κι' άλλους στίχους κάνω και –όπερ φοβερώτερον- πριν γράψω κωμειδύλλιον.</p> <p>Ω ! τι καλά στον θάνατο μονάχος να πηγαίνω, μ' αρέσει πάντοτε να ζω, μόνον για να πεθάνω... Τώρα στου χάρου τ' άδυτα ο νους μου προχωρεί, που άλλοτε τα νόμιζα μυστήριον και χίμαιρα, αν δε γι' αυτά τα λόγια μου κανέννας απορή,</p>

							<p>αυτός βεβαίως, κύριοι, δεν πέθανε ως σήμερα.</p> <p>Βαρέθηκα, μα τον Θεό, σ' αυτή τη Ρωμηοσύνη νάχω κουβέντα πάντοτε του Λόρδου την βαλβίδα, να τρέμω μήπως σαλευθή η διεθνής ειρήνη, να βλέπω αν θα πουληθή η δόλια μας σταφίδα, εάν εκείνος έκλεψε, αν βγήκαν τα βεράτια κι αν αστυφύλαξ έκαμε κανένανε κομμάτια.</p> <p>Αρσενικοί και θηλυκοί, που τρέχατε με φούρια στου Μοντενέγκρου άλλοτε ποιος να πρωτοπροφθάση κι εβλέπατε σφαζόμενα μουλάρια και γαϊδούρια, εμπρός ! εις θέαμα καινόν καθένας ας κοπίσση... Προφθάστε σε σφάζιμο ανθρώπου να τρυφήσετε, τόσον ωραίο θέαμα δεν πρέπει να τ' αφήσετε.</p> <p>Για δεξ καιρό που διάλεξα, Βατρί, για να με κόνης τόρα π' αλλάζ' η κλασική της Ρωμηοσύνης όνις, τόρα που σ' όλας τας Αυλάς ο βασιλεύς πηγαίνει και στους παθόντας εκ σεισμού στους ξένους θα συσταίνη, κ' οι ξένοι με συνεισφοράς το κράτος θα γεμίσουν, ίσως δε κι όλοι οι Ρωμηοί κάτι απ' αυτές τσιμπήσουν !</p> <p>Με δίδης όμως προσοχή εις ό,τι κι αν μιλήσω, σε βεβαιώ δεν σκέπτομαι τον οίκτον να κινήσω, αν δε με λίμα δυνατή, γεμίζω τον αέρα, όποιος πεθαίνει, πάντοτε κάτι να πη ευρίσκει, κι ουδέ βωβός ευρίσκεται στις γης αυτής την σφαίρα που να μη λέγη τίποτε οπόταν αποθήσκη...</p> <p>Βατρί, τελειώνω... κόψε με ως που να πω κρεμμύδι, αλλά δε θέλω φίλημα, ω Παρασκευαΐδη, και για συχώρια, χριστιανοί, μη λάβετε τον κόπο, ναι μεν μου κόβει σήμερα στ' αλήθεια το κεφάλι, όμως ο κύριος Βατρί γνωρίζει κι άλλον τρόπο, κι εντός ολίγου δυστυχώς... θα ζωντανέωω πάλι.</p>
040	15/05/1894	2	ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΛΛΗΝΗΝ	ΕΓΩ		Δουμάς	Τα λουτρά της Κυλλήνης φωταγωγημένα δι' ενετικών φανών. Το <i>Μέγα Ξενοδοχείον</i> λάμπει, ο <i>Ξενών</i> και το <i>Καφεστιατόριον</i> φωτοβολούσι. Η μεγαλοπρέπεια του θεάματος και η ευγένεια του

								κ. Δουμά δεν έχουσιν όρια. Πάντοτε είχαν την ιδέα, ότι ο Dumas είχε έξοχος συγγραφέας και... Λαμπρός διευθυντής σιδηροδρόμων.
040	15/05/1894	2	ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΛΛΗΝΗΝ	ΕΓΩ	Δράμα	Αντωνία, Κυρία με τας Καμελίας	Δουμάς	- Ποιον έργον του Dumas σου αρέσει ; Η «Κυρία με τα Καμελίας», η «Αντωνία», η... - Όχι. Εμένα μου αρέσουν τα λουτρά που έκανε εδώ.
040	15/05/1894	4	ΣΥΝΑΥΛΙΑ				Θέατρο Φαλήρου, Όμιλος των Φιλομούσων, Ούγγερ, Σάιλερ, Φιλαρμονική Εταιρία Αθηνών	Σήμερα την 5 μ.μ. ώρα εν τω θεάτρω του Ν. Φαλήρου δίδεται υπό της «Φιλαρμονικής Εταιρίας Αθηνών» τη συμπράξει του εν Πειραιεί «Όμιλου των Φιλομούσων» συναυλία ωδική και οργανική υπέρ των εκ του σεισμού παθόντων. Μουσικός διευθυντής ο κ. Ούγγερ, διευθυντής της ορχήστρας ο κ. Σάιλερ, τεμάχια εκλεκτά, τιμή εισόδου δραχμάς 2.
041	22/05/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Τσόχας	Εάν είχομεν πρωθυπουργόν τον Καζιμίρ και παρηγείτο, αφεύκτως διάδοχός του έπρεπε να είναι ο... Τσόχας.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	ΝΙΚΜΑΝ			Ταβουλάρης	Νωρίς νωρίς μας πλάκωσαν η ζέσταις φέτος πάλι, και τούτου ένεκα νωρίς τα θέατρα θ' αρχίσουν μα πέρασι δεν θάχουνε, ως φαίνεται μεγάλη και γαρ οι γράφοντες γι' αυτά θα κωλυσιεργήσουν ! Κι ο Ταβουλάρης ούτω πως, ο φίλος Επτανήσιος, μη έχων τι καινοφανές εφέτος να μας δείξη, πολλάκις θα εμφανισθή και πάλιν ως μαρκήσιος, ιππότης, κόμης και λοιπά όπου θα μας εκπλήξη ! Θα ιδούμε φέτος κοιμητάς ομού με τας κυρίας των χρήμα να χύνουν αφειδώς, προ πάντων λουδοβίκεια, μα 'ς την πραγματικότητα θα τρίβουν τας κοιλάς των και όλοι τους θα χρεωστούν τα δόλια τους ενοίκια !
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Σύνδεσμος Δραματικών συγγραφέων	Χαράς ευαγγέλια ! Οι συγγραφείς μας εμάλωσαν με τους ηθοποιούς και συνεπώς δεν θα δώσουν τα έργα των παραστήσουν. Ημείς ανεπιφυλάκτως θα κηρυχθώμεν υπέρ των συγγραφέων.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Σύνδεσμος Δραματικών συγγραφέων	Ίνα επιβληθώσιν οι συγγραφείς συνεσσωματώθησαν και κατήρτισαν σύνδεσμον δραματικών. Εις αυτόν έλαβον μέρος 27 συγγραφείς δραμάτων, κωμωδιών και κωμειδυλλίων. Τι ευφορία ! Και βεβαίως αφού η πνευματική παραγωγή δεν προσβάλλεται ούτε από τον λίβαν, ούτε από την φυλλοξήραν, ούτε από τους αρουραίους !
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Σύνδεσμος	Εκ των μελών του συνδέσμου τούτου τινα εδήλωσαν, ότι δεν

							Δραματικών συγγραφέων	έχουν γράψει τίποτε δια το θέατρον, αλλ' ότι προτίθενται να γράψουν. Περιμένομεν να ιδώμεν πόσαι αιτήσεις θα γίνωσι συγγραφέων του μέλλοντος εκ του βρεβοκομείου.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Σύνδεσμος Δραματικών συγγραφέων	Και διατί η διάστασις ατή ; Οι ηθοποιοί δεν εννοούν να πληρώνουν ποσοστά δια τα έργα. Γενικός έχουν άδικον. Οι συγγραφείς πρέπει να διαιρεθούν εις δύο τάξεις : Εις εκείνους, οι οποίοι πρέπει να πληρώνονται και εις εκείνους, οι οποίοι πρέπει να πληρώσουν.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Δράμα, Κωμειδύλλιο		Καλαποθάκης	Κατά την συνέλευσιν των συγγραφέων ηκούσθησαν πολλά νόστιμα πράγματα και εν φοβρόν, δηλαδή ότι ο κ. Καλαποθάκης έχει έτοιμα τρία νέα δράματα και δύο κωμειδύλλια.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία		Συνοδινός	Ο κ. Συνοδινός είπεν, ότι έχει τρεις τραγωδίας δια να δώση εφέτος, τον <i>Ορκον</i> , τα <i>Ψαρά</i> και της <i>Σπέτσαις</i> . Καλόν είνε να μετωνομάση το πρώτον εις <i>Υδραν</i> , δια να έχη ολόκληρον την θωρηκτήν μας μοίραν.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Κωμειδύλλιο		Συνοδινός	Και ολίγα κωμειδύλλια, κ. Συνοδινέ, με τα ονόματα των ατμοτελωνιδων <i>Αλφειός</i> , <i>Χελιδόν</i> , <i>Κίχλη</i> δεν θα είνε άσχημα. Θα έχετε ολόκληρον στόλον... δραμάτων ν' αντιτάξητε κατά των αντιπάλων σας και θα είσθε κύριος του θεάτρου κατά θάλασσαν.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Κωμειδύλλιο	Οι Σφουγγαράδες	Κορομηλάς, Κοτσελόπουλος	Και μία σύμπτωσις. Ο κ. Κορομηλάς έχει κωμειδύλλιον «Οι Σφουγγαράδες,» εφάνη δε προχθές, ότι υπό τον αυτόν τίτλον έχει κωμειδύλλιον και ο κ. Κοτσελόπουλος. Προφανώς του δευτέρου, δεν θα κατέρχωνται εις τον βυθόν της θαλάσσης με μηχανήματα και καθόλου παράδοξον να βουλιάξουν.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Κωμειδύλλιο	Οι Σφουγγαράδες	Κοτσελόπουλος	Δυστυχώς δια τον συγγραφέαν άλλοι σφουγγαράδες έχουν βγάλει σφουγγάρια, τα οποία ευχόμεθα να μη τα μεταχειρησθούν οι ακροαταί.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Ιταλικός θίασος του Πρίντεζη, Θέατρος της Ομονοίας, Πρίντεζης	Και τώρα εις το θέατρον της «Ομονοίας». Εκεί κατεσκήνωσε προσωρινώς ο Ιταλικός θίασος του κ. Πρίντεζη, όστις κυριολεκτικώς κάμνει θαύματα. Όλοι οι ηθοποιοί του έχουν φωνάς λαμπροτάτας χωρίς... να τρώνε.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Θεατές	Μεταξύ δύο θεατών : - Μα γιατί φωνάζουν αυτοί εκεί πάνω ; - Δεν ξέρεις την παροιμία που λέγει, ότι όποιος δεν φωνάζει ψωμί δεν του δίνουν ;
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Πρίντεζης	Ο κ. Πρίντεζης δια να μη βλέπουν εκ των περίξ οικιών έθεσε μεγάλα πανιά. Πολλοί εξήγησαν το φαινόμενον, ότι ο θίασος

								πρόκειται ν' αναχωρήσει άναυλα και ύψωσε τα ιστία.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Επιθεώρη ση, Κωμωδία	Γκραν Βία (Gran Via), A la recherche du bonheur		Η Gran Via ελκύει κόσμο, η A la recherche du bonheur όμως δύναται να εξελληνισθή επί το πραγματικότερον : <i>Εις αναζήτησιν θεατών.</i>
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Τραγωδία	Καίσαρ και Μαρία	Θέατρο Ποικιλίων, Χαρίσης	Εις των «Ποικιλίων». Ο κ. Χαρίσης απεφάσισε να χαρίσει τας εισπράξεις του δράματός του «Μαρία-Καίσαρ» χάριν των εκ του σεισμού παθόντων. Ο κόσμος συνέρρευσε τόσον άφθονος, ώστε η επιτροπή υπέρω των θυμάτων του σεισμού... ηναγκάσθη να πληρώση και ολίγα των εξόδων.
041	22/05/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Δράμα			Τώρα ποιος φίλάνθρωπος θ' αναλάβη να έλθη επίκουρος υπέρ των θυμάτων του δράματος ;
041	22/05/1894	4	ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΕΝ ΤΩ ΖΑΠΠΕΙΩ		Δράμα, Όπερα	Ο Λεωνίδας εν Θερμοπύλαις, Carmen	Βονιτσιόλης, Όμιλος των Φιλομούσων, Bizet	Υπήρξεν η ωραιότερα εξ όσων εδόθησαν υπό του «Όμιλου των Φιλομουσών». Και έπρεπε να ήνε. Η επιμέλεια και προσοχή περί την εκτέλεσιν απεδείκνυον, ότι τα μέλη κατήγοντο υπό του πρόποντος αισθήματος προς τον ευεργετούμενον maestro Βονιτσιόλην, του οποίου η εργασία εν Αθήναις – δεν υπερβάλλομεν – θα μείνη αναμφιβόλως ιστορική. «Ο Λεωνίδας εν Θερμοπύλαις» αναδεικνύει μουσικόν τεχνίτη εντελώς κάτοχον των μυστηρίων της τέχνης, αλλά δεικνύει και νουν εμπνεόμενον ειλικρινώς και μετά δυνάμεως. Εχειροκροτήθη θερμότατα, επαξίως. Αλλά ενώ η εκτίμησις αύτη μαρτυρεί την ανάπτυξιν της μουσικής ευθυκρισίας του κοινού, παραδόξως η ιδέα αυτή πολεμείται υπό της ψυχράς υποδοχής, της οποίας έτυχεν έργον εξάισιον, το intermede της 4 πράξεως της Carmen του πολυθρηνήτου Bizet. Και μη νομίσετε, ότι το έβλαπεν η εκτέλεσις. Μέχρι τούδε πάντοτε υψώσαμεν τους ώμους οσάκις οι θαυμασταί του Όμιλου, συνέκρινον τούτον προς τας ευρωπαϊκής φήμης απολαούσας ορχήστρας, αλλά σας βεβαιούμεν, ότι του λοιπού θα γίνωμεν διαπρήσιοι κήρυκες της αληθείας ταύτης, αν συμβή να παριστάμεθα πάντοτε προς τοιαύτης λεπτότητος, καλαισθησίας και αληθούς εμπνεύσεως, οποίαν έδειξεν ο Όμιλος κατά την εκτέλεσιν προχθές του έργου του Bizet του οποίου το πυρ της εμπνεύσεως αμιλλάται προς την θαμβωτικήν μεγαλοπρέπειαν και πρωτοτυπίαν της ενοργανώσεως. Όλα λοιπόν εξάισια !
042	29/05/1894	1	ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΙ	Hambro			Ταβουλάρης	Τηρείται μουσικόν, αλλ' είνε ακριβές. Σκοπός της αφίξεως των απεσταλμένων τούτων είνε να

								συμβιβάσωσι και τους δραματικούς ημών συγγραφείς μετά των ηθοποιών μας. Αντηλλάγησαν και αι τυπικά επισκέψεις μεταξύ Γκραν Δούφ και Διον. Ταβουλάρης.
042	29/05/1894	1-2	ΦΟΛΑΙ	ΕΓΩ			Θέατρο Ομονοίας, Αννίτα Ντ' Αγκοστίνο (Annita d' Agostino), Τέκλα Κορδοβέ (Tecla Cordove)	Ο οδοντωτός σιδηρόδρομος και οι οδοντοίατροί μας φέρουν εις το άκρον της γραφίδος μας την εξής παρατηρήσιν : Δύο οδοντοίατροί, οι κ. κ. Καρακατσάνης και Μπρέλης κατοικούν πλησίον του θεάτρου της «Ομονοίας». Διατί αυτό ; Μήπως δια να έχουν πελάτας εκείνους που τους πονεί το δόντι την Cordove και την D' Agostino ;
042	29/05/1894	2	ΦΟΛΑΙ	ΕΓΩ			Θίασος Πρίντεζης, Πρίντεζης	Μοιραίως πάλιν ήλθαμεν εις τον θιασον του κ. Πρίντεζη, όστις αύριον ή μεθαύριον αναχωρεί. Δεν γνωρίζομεν αι Αθήναι, εάν θα έχωσι το ευτύχημα να φιλοξενήσωσι τοιούτον θιασον, αλλά βεβαίως ο κ. Πρίντεζης ποτέ δεν θα εύρη αιδούς τοιούτους να... τρωγουν άπαξ της εβδομάδος.
042	29/05/1894	2	ΦΟΛΑΙ	ΕΓΩ			Ιταλικός θιασος Ομονοίας	Διαδίδεται μετ' επιστάσεως, ότι χθες εδείπνησεν ο χορός του ιταλικού θιάσου της «Ομονοίας». Ημείς αναγράφομεν την είδησιν μετ' επιφυλάξεως.
042	29/05/1894	2	ΦΟΛΑΙ	ΕΓΩ	Επιθεώρη ση	Gran Via	Πρίντεζης	Προχθές όλοι οι θεαταί ανεκάλυψαν μίαν ομοιότητα περιεργον. Εις των αιοδών εις την Gran Via μοιάζει καταπληκτικός τον κ. Θεοτόκην. Κύριε Πρίντεζη, δεν τον στέλλετε δια κανέν δάνειον εις το Λονδίνον !
042	29/05/1894	2	ΦΟΛΑΙ	ΕΓΩ		Τενόρος		Διάλογος ακουσθείς προχθές. - Πρέπει να ομολογήσωμεν, ότι εις τον ανάγιον αυτό της μουσικής επιπλέει ο τένορος... - Βέβαια επιπλέει, αφού οι άλλοι τα έκαμαν θάλασσα.
042	29/05/1894	2	ΦΟΛΑΙ	ΕΓΩ	Τραγωδία	Φαύστα	Θίασος Μένανδρος, θιασος Πρόδος, θέατρο Ορφανίδου, θέατρο Παράδεισος, Τσόχας, Ζαν Νταράς (Jeanne D' Arras)	Χθες ήρχισεν ο θιασος «Μένανδρος» εις του κ. Τσόχα με την Φαύσταν και ο θιασος «Πρόδος» εις τον Παράδεισον. Απόψε θα τρελάνη κόσμον με τα νέα της τραγούδια εις το κομψόν θέατρον του Ορφανίδου η παλαιά γνώριμος των Αθηνών Jeanne D' Arras. Περί όλων αυτών θα έχη τον λόγον εις το επόμενον φύλλον ο ειδικός συνεργάτης μας... Λειλά.
042	29/05/1894	2	ΣΤΟΝ ΤΑΚΗ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Ληστές, Πειραταί	Σίλλερ	Κόπιασε 'στα μέρη τώρα τα δικά μας, συ που το λημέρι του Τεκέ κρατάς ! Κι έλα για ν' ακούσης μέσ' στα θεάτρα μας τους Λ η σ τ ά ς του Σίλλερ και τους Π ε ι ρ α τ ά ς.
042	29/05/1894	4	Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΖΑΠΠΕΙΟΥ	GAMIN			Λάμπρου Μίκιος	Εννοείται, ότι το εξ' αριστερών κυλικείον επώλησε διπλάσια από το αντικρινόν του. Και η ευγενεστάτη κυρία Δηλιγιάννη μας το

			Αφιερώνται εις τους παθόντας... εκ της εορτής.					έλεγε με κρυφό παράπονο. Σημειώσατε, ότι απ' εκεί είχαν και μπύραν και χοιρομέρια ! Ημείς φρονούμεν, ότι σπουδαίως συνετέλεσεν εις την κατανάλωσιν του ζύθου η παρουσία του κ. Μ. Λάμπρου ως πωλητού.
043	05/06/1894	1	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Ηθοποιοί, Συγγραφείς	Ο συμβιβασμός των ηθοποιών μετά των συγγραφέων ετελείωσε. Και το περιέργον είνε, ότι έκαμε τον συμβιβασμόν δια μιας εγκυγκλίου ο κ. Τρικούπης.
043	05/06/1894	1	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Δράμα	Μιχαήλ Στρογκώφ	Θίασος Μένανδρος, θίασος Πρόοδος, θέατρο Ομονοίας	Ευτυχώς ακόμη δεν ήρχισαν τα νέα έργα. Ο θίασος «Μένανδρος» παραμένει πιστός εις τα πάτρια και μας διασκεδάζει με τον Μιχαήλ Στρογκώφ, ο θίασος «Πρόοδος» παριστά κωμωδίας παρελθούσης εσοδείας και μόνος ο ιταλικός θίασος του θεάτρου της «Ομονοίας» παριστά θέαμα... αξιολύπητον.
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Τέκλα Κορδοβέ (Tecla Cordove)	Κατά την προχθεσινήν παράστασιν κάποιος εκ των ακροατών επέταξεν επί της σκηνης προς την δεσποινίδα –δεν ορκιζόμεθα– Tecla Cordone εν ακούρι με διάφορα άλλα σαλατικά. Ο τολμηρός αυτός ακροατής τι ήθελεν άρα να σημάνη δια του συμβολικού τούτου δώρου ;
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Τέκλα Κορδοβέ (Tecla Cordove)	Σκέψις γυναικός του χορού καθ' ην ώραν έπεσε το ακούρ επί της σκηνης : - Ου συ με λαιδώρεις, αλλ' ο τόπος.
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Τέκλα Κορδοβέ (Tecla Cordove)	Σκέψις ανδρός εκ του χορού. - Δόξα τω Θεώ. Μόνον κατ' αυτόν τον τρόπον θα φάμε απόψε λίγη σαλάτα.
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Τέκλα Κορδοβέ (Tecla Cordove)	Μια συνάδελφος εφοβείτο μήπως ο θίασος αυτός φύγη. Και εις αδιόρθωτος καλαμπουριστής : - Α τώρα αδύνατον να φύγη, αφού <i>αγκουροβόλησε</i> !
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Τέκλα Κορδοβέ (Tecla Cordove)	Και μία σημείωσις. Ο ρίψας το ακούρι μανθάνομεν, ότι είνε <i>κοβυλλιστής</i> εις το χρηματιστήριον. Τοιούτος εχρειάζετο δια θιασον προ πολλού πεθαμένον... της πείνας.
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Τέκλα Κορδοβέ (Tecla Cordove)	Εις γαλλομαθής : - Καλέ αυτό δεν ήτο αποδοκιμασία.. τουναντίον της το έκαμε δια να την <i>αγκουραζάρη</i> .
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Θέατρο Τσόχα, θίασος Μένανδρος	Θέατρον Τσόχα. Ο θίασος «Μένανδρος» ετοιχοκόλλησε υπερμεγέθη προγράμματα ταυ απαρτίζοντος αυτόν προσωπικού. Μεταξύ τούτου βλέπομεν τρεις μηχανικούς, δύο κουρείς, πέντε σκηνογράφους, δύο ταμίας, τέσσερας επιμελητάς και δεν

								ενθυμούμεθα ακόμη τι άλλους. Εάν πληρώνονται αυτοί όλοι αφεύκτως, οι ηθοποιοί του θιάσου τούτου, δεν θα έχουν... αρτοποιήλην.
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Θίασος Μένανδρος	Προς συμπλήρωσιν του προγράμματος του προσωπικού του θιάσου «Μένανδρος»: Χ. Τρικούπης, πρωθυπουργός του θιάσου. Αγ. Γερμανός, μητροπολίτης τους θιάσου. Σημαντήρας, πρόεδρος του Αρείου Πάγου του θιάσου κλπ.κλπ.
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Ασλάνης, θέατρο Ορφανίδου	Θέατρον Ορφανίδου. Μεγίστη ποικιλία. Γυμναστική, υποδρόμιον, ακροβατικά, γυμνάσια. Ο κ. Ασλάνης μεταξύ των άλλων ανακάλυψε και το μικρόβιον... της γυμναστικής. Μία δεσποινίς μόλις εξελθούσα του βρεφοκομείου κάμνει θαύματα επί αίωρας ύψους επικινδύνου δια γίγαντα.
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Θέατρο Ορφανίδου	Η μικρά αυτή δεσποινίς εκ του ύψους εκείνου αφίνεται εις το κενόν και πίπτει επί δικτύου. Γενική αγανάκτησις υπάρχει, διατί το δίκτυον αυτό δεν συλλαμβάνει... πλειότερους θεατάς.
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Ασλάνης	Το υποδρόμιον του κ. Ασλάνη έχει και Clowns ευθυμοτάτους, αλλ' όσοι έχουν συναναστραφή έστω και επ' ολίγον τον πρωθυπουργόν μας, ομολογούν, ότι είνε μηδέν απέναντί του.
043	05/06/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά			Ζαν Νταράς (Jeanne D' Arras), θέατρο Ορφανίδου	Από χθες με τα ζωηρά τραγούδια της η Jane Darras ήρχισεν εις το θέατρον του Ορφανίδου να τρελλαινίη κόσμον. Είνε παλαιά γνώριμος των Αθηνών η χαριτωμένη αιοδός, δια την οποίαν εις ποιητής τότε έγραφε : Κι ο νους μας κ' η καρδιά... κι ο παράς Γοργά πετούν σιμά της Jane Darras !
043	05/06/1894	4	ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ	Άνευ Μαργαριτών	Δράματα, Κωμειδύλια, Κωμωδίες			Υπεβλήθησαν προς παράστασιν εις του ενταύθα θιάσους 2500 κωμειδύλια, 1500 κωμωδία και 100 δράματα. Οι θίασοι θα κάμουν παραστάσεις... εις την κυβέρνησιν.
043	05/06/1894	4	ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ	Άνευ Μαργαριτών	Κωμειδύλια			Οι ενταύθα κωμειδουλιογράφοι συνελθόντες υπέβαλον αναφοράν προς την κυβέρνησιν περί κατάργησεως του δασμού επί του χάρτου.
043	05/06/1894	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Στον θίασο της Ομονοίας	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θίασος Ομονοίας	Στην τόση πείνα πούχετε αγκούρι σας εδόθηκε... Ποιος μπιρπατάκος από σας στο τέλος εμπάλώθηκε !
043	05/06/1894	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Στην Κορδοβέ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Τέκλα Κορδοβέ (Tecla Cordove)	Αγκούρια σου πετάζανε και λάχανα δροσάτα, Γι' αυτό και όλα έγιναν στο ύστερο σ α λ α τ α !

043	05/06/1894	4	ΔΗΜΟΣΙΑ ΘΕΑΜΑΤΑ	ΤΙΜΟΣ	Όπερες	Αλιείς των μαργαριταριών, Φαβορίτα	Θέατρο Φαλήρου	ΘΕΑΤΡΟΝ ΦΑΛΗΡΟΥ. Κόρτε και γλυκά μάτια. (Κωμωδία εις πράξιν... μέλλουσιν...) ΔΕΝΔΡΟΣΤΟΙΧΙΑ Σούρτα-Φέρτα. (Κατά γενικήν αναζήτησιν). ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ. Σκόνη και στραβομάρα. (Θέαμα καθαρῶς δημοτικόν.) ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ. Συναυλία Σοσιαλιστώ συνοδευομένη υπό των οργάνων της Αστυνομίας. ΖΑΠΠΕΙΟΝ 5 – 7. Ιδανικοί έρωτες. (Είσοδος ελευθέρα). ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ ΓΙΑΝΝΑΚΗ. Πάστες και Γαλλικά. Πωλούνται και αγοράζονται γαμβροί μεταχειρισμένοι και μη. Έρωτες Glaces. Ρα ν τ ε β ο ύ δια της μεθόδου του Ολλενδόρφου ! ΒΟΥΛΗ (προσεχώς). Οι «Αλιείς των μαργαριτών», μονωδία υπό Τρικούπη. Η «Φαβορίτα», γαλλησομένη υπό του κ. Δηλιγιάννη.
043	05/06/1894	4	ΕΠΙΚΑΙΡΑ Ηθοποιοί	ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ			Ηθοποιοί	Θα φορούσατε ακόμα πιο πολύ στραβά το φέσι, η εγκύκλιος εκείνη αν δεν έβγαينه στη μέση.
044	12/06/1894	1	ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΥ	Πελαργός			Θέατρο Ομοιοίας	- Τα οικονομικά σας, υπέλαβεν ο κ. Ορνστάιν, είνε θαυμάσια, αμιλλώνται με τα οικονομικά του κ. Αναστ. Γενναδίου, τον οποίον προ ολίγου εγνώρισα. Αι εισπράξεις των ταμείων σας μόνον προς τας εισπράξεις του θεάτρου της «Ομοιοίας» δύνανται να παραβληθώσι...
044	12/06/1894	1	ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΥ	Πελαργός	Δράματα, Κωμειδύλ λια		Δεστούνης, Καλαποθάκης	- Και ως προς τας εγγυήσεις ; θα ζητήσετε να επεμβήτε εις τα της διοικήσεως ; Θα μας περιστείλετε τας ελευθερίας ; Τα κυριαρχικά δικαιώματα ; Όχι προς Θεού ! Εάν αναμιχθήτε σιες εις τα της διοικήσεως, τι θα γίνουν τόσοι θεσιθήραι ; Αι ελευθερίαί πρέπει να είνε σεβασταί ! Πώς ο Τσουλής θα ενεργή ληστείας, πώς οι ταμίαι θα γίνωνται πλούσιοι, πώς θα κάμνη δράματα ο κ. Δεστούνης και κωμειδύλλια ο κ. Καλαποθάκης ;
044	12/06/1894	1	ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΥ	Πελαργός	Κωμωδία	Κυρα – Ντομάτα	Δραματικές συγγραφείς	- Να εξασφαλισθήτε ; Είμεθα πρόθυμοι. Σας δίδομεν τας εγγυήσεις προσόδους μας, τας εγκύους ηθοποιούς μας, τον φόρον επί της «Κυρα – Ντομάτας», τον δασμόν επί του χάρτου. Δεν φαντάζεσθε τι εισπράξεις θα έχετε εκ του τελευταίου, τώρα που ήρχισαν να φαίνωνται οι δραματικοί συγγραφείς !
044	12/06/1894	2	ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμωδία	Κυρα -	Θέατρο Παράδεισος	Προχθές εις το θέατρον του «Παράδεισος» η <i>Κυρα – Ντομάτα</i>

						Ντομάτα		έγινε . . . σαλάτα.
044	12/06/1894	2	ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμωδία	Κυρα - Ντομάτα		Καλά θα έκανε ο αγαπητός και κάλλιστα κατηρτισμένος θίασος να την ετύπωνεν εις φυλλάδια και να την επώλει με την οκάν.
044	12/06/1894	2	ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλιο	Ο μύλος της Έριδος	Θέατρο Τσόχα	Εις του Τσόχα : - Τι πούδρες είν' αυταίς ; Όλαις είν' αλευρωμένας. - Έκαναν πρόβαις εις τον <i>Μύλον... της Έριδος</i> .
044	12/06/1894	2	ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θίασος Ομονοίας	Εις το έσχατον στάδιον ευρίσκεται ο θίασος της «Ομονοίας». Η ασθένεια του εχαρακτηρίσθη ως <i>κοιλιακός</i> τύφος.
044	12/06/1894	2	ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Κοινωνία	Δεστούνης	<i>Κοινωνικά</i> περίεργα της εβδομάδος ταύτης : Η «Κοινωνία» του κ. Δεστούνη.
044	12/06/1894	4	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο Ομονοίας	Τα θέατρα εξακολουθούν τας παραστάσεις των. Σημειούμεν αυτήν την ειδοποίησιν, διότι μεταξύ των θεάτρων κατατάσσομεν και το της «Ομονοίας».
044	12/06/1894	4	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Ασλάνης, Ζαν Νταράς (Jeanne D' Arras)	Εις το υποδρόμιον του κ. Ασλάνη, του αμερικανού επιχειρηματίου μας, ο κόσμος συρρέει μέχρις αποπνιγμού. Τέρνις, έκπληξις, γέλωτες. Η Jane Darras κάμνει θαύματα.
044	12/06/1894	4	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δραματικόν ειδύλλιο, Κωμωδία	Αγαπητικός της Βοσκοπούλας, Κυρά – Ντομάτα	Θέατρο Παράδεισος	Το θέατρον του «Παραδείσου» μίαν εσπέραν μετεβλήθη εις λαχανοπωλείον και μας παρουσίασε την «Κυρα – Ντομάταν». Ο «Αγαπητικός της Βοσκοπούλας» ήρσεσεν πολύ και ακόμη περισσότερο ήρσεσεν η Βοσκοπούλα, της οποίας όλος ο κόσμος θέλει να είνε... αγαπητικός.
044	12/06/1894	4	ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ	Μανής			Ζαν Νταράς (Jeanne D' Arras)	Και πάλι καλοκαίρι ! Ήλθε κι η Ζαν Νταράς και άλλαις τραγουδίστραις που είνε για το ράφι, οι δανεισταί θαυμάζουν πού βρίσκεται' ο παράς, κ' εξήντα βγήκαν νέοι κωμειδυλλιογράφοι.
044	12/06/1894	4	ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΪΦΑΡΤ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Μάιφαρτ	Ροντόλφο γκεροντόπαιδο, τι κάνει, πώς ηγκαίνει Τρώει, γκρεμίζει το κοιλιά και πίνει και πακαίνει, Πηντάει, τρέκει, περπατεί κι είνε καλό κι αστείο, Κι έκει μεγάλο μαγκαζί μέσ στην οντόν Σταντίο !
045	19/06/1894	2	ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΛΗΣΤΩΝ - Ο ΤΣΟΥΛΗΣ	ΤΙΜΟΣ	Δράμα, Κωμειδύλιο	Κοινωνία	Δεστούνης, Καλαποθάκης, Παπαλεξανδρής	Εντάθα διέκοψε την ομιλίαν του, διότι ήλθον και οι σύντροφοί του. Εν μέσω των συντρόφων διακρίνω τον κ. Δεστούνην και τον κ. Καλαποθάκην. - Κύριε Τσουλή, επαναλαμβάνω μετά συγκινήσεως, αυτοί είνε αιχμάλωτοί σας ; - Νάϊσκε. - Και διατί τους συνελάβετε τους ταιλαπύρους ; Αυτοί δεν έκαναν τίποτε. - Πώς, ορέ, δεν έκαναν ; Δεν έκανε ο ένας την «Κοινωνία» και δεν εδιάβασες της εφημερίδες, πώς ο

								<p>άλλος έχει έτοιμα τρία κωμειδύλλια ; Τι διάβολο σεις στην Αθήνα δεν παίρνετε χαμπάρι απ' αυτά τα πράγματα ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Έχετε δίκαιον... αλλά νομίζω... τέλος πάντων... - Τι τέλος πάντων και νομίζεις... Έχω απόφασι να συλλάβω όλους αυτούς που γράφουν δράματα και κωμωδίας. Αυτούς έπρεπε να κυνηγά ο Μακρής και όχι εμάς. Τι κάνουμε 'μεις ; Μία-δύο ληστείαις τον χρόνο και αυτοί κάνουν τόσαις ληστείαις από ξένα έργα... <p>Η γνώσις της φιλολογικής μας καταστάσεως υπό του Τσουλή με εξέπληξε τα μέγιστα, εσχημάτισα δε ακράδαντον πεποίθησιν, ότι καθ' εκάστην εσπέραν θα έρχεται εις τα θεατρά μας. Τούτο μ' ενθάρρυνε πολύ και απεφάσισα να ζητήσω την κρίσιν του επί τινός νέου έργου φίλου μου, το οποίον έλαβον μετ' εμού δια να το αναγινώσκω κατά την ώραν του ταξειδίου μου.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Κύριε Τσουλή, τω λέγω, η βαθεία κρίσις σας περί των δραματικών μας έργων είνε και του κ. Παπαλεξανδρή προτιμωτέρα, έχω δε ανάγκην αυτης δι' έν νέον δράμα... - Τώχεις, ορέ μαζί σου ; ηρώτησε μετά τρόμου. <ul style="list-style-type: none"> - Δηλαδή έχω μερικά αποσπάσματα... <p>Επί τω ακούσματι της λέξεως και ο Τσουλής και οι οπαδοί του ετράπησαν εις φυγήν, εσχημάτισα δε ακράδαντον πεποίθησιν, ότι μόνον τ' αποσπάσματα ταύτα είνε ικανά να φοβήσωσι και να εξολοθρευσωσι τας ληστρικός μας συμμορίας.</p>
045	19/06/1894	4	ΕΙΣ ΤΟΝ ΦΙΛΟΝ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ	Hambro			Δεστούνης	<p>Θέλεις ξύλο για την κρίσι πούχεις κάμει στην «Εστία» του δραματικού Δεστούνη, 'Η καλλίστερα για νάλθη κι' ομοιοκαταληξία, θέλεις ξύλο με μαστούνη.</p>
045	19/06/1894	4	ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΙΑΣΟΝ «ΠΡΟΟΔΟΣ»	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Επιθεώρησι, Κωμωδία	Gran Via (Γκραν Βία), Μυλωνάδες	Θίασος Πρόοδος	<p>Πηγαίνετε πολύ καλά και παίζετε «Γκραν βία» με χίλιες νοστιμάδες, αλλά θαρρώ το σφάλμα σας κι η ανορθογραφία πώς είν' οι Μυλωνάδες.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μα τώρα κοιμάται... <p>- Πρέπει να το ξυπνήσετε, διότι ο κόσμος περιμένει να μάθη, τι φρονεί περί των κωμειδυλλίων, περί των</p>
046	26/06/1894	1-2	ΘΕΑΤΡΟΝ – ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ -	Πελαργός	Δράματα, Κωμειδύλλια,		Δεστούνης, Καλαποθάκης, Κοτσελόπουλος	

			<p>ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΜΕΘ' ΕΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ (Αφιερούται εις το «Άστυ»).</p>		Κωμωδίες		<p>κωμωδιών, περί του θεάτρου εν γένει... - Είνε αδύνατον...είνε αδύνατον.... Τας λέξεις ταύτας αντήλλαξα μετά της τροφού βρέφους αρτιγεννήτου, το οποίον παρέσχεν εις την όσφρησιν απτά σημεία, ότι θα γίνη δραματικός συγγραφεύς. Η επιμονή της τροφού θα εματαίου την ζητουμένην συνέντευξιν, ένα δεν ενεφανίζετο ο πατήρ του, όστις ήθελε ν' ακουθή η φωνή του τέκνου του επί του θεατρικού ζητήματος.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Σιωπή, παραμάνα... Ορίστε κύριε... Τι αγαπάτε ; - Με συγχωρείτε δια την τόλμην. Ο υιός σας θα γίνη δραματικός συγγραφεύς αφεύκτως, διότι κατά την φώραν που επήραμε δεν θα μείνη έλλην μετά τινά έτη, που να μη δώση έργον εις το θέατρον, λοιπόν θέλω να μάθω τας σκέψεις του... - Μα ξέρετε ο υιός μου ακόμη δεν μιλεί... - Καλλίτερα. Μακάρι να μη ωμίλουν και οι συγγραφείς τους οποίους ηρώτησεν ο συνάδελφός μου του «Άστεως». Δεν εννοεί; - Πολύ μάλιστα. - Ε, τότε θα συνεννοηθώμεν συμβολικώς. Άλλως τε είνε και η παραμάνα, ήτις θα μας υποβοηθήση. Ο πατήρ έμεινε σύμφωνος, η παραμάνα συγκατένευσε να εισήλθομεν πάντες εντός της αιθούσης. Ο μέλλων συγγραφεύς ήτο καλά φασκιωμένος, είχε δε τα χεράκια του ελεύθερα και εμειδία επιχαρίτως. Μόλις εκαθήσαμεν, απηύθυνα την πρώτην ερώτησιν : - Μικρέ μου, μπορείς να μου πης τι φρονείς περί των κωμειδυλλίων, των πρωτοτύπων δραμάτων και των κωμωδιών ; Ο μέλλον συγγραφεύς εξέβαλεν ανάρθρους φωνάς και ήρχισε να πτύη δεξιά και αριστερά. - Εκαταλάβετε ; Σάλια και αηδίας, είπεν ο πατήρ. - Μικρέ μου, επανέλαβα, είσθε υπέρ της δημοτικής γλώσσης ή υπέρ της καθαρευούσης ; Ο μέλλον συγγραφεύς έμεινεν απαθής εις την ερώτησιν, αλλ' έσπευσε ν' απαντήση η παραμάνα : - Για την γλώσσα του, καλέ, του λέτε ; Δεν ήτανε καθαρεύουσα και του 'δώσαμε – με το συμπάθειο –
--	--	--	---	--	----------	--	--

								<p>χθες ένα καθάρσιο και τώρα σαν να...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εννόησα, αρκεί. - Δεν το ερωτάτε και τίποτε περί των συγγραφέων, υπέλαβεν ο πατήρ. - Έχετε δίκαιον. Δεν μου λέγεις, μικρέ μου, ποιους συγγραφείς προτιμάς ; Τον κ. Καλαποθάκη, τον κ. Δεστούνην, τον κ. Κοτσελόπουλον ; Ο νεαρός συγγραφεύς έδειξεν φοβεράν στενοχωρίαν. Έρριψε τα βλέμματά του επί του καναπέ και έδειξε τα επ' αυτού δύο μαξιλαράκια. Η απάντησις ήτο προφανής. - Και τα καλαμπούρια πώς σου φαίνονται ; Η στενοχωρία του μέλλοντος δραματικού εκορυφώθη, ήρχιζε να φωνάζη και να κλαίη απαρηγόρητα. - Καλέ τι είνε αυτά που του λέτε ; ερωτά μετ' αγανακτήσεως η παραμάνα. - Λύσε τα φασκιά γρήγορα, φωνάζει ο πατήρ. Η τροφός υπήκουσεν, εγώ δε εκ τούτου ετράπην εις άτακτον φυγήν. Όταν κατηρχόμην την κλίμακα ο πατήρ μοι είπε δειλώς: - Μας συγχωρείτε δια την τελευταίαν απάντησιν, αλλά βλέπετε έχετε να κάμετε με <i>μωρό</i> . . . - Και εν τούτοις, απήγησα αναχωρών, όσω και αν είνε <i>μωρόν</i>, είπε ολιγοτέρας <i>μωρίας</i> από πολλούς ερωτηθέντας συγγραφείς.
046	26/06/1894	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις Παλλήν.				Τσόχας	<p>Μετέφρασες τον Ε μ π ο ρ ο με τόση ευκολία, Αλλά θαρρώ πως τόκανες από α ν τ ι ζ η λ ι α ! Κι αν θέλεις και μια συμβουλή χωρίς να σ' ενοχλήση, Δόσ' τον στου Τ σ ό χ α γρήγορα να μη... χρεωκοπήση!</p>
046	26/06/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Λειλά	Καλαποθάκης, Μαξιλάρωμα	<p>Γεγονός. Ο κ. Καλαποθάκης ευρίσκεται εις τον οίκον ενός πολιτικού, όπου ευρίσκεται και ο μικρός υιός ενός γενικού Γραμματέως. Ο συγγραφεύς της «Λειλάς» πλησιάζει τον νέον, καθημενον, και τω λέγει χαριεντιζόμενος :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Θα κάνουμε κανένα δράμα μαζί ; <p>Και ο ζωηρός υιός του γεν. Γραμματέως :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ζητείς σύντροφον για να μοιρασθήτε της <i>μαξιλαριάς</i> ; <p>Ο συμβιβασμός εν «Gran Via». Η σκηνή των «λωποδυτών».</p>
046	26/06/1894	3	<i>Γελοιογραφία</i>		Επιθεώρη ση	Γκραν Βία (Gran Via)		<p>Ο συμβιβασμός εν «Gran Via». Η σκηνή των «λωποδυτών».</p>

046	26/06/1894	4	ΤΟ ΣΚΡΙΠ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ - ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ – ΜΥΛΩΝΑΔΕΣ	NMN	Κωμωδία	Μυλωνάδες	Θίαςος Κορδοβίλη	Λίαν επιτυχώς παρεστάθησαν προ ημερών υπό του θιάσου Κορδοβίλη οι «Μυλωνάδες», αλλά πολύ επιτυχέστερον απεμμήθη τον Μυλωνάν εις των καθηγητών της Ευαγγελικής σχολής κατά τας εξετάσεις : Καθηγητής. Εις τι εδαπάνει ο Σωκράτης τον καιρόν του ; Μαθητής ! ! ! Καθηγητής. Ο Σωκράτης εδαπάνει τον καιρόν του εις την φιλοσοφίαν. Παρέλειπε μόνον να ειπή ο κ. καθηγητής ποίον, τον καλόν ή τον κακόν καιρόν εδαπάνει.
046	26/06/1894	4	ΤΟ ΣΚΡΙΠ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ - ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ – ΜΥΛΩΝΑΔΕΣ	NMN	Κωμωδία	Μυλωνάδες		Κατά την αυτήν παράστασιν επέτυχε και ο καθηγητής της Γεωγραφίας : Προς πείσμα του Βίσμαρκ, όστις δεν ενόει να θυσιάση ουσέ έν Πομερανόν δια το ανατολικόν ζήτημα, μετέθεσε την Πομερανίαν προς νότον . . . της Βαυαρίας.
046	26/06/1894	4	ΤΟ ΣΚΡΙΠ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ - ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ – ΜΥΛΩΝΑΔΕΣ	NMN	Κωμωδία	Μυλωνάδες		Αλλά το μεγαλοπρεπέστερον όλων ήτο ο καταποντισμός χιλιάδων ανθρώπων, των κατοίκων της Οδησσού, ήτις κατά τον κ. καθηγητήν είνε η κεντρικωτέρα πόλις του Ευξείνου πόντου.
046	26/06/1894	4	ΜΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ		Κωμωδία	Βαβυλωνία	Βυζάντιος, θέατρο Παράδεισος, Κορομηλάς, Λάσκαρης	Η Κόρη του μακαρίτου ποιητού Βυζαντίου αποθηήσκει κυριολεκτικός της πείνης. Υπέρ αυτής οι κ. Δ. Κορομηλάς και Ν. Λάσκαρης διωργάνωσαν δι' αύριον Δευτέραν εν τω «Παραδείσω» ευεργετικήν παράστασιν, καθ' ην θα δοθή το ωραίον έργον του πατρός της «η Β α β υ λ ω ν ί α». Η φιλανθρωπία καλείται ακόμη μίαν φοράν να πράξη το καθήκον της.
047	03/07/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύλιο	Το πράσινο φουστάνι	Καλαποθάκης	Η παρελθούσα εβδομάς εξέπληξε πάντας δια σειράς θλιβερών γεγονότων. Σεισμοί συμβαίνουν εν Κωνσταντινουπόλει, ο Λαγουδάκης αποστέλλει επιστολήν συλλυπητήριον εις την χήραν Καρνώ, εξ υπαξιωματικοί θρηνούνται υπό της κοινωνίας ως πνιγέντες, παριστάνεται «Το πράσινον φουστάνι» του κ. Καλαποθάκη . . θρήνοι και κοπετοί ! Ευτυχώς τα κομιτάτα δεν παρεδέχθησαν τας τελευταίας, προτάσεις του κ. Τρικούπη, τοιουτοτρόπως δε έχομεν και μίαν ευχάριστον είδησιν.
047	03/07/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος	Θέατρο Τσόχα, Στρατήγης	Λίαν προσεχώς, ως μανθάνομεν, αναβιβάζεται επί της σκηνης του θεάτρου Τσόχα το δράμα του κ. Στρατήγη : «Βασιλεύς ο Βουλγαροκτόνος». Το όνομα του εστεμμένου ποιητού υπόσχεται πολλά, οι δε παρακολουθήσαντες τας δοκιμάς βεβαιούσιν, ότι το δράμα τούτο είνε πλήρες επιβολής, σκηνικής μεγαλοπρεπειας και

								πρωτοφανούς δράσεως.
047	03/07/1894	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Σ' εκείνην	ΤΙΜΟΣ	Κωμειδύλιο			Γιατί, αγάπη μου γλυκειά, για με βασανίζεις ; Γιατί μου κόβεις της ζωής το τρυφερό ειδύλλιο ; Γιατί ; τι σούκανα ; γιατί φαρμάκι με ποτίζεις ; Γιατί ; ... <i>Εγώ δεν έγραψα ούτ' ένα... κωμειδύλλιο !!!</i>
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Άμλετ	Θέατρο Πειραιώς, Θέατρο Τσόχα, Κοτοπούλης, Σαίξπηρ, Ταβουλάρης	Θλιβεράν μονομαχίαν έχομεν ν' αναγγείλωμεν εις τον θεατρικόν κόσμον, ήτις έλαβε χώραν κατά τας εφημερίδας μεταξύ του κ. Δ. Ταβουλάρη και του κ. Κοτοπούλη, οι οποίοι παρέστησαν τον «Άμλέτον». Η μονομαχία εγένετο δια φωνών και χειρονομιών. Οι αντίπαλοι είχαν τοποθετηθή ο μεν κ. Ταβουλάρης εις το θέατρον Τσόχα, ο δε κ. Κοτοπούλης εις το θέατρον Πειραιώς. <i>Μάρτυρες</i> ήσαν οι θεαταί, αποτέλεσμα δε της μονομαχίας ήτο να πληρωθή ο ... Σαίξπηρ.
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Κωμειδύλιο	Το πράσινο φουστάνι	Θέατρο Τσόχα, Καλαποθάκης	Εις το θέατρον του Τσόχα εξαιρετική ήτο η παράστασις του κωμειδύλλιου του κ. Καλαποθάκη : «Το πράσινο φουστάνι». Και μετά το μακρόν κλείσιμον εις το ντουλάπι πάλι διετήρησε το χρώμα του, πολλοί δε των ακροατών απήλθον καταγοητευμένοι. Μεταξύ τούτων ήτο και ο κ. Ροΐδης, όστις –είνε γεγονός- ερωτηθείς περί του έργου απήντησε : - Δεν είστενα ποτέ ο Καλαποθάκης, ευαγγελιστής και άνθρωπος σοβαρός να έκανε τέτοια πράγματα.
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Δράμα		Καλαποθάκης	Και αυτό γεγονός. Ο κ. Καλαποθάκης ομιλών προς τινά φίλον : - Να σου πω, σκοπεύω να κάνω οικονομίας τώρα ... θα τρώω εκ των ποσοστών των δραματικών μου έργων και θα φυλάττω τον μισθόν μου ... Και ο φίλος του : - Αν θέλεις πράγματι να τρως, πρέπει να φυλάττης τα ποσοστά και να τρώγης εκ του μισθού σου.
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Κωμειδύλια	Γενικός Γραμματεύς, Η λύρα του γερονικόλα, Η τύχη της Μαρούλας, Ο καπετάν Γιακουμής, Οι Σφουγγαράδες	Καπετανάκης, Κόκκος, Κορομηλάς, Κοτσελόπουλος	Γεγονός φιλολογικόν αποτελεί το νέον έργον του κ. Κοτσελόπουλου' οι «Σφουγγαράδες». Ο συγγραφεύς έπερεπε τέλος πάντων να το αναβίβαση επί της σκηνής, δια ν' αποδείξη, ότι η «Τύχη της Μαρούλας» ο «Καπετάν-Γιακουμής» η «Λύρα του Γερω-Νικόλα» και ο «Γενικός Γραμματεύς» δεν είναι τίποτε άλλο παρά μία αντιγραφή των «Σφουγγαράδων». Και πως μεν κατώρθωσαν οι κ. κ. Κορομηλάς και Καπετανάκης να κλέψουν ολοκλήρους σκηνάς –προ ενός η προ δύο ετών- ανεκδότου έργου δεν είναι δύσκολον να ματεύση τις, αλλά πώς κατώρθωσε τούτο ο <i>μακαρίτης</i> Κόκκος, αυτό είναι θαύμα !

047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Καπετανάκης, Κόκκος, Κοτοπούλης, Κοτσελόπουλος	Λέγεται ότι ηκούσθη ο εξής διάλογος : <i>Κοτσελόπουλος:</i> Κύριε Κοτοπούλη, τα ποσοστά της παραστάσεως... <i>Κοτοπούλης:</i> Τα πήραν ο Κορομηλάς, ο Καπαετανάκης και οι κληρονόμοι του Κόκκου...
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Επιθεώρησι, Κωμειδύλλιο	Οι Σφουγγαράδες, Gran Via		Αλλά δεν είνε αυτό μόνον το φοβερόν ! Και ο συνθέτης της «Gran Via» έκλεψεν ασυνειδήτως την μουσικήν των «Σφουγγαράδων». Αυτή η υπομονή του νεαρού συγγραφέως είνε ανεξήγητος !
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Κωμειδύλλιο	Οι Σφουγγαράδες		Κρίσις της «Επιθεωρήσεως» : «Η λαϊκή λοιπόν κριτική επεκρότησε προχθές βράδν τους «Σφουγγαράδες» με δύο χιλιάδας ζεύγη χειρών...» Επειδή επωλήθησαν χίλια εισιτήρια, άρα εις έκαστον θεατήν αναλογούν δύο ζεύγη χειρών. Είνε βέβαιον, ότι ο κριτικός της «Επιθεωρήσεως» ήτο εις το θέατρον.
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Κωμειδύλλιο	Οι Σφουγγαράδες	Κοτσελόπουλος	Αστείότητες εκ των «Σφουγγαράδων»: «Πάρ' το μέτρο χάριστο» δηλαδή : «παν μέτρον άριστον». «Parole d' honneur» - «Τι, καρό και ντιέρι ;» <i>Σημείωσις.</i> Αυτά είνε κτήμα αποκλειστικόν της ευφυΐας του κ. Κοτσελόπουλου και αποδεικνύουν, ότι ουχί όλα τα μέτρα είνε άριστα, αλλά μόνον ο πήχυς.
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Κωμειδύλλιο	Οι Σφουγγαράδες	Κοτσελόπουλος	Και ολίγοι στίχοι ή μάλλον ολίγα ομοιοκαταληξία ποιημάτων εκ των «Σφουγγαράδων» : Τα πουλάκια – Στα κλουβάκια. Το φιλάκι – Στο 'χιλάκι. Σε λιγάκι – Το πουλάκι κλπ. Κατά την κρίσιν ενός ακροατού ο κ. Κοτσελόπουλος πρέπει ν' ανακνρυχθή : Εθνικάκης ποιητάκης.
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Κωμειδύλλιο	Οι Σφουγγαράδες	Απέργης, θέατρο Παράδεισος, Κοτοπούλης, Νικηφόρος, Πομόνη, Χέλμης	Η εκτέλεσις του δήθεν αυτού κωμειδυλλίου θαυμασία. Η Κοτοπούλη ως πάντοτε καλλιτέχνις εις το είδος της, ο Νικηφόρος τέλει εις τον ρόλον του, ο Χέλμης απέδειξε και πάλιν ιδιοφυΐαν αρτίου κωμικού, ο κ. Απέργης φυσικώτατος και η Πομόνη θα διαπρέψη εις κωμειδύλλια. Τα άσματα εκτελούνται αγόγως, ιδίως δε η βαρκαρόλα. Περί μιας νέας ηθοποιού ηκούσθη κάποιος να λέγη : Όλα τα λουλούδια της γης τ' άνθη του «Παραδείσου» εμάζεψε η μάνα σου κ' έκανε το κορμί σου.
047	03/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Ασλάνης, θέατρο Ορφανίδου	Εις το ιπποδρόμιον του κ. Ασλάνη άλματα πρωτοφανή και πράγματα περιεργα. Όσοι δεν δύνανται να παρακολουθήσουν τας

								διαπραγματεύσεις του συμβιβασμού, πρέπει να μεταβούν εις το υποδρόμιον αυτό εν τω κήπῳ Ορφανίδου δια να δουν τους παλιήτσους !
047	03/07/1894	4	ΝΑΙ – ΟΧΙ Ψηφοφορία δια την Στρατ. Αστυνομίαν.	Φωνογράφος	Δράμα		Καλαποθάκης	Απέτυχε, διότι δεν εμπόδιζε τα δράματα του Καλαποθάκη. <i>Θεατής.</i>
047	03/07/1894	4	ΝΑΙ – ΟΧΙ Ψηφοφορία δια την Στρατ. Αστυνομίαν.	Φωνογράφος	Κωμειδύλιο		Κοτσελόπουλος	Απέτυχεν αφίνουσα να παριστάνονται τα κωμειδύλια του Κοτσελόπουλου. <i>Ακροατής.</i>
048	10/07/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος	Θέατρο Τσόχα, Στρατήγης	Εις το θέατρον του Τσόχα παρεστάθη το δράμα του κ. Στρατήγη «Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος» μετά πολλής επιτυχίας. Αρεταί του δράματος : Σκηνική διασκευή άμεμπτος, γλώσσα καθαρεύουσα ωραιότητα, στίχοι έξοχοι, δράσις μεγίστη. Ατέλεια: Χαλαρώς διαγράφεται ο χαρακτήρ του Βασιλείου, τινές μονόλογοι εκτενείς, λύσις ολίγον βεβιασμένη. Γενική γνώμη, ότι το δράμα τούτο θα καταλάβη θέσιν ζηλευτήν εν τη πενιχρά μας φιλολογία.
048	10/07/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος, Γάμος εξ έρωτος	Στεφάνου, Στρατήγης	Έν εκ των προσώπων του δράματος του κ. Στρατήγη ονομάζεται Κοντοστέφανος. Πιστεύεται, ότι δεν εγένετο επίτηδες υπό του συγγραφέως δια τον κ. Στέφανον Στεφάνου, εν τούτοις λέγεται, ότι ούτος εις το νέον του δράμα «Γάμος εξ έρωτος» θα ονομάση ένα των ηρώων του : Κοντοστρατήγην.
048	10/07/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Επιθεώρηση	Γκραν βία (Gran Via)	Θέατρο Παράδεισος, θίασος Πρόδος, Σαπφώ Νικολαΐδου	Εις τον «Παράδεισον» πολύ δικαίως ο κόσμος συρρέει αθρόως. Δρόσος εκ του κήπου, δρόσος εκ της σκηνης. Ο κόσμος θέλει να γελά λησμονών τα βάσανά του και τω όντι ευρίσκει ανακούφισιν εκεί χάρις εις τον θίασον «Πρόδος». Δεν πρέπει να παραλείψωμεν όμως, ότι εις τον Παράδεισον αυτόν κολάζεσαι βλέπων της «Ομπρέλαις» και την κνήμην της <i>Κυρίας Σαπφούς</i> Νικολαΐδου.
048	10/07/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Επιθεώρηση	Γκραν βία (Gran Via)		Έξωθεν του θεάτρου : - Είδες της «Ομπρέλαις» ; - Α ναι, της είδα στην Βουλή, όταν εκτύπησεν ο Κουμουνδούρος τον Παυλόπουλον.
048	10/07/1894	4	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΓΙΑΤΡΟΥ Υ ΤΟΥ «ΣΚΡΙΠ» Β. τάξεως	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Αγγούρωμα, Θέατρο Ομονοίας	Ομονοίας. Εκεί <i>τρόγον</i> αι ηθοποιοί υπολείμματα αγγουρίων σεσηπτότων.
048	10/07/1894	4	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλιο		Αγγούρωμα,	Παραδείσου. Ρυπαρότης μαγειρίου και σκευών, μεγάλη ποσότης

			ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΓΙΑΤΡΟ Υ ΤΟΥ «ΣΚΡΙΠ» Β. τάξεως		λια		Θέατρο Παράδεισος	παλαιάς σάλτσας και κωμειδουλίων.
048	10/07/1894	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑΣ ΕΙΣ ΜΙΑΝ ΗΘΟΠΟΙΟΝ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμωδία	Μυλωνάδες		Γιατί τα τόσα νάζια σου προχθές στους Μυλωνάδες ; Γέλλοια και τρέλλες, δείξιμο γαμπών και νοστιμάδες ; Αχ ! γιατί έξω –δεξιά- εκάθητο... εκείνος Είχε λοιπόν κι αντίζηλον, ο φουκαράς Τσεκίνος ;
048	10/07/1894	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥ ΛΟΝ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Παντόπουλος	Βρε, ουρανέ πούσαι ψηλά, κατέβα κάμε κρίσι, για νάρθη ο Παντόπουλος και να σε συγυρίση !
049	17/07/1894	1	ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ	Hambro			Ανδρονόπουλος	Μια φορά εις το θέατρον ο Ανδρονόπουλος έκανε τον Ξέρξην, εκάθητο δε εις τα παρασκήνια και εκάπνιζεν. Όταν ήλθεν η σειρά του να βγη επί της σκηνής, αυτός δεν εκινείτο. Ο διευθύνων του φωνάζει, αυτός δε με ιστορικήν απάθειαν απαντά : - Και τότε τι Ξέρξης είμαι, σαν δεν μπορώ να καπνίσω ένα σιγάρο ! Ο μύθος δηλοί... ότι και ο Γεώργιος Χριστιανός τι βασιλεύς θα ήτο, αν δεν μπορούσε να κάνη ένα ταξείδι τον χρόνο !
049	17/07/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Ιταλικό μελόδραμ α		Θέατρο Ομόνοια, Παρασκευοπούλου	Φρικτή εβδομάς η παρελθούσα ! Επανελήφθησαν αι διαπραγματεύσεις, επνίγησαν εν Φαλήρω συμπαθέστατ της κοινωνίας ημών μέλη, ο κ. Τρικούπης εώρτασε την επέτειον της γεννήσεώς του, εναυάγησαν εν Πόρω οκτώ άνθρωποι, εναυάγησαν αι διαπραγματεύσεις, ήρχισε το ιταλικόν μελόδραμα εις την «Ομόνοια» και η κυρία Παρασκευοπούλου απειλεί να μεταβή εν Παρισίοις, ίνα παραστήση...
049	17/07/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Πρίντεζης	Ο κ. Πρίντεζης πάλιν έκαμε την τύχην του με τον θίασον τον οποιον έφερεν. Εάν δεν μαζέψη χρήματα, βεβαίως αγγούρια και άλλα σαλατικά θα μαζέψη άφθονα. Τέτοιο ναύαγιον εν μέση πλατεία Ομονοίας πρώτην φοράν είδομεν.
049	17/07/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Πρίντεζης	Πώς μπορούμε ν' απαλλαχθούμε από τον Ιταλικόν αυτόν θίασον : Ο κ. Πρίντεζης – ή εάν δεν θέλη αυτός η αστυφυλακή –ν' αγοράση ολίγα φαγητά εκ των ξενοδοχείων, των οποίων τα σκεύη ευρέθησαν ακασιτέρωτα, να προμηθευθή μερικά γλυκύσματα του Γιαννάκη και να στείλη όλους τους αοιδούς χάριν αναψυχής με το κότερο εις τον Πόρον. Προς μεγαλειτέραν

								ασφάλειαν ας ευρεθή και κανέννας παπάς να κρατή το τιμόνι.
049	17/07/1894	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις δικηγόρον κωμειδουλιογράφον	ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ	Κωμωδία			Αφ' ότου γράφεις vaudevilles δικηγορόν συνάμα Η Θέμις γέλοιο άρχισε κ' η Κωμωδία κλάμα.
049	17/07/1894	3	<i>Γελοιογραφία</i>		Κωμειδύλιο			- Ετοιμάσου, γιατί θα επιθεωρήσουμε και τα κωμειδύλλια... - Δεν με μέλλει καθόλου. - Πώς δεν σε μέλλει καθόλου, αφού όλα περιεχούν μ α ρ γ α ρ ί ν η ν.
050	24/07/1894	2	ΑΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥ ΣΕΙΣ Εκ της κακής μας «Ημέρας» της Τεργέστης	Φωνογράφος	Κωμειδύλιο	Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον	Καλαποθάκης, Χαυτεία	ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΣΤ΄. <i>Εν Αθήναις 3 Ιουλίου</i> Καύσων ανυπόφορος. Η κοινωνία ενταύθα μας περιποιείται πολύ. Δεν ξέρει ποίος πρώτος να μας προσφέρει γλυκίσματα του Γιαννάκη και έχομεν μυριάς προσκλήσεις δια γεύμα εις το ξενοδοχείον «Τα Χαυτεία» Σήμερον μεταβάντες εις το υπουργείον των Οικονομικών υπεγράψαμεν σχέδιον συμβιβασμού εις την ελληνικήν γλώσσαν συντεταγμένον. Δεν ενοοούμε τι λέγει, φαίνεται όμως, ότι οι όροι είνε ευνοϊκοί υπέρ των δανειστών. Τουλάχιστον ούτω μας εβεβαίωσεν ο κ. Τρικούπης. Παρακαλούμεν να δηλώσητε, εάν δέχεσθε. Μετά το κατόρθωμα ημών τούτο πρέπει ν' αναχωρήσωμεν. Άλλως τε μελετάται και ο «Ανανίας» του κ. Καλαποθάκη. Επιθυμούντες κατά την παράστασιν να μη είμεθα εν Αθήναις θ' αναχωρήσωμεν έστω και με κότερον. Σταίβη, Γραν Δουφ, Ορνστάιν
050	24/07/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Γαλλικό δράμα		Ηθοποιός	Γεγονός : Μία ηθοποιός μας επέκρινε νέον τι δράμα γαλλικόν. Κάποιος : - Γνωρίζετε, κυρία μου, γαλλικά ; - Όχι, αλλά τα αισθάνομαι !
050	24/07/1894	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις Κωμειδουλιογράφο ν.	ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ			Κωμειδουλιογράφος	Αν ρεκλαμάρης μόνος σου τα κωμειδύλλιά σου, Όμως να κρύπτης έπρεπε και τα... χειρόγραφέ σου.
050	24/07/1894	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις Κριτικόν.	ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ	Κωμειδύλιο	Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον		Άφες το δράμα, κριτικές, μας προξενεις ανιαν, Μόνον να κρίνης ημπορείς εσύ τον «Ανανιαν».
050	24/07/1894	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις Δραματικόν Ποιητήν.	ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ			Δραματικός Ποιητής	Είσ' θάνατος τω όντι και ο Χάρος δεν σε πιάνει... Εις τα κόκκαλά σου τρέμει μήπως σπάσει το δρεπάνι.
050	24/07/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλιο		Θέτρο Παράδεισος	Ο κ. Μυριανθούσης υπέβαλεν εις την Ιεράν Σύνοδον...

					λιο			κωμειδύλλιον ! Η Α. Σ. ο Μητροπολίτης τω είπεν, ότι το έργον έχει πολλές <i>αρετάς</i> και δύναται αφόφως να το δώση εις τον... «Παράδεισον» !
050	24/07/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλλιο, Κωμωδία	Οι Σφουγγαράδες, Μυλωνάδες	Κόκκος	Ένεκεν απροόπτου συμβάντος εδόθησαν προχθές αντί των «Σφουγγαράδων», μία πράξις εκ των «Μυλωνάδων» και δύο εκ των κωμειδυλλίων του Κόκκου. Ευτυχώς το πράγμα διήλθεν απαρατήρητον.
050	24/07/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Επιθεώρησι	Γκραν Βία (Gran Via)		Τας «Ομπρέλας» καλύπτει βροχή... χειροκροτημάτων.
050	24/07/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλλιο	Γενικός Γραμματεύς	Απέργης	Τα θέατρα εργάζονται πυρετωδώς. Ο κ. Απέργης – εις τον ρόλον του «Γεν. Γραμματέως» - έφθασεν εις ύψος Παρασκευαΐδου.
050	24/07/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλλιο	Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον	Καλαποθάκης	Θεατρικόν γεγονός θ' αποτελέσει, φαίνεται, άλλο κωμειδύλλιον του κ. Καλαποθάκη «Ο Ανανίας εις τρίτον γάμον». Το έργον, έξοχον υφ' όλας τας επόψεις, παριστάνεται προσεχώς. Έστω προς γνώσις του κοινού, ότι η εκκλησία άλλον γάμον δεν επιτρέπει.
050	24/07/1894	4	Ο ΑΝΑΝΙΑΣ ΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΓΑΜΟΝ Η έκθεσις του αστιάτρου	ΕΓΩ	Κωμειδύλλιο	Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον	Θέατρο Τσόχα, Καλαποθάκης	Κύριε Διευθυντά Εκτελών την παραγγελίαν σας μετέβην προχθές εις το θέατρον του Τσόχα, ίνα επιθεωρήσω το νέον κωμειδύλλιον του κ. Καλαποθάκη «Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον». Η καθαριότης δεν είνε άμειπτος, τα δε υλικά είνε πολύ παλαιά και η εξυπνάδες όλαις παρμέναις από παλαιούς Καζαμίας και από τους Σχολαστικούς των χρηστομαθειών. Και ο κ. Καλαποθάκης αντί αγνού βουτύρου μεταχειρίζεται <i>μαγαρίνην</i> επί βλάβη της δημοσίου υγείας. Η πρώτη πράξις καλή, αλλά τα επί της σκηνης πρόσωπα είνε περισσότερα από τους κατοίκους της Κερατέας, όπου υπόκειται η υπόθεσις. Δια τας άλλας πράξεις ο μάγειρος-συγγραφεύς θέλει τουλάχιστον μίαν τούρταν του Γιαννάκη ως δώρον. Καθώς γνωρίζετε εις τας κωμωδίας και εις τα κωμειδύλλια κυρίως απαιτείται καλής ποιότης άλας. Εάν δεν είνε <i>αττικόν</i> , τουλάχιστον πρέπει να είναι <i>μαγειρικόν</i> . Ο κ. Καλαποθάκης μη έχων, φαίνται, ούτε από το έν, ούτε από το άλλο κατέφυγεν εις το άλας της Εγγλιτέρας και εννοείτε τας συνεπείας. Παρατηρήσαμεν επίσης, ότι τα σκευή της διδασκαλίσεως είνε ακασιτέρωτα και ότι, ενώ αυτή ονομάζεται Αρετή, το έργον δεν έχει καμμίαν αρετήν. Εκτός τούτου υποθέτομεν, ότι η αστυνομία δύναται να καταδιώξη τον Ανανίαν, διότι ήλθεν εις δεύτερον γάμον χωρίς να έχη διαζύγιον και τον κ. Καλαποθάκη, διότι έχει

								<p>διαζύγιον... προς την δραματική τέχνη. Εν τέλει ευσεβέστεως παρατηρούμεν, ότι το έργον έχει μεγάλην κάθαρσιν και τούτο οφείλεται εις την χρήσιν του άλατος περι ου είπομεν. Αντί του αστιάτρου ασθενήσαντος</p>
051	31/07/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θίασος Κοτοπούλη	<p>Η αστυνομία απηγόρευσε την εν τη πόλει διατροφήν κατοικιδίων ζώων και πτηνών. Ένεκα της απαγορεύσεως ταύτης ο θίασος <i>Κοτοπούλη</i> θα παριστά εκτός της πόλεως, θα παραιτηθή δε της πρυτανείας και ο κ. Παυλίδης, όστις τρέφει κότεις και τρέφεται με αυγά.</p>
051	31/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Ο Καλοσύτης επί του Καυκάσου.	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	<p>Τον κ. Καλοσύτην εκτιμώμεν ως δημοσιογράφον και λόγιον, είχομεν δε πάσαν επιθυμίαν να τον εκτιμήσωμεν και ως δραματικόν, αλλά δυστυχώς το δράμα του : «Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω» μας επρομήθευσε πλειοτέραν θυμηδίαν ή εκτίμησιν. Αυτός ας όψεται, που κατόπιν τόσων αιώνων εσκέφθη να έλθη εις συναγωνισμόν μετά του Αισχύλου.</p>
051	31/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Ο Καλοσύτης επί του Καυκάσου.	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	<p>Ο «Προμηθεύς» του κ. Καλοσύτη δεν είνε δράμα. Είνε αγορεύσεις και αγορεύσεις διεξοδικαί. Ίσως τούτο δια ν' αποδειχθή ότι ο συγγραφεύς είναι δηλιγιαντικός.</p>
051	31/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Ο Καλοσύτης επί του Καυκάσου.	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	<p>Εις το έργον τούτο πρόσωπα είνε όλοι οι θεοί, οίτινες υφίστανται τοιαύταις αλλοιώσεις, ώστε δικαίως είπε κάποιος, ότι ο κ. Καλοσύτης δεν μας <i>άλλαξε</i> τον θεόν, αλλά τους θεούς !</p>
051	31/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Ο Καλοσύτης επί του Καυκάσου.	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	<p>Ακούσατε και την υπόθεσιν ή μάλλον την παραφθοράν του μύθου : Ο Ζευς εκδικούμενος τον Προμηθέα, διότι έδωκε το πυρ εις τους ανθρώπους, εμφυσά εις την ψυχήν αυτού τον έρωτα προς την Ιώ, ήτις εράται του Διός. Το <i>Πνεύμα</i> του σκότους αποκαλύπτει τον έρωτα τούτον εις τον Προμηθέα, όστις απειλεί ν' αρπάση εκ του ουρανού την Ιδέαν και να την μεταδώση εις τους ανθρώπους. Ο Ζευς ογίζεται, ο Προμηθεύς απειλεί τον Δία, τούτου ένεκα ρίπτεται δεσμώτης επί του Καυκάσου και τέλος βυθίζεται εις τα Τάρταρα μετά του βράχου. Εκ τούτων το <i>Πνεύμα</i> του φωτός εξαγει τον Προμηθέα, όν οδηγεί η Αθηνά εις τον Όλυμπον ενώπιον του Διός... Εξ όλης της υποθέσεως ημείς ενοήσαμεν, ότι, ενώ υπάρχουν δύο πνεύματα εις το έργον αυτό, ο συγγραφεύς δεν έχει καθόλου πνεύμα.</p>
051	31/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Ο Καλοσύτης επί	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	<p>Ως επεισόδιον αναφέρεται, ότι ο Επιμηθεύς ανοίγει την πυξίδα της Πανδώρας και πετώσιν εν ειδει πλαγώνων όλα τα κακά,</p>

			του Καυκάσου.					διασκορπιζόμενα εις τους ανθρώπους. Ο Επιμηθεύς θυμώνει δια τούτο και ρίπτει την πυξίδα εις το πυρ, οπότε καίεται η Ευδαμονία...
051	31/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Ο Καλοσύτης επί του Καυκάσου.	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	Τώρα εξηγούμεν, διατί όλοι οι θεαταί ανεχώρησαν δυστυχείς! Οι ηθοποιοί εργάσθησαν φιλοτίμως να παραστήσωσι το έργον όσον οίον τε μεγαλοπρεπώς, δυναταί τις δε να ειπή, ότι πρώτην φοράν εις θερινόν θέατρον παρετηρήθη τοιούτος σκηνικός διάκοσμος. Η τελευταία πράξις υπό την έποψιν ταύτην εντελής, η δε παρέλασις των Νυμφών μας έκαμε να παρατηρήσωμεν, ότι ενώ επί της σκηνής ήσαν πολλαί νύμφαι, μεταξύ των θεατών ήσαν έτοιμοι πολλοί... γαμβροί.
051	31/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Ο Καλοσύτης επί του Καυκάσου.	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	Η τελευταία πράξις καταντά πανόραμα. Ιδιοκτήτης ο Ζευς, βλέπει δε εις αυτό ο Προμηθεύς. Και τι δεν παρελαύνει εις το πανόραμα αυτό ! Η Αίγυπτος, η Ρώμη, η Αγ. Σοφία, ο Πύργος του Άιφελ, η Ακαδημία μας... Σπουδαία παράλειψις του έργου, ότι δεεν φαίνεται και το Δρομοκαίτειον φρενοκομείον.
051	31/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Ο Καλοσύτης επί του Καυκάσου.	Ένας Άλλος	Τραγωδίες	Αγαμέμνων, Ευμενίδες, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω, Πέρσαι, Χοϊφόροι	Αισχύλος, Καλοσύτης	Μανθάνομεν ότι ο κ. Καλοσύτη προς εξευτελισμόν του Αισχύλου ετοιμάζει και τα εξής νέα έργα : Ευμενίδες, Χοϊφόροι, Αγαμέμνων και Πέρσαι... οι στιλβωταί των υποδημάτων.
051	31/07/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Ο Καλοσύτης επί του Καυκάσου.	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	Το μεγαλείτερον ελάττωμα του έργου : Είνε δεμένος ο Προμηθεύς και μένει λυτός ο Καλοσύτης.
051	31/07/1894	2	ΛΥΣΣΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Η διαθήκη των πέντε ανιάτων κυνών	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Σκύλλα	Βασιλειάδης	(...) Επίσης θεωρούμεθα ευτυχείς, διότι δεν αποκεφαλιζόμεθα δια της λαιμητόμου, αλλά και αι ιδικαί μας κεφαλαί θα κοπώσι τιθέμεναι εις πνεύμα, ωσει να επρόκειτο να γράψωμεν κωμειδύλλια εις τον άλλον κόσμον. Επειδή δε κατά κακήν μας μοίραν ταξιδεύει και η Α. Μ. ο βασιλεύς, παρά του οποίου θα εξητούμεν χάριν, αρκούμεθα μόνον εις <i>χαριτολογήματα</i> των εφημερίδων, επί τω άώρω θανάτω μας. Ζητούμεν ουχ ήττον τα εξής εν πλήρει πεποιθήσει, ότι θα εισακουσθώμεν : 1) Να δαγκάσωμεν αποθνήσκοντες τον κ. Ράγκον 2) Να μας φιλήση ο κ. Φ. Παρασκευαΐδης. 3) Να ιδώμεν δια τελευταίαν φοράν την <i>Σκύλλαν</i> του Βασιλειάδου. 4) Να δημοσιευθή εις την «Ακρόπολιν» η γνώμη μας κατά της στρατ. Αστυνομίας.

								<p>5) Να μεριμνήση το Ορφανοτροφείον δια το λυσσικόν υιόν εκάστου εξ ημών.</p> <p>6) Τα πτώματά μας να ταφώσιν επιμελώς, μήπως περιπέσωσιν εις χείρας των ξενοδόχων της προτεουύσης.</p> <p><i>Ότι, ακριβές αντίγραφον</i></p>
051	31/07/1894	4	ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΗΣ ΓΛΑΥΚΗΣ (Εκ του Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου του κ. Στρατήγη)		Δράμα	Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος	Στρατήγης	<p>Γλαύκη (άδει προς λύραν). Παράδεισος είσαι, του Βύζαντος χώρα, Πλουσία εις ρόδα, κισσούς και μυρσίνας, Αφθόνως ο Πλάστης σου έδωσε δώρα, Αλλά η ψυχή μου ποθείς τας Αθήνας Να έβλεπε τώρα.</p> <p>Γλαυκόν του Βοσπόρου απλούται τα κύμα Το φως κατοπτρίζον ακτίνων χρυσών, Κ' εις όχθας ανθούσας ευρίσκει το μήμα, Εκεί όμως θέλω εις τον Γλισσόν Να φέρω το βήμα.</p> <p>Τας ώρα του έτους ευκάρπους αγγέλλει Οπόρα γλυκεία, ευώδης, ποικίλη, Εδώ τους καρπούς της η γη όλη στέλλει, Αλλ' όμως της Γλαύκης επόθουν τα χείλη Υμήττειον μέλι.</p> <p>Υψούσαι σμαράγδων μεστή και σεπφείρων, Αγία Σοφία, εις τον ουρανόν, Χρυσού είσαι πλήρης και λίθων και μύρωνν, Αλλ' είσαι τα θάμβος, σεμένε Παρθενών, Αιώνων απείρων !</p>
051	31/07/1894	4	ΕΠΙΚΑΙΡΑ Στην Πανρώραν... του Καλοσύτη.	ΝΙΚΜΑΝ			Καλοσύτης	<p>Μέσα στα τόσα πούφερεις κακά στην Οικουμένη, όλα σχεδόν γιατρεύτηκαν με την πολυκαίρια .. Ένα μονάχα πάντοτε αγιάτρευτο θα μένη στον τόπο μας τουλάχιστον... η δραματογραφία !</p>
051	31/07/1894	4	ΕΠΙΚΑΙΡΑ Στους Ρωμηούς.	ΝΙΚΜΑΝ	Δράμα			<p>Όλοι λοιπόν ριχτήκανε 'ς στην δραματογραφίαν, σαν οι στραβοί και οι κουτσοί στον Άγιο-Παντελέημονα. Τι διάβολο ! χαθήκανε σ' αυτήν την κοινωνίαν ολίγα χέρια να κρατούν καμπόσα σαπιολέιμονα !</p>
052	07/08/1894	1	ΑΓΩΝ ΠΕΡΙ	Φωνογράφος	Τραγωδία	Άμλετ, Οθέλλο	Ταβουλάρης	<p>Να κάνουν τον Αμλέτον και τον Οθέλλον.</p>

			ΥΠΑΡΞΕΩΣ ΤΙ ΝΑ ΜΑΘΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΑΣ – ΠΟΙΟΝ ΕΙΝΕ ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΡΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ					Δ. Ταβουλάρης
052	07/08/1894	1	ΑΓΩΝ ΠΕΡΙ ΥΠΑΡΞΕΩΣ ΤΙ ΝΑ ΜΑΘΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΑΣ – ΠΟΙΟΝ ΕΙΝΕ ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΡΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Φωνογράφος			Καλαποθάκης, Μαξιλάρωμα	Μακράν από δράματα και κωμειδύλλια, διότι πέφτει μαξιλάρι αλύπητο. Καλαποθάκης
052	07/08/1894	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις κωμειδουλιογράφον	ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ				Η πρώτη πράξις τρώγεται, αλλ' εις τας δύο άλλας Έχυσε, φίλε, άφθονον της Εγγλιτέρας άλας.
052	07/08/1894	2	ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	- Πρόσεχε κ. Καλοσύτη, μήπως ο Προμηθεύς σου ταξιδεύσει με κότερο.
052	07/08/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Κωμειδύλ λα, δράματα, τραγωδίες		Καλοσύτης	Ευτυχώς αυτήν την εβδομάδαν δεν είχομεν ούτε κανέν νέον κωμειδύλλον, ούτε κανέν νέον δράμα, ούτε καμμίαν νέαν τραγωδίαν. Μέχρι τούδε εφοβούμεθα τα κωμειδύλλια και τα δράματα, ενώ από της εμφανίσεως του κ. Καλοσύτη επί της σκηνής έχομεν και άλλον φόβον... της τραγωδίας.
052	07/08/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	Κατά της παράστασιν του «Προμηθέως» : - Ε, πώς σου εφάνη ; Σου ήρεσε ; - Ναι, μου ήρεσαν αι δύο πρώται... - Έχεις δίκαιον, αι δύο πρώται πράξεις... - Όχι, αδελφέ, αι δύο πρώται Ωκεανίδες !
052	07/08/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	Μανθάνομεν θετικώς, ότι λίαν προσεχώς εκδίδονται εις τρεις τόμους αι αγορεύσεις του Προμηθέως.
052	07/08/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λειλά	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	Ο κ. Καλοσύτης, ηυχαιρίστησεν εις τινα εφημερίδα τους παρευρεθέντας κατά τας παραστάσεις του «Προμηθέως εν Ολύμπω» και υποστηρίζαντας το έργον του. Νέον πάλιν αυτό έθιμον, το οποίον μας υπενθυμίζει τας ευχαριστίας των τεθλιμμένων συγγενών προς του παρευρεθέντας εις κηδείαν πολυκλαύστου πατρός, υιού κλπ. Πολλοί αναγινώσκοντες το ευχαριστήριον τούτο ανέμενον να ιδώσι κάτωθεν την υπογραφήν : Ο τεθλιμμένος συγγραφέυς Ιωάννης Καλοσύτης.

052	07/08/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοστύπης	Και σήμερον επαναλαμβάνομεν, ότι το έργον είνε λίαν θεαματικόν, ο δε θίασος φιλοτίμως εδαπάνησεν ογκώδη ποσά, όπως η σκηνική διασκευή καταστή μεγαλοπρεπής. Ως τοιούτο πρέπει όλοι να το ίδωσιν, ακόμη και οι τρόφιμοι του Οφθαλμιατρείου, ει δυνατόν. Όσοι μάλιστα βλέπουν καλά και δεν ακούουν, ας μη χάσουν την ευκαιρίαν.
052	07/08/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Θέατρο Ομοιοίας, Ιταλικός θίασος	Εις το θέατρον της πλατείας της Ομοιοίας ο ιταλικός θίασος φέρει αντίπραξιν εις το ζήτημα, το οποίον έρριψεν εν τω μέσω το «Αστυ». Βλέπων τις την αρτιότητα των ακροατών και ακούοντας αγρίας φωνάς των αιωδών αισθάνεται, ότι έχει ενώπιόν του εικόνα ζώσαν του «Περί υπάρξεως αγώνος».
052	07/08/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Θέατρο Ομοιοίας	Προς γνώσιν των ολίγων θεατών : - Εάν έπαυσεν ο πο'λεμος της Κορέας μεταξύ Κίνας και Ιαπωνίας, δεν έπαυσεν ο ίδιος πόλεμος μεταξύ των... καθισμάτων του θεάτρου της «Ομοιοίας».
052	07/08/1894	2	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Τενόρος	Ηκούσθη την παρελθούσαν Παρασκευήν : - Μπρε δεν σου φαίνεται, ότι ο τενόρος μοιάζει με τον Καζέριο ; - Αλήθεια... Λοιπόν πάμε να φύγουμε και να έλθουμε μεθαύριο, που θα τον έχουν κόψει.
052	07/08/1894	3	Γελοιογραφία				Κωμειδουλιογράφος	«Αγών περί υπάρξεως» - Τι να το κάμω το παιδί μου, που δεν θέλει γράμματα ; - Να το κάνης κωμειδουλιογράφον. - Να πας στο σχολείο γλήγορα... - Καλέ πατέρα, ας μη πάω... Δεν βλέπεις που γράει το «Αστυ» να μη μαθαίνουμε γράμματα ;
052	07/08/1894	4	ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ	Τίμος	Επιθέωρη ση	Gran Via (Γκραν Βία)	Θέατρο Παράδεισος	Γκραν βία. Αγία ακμάσασα περί τα τέλη του 19 ^{ου} αιώνος. Απήχθη δεσμία υπό πολλών δια την ωραιότητά της και υποστάσα μαρτυρικώς τον δι' ανασκολισμού θάνατον μετέστη το 1894 μ.Χ. εν Παραδείσω...
052	07/08/1894	4	ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ	Τίμος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Θέατρο Παράδεισος, Καλοστύπης	«Προμηθεύς». Άγνωστος κλέψας εκ του ουρανού το φως. Τον συνέλαβεν ο κ. Καλοστύπης με την ιδέαν, ότι θα του φέξη. Υπάρχουν οι φρονούντες, ότι όχι του ουρανού, αλλά την φωτιά του Παραδείσου έκλεψε και οι εν αυτώ επάγωγσαν.
053	14/08/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο των Κωμωδιών, Ιταλικός θίασος	Κάποιος διερχόμενος εκ του θεάτρου των «Κωμωδιών» περί την μεσημβρίαν και ακούων φωνάς ερωτά τον ισταμένον εις την θύραν: - Τι κανγάς είνε μέσα ; - Όχι, κάνει πρόβες ο ιταλικός θίασος.

053	14/08/1894	2	ΑΓΩΝ ΠΕΡΙ ΥΠΑΡΞΕΩΣ	Φωνογράφος			Αντωνιάδης	<p>Δράματα 300 !!! <i>Κύριε Γ... Β...</i> Σας συγχαίρω, ανακινήσαντας αυτό το ζήτημα, διότι ο περί υπάρξεως αγών συγκινεί και εμέ βαθύτατα, αλλ' εννοείτε ποίον κακόν μας απειλεί, εάν μερικοί ακολουθήσουν την γνώμη εκείνου, όστις επρότεινεν ανεξαιρέτως οι υιοί να συνεχίσουν το επάγγελμα του πατρός των; Φαντασθήτε προς στιγμήν, ότι ο κ. Αντωνιάδης έχει δέκα τέκνα, τα οποία όλα γίνονται δραματικοί συγγραφείς και ότι έκαστον αυτών γράφει 30 δράματα, όσα δηλαδή ο πατήρ του... Εννοείτε; Μόνον εκ της οικογενείας Αντωνιάδη θα έχωμεν μετά τινά έτη 300 δράματα ! Φοβιτσάρης</p>
053	14/08/1894	2	ΑΓΩΝ ΠΕΡΙ ΥΠΑΡΞΕΩΣ	Φωνογράφος	Κωμειδύλιο	Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον	Καλαποθάκης	<p>Ζητήματα του «Σκριπ.» Επειδή το πράγμα λαμβάνει διαστάσεις, όλοι δε αι εφημερίδες προέτειναν την λύσιν διαφόρων κοινωνικών ζητημάτων, προβαίνομεν και ημείς εις την δημοσίευσιν των επομένων, εφ'ων εφιστώμεν την προσοχήν των αναγνωστών μας και αναμενομεν την πεφωτισμένην γνώμη αυτών : <i>Πρώτον.</i> Ποίον είνε καλλίτερον, η «Λούρδη» του Ζολά ή το μαύρο χαβιάρι της Ρέλβας ; <i>Δεύτερον.</i> Πρέπει να προτιμώνε το βόειον κρέας ή τα κωμειδύλλια ; <i>Τρίτον.</i> Ο «Ανανίας» του κ. Καλαποθάκη είνε ευκοιλιώτερος ή το ρετσινόλαδον ; <i>Τέτατον.</i> Πώς μπορούμε ν' απαλλαγώμεν από τα κοινωνικά ζητήματα ;</p>
053	14/08/1894	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις κωμειδουλιογράφον	ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ			Μαξιλάρωμα	<p>Δυο μαξιλάρια παίρνομε σε κάθε καλαμπούρι σου, Το ένα για τον τέτοιο μας και τ' άλλο για τη μούρη σου.</p>
053	14/08/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Θέατρο Παράδεισος, Καλοσύτης	<p>- Ο κ. Δηλιγιάννης μετέβη εις το θέατρον του «Παραδείσου» και είδε τον «Προμηθέα» του κ. Καλοσύτη.</p>
053	14/08/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	<p>- Του ήρесе πολύ, αλλ' εύρε συντόμους τας αγορεύσεις του Προμηθέως.</p>
053	14/08/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοσύτης	<p>- Τα δάση καίονται, καίονται, καίονται. Τι λέγει τώρα ο κ. Καλοσύτης με τον Προηθέα του, που είχε την αναίδειαν να κλέψη το πυρ εκ του ουρανού και να το δώση εις τους ανθρώπους ;</p>

053	14/08/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοστήπης	- Δι' αυτό καλά του έκανε και ο κ. Καλοστήπης και τον εχαντάκωσεν.
053	14/08/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλλιο		Καλαποθάκης	- Αναμένομεν τον κ. Καλαποθάκη να τον κάμη κωμειδύλλιο.
053	14/08/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Δρ+άμα	Η Νεράιδα του Κάστρου	Καμπούρογλου Δημήτριος	Η «Νεράιδα» του Δ. Καμπούρογλου είνε έργον ευσυνείδητον... εις τον σκηνηκόν διάκοσμον.
054	21/08/1894	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑ Εις τραγουδιστήν	ΓΚΡΑΦ			Τραγουδιστής	Της κουκουβάγιας η φωνή θανάτου έχει μάγια, Μα όταν τραγουδής εσύ ψωφά κ' η κουκουβάγια.
054	21/08/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος			Σαρδού	- Ο Σαρδού γράφει δράμα ελληνικής υποθέσεως, εις μίαν δε σκηνήν θα φαίνεται εις το βάθος ο Παρθενών.
054	21/08/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Τραγωδία	Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Καλοστήπης	- Αυτό βεβαίως το επήρε από τον Προμηθέα του κ. Καλοστήπη. Τι σου είν' αυτοί οι παληόφραγκοι !
054	21/08/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος			Δουμάς	- Και ο Δουμάς κάμνει δράμα ελληνικής υποθέσεως, του οποίου η σκηνή υπόκειται εις τας Θήβας. - Οι κ. κ. Σκουλούδης, Μπέλλος και Δημητρίου δεν είνε πρόσωπα του δράματος.
054	21/08/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος			Συγγραφείς	- Οι γάλλοι συγγραφείς απέφασισαν φαίνεται να εξευτελίσουν τους έλληνας δραματογράφους.
054	21/08/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Δράματα		Αντωνιάδης, Καλοστήπης	- Οι κ. Καλοστήπης και κ. Αντωνιάδης προς εκδίκησιν απεφάσισαν να κάμουν δράματα γαλλικής υποθέσεως.
054	21/08/1894	4	ΑΠ' ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΦΑΛΗΡΟΝ Σιδηροδρομική εταιρία «Σκριπ».	Τίμος	Κωμειδύλλιο	Οι Σφουγγαράδες	Κοτσελόπουλος	Ένα καλαμπούρι δραπετεύσαν από τους «Σφουγγαράδες» του , Κοτσελόπουλου πλανάται ανέστιον εις τα σκέλη ενός λογίου, όστις δια τούτο συλλαμβάνεται ως οπλοφορών. Μία ατιής της οποίας το όνομα είνε <i>ερμηνεία αρίστη</i> του όλου της, προσπαθεί ως μουσουργός να τονίση ένα κομμάτι, αλλά σιωπά, διότι καταλαμβάνει τέλος, ότι αυτή είνε το καλλίτερο... Μία άλλη με <i>κατσαρά</i> και με όχι πολύ <i>δικαίαν</i> καρδίαν μένει ανάλητος εις τα τραγικά βλέμματα ενός ατυχούς. Παρά κάτω ένας φλυαρεί, φλυαρεί, φλυαρεί, η δε φλυαρία του τόσον μας κινεί την περιέργειαν και την ατμομηχανήν, ώστε όλοι στρέφομεν και βλέπομεν κατά διαβολικήν συγκυρίαν ένα <i>Παπά-Γάλλον</i> .
054	21/08/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΤΟ ΦΤΕΡΟ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δραματικ ό ειδύλλιο	Αγαπητικός της Βοσκοπούλας,	Περεσιάδης	Η «Γκόλφω» του κ. Περεσιάδου ονομάσθη <i>δράμα ειδυλλιακόν</i> , και όχι δραματικόν ειδύλλιον. Ίσως δια να επιβεβαιωθή, ότι είνε η <i>ανάποδη</i> όψις του «Αγαπητικού της Βοσκοπούλας».
054	21/08/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΤΟ ΦΤΕΡΟ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δραματικ ό ειδύλλιο	Γκόλφω	Στεφάνου	Μετά την παράστασιν της «Γκόλφως» όλος ο κόσμος απεφάνθη, ότι είνε <i>έξχος</i> ... η κ. Στεφάνου.
054	21/08/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΤΟ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δραματικ	Γκόλφω		Το δράμα αυτό ομολογουμένως έκαμε <i>κρότον</i> , διότι έχει

			ΦΤΕΡΟ		ό ειδύλλιο			πολλούς... πυροβολισμούς.
054	21/08/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΤΟ ΦΤΕΡΟ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δραματικ ό ειδύλλιο	Γκόλφω		Εις το τέλος πίπτει η αυλαία και το δράμα μένει ατελείωτον. Η κουμπούρα του Δήμου σκοπευόντος κατά του Τάσου δεν έπιασε κατά την παράστασιν εξ εσκωριασμένης ευσπλαγγνίας.
054	21/08/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΤΟ ΦΤΕΡΟ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ				Θύμα των πυροβολισμών τούτων έπεσαν εις ρεπόρτερ... γράψας την άλλην ημέραν : «Πυροβολισμοί συνεχείς έπιπτον χθες περί το Μετς. Η αστυνομία, εκοιμάτο».
055	28/08/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλ λιο		Μαξιλάρωμα	- Κάποιος αξιωματικός επετέθη στα μ α ξ ι λ α ρ α κ ι α της κατοικίας του Γαβριηλίδου, σαν να ήτο αποτυχόν κωμειδουλιογράφος.
055	28/08/1894	4	ΟΛΑ ΘΑΛΑΣΣΑ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράματα			Το δράμα της «Ακροπόλεως» ήτο το καλλίτερον της εφετεινής θεατρικής περιόδου.
057	11/09/1894	1	ΠΑΠΑΚΥΡΙΤΣΟΠ ΟΥΛΙΚΑ	Hambro	Δράμα	Ληστές	Σίλλερ	Απορούμεν πώς ακόμη κανείς εκ των θιάσων δεν έδωκε προς τιμήν του Παπακυρισόπουλου έκτακτον παράστασιν με τους «Ληστές» του Σίλλερ.
057	11/09/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράματα		Σοφοκλής	Συμβαίνει μικρά συμπλοκή επί της οδού Σοφοκλέους, όπου είνε και τα γραφεία της «Ακροπόλεως». Κάποιος : - Μα τι διάβολο, κάθε μέρα θα έχουμε τραγικά δράματα εις τον δρόμον αυτόν ; - Μ' αφού είνε του Σοφοκλέους !
057	11/09/1894	2	Ο ΠΑΠΑΚΥΡΙΤΣΟΠ ΟΥΛΟΣ	Μανής	Κωμειδύλ λιο			Καλλίτερα για Μούσα μου να ήτανε ο τάφος, ή νάμουνε της εποχής κωμειδουλιογράφος, ή κάν βιβλία νάγραφα κ' εγώ διδακτικά, ή τέλος πάντων νάγραφα στον κόσμο κάθε άλλο παρά που με προώρισεν η Μοίρα τακτικά φκαι μία δόξα Εθνική κάθε στιγμή να ψάλλω.
057	11/09/1894	3	<i>Γελοιογραφία</i>					Μετάβασις εις τα θερινά θέατρα
057	11/09/1894	4	ΤΟ ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΟ ΕΝ ΤΩ 'ΟΥΡΑΝΩ' ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ ΠΡΟΣΩΠΑ : ΣΑΒΑΩΘ, ΓΑΒΡΙΗΛ Αρχάγγελος, ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ		Δράμα, Δραματικ ό ειδύλλιο, Κωμειδύλ λιο, Τραγωδία	Γκόλφω, Λεϊλά, Λίγο απ' όλα, Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Βολταίρος, Θέατρο Παράδεισος, Μπούχγερ	ΠΡΑΞΙΣ Α' - ΣΚΗΝΗ Α'. (<i>Η Σκηνή εν τω Ουρανώ</i>) Σαβιάθ (μόνος). Διαδηλώσεις εις τον «Παράδεισον»! Αυτό είνε ανήκουστον, είνε... (εν οργή) Όλοι λοιπόν επανεστάτησαν εναντίον μου ; Όλοι ! (Μεγαλοφώνως) Γαβριήλ ! Γαβριήλ ! Γαβριήλ ! Γαβριήλ (εισερχόμενος). Διατάξατε, Σεβασμιότατε. Σαβιάθ. Σπεύσον τάχιστα εις τον «Παράδεισον». Σφυρηλάτησον χιλίους κεραυνούς και ειπέ εις τον Πέτρον να μη επιτρέψη ουδενός την εισοδον μέχρι νευτέρας διαταγής μου. Ακούς κατάστασις !

			Θιασάρχης, Μ. ΛΑΜΠΡΟΣ Δράστης του «Λίγο απ' όλα». «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», «ΓΚΟΛΦΩ», «ΑΝΑΝΙΑΣ», «ΛΕΪΛΑ» Πρόσωπα άφωνα.				Γαβριήλ (έκπληκτος). Αλλά τι τρέχει, Σεβασμιώτατε ; Σαβαώθ (τρέχον κατά μήκος του Ουρανού). Τι τρέχει ; Αλλ' αγνοείς λοιπόν, ότι προσπαθούν να μ' εκθρονίσουν ! ... Γαβριήλ. Ποίος πάλιν ο Μπούχνερ ή ο Βολταίρος ; Σαβαώθ. Αγνώ... Ηξεύρω μόνον, ότι απόψε πρόκειται να γίνη διαδήλωσης εις τον «Παράδεισον». Εξ άλλου δε εις την γην διακηρύσσουν, ότι έρχεται ο «Αντίχριστος». Ω ! δυστυχία μου ! Γαβριήλ (κατ' ιδίαν). Δεν καταλαβαίνω τίποτε. Σαβαώθ. Πήγαινε γρήγορα. Για να φθάσης δε ταχύτερα καβάλησε μίαν αστραπήν. (Ο Γαβριήλ εξέρχεται).
057	11/09/1894	4	ΤΟ ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΟ ΕΝ ΤΩ 'ΟΥΡΑΝΩ' ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ ΠΡΟΣΩΠΑ : ΣΑΒΑΩΘ, ΓΑΒΡΙΗΛ Αρχάγγελος, ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ Θιασάρχης, Μ. ΛΑΜΠΡΟΣ Δράστης του «Λίγο απ' όλα». «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», «ΓΚΟΛΦΩ», «ΑΝΑΝΙΑΣ», «ΛΕΪΛΑ» Πρόσωπα άφωνα.	Δράμα, Δραματικ ό ειδύλλιο, Κωμειδύλ λιο, Τραγωδία	Γκόλφω, Λειλά, Λίγο απ' όλα, Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω		ΣΚΗΝΗ Β'. Σαβαώθ. Εναντίον μου! Και ποίος; Ο Κόσμος, όν εγώ έπλασα. (Κροτέται η Πύλη του Ουρανού). Εμπρός! (Εισέρχεται εις Άγγελος). Άγγελος. Πανιερώτατε, ευσεβάστως αναφέρω, ότι σας έφερα από την γην χιλίας ψυχάς. Σαβαώθ. Χιλίας ψυχάς ομού ! Από καμμίαν μάχην φαίνεται... Άγγελος. Όχι' είνε οι κρυολογημένοι ακροαταί των κωμειδυλλίων! Σαβαώθ. Καλά' ας κοιμηθούν εν ειρήνη. Άγγελος. Αμήν. (Εξαφανίζεται, ενώ εισέρχεται ο Γαβριήλ).
057	11/09/1894	4	ΤΟ ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΟ ΕΝ ΤΩ 'ΟΥΡΑΝΩ' ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ ΠΡΟΣΩΠΑ : ΣΑΒΑΩΘ, ΓΑΒΡΙΗΛ Αρχάγγελος,	Δράμα, Δραματικ ό ειδύλλιο, Κωμειδύλ λιο, Τραγωδία	Γκόλφω, Λειλά, Λίγο απ' όλα, Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Κοτοπούλης, Λάμπρου, Θέατρο Παράδεισος	Σκηνή Γ'. Γαβριήλ. Ευπειθώς σας αναφέρω, Κύριε, ότι τα πάντα έχουσι καλώς. Δεν συμβαίνει τίποτε ! Σαβαώθ. Πώς; Ηπατήθην λοιπόν ! Γαβριήλ. Εγένετο μία απλή παρεξήγησις. Η διαδήλωσης αυτή πρόκειται να γίνη εις το Θέατρον του «Παραδείσου». Σαβαώθ. Αλλά πώς συμβαίνει ; Γαβριήλ. Κάποιος Λάμπρος έγραψεν ένα κωμειδύλλιον το οποίον παίζει ο Κοτοπούλης ο θιασάρχης και...

			ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ Θιασάρχης, Μ. ΛΑΜΠΡΟΣ Δράστης του «Λίγο απ' όλα». «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», «ΓΚΟΛΦΩ», «ΑΝΑΝΙΑΣ», «ΛΕΪΛΑ» Πρόσωπα άφωνα.				Σαβαώθ. Αυτοί λοιπόν οι γελοίοι ανεστάτωσαν το Σύμπαν μου. Να έλθουν αμέσως ενόπιόν μου. (Προς τον Γαβριήλ). Και ο Αντίχριστος ; Γαβριήλ. Και αυτό δεν είνε τίποτε. Ένα έργον του Ρενάν, τον οποίον πρόκειται να εκδώση κάποιος βιβλιοπώλης. Αυτός που σας εκδίδει τώρα εις φυλλάδια ... Σαβαώθ. Πήγαινε να φέρης τον Λάμπρο και τον Κοτοπούλη. Γαβριήλ. Αμέεσως (φεύγει). Σαβαώθ. Τι είνε αυτά τα κωμειδύλλια ! εγέμισε το Πυρ το εξώτερον από συγγραφείς και ηθοποιούς!
057	11/09/1894	4	ΤΟ ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΟ ΕΝ ΤΩ 'ΟΥΡΑΝΩ' ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ ΠΡΟΣΩΠΑ : ΣΑΒΑΩΘ, ΓΑΒΡΙΗΛ Αρχάγγελος, ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ Θιασάρχης, Μ. ΛΑΜΠΡΟΣ Δράστης του «Λίγο απ' όλα». «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», «ΓΚΟΛΦΩ», «ΑΝΑΝΙΑΣ», «ΛΕΪΛΑ» Πρόσωπα άφωνα.	Δράμα, Δραματικ ό ειδύλλιο, Κωμειδύλ λιο, Τραγωδία	Γκόλφω, Λειλά, Λίγο απ' όλα, Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω		ΠΡΑΞΙΣ Α'. { Η σκηνή εις το βάθος του Ουρανού. Αριστερά πυκνόν σκότος καλύπτει τον Σαβαώθ, δεξιά δε εντός φλεγόμενου λέβητος διακρίνονται ο Προμηθεύς, ο Ανανίας, η Γκόλφω. Πλησίον αυτών στηρίζεται η Λειλά επί του αστερισμού της <i>Μεγάλης</i> <i>Αρκτου</i> . Βροντά.]
057	11/09/1894	4	ΤΟ ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΟ ΕΝ ΤΩ 'ΟΥΡΑΝΩ' ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ ΠΡΟΣΩΠΑ : ΣΑΒΑΩΘ, ΓΑΒΡΙΗΛ	Δράμα, Δραματικ ό ειδύλλιο, Κωμειδύλ λιο, Τραγωδία	Γκόλφω, Λειλά, Λίγο απ' όλα, Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Κοτοπούλης, Λάμπρου	ΣΚΗΝΗ Α'. Εισέρχονται δέσμιοι ο Κοτοπούλης και ο Λάμπρος, κατόπιν δ' αυτών ο Γαβριήλ. Γαβριήλ. Σεβασμιώτατε τους έφερα ... Σαβαώθ. Εύγε Γαβριήλ. Σου χαρίζω έν οικόπεδον επί του ουρανού. Γαβριήλ. Συ είσαι ο Κοτοπούλης. Κοτοπούλης (τρέμων). Μα...μα...μάλιστα.

			Αρχάγγελος, ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ Θιασάρχης, Μ. ΛΑΜΠΡΟΣ Δράστης του «Λίγο απ' όλα». «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», «ΓΚΟΛΦΩ», «ΑΝΑΝΙΑΣ», «ΛΕΪΛΑ» Πρόσωπα άφωνα.					Σαβᾶθ. Και συ ο Λάμπρος ; Λάμπρος. Μάλιστα. Σαβᾶθ. Κατηγορήσθε, ότι παρέβητε τας εντολάς μου. Λάμπρος. Κύριε ελέησον. Σαβᾶθ. Δια τούτο θα τιμωρηθήτε αυστηρώς. Κοτοπούλης. Συ Κύριε. Σαβᾶθ. Κατηγορούμενοι, ετοιμασθήτε ν' ακούσετε την καταδικαστικὴν σας ἀπόφασιν.
057	11/09/1894	4	ΤΟ ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΟ ΕΝ ΤΩ 'ΟΥΡΑΝΩ' ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ ΠΡΟΣΩΠΑ : ΣΑΒΑΩΘ, ΓΑΒΡΙΗΛ Αρχάγγελος, ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ Θιασάρχης, Μ. ΛΑΜΠΡΟΣ Δράστης του «Λίγο απ' όλα». «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», «ΓΚΟΛΦΩ», «ΑΝΑΝΙΑΣ», «ΛΕΪΛΑ» Πρόσωπα άφωνα.		Δράμα, Δραματικ ὄ ειδύλλιο, Κωμειδύλ λιο, Τραγωδία	Γκόλφω, Λεϊλά, Λίγο απ' όλα, Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Θέατρο Παράδεισος, Κοτοπούλης, Λάμπρου	(Ο Γαβριήλ ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ Θρόνου καὶ ἀναγιγνώσκει τὴν ἀπόφασιν). Ἐν ὀνόματι τοῦ Σαβᾶθ Το Οὐράνιον Δικαστήριον Συνεδρίασαν δημοσίᾳ ἐν τῇ αἰθούσῃ των συνεδριάσεων τοῦ σήμερον τὴν... τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1894, ἵνα δικάσῃ τοὺς Δ. Κοτοπούλην καὶ Μ. Λάμπρον κατηγορουμένους, ὅτι τὴν νύκτα τῆς 4 ^{ης} πρὸς τὴν 5 ^{ην} Σεπτεμβρίου ἐν Αθήναις καὶ παρὰ τὴν θέσιν «Παράδεισος» ἐκ συστάσεως ἀπεφάσισαν καὶ διέπραξαν κωμειδύλλιον, Ἰδὸν τὴν δικογραφίαν, σκεφθὸν κατὰ Νόμον, Ἐπειδὴ ὡς προκύπτει ἐκ των σχετικῶν πρακτικῶν τῆς συζητήσεως, οἱ κατηγορούμενοι διέπραξαν τὸ ἐγκλημα εἰς πλήρη λογικῆς ἐνεργείας κατάστασιν καὶ ἐκ προμελέτης.
057	11/09/1894	4	ΤΟ ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΟ ΕΝ ΤΩ 'ΟΥΡΑΝΩ' ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ ΠΡΟΣΩΠΑ : ΣΑΒΑΩΘ,		Δράμα, Δραματικ ὄ ειδύλλιο, Κωμειδύλ λιο, Τραγωδία	Γκόλφω, Λεϊλά, Λίγο απ' όλα, Ο Ανανίας εις δεύτερον γάμον, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Θέατρο Ομόνοια, Θέατρο Παράδεισος, Κοτοπούλης, Λάμπρου	Δια ταῦτα Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα τῆς «Ἀκροπόλεως» καὶ τοῦ «Ἀστεως» ἀλλ' ιδίως τῆς «Ἐστίας», καταδικάζει παμπηφεῖ το μὲν Μ. Λάμπρον εἰς δεκαετὴ ὠχρότητα καὶ τὰ ἔξοδα τῆς... μύρας, τὸν δε Δημ. Κοτοπούλην εἰς ἐξορίαν ἐκ τοῦ «Παραδείσου» καὶ κάθειρξιν εἰς τὴν... ΟΜΟΝΟΙΑΝ. Πρὸς τούτοις ἐντέλλονται οἱ ἀρμόδιοι ν' ανοίξωσι τοὺς καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ δια νὰ ἐμποδισθῶσι

			ΓΑΒΡΙΗΛ Αρχάγγελος, ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ Θιασάρχης, Μ. ΛΑΜΠΡΟΣ Δράστης του «Λίγο απ' όλα». «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», «ΓΚΟΛΦΩ», «ΑΝΑΝΙΑΣ», «ΛΕΪΛΑ» Πρόσωπα άφωνα.					πλέον αι παραστάσεις των θερινών θεάτρων εις την ατυχή πόλιν των Αθηνών. <i>Εκρίθη, απεφασίσθη κλπ.</i> Ο πρόεδρος Σαβαώθ Ο Γραμματεύς Γαβριήλ Ό,τι ακριβές αντίγραφον Τίμος
058	18/09/1894	2	ΑΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Στρατήγης	Μεγάλην αισθανόμεθα και ημείς χαράν επί τη ενάρξει των μαθημάτων της εν Πειραιέ Ακαδημίας, ιδρύματος όπερ τιμά τον τόπον. Μετά λύπης όμως εμάθομεν, ότι από των πρώτων ημερών εξεδηλώθησαν και εν αυτή σοβαρά διχόνοια. Έρις ηγέρθη μεταξύ των κ. Ρουσόπουλου, Γεράκη, Στρατήγη και Μπούκη ποίος εκ των τεσσάρων θα είνε ο Απόλλων της Ακαδημίας.
058	18/09/1894	2	ΑΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Στρατήγης	<i>Τελευταία ώρα.</i> Ανακοινούσιν ημίν, ότι ευτυχώς τα πράγματα συνεβιάσθησαν. Ο κ. Στρατήγης ηρκέσθη εις την θέσιν του προ της Ακαδημίας Πλάτωνος, προσλαμβανομένου ως Σωκράτους του κ. Μαυρογένους, Απόλλων της Ακαδημίας θα ήνε ο κ. Ρουσόπουλος, Αθηνά δε ο κ. Γεράκης, κρατών ως δόρ τον κ. Μπούκην. Εννοείται ότι όλοι θα είναι ενδεδυμένοι.
058	18/09/1894	2	Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΦΘΙΣΕΩΝ Συνέντευξις με ένα . . . γάιδαρν	Τίμος			Θέατρο Κωμωδιών	- Ημπορώ να έχω την τιμήν ... τον ηρώτησα πλησιάσας. Το πειθήνιον ζών ανηγέρθη επί των οπισθίων ποδών του, απώθησε μετ' απαθείας το παρατεθειμένον αυτό άχυρον και λακτίσαν δις... εις το κενόν, ογκάνισε με φωνήν βαρυτόνου, όστις ηδύνατο να λάβη επίζηλον θέσιν εις το θέατρον των «Κωμωδιών».
058	18/09/1894	2	Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΦΘΙΣΕΩΝ Συνέντευξις με ένα . . . γάιδαρν	Τίμος	Κωμειδύλ λιο			- Τώρα βεβαίως αυτή η ανακάλυψις σας ετίμησεν μεγάλως. - Μας ετίμησε ; Φαντάσου, φίλε μου, να ζης περιφρονημένος, να φέρης νυχθημερόν επί της ράχεώς σου όλα τα βάρη... της γης, να μη μπορής τουλάχιστον να γράνης έν κωμειδύλλιον και...
058	18/09/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Hambro			Θέατρο Κωμωδιών	Εάν, ως λέγεται, εκ των προτέρων είνε γνωστή η αθωωτική απόφασις, τότε νομίζομεν, ότι ματαιώς ζητούν αίθουσας ευρείαν

								δια να γίνη η δίκη. Ημπορούν να συνεδριάσουν εις το θέατρο των «Κωμωδιών».
058	18/09/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Hambro	Κωμειδύλιο	Παρθεναγωγείο		Με την αρχή των μαθημάτων αναβιβάζεται προσεχώς εις την σκηνήν το «Παρθεναγωγείον». Το πρόγραμμά του θα εκδοθή προσεχώς. Η διδασκαλία του λέγεται, ότι θα γίνεται αρίστη, προτρέπομεν δε και τας απορριφθείσας διδασκαλίσας να τρέξουν εκεί.
059	25/09/1894	4	ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΑ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ		Θεατρικά		Τα θεατρικά έργα, τα οποία ανεβαίνουν εσχάτως αθρόα εις τον Γολγοθά της σκηνής, επηρεάζονται πολύ περισσότερο από την φθινοπωρινήν ατμόσφαιρα και πίπτουν μαζί με τα φύλλα των φθινοπωρινών εφημερίδων. Tombe, tombe, feuille ephemere... Είπεν ο μακαρίτης Μιλβουά εν ποιηματί του απευθυνομένω προς τας... ελληνικά εφημερίδας.
059	25/09/1894	4	ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ - ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ	MENDES	Ιταλικό μελόδραμα			Να γνωρίζη ζωγραφικήν, ιππασίαν, γαλλικά, αγγλικά, να είνε έκδοτος εις την μουσικήν και να μη γνωρίζη ιταλικά ! Τότε πώς θα μεταβαίνη εις το ιταλικόν μελόδραμα ; Μόνον δια ν' ακούη την μουσικήν και να μη παρακολουθή την παράστασιν; Άλλως τε τι μουσικός θα ήτο χωρίς να ειξεύρη ιταλικά !
060	02/10/1894	2	Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΩΡΑ - Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΟΥ ΤΣΑΡΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ	Φωνογράφος	Δράμα	Μιχαήλ Στρογκώφ	Ταβουλάρης	(...) Τρικούπης. 6) Ο κ. Ταβουλάρης θα παραστήση τον «Μιχαήλ Στρογκώφ».
060	02/10/1894	2	Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΩΡΑ - Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΟΥ ΤΣΑΡΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ	Φωνογράφος	Δράμα	Δύο Λοχίαι	Κοτοπούλης	(...) Τρικούπης. 7) Οι «Δύο λοχίαι» του κ. Κοτοπούλη θα τεθώσιν υπό τας διαταγάς του κ. Μπαϊρακτάρη προς πρόληψιν απευκταίων υπο τινος μηδενιστού.
060	02/10/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Δύο Λοχίαι	Κοτοπούλης	Τέλος πάντων έληξε και η πολύκροτος δίκη των αξιωματικών, οίτινες ηθωώθησαν πανηγυρικός, τώρα δε έχομεν τας συνεπείας. (...) Παρεστάθησαν προς τιμήν των αθωωθέντων υπό του κ.

								Κοτοπούλη οι «Δύο λοχία», οίτινες επί τη ευκαιρία αυτή εγένοντο επιλοχίαι.
060	02/10/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Κοτοπούλης	Βεβαιούται ότι θα έχουμε και άλλας συνελεύσεις. Ότι οι αξιωματικοί θα παραθέσουν γεύμα εις τους συνηγόρους, οι οποίοι, αφού έφαγαν την «Ακρόπολιν», πρέπει να φαν και άλλα ουσιαστικώτερα. Καθ' α δ' εμάθομεν το menu του γεύματος τούτου θα είνε : Σούπα απ' τα κόκκαλα βγαλμένη ... του Μαμούθ Πιλάφι από . . . Κοτοπούλη κλπ.
060	02/10/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Κοτοπούλης	Επόμενον ήτο ο κ. Κοτοπούλης να δώση τιμητικήν παράστασιν υπέρ των αξιωματικών, αφού και οι κ.κ. Στρατοδίκαι έδωκαν τιμητικήν παράστασιν υπέρ του κ. Κοτοπούλη.
060	02/10/1894	4	ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ (Αναφορά δι' αεροστάτου.)	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλλιο	Οι Σφουγγαράδες	Σταυρόπουλος, Φυρστ	Μπρε ουρανέ που φαίνεσαι ψηλά τρεις μέραις συνεχώς μοντζουρωμένος, μην είσαι και πολύ νερουλισμένος και καθενός νερώνεις τα μυαλά. Μ' όλους μαζί κ' εγώ παρακαλώ ν' αφήσης τας υγράς σου διαθέσεις, γιατ' έτσι σε κανένα δεν αρέσεις κι ούτε μας κάνεις τίποτε καλό. Εγέμισες τους δρόμους με πολτό γιατί μας τρέχεις λίγο κάθε ώρα και κρύο μας θερίζει από τώρα και μερικοί δεν έχουμε παλτό. Μα είνε ποιό χειρότερ' απ' αυτά, που μένουνε τα θέατρα βρεμμένα και πάνε τόσες πρόβες στα χαμένα κ' οι θίασοι δεν βγάζουνε λεφτά ; Μ' αυτά σου τ' αδιάκοπα νερά εμείνανε κι αυτοί οι Σφουγγαράδες στα κρύα του λουτρού οι φουκαράδες και λ ά σ η θα το κόψουν μια φορά. Μ' αυτή τη βροχερή σου τακτική θα κλείσουν τα υπαίθρια για πάντα

								κι ο Φυρστ και ο Σταυρόπουλος στην πάντα εμείνανε χωρίς τιμητική.
061	09/10/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύλιο	Ζαχαροκάλαμο	Χαρίσης	Έχομεν και νέον κωμειδύλλιον το : «Ζαχαροκάλαμον». Ο συγγραφεύς του φαίνεται πολύ πρακτικός. Εσκέφθη, ότι εάν δεν επιτύχη εις το θέατρον, μπορεί να το στείλη εις τον εν Θεσσαλία ιδρυθέν σακχαροποιείον.
061	09/10/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύλιο	Ζαχαροκάλαμο		Εν τω θέατρο. - Και γιατί το ωνόμασε : Ζαχαροκάλαμον ; - Για να γλυκάνη την αποτυχίαν του.
061	09/10/1894	4	ΕΠΙΚΑΙΡΑ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Ασλάνης, Βαριετέ, Φιλαρμονική	Φρικώδεις ωρυγαί εκτέμπονται την ημέραν υπό των οργάνων της Φιλαρμονικής, άνωθεν του «Βαριετέ». Την εσπέραν συνεχίζουν την συμφωνίαν τα ηλεκτρικά του κ. Ασλάνη.
061	09/10/1894	4	ΕΠΙΚΑΙΡΑ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλιο	Παρθεναγωγείο		Τα ηλεκτρικά εσφύριξαν προχθές και δύο σκανδαλώδεις φράσεις του «Παρθεναγωγείου». Αλλ' εις την δευτέραν παράστασιν του έργου διωρθώθη... η μηχανή και το έργον επευφημήθη.
061	09/10/1894	4	ΕΠΙΚΑΙΡΑ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλιο	Παρθεναγωγείο		Παρατηρήθη, ότι, οι ηθοποιοί, όσο και αν εκτελούν κινήσεις ασέμνους επί σκηνής, δεν έχουν φόβον σφυρίγματος. Η ανηθικότης πρέπει να είνε εις φράσεις, δια ν' αποδοκιμασθή. Πάλιν καλά, διότι υπάρχουν και στραβοί θεαταί, οι οποίοι μόνον ακούουν.
061	09/10/1894	4	ΕΠΙΚΑΙΡΑ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Κωμειδύλιο	Έπεσε	Στεφανίδης	«Έπεσε». Είνε το νέον κωμειδύλλιον, του οποίου συγγραφεύς λέγεται ο κ. Στεφανίδης.
063	23/10/1894	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ	Κωμωδίες	Όρνιθες, Πετεινός	Αριστοφάνης, Κορομηλάς, Κοτοπούλης	Εάν είνε ακριβή τα έγγραφα τα γραφέντα υπό της «Εφημερίδος των Συζητήσεων» φιγγαρικώτατα περί εξορίας των ορνίθως εκ της πόλεως, διατηρήσεως δε των πετεινών, το γυναικείο ζήτημα παρουσιάζεται και παρ' ημίν υπό την σοβαροτέραν αυτού φάσιν. Προς εξακρίβωσιν η Αστυνομία ανέθεσε την μελέτην του πράγματος εις τον κ. Κοτοπούλην, όστις απεφάνθη τουναντίον, ότι μόνον αι Όρνιθες του Αριστοφάνου εδιώχθησαν εξ Αθηνών, απομένει δε ο Πετεινός του κ. Κορομηλά.
063	23/10/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλια	Η Τύχη της Μαρούλας, Ο μπαρμπαλινάρδος	Μωραϊτίνης	Παρεκλήθημεν να δηλώσομεν, ότι δεν γράφει τια διηγήματα της «Τύχης της Μαρούλας» και του «Μπάρμπα-Λινάρδου» ο κ. Τιμολέον Μωραϊτίνης, αλλ' έτερος φέρων το αυτό επώνυμον.
064	30/10/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Παντόπουλος	Μέχρις ου γίνουν αυτά η Κυβέρνησις κωλυσιεργεί... Αύριον ο κ. Τρικούπης με ύφος Παντοπούλου θα φωνάξη ότι τον εμποδίζουν να εργασθή και ότι πάσα στιγμή παρερχόμενη είνε εθνική απώλεια.
064	30/10/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλιο	Ζαχαροκάλαμο	Χαρίσης	- Νέον έργον έχομεν, το Ζαχαροκάλαμο, το οποίον όμως

					λιο			πολύ επίκρανε τον συγγραφέα.
064	30/10/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλιο	Ζαχαροκάλαμο		- Αναμενόμεν και άλλα έργα υπό τους τίτλους : το μελομακάρονο, ο καφές, το γιάτσο, το κακάον, το κυδωνόπαστο, ο χαλβάς, το μουστοκούλουρο και το ριζόγαλο.
064	30/10/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος			Όμιλος των Φιλομούσων	- Η πρώτη συναυλία του «Όμιλου των Φιλομούσων» θαυμασία. Εκτός του Τσάρου αι ελληνικαί εφημερίδες απέθανον... τον γάλλον ακαδημαϊκόν Σερβουλιέ.
065	06/11/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Ύψεν	Βρυκόλακες		Και διατί όχι ; κ. Ο Τρικούπης, έχει πλειονοψηφίαν ή τουλάχιστον φαίνεται, ότι έχει. Σας βεβαιώ, ότι την παρελθούσαν Δευτέρα, όταν είδον την τρικουπικήν πλειονοψηφίαν, ενόμισα, ότι βλέπω τους «Βρυκόλακας» και μου ήθλε να φωνάξω, σαν την μητέρα του Οσβάλδου, ήτις είδε τον υιόν της ακολουσταιόνταν όπως ο πατήρ του. - Εβρυκολάκισε !
065	06/11/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Ύψεν	Τω όντι. Η σύνοδος αυτή σπεύδει ν' αποδείξη τας περί κληρονομικότητος ιδέας του Ύψεν, ως ανεπιδέκτους αμφισβητήσεως. Η αυτή συναλλαγή, η αυτή αχρειότης ! Νομίζεις τις, ότι η μία σύνοδος της Βουλής διαδέχεται την άλλην, κληροδοτούσα όλας αυτής τας κακίας.
065	06/11/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Επιθεώρηση	Λίγο απ' όλα	Λάμπρου	Ο κ. Λάμπρος εγένετο μέλος της επιτροπής επί του προϋπολογισμού. Ένεκα τούτου υπάρχει βεβαιότης, ότι εφέτος ο προϋπολογισμός θα κατανήση: «Λίγο απ' όλα».
065	06/11/1894	4	ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ (Κατά τον ήχον του άσματος των παιδιών εις το «Λίγο απ' όλα».)	ΜΗΧΑΝΟΡΡΑΦΟΣ	Επιθεώρηση	Λίγο απ' όλα		ΡΑΛΛΗΣ Ήθελα κ' εγώ να βάλω ΄ς τον Τρικούπη παλουκιά, όμως τι κακό μεγάλο, δεν μου φθάνουν τα κουκιά. ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΥΣΙΣ (εν χορώ). Τ' είν' αυτά. τ' είν' αυτά ! Δεν εβγήκαν τα κουκιά σωστά ! ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ Μούρθαν δύο με το Μανέτα, να μου βάλουν σαγωνιά, μα τους είπα νέτα σκέτα να μ' αδιάσουν την γωνιά.

								<p>ΣΥΠΟΛΙΤΕΥΣΙΣ (εν χορώ). Μπράβο σου, αρχηγέ, Κορδονάρχη, κωλυσιεργέ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ Αν και το δικό μου κόμμα πήγαινε μ' αυτούς μαζί θάκανε αμέσως πτώμα την Κυβέρνησι που ζη... ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΥΣΙ (εν χορώ). Τ' είν' αυτά, τ' είν' αυτά ! αφήσέ μας, κύριε βουλευτά. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ Θέλαμε και μεις με τρόπο μία σύμπραξι καλή, για να σώσωμε τον τόπο από τούτη του Βουλή. ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΥΣΙΣ (εν χορώ). Τι να πης ; τι να πης ; δεν υπάρχει κι από σας ελπίς !</p>
065	06/11/1894	4	ΟΜΙΛΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ				Όμιλος των Φιλομούσων	<p>Την εσπέραν αυτήν δίδεται η δευτέρα συναυλία εν τη ευρυτάτη αιθούση του. Το πρόγραμμα είνε απολαυτικώτατον. Δόξα τω Θεώ, που έχει κανείς κ' ένα μέρος, εις το οποίον ν' ακούη ολίγην μουσικήν τελείως εκτελουμένην και όχι σπαρακτικάς φωνάς, αξίας του θηριοτροφείου του Μοντενέγρου και του... χειμερινού μας Θεάτρου.</p>
066	13/11/1894	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Όμιλος των Φιλομούσων	<p>Σήμερον εν τη μεγαλοπρεπεστάτη αιθούση του «Όμιλου των Φιλομούσων» θα συγκεντρωθή ό,τι εκλεκτόν έχει η κοινωνία μας. Αι εισπράξεις της φιλανθρώπου ταύτης εορτής θα διατεθώσιν υπέρ των πασχόντων εξ ανιάτων νοσημάτων. Άλλως τε και τα έξοδα δεν θα είνε μεγάλα. Ως εγράφη ωρίσθησαν ευθυνότατα :</p> <p>Είσοδος..... Δρ. 1 Λαχείον..... » 1 Κυλικείον..... » 1 ----- Το όλον Δρ. 25</p>

066	13/11/1894	2-4	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΤΟΥ «ΣΚΡΙΠ» Εκκλησιαστικά	Φωνογράφος Καθηγητής των μαθηματικών	Επιθεώρηση, Τραγωδία	Λίγο απ' όλα, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω	Θέατρο Παράδεισος, Κοτοπούλης	Ο Θεός, αδελφάι εν Χριστώ, έπλασε τον άνθρωπον κατ' εικόνα και ομοίωσίν του, εξαιρούνται δε ο Μιστριώτης και τινες από σας. Γνωρίζετε, πως ο πρωτόπλαστος ετέθη εις τον «Παράδεισον» και πως ο κ. Κοτοπούλης τον εξεδίωξεν εκειθεν, δια να παριστάνη το «Λίγο απ' όλα» και τον «Προμηθέα».
066	13/11/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος			Κόκκος	- Καιρό έχουμε να δούμε επί της σκηνής αναβιβαζόμενον κανέν ν έ ο ν έργον του μακαρίου Κόκου.
066	13/11/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος			Όμιλος των Φιλομούσων	- Όλοι να πάτε σήμερα εις την φιλόανθρωπον εορτήν, η οποία γίνεται εν τη αιθούση του «Όμιλου των Φιλομούσων».
067	20/11/1894	4	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Επιθεώρηση	Λίγο απ' όλα		Κάποιος βλέπω το «Λίγο απ' όλα» : - Σε προτρέπω του χρόνου να κάμης και συ μίαν επιθεώρησιν... Θα κερδίσης χρήματα... Και ο άλλος : - Δεν ντρέπεσαι. Από την «Επιθεώρησιν» τι εκέρδισε τόσα χρόνια ο Αλεξανδρόπουλος ;
067	20/11/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος	Κωμωδία	Η νίκη του Λεωνίδα	Άννινος	- Η «νίκη του Λεωνίδα» είνε έργον του διαπρεπούς λογογράφου μας κ. Αννίνου.
067	20/11/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος	Κωμωδία	Η νίκη του Λεωνίδα		- Επέτυχε θαυμασίως.
067	20/11/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος		Η νίκη του Λεωνίδα	Θέατρο Ποικιλίων	- Ο Λεωνίδας δεν έπεσεν εις τα στενά των Θερμοπυλών, αλλ' εθριάμβευσεν εις το θέατρον των «Ποικιλίων».
067	20/11/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος	Κωμωδία	Η νίκη του Λεωνίδα	Άννινος	- Του κ. Αννίνου ο Λεωνίδας διαφέρει από τον στρατηγόν των Σπαρτιατών, διότι ούτος κατεστράφη υπό του Εφιάλτου, ενώ εκείνος εχαντάκωσε τον εφιάλτην της ελληνικής σκηνής, δηλ. τα κωμειδύλλα.
067	20/11/1894	4	ΛΙΓΟ ΑΠ' ΟΛΑ	Ένας Άλλος	Κωμωδία	Η νίκη του Λεωνίδα	Άννινος	- Η κωμωδία του κ. Αννίνου είνε έν βήμα προς το εθνικόν θέατρον.
068	28/11/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Καμπούρογλου	Κατ' ασφαλείς υπολογισμούς το ζήτημα της σταφίδος λύεται, εάν αποφασίσουν να τρώγου από αυτήν μερικοί συμπολίται μας, ως λ.χ. ο κ. Χριστομάνος, ο ιατρός κ. Πατρίκιος, οι αδελφοί Παγανέλη και οι «Αδελφοί» του κ. Δ. Καμπούρογλου.
068	28/11/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Γιάννος και Φλώρα	Συνοδινός	Ο αγαπητός ποιητής κ. Π. Συνοδινός έδωκε προς μελέτην δράμα υπό την επιγραφήν : «Γιάννος και Φλώρα». Εκ του ονόματος του ήρωος εν τω δράματι

								καταφαίνεται, ότι τούτο θα έχη την απαιτούμενη... κάθαριν.
068	28/11/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Γιάννος και Φλώρα		Εις το δράμα αυτό του γνωστού ποιητού, καθ' α εμάθομεν τελείται γάμος και ο Γιάννος παίρνει την Φλώραν. Φαντασθήτε τι θα εγένετο, εάν έπερνε η Φλώρα τον Γιάννον.
068	28/11/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ	Κωμειδύλ λιο, Όπερα	Γεροζούρης, Κουρέας της Σεβίλλης		Μόνον ζήτημα εις αυτήν την περίστασιν απομένει το διατί να μη παρασταθή ο Γερω-Ξούρης, ή τουλάχιστον Κουρέας της Σεβίλλης.
068	28/11/1894	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ	Κωμωδία	Η νίκη του Λεωνίδα	Άννινος	Η Εφημερίς των Συζητήσεων εισήλθεν εις το Β' έτος της ηλικίας της. Ο κ. Χ. Άννινος θαα της κινήσει, μανθάνομεν, αγωγήν διότι η πρόοδος της δύναται να θεωρηθή ως Νίκη του Λεωνίδα... Δεληγεώργη.
069	04/12/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Βερνάρ Σάρρα	Η Σάρρα Βερνάρ θα λάβη το παράσημον της Λεγεώνας της τιμής. Δεν ευπαγγιζείται κ' εμάς η αγγλική κυβέρνησις να δώση εις τινας ηθοποιούς το παράσημον του Λουτρού;
069	04/12/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Ηθοποιός	Εις μίαν από τας ηθοποιούς μας πολύ ευχαρίστως θα εφορούσα μεν το παράσημον της Περικημιδούς.
069	04/12/1894	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Κωμωδία	Βαβυλωνία	Στεφάνου	Υπουργείον Εξωτερικών. Παραστάσεις υπό των πρέσβων της κωμωδία : ο Συμβιβασμός. Άσματα δεν έχει, διότι οι πρέσβεις δεν έλαβον ακόμη τας νότας παρά των κυβερνήσεων των. Εις την νέαν αυτήν Βαβυλωνίαν ο κ. Στεφάνου θα κάμη τον Επτανήσιον. Ο κ. Τρικούπης θα κάνει τον... κουτό.
071	18/12/1894	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύλ λιο	Η τύχη της Μαρούλας	Κορομηλάς	Ο κ. Λάμπρος Κορομηλάς δημοσιεύει σχέδιον συμβιβασμού, αναμένει δε να κληθή εις τ' ανάκτορα, δια να τω ανατεθή η εντολή να σχηματίση υπουργείον και να εφαρμόση το ειρημένον σχέδιον. Βεβαιούται, ότι ο Μπαρμπα-Λινάρδος, ο κυρ Κωσταντής, ο Μπακατσίκας και άλλα πρόσωπα των κωμειδυλλίων του κ. Δημ. Κορομηλά θα λάβουν μέρος εις το σχηματισθησόμενον Υπουργείον, ως εκτιμώντα τα μάλιστα τον νέον οικονομολόγον.
073	01/01/1895	2	ΤΟ 1894	Hambro	Δράμα, Κωμειδύλ λιο, Κωμωδία, Τραγωδία	Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνο ς, Η νίκη του Λεωνίδα, Ο Ανανίας εις	Άννινος, Καλαποθάκης, Καλοστύπης, Στρατήγης	Φιλολογικώς το 1894 κατήγαγε νίκην λαμπράν, την «Νίκην του Λεωνίδα», χαριστάτην κωμωδίαν του κ. Αννίνου. Αλλ' εκτός της νίκης ταύτης ετυφλώσαμε και τους Βουλγάρους δια του «Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου», δράματος πολλής αξίας του

						δεύτερον γάμον, Ο Προμηθεύς εν Ολύμπω		ποιητού κ. Στρατήγη. Ο «Προμηθεύς» του κ. Καλοσύτη έμεινεν εις τον Καύκασον καθηλωμένος και ο Μητροπολίτης ηκύρωσε τον «Δεύτερον γάμον του Ανανίου» του κ. Καλαποθάκη, ως γενόμενον παρά τους κανόνας της εκκλησίας και ιδίως της δραματικής τέχνης.
073	01/01/1895	4	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥ 1894 ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΤΙΜΟΣ	Δράμα, Δραματικ ό ειδύλλιο, Κωμειδύλ λιο, Επιθεώρη ση	Γκόλφω, Ζαχαροκάλαμο, Η τράτα του καπετάν Κωνσταντή, Λίγο απ' όλα, Παρθεναγωγείο ν, Πειραταί, Σφουγγαράδες		Φόνοι. «Ζαχαροκάλαμο» «Λίγο απ' όλα» «Σφουγγαράδες» «Γκόλφω» «Πειρατής» «Τράτα» «Παρθεναγωγείον».
074	08/01/1895	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	ΕΓΩ			Ηθοποιοί	Ο κ. Τρικούπης κατά τούτο διαφέρει των ηθοποιών, ότι εκείνους μεν αποτυγχάνοντας τους σφουρίζουν εις το θέατρον, ενώ αυτόν εις τους δρόμους.
075	15/01/1895	4	ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΛΗΛΗΤΗ ΡΙΟΝ	ΕΓΩ	Κωμειδύλ λιο	Γενικός Γραμματεύς	Καπετανάκη	Εάν κανείς ωμίλει εδαίρετο... συνταγματώς. Ο ιατρός κ. Λούης τολμήσας να δώσει μίαν συνταγήν περί σωτηρίας της ασθενούς Ελλάδος έλαβε ξυλοκοπήματα άφθονα εις αμοιβήν. Επίσης εφυλακίσθη και ο φίλος συγγραφεύς του «Γενικού Γραμματέως» κ. Καπετανάκη. Βεβαιούται, ότι αμφοτέροι την <i>ζυλείαν</i> των ταύτην θα δωρήσουν υπέρ των σεισμοπαθών.
075	15/01/1895	4	ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΛΗΛΗΤΗ ΡΙΟΝ	ΕΓΩ	Δράμα	Λειλά	Καλαποθάκης	Σκέψεις του κ. Καλαποθάκη, βλέποντος εκεί τόσους αντιτρικουπικούς : - Αχ, να είχα εδώ την αρκούδα της «Λειλάς» και να την άφινα, που να μην έμενε ρουθούνη !
076	22/01/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Όπερα	Παλιάτσοι	Θέατρο Ποικιλιών	Γεγονός. Εις το καφενείον του Ζαχαράτου μεταξύ ενός τρικουπικού βουλευτού και ενός δημοσιογράφου, κρατούντος το πρόγραμμα του θεάτρου των «Ποικιλιών» : - Έλα, καϋμένε, απόψε στο θέατρο να δης του «Παλιάτσους». - Αδύνατον, θα πάω να δω τον Τρικούπην. -
077	29/01/1895	2	ΕΚΛΟΓΙΚΑ	Φωνογράφος	Επιθεώρη	Λίγο απ' όλα	Λάμπρου	Άρτης.

			ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ		ση			Βεβαιοτάτος βουλευτής ο κ. Λάμπρος, διότι δεν παρεστάθη ακόμη εις την Άρταν το «Λίγο απ' όλα». Ο κ. Καραπάνος μισθώνει θίασον επί τω σκοπώ τούτω. Παχής αντιδρά.
077	29/01/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Ασλάνης	Μία όχι κακή πρότασις. Τώρα που η αίθουσα της Βουλής μένει άχρηστος δεν είνε νομίζομεν ασύμφορον να ανοικιάση αυτήν η Κυβέρνησις δια χορούς μασκαράδων. Ο κ. Ασλάνης είνε έτοιμος να προβή εις συμφωνίας.
078	05/02/1895	2	ΠΡΟΣΩΠΙΔΕΣ	Φωνογράφος			Ταβουλάρης	Ωμίλησε και ο κ. Δ. Ταβουλάρης εξ ονόματος των ηθοποιών αλλά μερικώς λέξεις δεν τα επρόφερε καλώς και ηνάγκασε κάποιον να είπη, ότι έπρεπε να έχη υποβολέα.
078	05/02/1895	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις τον Μίκιον Λάμπρον	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Επιθεώρη ση	Λίγο απ' όλα, Πρώτον πυρ	Λάμπρου Μίκιος	Το «Πρώτον πυρ» εις την σκηνή μας λένε πως θα βγάλης... Στο «Λίγο απ' Όλα», φαίνεται, σκοπεύεις να το βάλης! Αλλ' όμως κάτι θα σου πω και μη παραπονεΐσαι... Μ' αυτό το έργον φαίνεσαι π ρ ω τ ό π υ ρ ο ς πως είσαι !
079	12/02/1895	1	ΠΡΟΣΩΠΙΔΕΣ	Πελαργός	Κωμειδύλ λιο	Επί του καταστρώματος	Στεφάνου	Είχε πολλές περιπετείας το ταξείδι αυτό. Και πρώτον, μόλις αφικόμενος εις Βόλον, εξεφώνησε λόγον «από του καταστρώματος». Ο κ. Στεφάνου αμέσως ετηλεγράφησεν εντεύθεν προς τον περιοδεύοντα πολιτευτήν, ζητών ποσοστά δια το παιζόμενον κωμειδύλλιόν του.....
079	12/02/1895	1	ΠΡΟΣΩΠΙΔΕΣ	Πελαργός			Ακαδημαϊκός θίασος, Βλάχος, Οικονόμου	Κατά την έκθεσιν του κ. Βλάχου ο ακαδημαϊκός θίασος είχε ταραχθή επί τω διορισμώ του κ. Οικονόμου, όστις ως μόνο εφόδιον είχε δια την καθηγεσίαν «κλοπιμαίαν πραγματεία αποσυληθείσαν εκ σκοτίων διφθερών». Δεν συμφωνούμεν μετά του κ. Βλάχου, διότι, εάν ο θίασος των ακαδημαϊκών εταράχθη, όλοι οι άλλοι θίασοι ηυχαριστήθησαν επί τω διορισμώ του κ. Οικονόμου, εκλαβόντες αυτόν ως αστειότατην κωμωδίον.
079	12/02/1895	4	ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΚΑΡΡΟΥ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Ασλάνης, Θέατρο Βαριετέ	Τελευταίοι μας έμειναν του Βαριετέ οι χοροί, αλλ' εδώ με το συμπάθειο αστείο δεν χωρεί, διότι ένας μασκαράς απ' όλη τη σάρα και τη μάρα θα τσιμπήση μία πεντακοσάρα ! Και όλα αυτά ο Ασλάνης τα κάνει.

								μπράβο σου κύριε Ασλάνη !
080	19/02/1895	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος			Αντωνιάδης	Γνωστόν είναι ότι προ τινος χρόνου ανεσκάφη αρχαίος τάφος, υποτιθέμενος του Σοφοκλέους, εντός του οποίου ευρέθη και κρανίον. Είναι και αυτό του Σοφοκλέους ; Ίδού η ερώτησις. Φαίνεται, ότι είναι, διότι ομοιάζει πολύ προς το του δραματικού μας κ. Αντωνιάδη.
080	19/02/1895	2	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλλιο		Καλαποθάκης	Το βέβαιον είναι ότι το κρανίον αυτό δεν ανήκεν εις κωμειδυλλιογράφον διότι είναι εντελώς διάφορον από το του κ. Καλαποθάκη.
080	19/02/1895	4	ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ				Όμιλος Φιλομούσων, Μπονιτσιόλης	Απόψε το αξιόλογον αυτό σωματείον καλεί το αθηναϊκόν κοινον εις διπλήν απόλαυσιν. Εις συναυλίαν και εις . . . έκφρασιν ευγνωμοσύνης προς τον μουσικοδιδάσκαλον διευθυντήν κ. Ριχάρδον Μπονιτσιόλην, όστις δια των ατρώτων κόπων του και της εξαιρετικής ιδιοφυίας του κατήρτισε μουσικώς τον ειρημένον όμιλον εις βαθμόν τελειότητος. Την εσπέραν αυτήν είναι η ευεργετική ή μάλλον η τιμητική εσπερίς του κ. Μπονιτσιόλη. Τα τεμάχια της συναυλίας είναι εκλεκτά και ο κόσμος, όστις θα συρρέυση θα είναι εκλεκτός και πολύς. Το πρώτον μέρος του προγράμματος απαρτίζεται από τεμάχια συνθέσεως του τιμωμένου σήμερα μουσουργού.
081	26/02/1895	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Όπερα	Τραβιάτα		Η Βουλή ετελεύτησε την παρελθούσαν Δευτέραν. Κανείς δεν συνώδευσε την εκφοράν της, κανείς δεν ελυπήθη. Ήτο γνωστόν το μοιραίον τέλος της νεωτέρας αυτής Τραβιάτας. Και ο Αρμάνδος της κ. Τρικούπης και αυτός δεν την έκλαυσε, και αυτός δεν της εξεφώνησε κανένα επιτάφιον, διότι έχασε το φωνητικόν του <i>όργανον</i> , το «Άστυ».
082	05/03/1895	4	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΟΤΕΧΝΩΝ				Καίσαρης, Πολυκράτης, Σύλλογος Φιλοτεχνών	Την παρελθούσαν Δευτέραν ο σύλλογος των Φιλοτέχων υπέστη την πρώτην αυτού επιτυχή δοκιμασίαν εν τη καλλιτεχνική του δράσει δια της εορτής επί τη εγκαθιδρύσει των Αρχών αυτού. Ο περί Τέχνης λόγος του αντιπροέδρου κ. Α. Ροντήρη ήτο θερμότατον προϊόν ειλικρινούς και ισχυράς καλλιτεχνικής εμπνεύσεως. Επίσης ο λόγος του προέδρου κ. Αμπελά ήτο άρτιος εις τεχνοκριτικάς ιδέας και επεισόδια εν τη ιστορία της τέχνης. Ο υπό του κ.

								Πολυκράτους συνθεθείς ύμνος των Φιλοτέχνων κάλλιστον έργον υπό έποινιν εμνεύσεως και αρμονίας εξετελέσθη εξαισίως υπό χορού περιποιούντος τιμήν και τον κύκλον των παρ' ημίν ερασιτεχνών. Έρρεσε πολύ και το επί τη ευκαιρία ταύτη μελλοποιηθέν εμβατήριον του κ. Καίσαρη.
083	12/03/1895	4	ΘΕΑΤΡΟ ΚΩΜΩΔΙΩΝ «ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΑΘΗΝΑΙ»		Επιθεώρη ση	Υπαίθριοι Αθήναι	Θέατρο Κωμοδιών, Καπετανάκης, Λάσκαρης	Το έργον των κ. κ. Λάσκαρη και Καπετανάκη, το οποίον κατά την παρελθούσαν περίοδον εξετιμήθη υπό των νοημόνων, εφέτος δια νέων σκηνών πλουτισθέν ήρχισε να καταγοητεύη. Είνε η εντελεστέρα επιθεώρησις των γεγονότων του έτους, τα οποία διασπείρουσιν άπλετον γέλωτα. Τύποι ζωντανοί, ευφύια αβίαστος και γοργότης διαλόγου. Ό,τι απαιτείται δια μίαν γενυε.
084	19/03/1895	2-4	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύλ λιο	Το πράσινο φουστάνι	Καλαποθάκης	Έστω προς γνώσιν του ελληνικού κοινού, ότι η τρικουπική «Εωθινή» δεν έπαυσε να εκδίδεται. Επί τη ευκαιρία ταύτη δεν κρίνουμεν άσκοπον να δημοσιεύσωμεν τα κατατεθέντα κεφάλαια προς έκδοσίν της. Ο κ. Παναγιωτίδης κατέθεσε τα χρήματα, τα οποία θα έδιδε προς αγοράν σάπωνος κατά το 1895, ο κ. Καλαποθάκης κατέθεσε τας εισπράξεις από το «Πράσινο φουστάνι» και ο κ. Περδικίδης το ελλείπον του αναστήματός του. Ο κ. Τρικούτης δεν κατέθεσε τίποτε, άμα όμως επανέληθε εκ Μεσολογγίου θα καταθέση ... τα όπλα.
084	19/03/1895	3	<i>Γελοιογραφία</i>					Η ορχήστρα τα την υποδόχη του Εθνάρχου εν Τριπόλει.
087	09/04/1895	1	ΕΙΣ ΤΑ ΣΑΛΛΟΝΙΑ	Φωνογράφος			Κολιάτσος	Εις του κ. Κολιάτσου κόσμος πολός. Ο κ. υπονήφιος αναπτύσει πως θα <i>ορθοποδήση</i> ο τόπος, εάν έλθη πρωθυπουργός ο κ. Δηλιγιάννης.
087	09/04/1895	1	ΕΙΣ ΤΑ ΣΑΛΛΟΝΙΑ	Φωνογράφος	Όπερα	Υπονήφιος		Εις το εκλογικό σαλόνι του Νίκου Καλλιφρονά ακούω να παίζουν τον «Υπονήφιον» και δεν ανεβαίνω επάνω. Ερωτώ όμως ένα γείτονα. - Και παίζουν αυτό το κομμάτι συχνά ; - Ου... Είνε τώρα δέκα χρόνια !
087	09/04/1895	1	<i>Γελοιογραφία</i>		Επιθεώρη ση	Λίγο απ' όλα	Λάμπρου	Πώς θα εισέλθη στην Άρτα. Λίγο απ' όλα
089	23/04/1895	4	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις τον Καμπούρογλου.	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Καμπούρογλου	Εις το εξής-μια συμβουλή ν' ακούσης κι' από μένα., «Κοινωνικά διάφορα» να βάξης πληρωμένα !
090	30/04/1895	2	ΒΑΣΙΛΕΥΣ-				Θερβάντες	Τας γενικάς υμών αποτυχίας επεστέγασεν η αποτυχία

			ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ . . . ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ					σου του ιδίου ως βουλευτού και του κόμματός σου. Ως ναυαγός συντετριμμένος δεν εγνώριζες από πού να πιασής και ως ήρωας του Κερβάντες ήρχισες πόλεμον κατά της Βασιλείας. Εδήλωσες, ότι αποσύρεσαι της πολιτικής και είπες προς τους φίλους, τους ευάριθμους φίλους, οι οποίοι σου απέμειναν :
090	30/04/1895	2	ΒΑΣΙΛΕΥΣ- ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ . . . ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ				Καμπούρογλου	- Αποσύρομαι της πολιτικής, διότι εάν παραμείνω πρέπει να κηρύξω πόλεμον κατά της δυναστείας ! ... Ησυχάστε, παρακαλούμεν ! Η δυναστεία του Γεωργίου έχει τόσον βαθείας τας ρίζας της εις τον τόπον, ώστε με δύο λακτίσματα εις τα οπίσθια ευρίσκεσθε εκτός των ορίως της Ελλάδος....
090	30/04/1895	4	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο Τσόχα	Εις το θερινόν θέατρον του Τσόχα ήρχισεν υποδρόμιον με όλο αυτό το ψύχος της νυκτός. Και ο κόσμος, ο ανόητος κόσμος, συρρέει εκεί και το ιατροσυνέδριον νομίζει, ότι δεν πρέπει να κλείση το αυτοκτονείον αυτό της οδού Σταδίου.
090	30/04/1895	4	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο Τσόχα	Κάποιος βλέπων το πλήθος : - Μα τι γίνεται εκεί ; - Εκεί παίρνεις εισιτήριον και άμα μης μέσα παίρνεις. . . . πούντα.
090	30/04/1895	4	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο Τσόχα	Η σύζυγος προς τον σύζυγον ιατρόν : - Δεν έπρεπε, καυμένε, χθες να συστήσης εις την κυρίαν Ελένην να πάη στο υποδρόμιον .. - Δεν βαρύνεσαι ! Άφησέ την να πάη, για να της πάρουμε μερικά χρήματα από επισκέψεις...
091	07/05/1895	3	<i>Γελοιογραφία</i>				Θέατρο Τσόχα	- Πώς με γούνα ; - Θα πάω 'στο υποδρόμιον του Τσόχα.
092	15/05/1895	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο Τσόχα	Ο ανδριάς του Γλάδστονος φέρει γούναν, ωσάν να είνε έτοιμος δια το υποδρόμιον του Τσόχα.
092	15/05/1895	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Βερνάρ Σάρα, Βερόνη, Παρασκευοπούλου	Η δεσποινίς Βερόνη ευρίσκεται εις Παρισίους, όπου εκ Βόλου μεταβαίνει εκεί και η κυρία Παρασκευοπούλου. Μετά την άφιξιν ταύτης η Σάρα Βερνάν θα έλθη εις Βόλον.4

092	15/05/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Σιγάλας Μάρκος	Η εσπερίς του κ. Μάρκου Σιγάλα επέτυχε θαυμασίως. Η απαγγελία των ποιημάτων αρίστη και η απομίμησις του Τρικούπη και του Δηλιγιάννη τελεία. Κάποιος Μεσολογγίτης ακούων τον Σιγάλαν απαγγέλοντα αλά Τρικούπη εφώναζε : - Μαύρο του αγύρτη !
092	15/05/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Σιγάλας Μάρκος	Όταν δεάλιν ο κ. Σιγάλας απεμμήθη τον κ. Δηλιγιάννην, εἰς αυλικός ολίγον ἔλειψε να τον φωνάζη εἰς τ' Ανάκτορα δια να σχηματίσουν κυβέρνησιν.
092	15/05/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Σιγάλας Μάρκος	Εἰς επαρχιώτης, ακούων τον κ. Σιγάλαν απομμούμενον τον κ. Δηλιγιάννην, ερωτά τον παρακαθήμενόν του : - Ποιος εἶνε αὐτός ; - Ο Δηλιγιάννης. - Μα τι κάθητ' ἐδώ και 'μλεῖ ο ευλογημένος ! Δεν πηγαίνει να εργασθῆ στο σπήτι του για τον προϋπολογισμό !
092	15/05/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Εκ του Ιπποδρομίου εντυπώσεις με... βήχα.	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θέατρο Τσόχα	Το ιπποδρόμιον του Τσόχα απαρτίζουσιν 70 ἄλογα ζῶα, ἤτοι ἄνδρες και γυναῖκες, 20 λογικοί ἵπποι, 2 μεγαλοπρεπεῖς ὄνοι και εἰς νάνος, ο οποίος εἶνε το ἐν δισεκατομμυριοστόν του κ. Παρασκευαῖδου.
092	15/05/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Εκ του Ιπποδρομίου εντυπώσεις με... βήχα.	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θέατρο Τσόχα	Ἰδιαιτερον χαρακτηριστικόν του ιπποδρομίου εἶνε, ὅτι ἔχει ιατρὸν δια να νοσηλεύη τους ιππευτάς, οι οποίοι πέφτουν ἀπό τα ἄλογα.
092	15/05/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Εκ του Ιπποδρομίου εντυπώσεις με... βήχα.	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θέατρο Τσόχα	Διαρκῆ εἰσιτήρια του ιπποδρομίου λέγονται ἐκεῖνα, τα οποία κάθε βράδου εἶνε ἀφεύκτως πωλημένα.
092	15/05/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Εκ του Ιπποδρομίου εντυπώσεις με... βήχα.	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θέατρο Τσόχα	Η παράστασις τελειώνει με πουντο-μίμαν.
092	15/05/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Εκ του Ιπποδρομίου εντυπώσεις με... βήχα.	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θέατρο Τσόχα	Μετά την παράστασιν, οι θεατοὶ πηγαίνουν εἰς το παραπλεύρωσ ζαχαροπλαστεῖον του Λουμπιέ, δια να πάρουν... καραμέλες δια τον βήχα.
092	15/05/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ Εκ του Ιπποδρομίου	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θέατρο Τσόχα	Και εἰς διάλογος : - Γιατρέ, δεν εἶδες ἀκόμη το ιπποδρόμιον ;

			εντυπώσεις με... βήχα.					- Όχι, αλλά μου το επαινούν πολύ οι πελάται μου.
093	21/05/1895	1	Η ΕΝΑΡΞΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ	Hambro			Θέατρο Τσόχα	<p>Τι να σας πω !</p> <p>Η άφιξις της ευλογιάς μ' εφόβησε περισσότερο από την άφιξιν της Βουλής. Μάλιστα ολίγον έλειψε να παρέλθη δι' εμέ απαρατήρητος η ημέρα της ενάρξεως των εργασιών της τελευταίας, έμαθον δε ταύτην εκ του επομένου τυχαίου συμβάντος.</p> <p>Επλησίασα εις τινα πινακίδα, όπου κολλούνται τώρα τα προγράμματα και είδον έν τοιοῦτο μέγα, φέρον εις το άνω μέρος κεφαλήν ίππου. Προφανώς ήτο πρόγραμμα του ιπποδρομίου Τσόχα.</p> <p>Ήρχισα ν' αναγινώσκω :</p> <p>«Μεγάλη παράστασις, εις την οποίαν θα λάβωσι μέρος όλοι οι παληάτσοι, δέκα ίπποι, οι δύο σοφοί όνοι... (το πρόγραμμα ήτο ολίγον ξεσχισμένον εις το μέσον και έπειτα έλεγε:) Την 10ην ώραν οι κ.κ. Βουλευταί, θα ψαλή ο αγιασμός, το υπουργικόν συμβούλιον κ.λ.π.»</p> <p>Οι παληάτσοι, οι βουλευταί, οι δύο όνοι, το υπουργικόν συμβούλιον ; Τι είνε αυτά ; Εσκέφθην, ότι κάποια σύγχυσις θα συνέβαινε. Και τω όντι ανεκάλυψα, ότι τα λευκά προγράμματα της ενάρξεως των εργασιών της Βουλής εκκολήθησαν επί των λευκών προγραμμάτων του ιπποδρομίου !</p>
093	21/05/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο Αθήναιον	<p>Διερχόμεθα την εβδομάδα των εγκαίνιων.</p> <p>Και ακούσατε.</p> <p>Εγκαίνια της νέας Βουλής, εγκαίνια της υπογείου γραμμής του σιδηροδρόμου Αθηνών-Πειραιάς, εγκαίνια του νέου θεάτρου Αθήναιον, εγκαίνια των ακυρώσεων των εγκολογών, εγκαίνια της προσωρινής προεδρείας του κ. Τσαρλαμπά...</p>
093	21/05/1895	3	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο Αθήναιον	<p>«Αθήναιον».</p> <p>Ήτο όνομα περιοδικού φιλολογικού, τώρα δε είνε και όνομα θερινού θεάτρου, κτισθένεντος απέναντι του Πολυτεχνείου. Η γειτνίασις αύτη έχει λόγον να ευκολύνη τους ηθοποιούς μας, οι οποίοι ησθάναντο πολύν κόπον, αφού ειργάζοντο όλην την ημέραν εις το Πολυτεχνείον, να μεταβαίνωσι την εσπέραν εις τας άλλα θερινά θέατρα και να δίδωσι παραστάσεις.</p>

093	21/05/1895	3	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο Αθηναίων	Και το όνομα αυτό του εν λόγω θεάτρου έδωκεν η κυρία Φωτεινή Τσακάλη, ευγενής σύζυγος του συμπαθούς αρχιμηχανικού του πολεμικού ναυτικού μας. Η χαριτωμένη ανάδοχος <i>εμύρωσε</i> το νεοεγγένητο θέατρον δια της... παρουσίας της.
094	28/05/1895	3-4	ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΝΥΚΤΕΣ	Πελαργός			Σμυρναία τραγουδίστρια	Εις τους Στύλους το καφενεδάκι είνε ανάστατο από τα τραγούδια μιας Σμυρναίας, της οποίας η μορφή εμβάλλει εις διχογνωμίας τους ζωολόγους, αγνοώντας εις ποίαν ομοταξίαν να την κατατάξουν. Ευτυχώς κουτσαβάκης αναχωρών λύει το ζήτημα δια της ηχηράς φράσεως : - Αρεβουάρ φώκια !
094	28/05/1895	4	ΕΚΔΡΟΜΗ – ΓΕΥΜΑ Και κατά συνέπειαν προπόσεις.	ΛΟΥΚΟΥΛΟ Σ			Σύλλογος Φιλοτέχνων	Ο «Σύλλογος των Φιλοτέχνων» διοργάνωσε προχθές εκδρομήν εις Ελευσίνα κατά την οποίαν αντεπροσωπεύετο και το ωραίον φύλον. Μαζή με τους άλλους εκδρομείς παρερρίσκοντο και μερικοί... επιδρομείς.
094	28/05/1895	3	<i>Γελοιογραφία</i>				Καμπούρογλου	Τηλεγραφικοί απομνηστήρες. Μεταρρυθμισεις μετά τον διορισμόν του κ. Καμπούρογλου.
094	28/05/1895	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Δράματα			Φοβερά δράματα συμβαίνουσιν εις τας οδούς, αλλά φοβερώτερα προμηνύονται τα δράματα... των θεάτρων.
094	28/05/1895	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλλιο	Η πεθερά		Μεταξύ δύο : - Ο κόσμος να χαλάση εγώ το φετινό καλοκαίρι θα φύγω από τας Αθήνας, διότι δεν υποφέρω την σκόνη και τα κωμειδύλλια. - Και εγώ το ίδιο θα έκανα, αν δεν επιθυμούσα να ιδώ θεατριζομένην την... πεθερά μου.
094	28/05/1895	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλλιο	Η πεθερά	Κοτοπούλη	Έχω πεποιθήσιν, έλεγε κάποιος, αφ' ου παρέστη εις τινα δοκιμήν της «Πεθεράς», ότι μετά την παράστασιν η κυρία Κοτοπούλη πολύ θα βλάβη τα κορίτσια της, διότι κανείς δεν θα επιθυμήση να βάλη εις το κεφάλι του μία τέτοια... πεθερά !
094	28/05/1895	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλλιο	Η πεθερά		Τι θα ειπή πεθερά ; Ερρινύς, η οποία ενώ σε βασανίζει νύχτα και μέρα, σου παρουσιάζεται και εις το θέατρον, όπου πηγαίνεις να ξεσκάσης λιγάκι και να λησμονήσης !!!
094	28/05/1895	4	ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ	Ένας Άλλος	Κωμειδύλλιο	Η πεθερά	Γιολδάσης	Η «Πενθερά» είνε έργον του κ. Γιολδάση και... Του γάμου.

095	04/06/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Το παιδομάζωμα	Καμπούρογλου	Όταν μπαίνω στη Βουλή και βλέπω τους νεαρούς βουλευτάς καθημένους, αμέσως που έρχεται η ιδέα, ότι ουχί ο φίλος Δημήτριος Καμπούρογλου, αλλ' ο κ. Δηλιγιάννης έχει κάμει το «Παιδομάζωμα».
095	04/06/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά	Δράμα	Δον Κιχώτης	Στρατηγόπουλος Ιδομενέας	Αθήναιον. « <i>Δον Κιχώτης</i> ». Είνε έργον του κ. Ιδομ. Στρατηγόπουλου. Οι παρευρεθέντες εις τας δοκιμάς λέγουν, ότι είνε ιλαροτραγωδία πρώτης τάξεως. Περιμένομεν ανυπομόνωσ την παράστασιν.
095	04/06/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ	Λεϊλά			Κοτοπούλη Αντιόπη	Εις το αυτό θέατρο μεγάλως εκτιμάται ως αρίστη ηθοποιός, η το πρώτον εφέτος εμφανισθείσα δεσποινίς Αντιόπη Κοτοπούλη, θυγατήρ του θιασάρχου. Φωνή, παράστημα, υπόκρισις, όλα ωραία.
096	11/06/1895	4	ΨΥΧΟΥΛΑ	ΔΙΚΑΙΑ ΧΕΙΡ			Θέατρο Φαλήρου, Όμιλος Φιλοτέχνων	Το Φάληρον απέκτησε και θέατρον. Προχθές εν τω ξενοδοχείω του Ν. Φαλήρου διοργανώθη δείπνον υπό του «Όμίλου των Φιλοτέχνων».
097	18/06/1895	4	POSTE RESTANTE Ταχυδρομική υπηρεσία «Σκριπ»	Τίμος	Δραματικ ό ειδύλλιο	Σκλάβα	Αρνιωτάκης, Ζάμπου Αρτεμις, Θέατρο Παράδεισος	ΣΚΛΑΒΑΝ. Ενταύθα. <i>I. A. X.</i> Μου άρεσες πολύ, ιδίως έχεις ωραίαν μ ο ρ φ ή ν και μολονότι είσαι γυναίκα, έχεις... κ α λ ή ν γ λ ώ σ σ α ν. Και έν άλλο ακόμη. Είσαι σκλάβα, αλλά δεν είσαι κ λ ε μ έ ν η. Δεν αμφιβάλλω, ότι εις τον Παράδεισον, θα περνάς καλά. Ο κ. Αρνιωτάκης είνε περιποιητικώτατος, φαίνεται δε ότι σε αγαπά πάρα πολύ και φροντίζει μαζή σου να σ τ ε φ α ν ω θ ή... Ελπίζω να σε επισκεφθώ και πάλιν, αλλά οι θυρωροί σου δεν πρέπει να μου ζητούν το εισιτήριον μου... καταλαμβάνεις; Εγώ εις τοιούτου είδους ζητήματα συμφωνώ πληρέστατα με την γνώμη του αξιότιμου κ. Ευατού μου: «όταν η σκηνή είναι σκλάβα, η είσοδος πρέπει να είναι ε λ ε υ θ έ ρ α».
097	18/06/1895	4	POSTE RESTANTE Ταχυδρομική υπηρεσία «Σκριπ»	Τίμος	Κωμειδύλ λια			ΗΛΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ Ενταύθα. <i>Λίαν επείγον</i> Υψηλότατε, Μας ετελειώσατε επί τέλους. Ούτε έχεις ιδέαν καλής συμπεριφοράς. Μας έψησες. Σου χρειάζεται ένας ύμνος για να μάθης εσύ. Ουφ, δεν υποφέρσαι επί τέλους! Είσαι σωστός Τσουλής, την πρωίαν α ν ε ρ χ ό μ ε ν ο ς τ α ό ρ η... και την εσπέραν κρυβόμενος όπισθεν αυτών, ότε πολυάριθμα α π ο σ π ά σ μ α τ α

								κωμειδουλλίων εξέρχονται εις καταδιώξιν σου... Και με όλας αυτάς τας καταδιώξεις συ ρομαντικώτατα ρουφάς την δροσιά και στραγγάς ό,τι βρης.
098	25/06/1895	1	ΑΥΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΕΙΝΟΣ Παράλληλοι βίοι	Hambro	Δράμα	Άθλιοι	Ουγκώ	Η απομίμησις έφθασεν εις το άκρον άωτον προχθές εν τη Βουλή. Συζητητουμένης της παρακρατήσεως ειπε περί αυτής, ό,τι και ο κ. Τρικούπης. Και ο εις και ο άλλος αφήκαν τους φίλους των ελευθέρους, ίνα μη φέρωσιν ουδεμίαν ευθύνην. Οι αιώνες αντιγράφουν αλλήλους, ειπεν ο συγγραφεύς των «Αθλίων». Και οι πρωθυπουργοί μας αντιγράφουν αλλήλους ...
098	25/06/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Επιθεώρη ση	Πρώτον πυρ	Λάμπρου	Το «Πρώτον Πυρ» υπήρξεν έργον ατυχές, ερρίφθη δε τόσον ψυχρόν ύδωρ εκ των θεατών, ώστε εσβέσθη αμέσως. Κατά λογοπαίγνιον φρικώδες, όσο και το έργον, ο κ. Λάμπρος απεδείχθη <i>πρωτόπυρος</i> .
098	25/06/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Επιθεώρη ση	Πρώτον πυρ	Λάμπρου, Όφεμπαχ, Σωπαίν	Οι στίχοι του έγου καλοί και η μουσική καλλίτερα. Οι Όφεμπαχ, Σωπαίν και άλλοι συνεργάται του κ. Λάμπρου εφάνησαν ολίγον ανελικρινείς προς αυτόν, διότι την ίδιαν μουσικήν είχαν δώσει και εις άλλα <i>vaudevilles</i> πολύ αρχαιότερα.
098	25/06/1895	3	<i>Γελοιογραφία</i>		Επιθεώρη ση	Πρώτο πυρ	Λάμπρου	Η κατάσβεση του «Πρώτου πυρός» και της φιλολογικής δόξης του συγγραφέως του.
098	25/06/1895	4	ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΜΕΛΑΧΡΙΝΟΣ	ΕΓΩ		Μάρτυς Αικατερίνη	Μελαχρινός Οδυσσέας, Σύλλογος Ερασιτεχνών	Ο εξιδανικευμένος σύλλογος των «Ερασιτεχνών» εν Πειραιεί τω προπαρασκευάζει εκτάκτους τιμάς επί τη αναγνώσει των ποιημάτων του και δύο δράματά του πρόκειται να παρασταθώσι πανηγυρικώς, τουλάχιστον όσον άλλοτε παρεστάθη εν Φαλήρω η «Μάρτυς Αικατερίνη».
098	25/06/1895	4	ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΜΕΛΑΧΡΙΝΟΣ	ΕΓΩ			Μελαχρινός Οδυσσέας	Ο κ. Μελαχρινός ως ποιητής νεωτερίζει τόσον, ώστε οι στίχοι του καταντούν αγνώριστοι. Δεν είναι ο ποιητής μας εκ των πνευμάτων εκείνων, τα οποία υποτάσσονται εις ρυθμόν και εις μέτρα. Διατί να υπάρχωσι μόνο δεκαπεντασύλλαβοι ; Διότι ευρέθησαν ολίγοι μορφοί, ότινες δεν τόλμησαν να υπρβώσι τα τεθέντα όρια ; Ο κ. Μελαχρινός διέρρηξε τα δεσμά και έταμε νέαν οδόν γράψας ποιήματα και εις δεκαοκτωσυλλάβους και εικοσισυλλάβους. Αλλά δεν είναι τούτο το θαυμαστόν εις τον άνδρα. Μετ' εκπλήξεως θα μάθη πας τις, ότι ο κ. Μελαχρινός εν διαστήματι 7 μηνών έγραψε 19 χιλιάδας λυρικών

								στίχων και δύο έμμετρα δράματα ! Και τι στίχων ; Μεγαλειτέρων, ως είπομεν, των συνήθων κατά 4 ή 6 συλλαβάς !
099	02/07/1895	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύλλιο		Μαξιλάρωμα, Παντόπουλος	Ο κ. Παντόπουλος μας παρουσιάζεται ως... συγγραφέυς κωμειδουλίου. Το πνευματικόν τούτο προϊόν του ηθοποιού δεν έχει όνομα. Θα το βαπτίσουν, λέγει οι θεαταί κατά την πρώτην παράστασιν. Πολλοί πιστεύουν, ότι θα ονομασθή : Μ α ξ ι λ α ρ ά κ ι.
099	02/07/1895	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύλλιο		Καλαποθάκης, Κοτσελόπουλος, Λάμπρου, Παντόπουλος	Το κωμειδύλλιον του κ. Παντόπουλου ανέλβον να παραστήσουν οι κ.κ. Λάμπρος, Κοτσελόπουλος και Καλαποθάκης.
099	02/07/1895	4	“ΠΙΚ-ΝΙΚ”		Κωμειδύλλιο	Πικ νικ	Λάσκαρης, Πωπ	Εντός της εβδομάδος θα δοθή το ωραίον κωμειδύλλιον των κ.κ. Λάσκαρη και Πωπ μετά πολλών ασμάτων και περισσότερον καλαμπουρίων. Η υπόθεσις δεν περιγράφεται ! Γελοία, παραφροσύνη και πράγματα εξώ φρενών. Τραγουδάκια χαριτωμένα, ων ιδού και το δείγμα : ΝΥΚΤΩΔΙΑ Άκου το τραγούδι μου ‘ς της νύχτας τη γάλινη σαν κρυφό παράπονο που η γη προς τ’ άστρα χύνει. Άκου το τραγούδι, αγάπη τόχει φέρει, μιας ψυχής παράπονο, προς ένα μόνο αστέρι Άκου το τραγούδι μου, που διώχνει τα σκοτάδια κι άνοιξε τα μάτια σου να λάμπουν σαν πετράδια. Κ’ έλα ‘ς το παράθυρο και ρίξε τα μάλλια σου σκάλα μεταξόπλεχτη ναρθώ ‘ς στην αγκαλιά σου.
100	09/07/1895	2	ΤΗΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θέατρο	Έξοχον επινόημα οδοντοϊατρού. Είχε την ευτυχίαν να

			ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ					έχη την ταραύσαν του σπητιού του vis-a-vis εις το θέατρον και να βλέπη τας παραστάσει. Ο θιασάρχης του απέκλεισε την θέαν με λινάτσα και εκείνος εμάζεψε θιάσον σκύλων εις την ταραύσαν του, οι οποίοι εγαύγιζον όσο παίρνει κατά την ώραν της παραστάσεως : Εκ της σκηνης : - Προδότη ! σκύλε ! Εκ της ταραύσας : - Γαυ ! γάου !
100	09/07/1895	2	ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Ηθοποιός	Η γνωστή Αγγλίσ, η οποία κάμνει γυμνάσια με τους σκύλους εις τους δρόμους, έσπευσε να έλθη εις διαραγματεύσεις μετά του οδοντοιάτρου.
100	09/07/1895	2	ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θέατρο	Κάποιος είπεν, ότι καλλίτερον μέσον εκδίκησεως θα ήτο να έβγαζε τα δόντια των πελατών του εις την ταραύσαν κατά την ώραν της παραστάσεως.
100	09/07/1895	4	Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ (Σκέψεις και σημειώσεις.)		Επιθεώρηση	Πρώτον πυρ		Υποθέτω, ότι αι σταφιδοφόροι επαρχία εκ ζηλοτυπίας προς ημετέρους θιάσους κάμνουν σκηνας και προβαίνουν εις λαϊκάς παραστάσεις. Οι Αιγιείς έδωκαν το πρώτον πυρ... Εις δευτέραν παράστασιν ελπίζεται να λάβη μέρος και η άρτι αφιχθείσα τραγωδός κ. <i>Κρυονέρη...</i>
100	09/07/1895	4	ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΣΚΗΝΙΚΟΝ ΠΟΙΗΜΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΕΜΗ		Δράμα	Το Όνειρο	Πολέμης	Την εβδομάδα αυτήν οι θαμώνες των θεάτρων θα παραστώσιν εις αληθή απόλαυσιν, ακούοντες το μεστόν τρυφερότητος και φαντασίας ποιητικόν έργον του αγαπητού ποιητού κ. Ιωάννου Πολέμη. Στίχοι γλαφυροί και κρυσταλλώδεις, τους οποίους πρέπει όλοι να ροφήσουν ως γρανίταν εν μέσω της αιχημηράς θερμότητος.
101	16/07/1895	1	ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΦΥΓΗ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ; Λόγια του αέρος.	Hambro	Κωμειδύλια			Μερικά πράγματα εις τον τόπον μας επαναλαμβάνει τόσοσ στερεοτύπως και τόσοσ κανονικώς εις ωρισμένασ εποχάς του έτους, ώστε δύναται να συγκριθώσι προς τους αιωνίνους φυσικούς νόμους. Είνε δυνατόν ποτέ τον χειμώνα να έχωμεν παραγωγήν πεπόνων και δύναται τις να φαντασθή συζήτησιν προϋπολογισμού χωρίς να ομιλήσωσιν οι κκ. Καραπάνος, Σιμόπουλος, Ευταξίας ; Είνε δυνατόν να περάση καλοκαίρι χωρίς κωμειδύλλια, χωρίς καύσωνα, χωρίς λύσσαν, χωρίς συζητήσεις προς σωτηρίαν της

								σταφίδος ;
101	16/07/1895	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύλλιο			Το υπουργείο των εξωτερικών αγγέλον την εν Βερολίνω διοργανώσιν βιομηχανικής εκθέσεως προσκαλεί τους θέλοντας εκ των ημετέρων βιομηχάνων ν' αποστείλωσι τα είδη των. Εις την πρόσκλησιν έσπευαν ν' απαντήσωσι πρώτοι οι παρ' ημίν κωμειδουλλιογράφοι.
101	16/07/1895	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Κωμειδύλλιο	Πικ Νικ	Λάσκαρης, Πωπ	Το ανυπομόνωσ αναμενόμενον και παρασταθέν «Πικ-Νικ» των κ.κ. Πωπ και Λάσκαρη εφάνη καθ' όλα αντάξιον των προσδοκιών του κοινού. Η συνεργασία των φίλων συγγραφέων έγεινεν ως εξής : Ο πρώτος έγραψε το Πικ και ο δεύτερος το Νικ.
102	24/07/1895	4	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Ζωγράφου	Σαν να μη μας έφθαναν οι αρσενικοί δραματικοί συγγραφείς, εβγήκε πάλιν εφέτος και η δεσποινίς Ζωγράφου. Αλλ' αυτό ίσως δεν είνε το χειρότερον. Το χειρότερον είνε, ότι μπορεί να βγη καμμία Αριστοτέλενα Πετσάλενα να το κρίνη.
102	24/07/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑ				Θέατρο Αθήναιον, Λεκατσάς, Σαίξπηρ	Ποίος είνε ο Σαίξσπηρ σήμερα εν Ελλάδι ; Σας ερωτώμεν αλλά μη φοβήσθε. Δεν πρόκειται περί νέου δραματικού συγγραφέως. Πρόκειται δια τον κ. Λεκατσάν. Αυτός είνε ο Σαίξσπηρ, και αν θέλετε, πηγαίνετε να τον ιδήτε εις το «Αθήναιον».
103	30/07/1895	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Το όνειρο	Πολέμης	Εις το θέατρον : - Γιατί, μπαμπά, πρώτα παριστάνουν την κωμωδία : «Βέβαια-βέβαια» και ύστερα το «Όνειρον» του Πολέμη ; - Διότι για να ιδής όνειρο πρώτα να κοιμηθής...
103	30/07/1895	1	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα	Το όνειρο	Πολέμης	Το «Όνειρον» του αγαπητού μας, του τρυφερού μας ποιητού ήρεσε πολύ. Εκρίθη ως γλυκό όνειρον, το οποίον εβγήκε σε καλό την επομένην εις τον κ. Πολέμη, αφού επήρε ουχί ολίγα ποσοστά.
103	30/07/1895	4	ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ	Μανής	Δράμα, Επιθεώρηση	Πρώτον πυρ, Ψυχοκόρη	Καμπούρογλου, Παντόπουλος	Πάλι μπονάτσα δυνατή εις τα πολιτικά, αλλά με τούτα 'συχασαν και τα Βουλγαρικά και μόνον ο Γεννάδιος φωτιές και λαύρες χύνων εξάπτει εις το Σύνταγμα τους παίδας των Ελλήνων. Πάλι μπονάτσα δυνατή παντού, όπου γυρίσω... ύλη δεν βρίσκω πουθενά στο κλασσικό βασίλειο

								<p>κ' εσκέφθην κι απεφέσισα τους στίχους πειά ν' αφήσω και με τα μούτρα να ριχτώ, να γράψω κωμειδύλλιο.</p> <p>Θα γράψω κωμειδύλλιο κ' εγώ στην τόση φούρια, νάχη τραγούδια μπόλικά, καθώς και καλαμπούρια κι αν και δεν έχω όρεξι θα γράψω με το ζόρι κι ας είνε σαν το «Πρώτον Πυρ» και σαν την «Ψυχοκόρη».</p> <p>Θα γράψω κωμειδύλλιο κι ας γίνη ό,τι γίνη, πόσοι δεν γράψαν τάχατε ως τώρα ξεπεσμένοι... Έλλην δεν είμαι κι εγώ, δεν ζω στη Ρωμηοσύνη κ' εμέ ο ίδιος ήλιος σαν όλους δεν θερμαίνει ;</p> <p>Και ποιος δεν γράφει τάχατε μέσα στην τόση ζάλη ; Δεν γράφει ο Παντόπουλος, δεν γράφουν τόσοι άλλοι Εμπρός... το κωμειδύλλιο θα γράψω στα σωστά, αφού θα πάρω μάλιστα μ' αυτό και ποσοστά.</p> <p>Ντροπή μου, που δεν έγραφα τόσον καιρόν ως τώρα, που άρχισαν να γράφουνε μες στων Ρωμηών την χώρα κι αυτά τα θηλυκά και μάλιστα και δράματα τα μάλα τραγικά!</p> <p>Κι αφού γυναίκες γράφουνε κ' έχουνε τόσο θάρρος και το κοινόν της προσκαλεί εις την σκινηήν επάνω, εγώ κοντζάμ κρεμανταλάς, πως δεν θα τόχω βάρος, αν έχω κωμειδύλλιο τουλάχιστο δεν κάνω ;</p> <p>Για δόξα και για ποσοστά τα ρούχα μου θα σκίσω κ' ίσως κανένα πρόσωπο του έργου μου να παίξω, την μόδα δε ακολουθών, την φάτσα μου θα στήσω καθώς και ο Καμπούρογλους στο θέατρον απ' έξω.</p> <p>Αν δεν συμβή και εις εμέ, ως γίνεται συνήθως, με κρίσεις να με ενοχλή των κριτικών το πλήθος, και γράψουν για το έργον μου με φόρα προς τοις άλλοις ο Κάπα και ο Έπιλον κι ο Τέλης ο Πετσάλης,</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								<p>Σας βεβαιώ δεν σκέπτομαι τους κριτικούς ν' αφήσω κ' εις τον καθένα απ' αυτούς δεόντως θ' απαντήσω... κι αν εκ δευτέρου και μ' αυτό τας κρίσεις των ακούσω, τότε τους φίλους κριτικούς πατόκορφα θα λούσω.</p> <p>Κι αν πάλιν αδιόρθωτοι οι κριτικοί θελήσουν να μου ξαναμιλήσουν, χωρίς εκ τρίτου εις αυτούς απόκρισι να δώσω αυτοπροσώπως θα τους βρω και θα τους μαγαλαρώσω</p> <p>Έτσι με κωμειδύλλιο θα βγω κ' εγώ στη μέση κι αν τύχη –ο μη γένοιτο- το έργον μου να πέση ; χωρίς μαράζι δι' αυτό, σας βεβαιώ, να βάλω θα ξαναγράψω κι άλλο.</p>
104	06/08/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Υπαίθρια θέατρα	<p>Εις έργον θεάρεστον προέβη η Αστυνομία, απαγορεύσασα την πέραν του μεσονυκτίου διάρκειαν των παραστάσεων εν τοις υπαίθριοις θεάτροις. Εάν απήγορευε τας παραστάσεις και προ του μεσονυκτίου, το έργον της θα ήτο μάλλον φιλόπαικον.</p>
104	06/08/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός	Δράμα, Δραματικό ειδύλλιο	Ψυχογιός, Ψυχοκόρη, Ψυχοπατέρας		<p>Προ τινος επαίχθη εις το θέατρον ο <i>Ψυχογιός</i>, προ ολίγων ημερών η <i>Ψυχοκόρη</i> και κατ' αυτάς θα παιχθή ο <i>Ψυχοπατέρας</i>. Αναμένεται μετ' αγωνίας νέον δράμα : ο <i>Ψυχοβγάλης</i>.</p>
104	06/08/1895	2-4	ΤΑ ΣΠΙΡΤΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ		Επιθεώρηση, Κωμειδύλλιο, Τραγωδία	Πρώτο πυρ, Φαύστα	Αντωνιάδης, Βερναρδάκης, Λάμπρος, Μελισσιώτης	<p>Το <i>φλογορότερον</i> ζήτημα της ημέρας μετά τα Μακεδονικά είνε, νομίζομεν, τα σπίρτα της ασφαλείας. Δι' αυτό δεν εθεώρησα άτοπον να λάβω μικράς συνεντεύξεις δια τα κατηραμένα αυτά σπίρτα, a vol d'oiseau, με την ταχύτητα δηλαδή με την οποίαν ανάπτουν.</p> <p>Και πρώτον συνήντησα τον: Αποστόλην.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δος μου ένα κουτί σπίρτα της ασφαλείας. <ul style="list-style-type: none"> - Δεν έχω. - Γιατί ; - Φοβούμαι μήπως πιάση πυρκαϊά το μαγαζί μου. Αυτά είνε τα χειρότερα σπίρτα, ενώ τα άλλα είνε αναμβισβήτητα. Πιάνουν ευθύς φωτιά και σου καίνε τα μούτρα. Εγώ, για ν' ανάψω μ' αυτά το τσιγάρο μου

							<p>ακινδύνως, το έβαζα σε μια πολύ μακρυνά πίπα. Μα έλα που η μύτη μου . . .</p> <p>Ο κ. Λάμπρος.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εγώ να σας πω είμαι ευχαριστημένος. Ως αντιπρόσωπος πυρασφαλιστικής. Εταιρίας, διότι θα έλθουν οι άνθρωποι να ασφαλισθούν βέβαια και ως συγγραφείς, διότι σκοπεύω να γράψω νέον κωμειδύλλιον. «Το πρώτο σπύρτο». <p>Ο κ. Μελισσιώτης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δεν μου έφθανε που άφησα το ψαλίδι κ' έπιασα την πέννα, αλλά βγήκαν και τα σπύρτα της ασφαλείας να ξυρίσουν τους ανθρώπους... <p>Ο κ. Αντωνιάδης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τι ιδέαν έχετε δια τα σπύρτα αυτά, κ. Αντωνιάδη ; - Με αυτά, φίλε μου, πραγματικώς μπορεί κανείς να κάμνη το μουστάκι του. <ul style="list-style-type: none"> - Και τα δράματά του... <p>Ο κ. Φιλήμων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Συνιστώ προς τους αντιθέτους μου υποψηφίους δημάρχους να μεταχειρισθούν σπύρτα της ασφαλείας εις τον εκλογικόν αγώνα δια τους φίλους των. <p>Ο κ. Βερναρδάκης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Θα θέσω την «Φαύσταν» εις ενέργειαν, διότι ημπορούν να την παίξουν και μη ηθοποιοί. <p>Μία δούλα.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Είνε τα χειρότερα σπύρτα, διότι... δεν αυτοκτονεί κανείς μ' αυτά. <p>Ο κ. Μυριανθούσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Είμαι της ιδέας να λείψουν εντελώς, και ν' ανάβη ο καθένας από το σιγάρο του άλλου !!
104	06/08/1895	3	Γελοιογραφία				<p>Ζαν Νταράς (Jeanne D' Arras), Θέατρο Φαλήρου, Μάφαρτ</p> <p>Εμφάνισις επί της σκηνης του θεάτρου εν Φαλήρω.</p>
105	13/08/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			<p>Ζαν Νταράς (Jeanne D' Arras)</p> <p>Εγγράφη, ότι εις την οικίαν της Jane Darras ευρέθησαν είδη τινά λαθρεμπορικώς εισαχθέντας, μεταξύ δε αυτών ήσαν και τινα εκ καουτσούκ, περί ων δεν προνοεί το δασμολόγιον. Το γεγονός του λαθρεμπορίου διέψευσεν η αιτιδός, γράψασα, ότι πάντοτε έζησεν εν Ελλάδι υποκόπτουσα... εις τους</p>

								νόμους και ότι ωφελεί τον τόπον, διότι κάμνει ουχί μικράν εισαγωγήν... χρυσού, τον οποίον μαζεύει εκ του εξωτερικού δια του εντίμου επαγγέλματός της. Εις μερικά από αυτά είμεθα σύμφωνοι.
105	13/08/1895	2	ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ	Αττικός			Θέατρο Φαλήρου	Εις τον κήπον του Φαλήρου δεν έλειψε και εν σκάνδαλον. Κάποιος βουλευτής συνελήφθη εφαρμόζων την παρακράτησιν επί μιας... Κυρίας.
105	13/08/1895	2	ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ Εις τον Καλοσύτην	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Καλοσύτης	Στηρίζεις τας ελπίδας σου στη γλώσσα και ίσως έργα κάνεις άλλα τόσα. Μα έχεις αποτύχη ως την ώρα και αν κουράγιο έχης πλέον τώρα μια συμβουλή σου δίνω κι ακούσέ την. - Τη γλώσσα σου, κυρ Γιάννη, δάγκασέ την.
105	13/08/1895	2	ΡΟΔΟΛΦΟΣ ΜΑΪΦΑΡΤ	Ένας Άλλος			Ζαν Νταράς (Jeanne D' Arras), Μάιφαρτ	Και ποίος δεν τον γνωρίζει ! Πάντομε με το καπέλλο στο χέρι, μ' ένα μπουκέτο στην κομβιοδόχην του ουχί ευκαταφρονήτων διαστάσεων, με τα χρυσά του γυαλιά, με τα κατάλευκα σαν μπαμπάκι μαλλιά του, με το τριανταφυλλένιο χρώμα του, με τα περίεργα ελληνικά του... και με την προκλητικήν Κυρίαν του, την οποίαν περιέφερον εις τας οδούς και την οποίαν ωνόμαζε σύζυγόν του, αλλ' ήτις δεν ήτο τοιαύτη. Ο Ροδόλφος Μαϊφάρτ αφίκετο ενταύθα προ 45 ετών, ως λέγει δε ο ίδιος, εισήγαγε τον πολιτισμόν εις τας Αθήνας και ως λέγουν άλλοι εξήγαγε πλείονα των δύο εκατομμυρίων φράγκων, τα οποία εξώδευσεν εις Παρισίους, Βιέννην και Μαδρίτην. Ώστε το κύριο Ροντόλφο δεν επληρώθη ολίγον δια τους εκπολιτιστικούς του κόπους. Ομολογουμένως το κατάστημα των κομψοτεχνμάτων του Μαϊφάρτ ήτο εκ των σπανίων. Τα πάντα κομψότατα, περικαλλέστατα, αλλά και ακριβότατα. Αι προθήκαι του ήσαν άσματα Σειρήνων, δυστυχία δε εις εκείνον, όστις θα εισήρχετο να αγοράση τι. Κάποιος δι' αυτό είπε : - Μπήκα στου Μαϊφάρτ ν' αγοράσω ένα πορτμονέ και αφού το αγόρασα δεν είχα ύστερα πεντάρα να βάλω μέσα.

								<p>Μας διηγήθησαν και το εξής γεγονός :</p> <p>Μίαν ημέραν ο κ. Συγγρός και ο κ. Σιμόπουλος μετά του μικρού τότε υιού του διήρχοντο προ του καταστήματος του Μαϊφάρτ. Ο μικρός Σιμόπουλος είδε εις την προθήκην μίαν καμιλίτσαν, ήτις τω έκαμε μεγάλην εντύπωσιν, και εξήτησεν επιμόνως να του την αγοράσουν. Ο πατήρ αντέστη, αλλ' ο κ. Συγγρός, θέλων να περιποιηθή τον ανάδεκτόν του, επλησίασε τον Μαϊφάρτ και τω παρήγγειλε να στείλη την καμιλίτσαν εις το σπίτι του κ. Σιμοπούλου και τον λογαριασμόν εις αυτόν.</p> <p>Η εντολή εξετελέσθη. Η καμιλίτσα εστάλη αμέσως και ο λογαριασμός μετά ένα μήνα. Τι δε εξήτει ; 650 δραχμάς. Επί τη εκπλήξει του κ. Συγγρού ο Μαϊφάρτ είπεν, ότι τόσο κάνει και ότι δέχεται πίσω την καμιλίτσα... διότι γνώριζεν, ότι ήτο πλέον κατεστραμμένη.</p> <p>Αι ευτυχείς όμως αύται ημέραι απήλθον, ως απήλθε και η καλλιπάρειος Κυρία μετά της οποίας εξήρχετο εις τας οδούς. Και απήλθε φευ ! ανεπιστρεπτεί, διότι κάποτε απήλθε δι' ολίγα μόνον ημερονύκτια και επανήλθε πάλιν εις του Μαϊφάρτ την προστατευτικήν στέγην. Όταν τότε του ανήγγειλαν της δραπέτιδος την σκληράν πράξιν, είτε μετά ψυχραιμίας :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τα έρτη πάλι ... το Έλληνες ντεν εκεί να ξοντεύη για γυναίκες πολλά παράντες... <p>Και επανήλθε! Και ο Μαϊφάρτ την εδέχθη με ανοικτάς αγκάλας.</p> <p>Ο ίδιος διηγείται και άλλην παροιμίαν σκηνήν.</p> <p>Επήγε, λέγει, μίαν ημέραν στο σπίτι και εύρε την γυναίκα εκείνην, την οποίαν αυτός συνετήρει, να πίνη το τσάι της με κάποιον ξένον αξιωματικόν...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αμά το είντα μ' έπιασε τυμός πολύς, τα μάτια μου έγκιναν φωτιά, μ' έπιασε ίνα ζάλη... - Και τότε τι έκανες ; <p>Έκλεισα το πόρτα και έφυγκα...</p> <p>Δυστυχώς αι ημέραι της ευτυχίας παρήλθον δια τον αγαπητόν μας αθηναϊκόν τύπον. Οι άνθρωποι εδώ τόσον εξεπολιτίσθησαν, ώστε τα είδη της πολυτελείας</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								<p>του Μαϊφάρτ, τα θαυμαζόμενα άλλοτε, σήμερα δεν ελκύουσιν αγοραστάς. Και αυτός απεφάσισε να διαλύση το πλούσιον κατάστημά του. Η λέξις όμως <i>διάλυσις</i> έχασε την σημασίαν της, διότι αφ' ης εποχής ο Μαϊφάρτ είπε πως θα διαλύση το κατάστημά του, η Βουλή διελύθη πεντάκις και αυτό ακόμη δεν διελύθη.</p> <p>Λοιπόν τι να κάμη ;</p> <p>- Κρήματα ντεν έκει... πώς τα φάη ; Πώς τα ζήση;... Ντυστκία μεγγάλη... τον κόσμο καλό... το κυβερνήσεις κακό και ψυκρό...</p> <p>Δι' όλα αυτά απεφάσισε να ανέλθη εις την σκηνήν και συνεταιρίσθη μετά της J. Darras. Πολλοί λέγουν, ότι η χρηματική στενοχωρία δεν τον ηνάγκασε προς τούτο, αλλ' ότι η καταπεσούσα αιδοός το απήτησεν ως αντάλλαγμα του έρωτός της... Και ημείς το πιστεύομεν, αφού ευρέθησαν εις τον οίκτον της J. Darras λαθερμπορικώς εισαχθέντα αντικείμενα πλαστά, ων στερείται φαίνεται ο γέρων-Μαϊφάρτ, αλλά τα οποία εντελώς γνήσια τόσον αφθονούσιν εις τον τόπον μας.</p>
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Ηθοποιοί, θίασοι	Το κακόν είναι, ότι οι ηθοποιοί φεύγουν αδιακόπως από τον ένα θίασον εις τον άλλον. Τόσαι είναι αι επελθούσαι μεταβολαί εις τους θιάσους, ώστε νομίζεις, ότι τας έκαμεν ο Δηλιγιάννης.
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ			Θέατρο Ορφανίδου, Μαϊφάρτ, Jane Darras	Την μεγαλειτέραν <i>δουλειάν</i> από της σκηνής θα κάμη ο Μαϊφάρτ, ο οποίος συνεδύασθη μετά της Jane Darras. Εις το θέατρον Ορφανίδου θα χαλάσουν κόσμον οι ερασταί της Jane Darras και ερωμέναι του Μαϊφάρτ.
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα, Τραγωδία	Αθηναίς, Φαύστα	Θέατρο Παράδεισος, Καλοσύτης	Εις τον Παράδεισον ειδικάθη η «Αθηναίς», δράμα εις πράξεις 5 του κ. Καλοσύτη. Το έργον ομοιάζει με την «Φαύσταν» κατά την... πέμπτην πράξιν, η οποία το καταστρέφει.
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Αθηναίς		- Μα πάντοτε αυτή η Πέμπτη πράξις ! αναφωνεί κάποιος. Δεν το έγραφεν ο ευλογημένος με τέσσαρες να γλυτώση !
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Αθηναίς	Καλοσύτης	Εις δημοδιδάσκαλος μετά την παράστασιν. - Ωραίον το έργον σας κ. Καλοσύτη αλλά... - Αλλά ;

								- Ήθελα να σας υπενθυμίσω για το διορισμό μου...
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Αθηναίς	Καλοσύτης	Η μεγαλύτερα έλλειψις, η οποία παρατηρήθη εις το δράμα υπό των φίλων του συγγραφέως, ήτο η έλλειψις του κ. Δηλιγιάννη εκ της παραστάσεως.
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Ψυχοκόρη	Θέατρο Τσόχα	Εις το θέατρον Τσόχα παριστάνεται καθ' εκάστην η «Ψυχοκόρη». Το έργον περιέχει πολλούς πυροβολισμούς και είνε ληστρικόν, αφού μάλιστα ανεκαλύφθη εσχάτως, ότι έχει μεταφρασθή εκ του Γερμανικού.
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Ψυχοκόρη		Το έργον δίδεται υπό του θιάσου καθ' εκάστην, διότι ο Γερμανός συγγραφεύς, ο οποίος θα ελάμβανε τα ποσοστά, δεν είνε εις την ζωήν.
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Ψυχοπατέρας	Ξενοπούλος	Θεατρική επιτυχία είνε ο «Ψυχοπατέρας», λεπτοκαμωμένον έργον του κ. Ξενοπούλου. Αρέσει πολύ και εις τους ηθοποιούς, διότι έχει μίαν σκηνήν εις την οποίαν τρώγουν.
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Δράμα	Δον Κιχώτης	Κοτοπούλης	Μετά την παραστάσιν του «Δον Κιχώτου». - Θαυμάσιος αυτός ο «Δον Κιχώτης»... - Ναι ωραίον έργον... - Δεν σου λέγω για το έργον, βρε αδελφέ... για τον Κοτοπούλην !
105	13/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ ΠΙΝΕΛΙΕΣ	ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ	Τραγωδία	Ρωμαίος και Ιουλιέττα		Τι τα θέλετε ! Το καλλίτερον έργον της εφετεινής περιόδου είνε ο «Ρωμαίος και η Ιουλιέττα». Σας το λέγω εν ειλικρινεία και μη υποθέσετε, ότι υποκρίνομαι.
106	20/08/1895	3	Γελοιογραφία				Μαξιλάρωμα	- Έχετε μαξιλαράκια για τις... καρφίτσες ; - Εμάξενα πολλά από το θέατρο
106	20/08/1895	3	Γελοιογραφία				Θέατρο Ορφανίδου, Μαξιλάρωμα	Η αποθέωσις εις το θέατρον Ορφανίδου.
106	20/08/1895	4	ΘΕΑΤΡΟΝ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ ΣΚΗΝΗ Α΄. (Όπου ο Ροδόλφος Μαϊφάρτ βγάζει λόγο)	ΕΓΩ			Θέατρο Ορφανίδου, Μαϊφάρτ, Μαξιλάρωμα, Jane Darras	Μαϊφάρτ. <i>Αξιότιμο κοινό. Κυρίες και Κύριοι.</i> Τέλτε να μάτετε πώς το Μαϊφάρτ ανέβη στο σκηνή; Είνε φοβερόν ! Το Ροντόλφο να μην έκη να φάη ψωμί. Σαράντα ντύο κρόνια είνε το Μαϊφάρτ στο Αθήνα και ντεν έκανε κακό σε κανένα. Μία και ογτόντα έπιασε το μαγκαζή την βντομάντα. Άλλοτες το Μαϊφάρτ εύρισκε κρήματα χωρίς υπογκραφή και έντινε το κέρι μόνο, τώρα πρέπει να έκης τέσσερες παλάτις διανά σου ντανείσουν εκατόν ντράχμες. Σου λένε έκεις σπήτι για

							<p>υποτήκη ; Και τι είμαι εγκώ σαλιάγκος να έκω σπήτι ; Μόνον το σαλιάγκοι έκουνε σπήτι στο πλάτη τους. Α, είνε τρομερόν! Είνε τρελλατή κανείς ! Το Ατήνα έκει παράντες, απόντειξις που έρχεται τόσο κόσμο στο τέατρο. . . Άλλοτε το Ατήνα ήτανε το ζωή απλό. . . Επήγκενες σ' ένα σπήτι και σου ντίνανε γλυκό βύσινο και πάει έξω, τώρα τέλει φάι-βοκλόκ . . . Α, είνε φοβερόν ! . . . ΣΚΗΝΗ Β'.</p> <p>(Όπου τα μαξιλάρια εξαγριούνται). Μαϊφάρτ Το Έτνος το κακόμοιρον κατήγησεν ελεεινόν και ντεν έκει οβολόν το Υπουργείο των Οικονομικών</p> <p>Βγαίνεις στο ντρόμο μια στιγμή και στρατιώταις πουτενά. . . εις την πλατεΐαν του Συνταγματούς γκεμάτη αξιωματικούς. . .</p> <p>Ο Ντήμαρκος κι ο φροντιστής ντεν ρίχνουνε νερό στη γης να βγη τέλουν το φεγγάρι για να σβύσουν το φανάρι</p> <p>Το νόμισμα το νικελόν είν' από μαύρον τενεκέν και το κρυσό το αληθινόν ευρίσκειται στο Αιξ-λε-μπαίν. . . ΣΚΗΝΗ Γ'.</p> <p>(Όπου ο Μαϊφάρτ ασπάζεται την Jane Darras ημίγυμνον ολίγον κάτωθεν της πλάτης και τα μαξιλαράκια σπεύδουν να τους συγχαρούν επί της σκηνης).</p>
106	20/08/1895	4	ΑΝΩ – ΚΑΤΩ		Επιθέωρη ση	Άνω κάτω	<p>Από της προσεχούς Τρίτης αι Αθήναι θα γίνουν άνω- κάτω. Όλα τα τμήματα της πόλεως, αι εφημερίδες, οι ανδριάντες, τα πάντα θα γίνουν άνω-κάτω. Σπευδόμεν όμως να σας είπωμεν, ότι δεν πρόκειται περί</p>

								επαναστάσεως, αλλά περί της νέας επιθεωρήσως του 1895.
--	--	--	--	--	--	--	--	---